LİDER DİPLOMASİSİ

LEADER-TO-LEADER DIPLOMACY

LİDER DİPLOMASİSİ

LEADER-TO-LEADER DIPLOMACY

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI

ISBN: 978-625-8937-20-6

LİDER DİPLOMASİSİ
LEADER-TO-LEADER DIPLOMACY

© 2026 CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI
© 2026 PUBLICATIONS BY THE PRESIDENCY'S DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Yayıncı Sertifika No: 45482

1. Baskı, İstanbul 2026 | 1st Edition, İstanbul 2026

İletişim | Contact
Kızılırmak Mahallesi Mevlana Bulv. No:144 Çankaya
Ankara/TÜRKİYE
T +90 312 590 20 00 | webinfo@iletisim.gov.tr

Baskı | Print
İMAK Ofset
Matbaa Sertifika No: 71320

LİDER DİPLOMASİSİ

İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI
CUMHURBAŞKANLIĞI

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

İÇİNDEKİLER
TABLE OF CONTENTS

Takdim 07
Foreword 307

Lider Diplomasisi 09
Leader-to-Leader Diplomacy 309

1. **Dünya 5'ten Büyüktür** 15
   The World is Bigger than 5 315

2. **Gazze'deki Soykırım** 47
   Genocide in Gaza 347

3. **Rusya-Ukrayna Savaşı** 85
   Russia-Ukraine War 385

4. **Bölgesel Diplomasi: Afrika** 113
   Regional Diplomacy: Africa 413

5. **Bölgesel Diplomasi: Orta Doğu** 143
   Regional Diplomacy: The Middle East 443

6. **Bölgesel Diplomasi: Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)** 189
   Regional Diplomacy: Organisation of Turkic States (OTS) 489

7. **Bölgesel Diplomasi: Balkanlar** 215
   Regional Diplomacy: The Balkans 515

8. **Küresel Güvenlik: 2026 NATO Zirvesi** 239
   Global Security: 2026 NATO Summit 539

9. **Küresel Diyalog: Antalya Diplomasi Forumu** 261
   Global Dialogue: Antalya Diplomacy Forum 561

10. **Küresel Sınamalar: İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik** 275
    Global Challenges: Climate Change and Sustainability 575

TAKDİM

Son dönemde ülkeler farklı bölgesel ve küresel sınamalardan geçerken Türkiye olarak çok boyutlu ve çok yönlü bir diplomasi yürütüyoruz. Bu dönem dünya için krizler yılı olarak hatırlanırken Türkiye olarak diplomaside sağlam ve güvenli adımlar atarak ön plana çıkıyoruz. Savaşın yerine barışı, sorunun yerine çözümü ve küresel statükoya karşı dünyanın tamamının haklarını korumayı ilke haline getirerek taşın altına elimizi koymaktan çekinmiyoruz. Tüm bunlar, Türkiye'nin birçok küresel krizin çözümünde kilit rol oynamasını hatta diyalog için güvenli bir liman olmasını sağlıyor.

Özellikle son 20 yılda; ekonomiden sağlığa, dış politikadan terörle mücadeleye, adaletten eğitime, ulaştırmadan teknolojiye, savunma sanayiden enerjiye, spordan iletişime kadar bütün alanlarda büyük ilerlemeler kaydettik. Böylece hem ülkemizin refahını, kalkınmasını, demokrasisini ve güvenliğini sağladık hem de bölgesel ve küresel barış ile istikrarın sağlanmasında önemli bir aktör haline geldik. Büyük ve güçlü Türkiye'yi inşa ederken "Daha Adil Bir Dünya" idealiyle barış diplomasisinden insani yardımlara tüm dünyayı çevreleyen kamu diplomasisi modellerimizle büyük bir sorumluluk üstlendik ve kritik konularda dünya diplomasisine liderlik ettik.

Nitekim, son yıllarda küresel diplomasinin nabzının Türkiye'de attığını söyleyebiliriz. Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş sürerken Karadeniz Tahıl Girişimi ile küresel bir gıda krizinin önüne geçilmesini sağladık. Türkiye bu süreçte hem Rusya hem de Ukrayna ile iletişimde olan hem de iki ülkenin güven duyduğu bir ülke oldu. Filistin meselesinde Gazze'de akan kanın durdurulması için yoğun çaba sarf ettik; ateşkesin tesisinde üstlendiğimiz rolle çözümün inşasına doğrudan katkı sunduk. 7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde başkentimizde gerçekleştirilen 36. NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ne ev sahipliği yaparak İttifak'ın en güçlü ikinci kara kuvvetine sahip ülkesi olarak Avrupa-Atlantik güvenliğindeki vazgeçilmez konumumuzu bir kez daha ortaya koyduk. Her yıl düzenlediğimiz Antalya Diplomasi Forumu'yla dünyanın dört bir yanından liderleri, bakanları ve diplomatları bir araya getirerek küresel meselelerin tartışıldığı bir diyalog platformu tesis ettik. Afrika ile ilişkilerimizi her alanda derinleştirirken, Somali ile Etiyopya arasında tırmanan gerilimi "Ankara Süreci" olarak anılan arabuluculuğumuz ve imzalanan Ankara Deklarasyonu ile yumuşattık. Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında ortak tarihimizden ve kültürümüzden aldığımız güçle Türk dünyasının siyasi, ekonomik ve stratejik entegrasyonunu güçlendirdik.

Ulusal ve bölgesel konuların yanı sıra iklim değişikliğiyle mücadele gibi uluslararası konularda da önemli başarılar elde ettik. Ülkemizin lider diplomasisi alanındaki başarısını bu süreçte tekrar gösterdik ve Türkiye'yi uluslararası camiadaki gelişmelere yön veren ülke konumuna getirdik. Adına "lider diplomasisi" dediğimiz bu sürecin son derece merkezi bir önemi olduğunu gördük.

Dünya genelinde yaşanan ve tüm insanlığı etkileyen krizler, çatışmalar, adaletsizlikler, iklim değişikliği, terörizm gibi sorunlar karşısında gereken dayanışma sağlanamazken uluslararası kurumlar da kendilerinden beklenen görevleri yerine getirememektedir. Bu durum, Türkiye'nin yürüttüğü insan odaklı siyaseti, siyasi istikrarı ve etkin diplomasisi sayesinde yakın coğrafyasında, geniş bir yelpazede ve küresel gelişmelerde etkin olmasını sağladı.

Sonuç olarak, hem yerel hem de küresel gelişmeler güçlü lider profilinin gerekliliğinin dış politikada ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermiştir. Türkiye, şimdiye kadar yaptığı gibi önümüzdeki süreçte de Türkiye Yüzyılı bağlamında bölgesinde ve dünyadaki etkisini, barış ve istikrarı sağlamaya devam edecektir. Ülkemizin daha nice başarılara ve atılımlara imza atacağına yürekten inanıyorum.

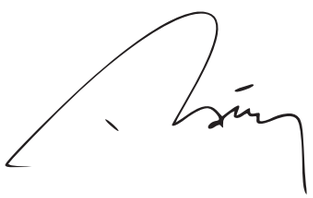

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI
RECEP TAYYİP ERDOĞAN

LİDER DİPLOMASİSİ

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Lider Diplomasisi

Lider ve liderlik insanlığın toplum olarak yaşamaya başladığı zamandan bugüne sosyal ve siyasal hayatın önemli bir parçasıdır. Dolayısıyla liderler ve liderlikle ilgili çalışmaların, medeniyetlerin ve tarihin gelişimiyle öneminin arttığı söylenebilir. Liderlik sadece toplum bilimi araştırmalarıyla sınırlı kalmamış 1930'lardan sonra uluslararası ilişkilerin de önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir.

Elbette lider diplomasisi kavramının hemen ortaya çıktığını söylemek zor. Liderlerin kişiliği, inançları ve siyaset anlayışı uluslararası ilişkiler alanında karar verme süreçleri içerisindeki rolü açısından uzun süre incelenmiştir. 2000'lerin ortalarından sonra dünyada güçlü liderler dönemine girilmesiyle beraber liderlik ve liderler diplomasinin de merkezine oturmaya başlamıştır. Diğer bir deyişle, diplomasi ve liderlerin yollarının daha çok kesiştiğini söylemek mümkündür. Günümüzde liderlik, uluslararası ilişkiler alanında klasik yaklaşımların temeli olan liderlerin sadece egemen devletin karar alıcı olarak en tepe noktasında bulunan aktör olma özelliğinin dışında da tartışılmaya başlanmıştır.

Özellikle, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasından itibaren dünya kamuoyunda en sık duyduğumuz kavramlardan birisi lider diplomasisidir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bölgesel ve küresel barış için şahsının izlediği yoğun diplomasi tarihte daima hatırlanacaktır. Lider diplomasisinin sadece Rusya-Ukrayna Savaşı özelinde değil Türkiye'nin son dönemde izlediği girişimci ve insani dış politikayı tamamlayıcı en önemli unsurlardan birisi olduğunu söylemek gerekir.

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Peki lider diplomasisi kavramı nedir?

Lider diplomasisi kavramının birçok farklı tanımı olmakla beraber temel olarak, "Siyasal liderlerin uluslararası sorunları diğer liderlerle olan kişisel ilişkileri aracılığıyla çözme yetkinliği" şeklinde tanımlamak mümkündür. Geçtiğimiz yıllar içerisinde uluslararası sistemde birçok farklı bölgesel ve küresel sorun türbülans yaratırken, liderler bu süreçlerin belirleyicisi olarak hiç olmadığı kadar etkili ve görünür olmuşlardır. Dolayısıyla, temel lider diplomasisi tanımına yeni boyutların eklenmesi kaçınılmaz hâle gelmiştir.

Lider diplomasisi, 21. yüzyılın belirsizliklerinin belirleyicisi olacak liderlerin en temel dış politika tarzı olarak öne çıkmaktadır. Bu diplomasinin uygulanmasında dört unsurun önemli olduğunu vurgulamak gerekir: girişimcilik, yoğun etkileşim, esnek düşünme ve liderlerin dostluğu.

İçinde bulunduğumuz uluslararası sistemin kestirilemezliği ve sorunların çok boyutlu olması, lider diplomasisi kavramının içerisinde girişimciliğin ön plana çıkmasına neden olmuştur. Lider diplomasisiyle beraber girişimci liderler, kriz yönetimi konusunda hızlı ve etkili çözümleriyle uluslararası sorunların aşılmasında etkin varlık gösteren liderlerdir.

Lider diplomasisi hususunda elbette liderlerin ikili ilişkilerinin yoğun olarak sürdürülmesi en önemli faktörlerden biridir. Yoğun etkileşim, çoğunlukla yüz yüze görüşmeleri ifade etmekle birlikte diplomasinin dijitalleşmesiyle beraber çeşitli yöntem ve araçlar da daha hızlı ve anlık iletişim kurmayı sağlamıştır.

Zorlu ve çok boyutlu sorunların çözümünde esnek düşünme, lider diplomasisinin etkili sonuçlar ortaya koymasındaki unsurlardan birisidir. Esnek düşünme, anlık değişen bölgesel ve küresel dinamiklerin içerisinde krizleri fırsata çevirmeyi ve yeni etki alanları oluşturmayı sağlamaktadır.

Son olarak liderler arası dostluk uluslararası ilişkiler içerisinde tartışmalı olsa da aynı görevi üstlenen liderlerin karşılıklı güven ve tutarlılık ekseninde bir ilişki alanı oluşturduğunu söylemek gerekir.

Bu kitap çalışmasıyla, dünyanın krizler ve ortak sorunlar konusunda tarihi bir dönemeçten geçtiği bir dönemde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dünyada birçok lidere ilham kaynağı olan ve belirsizliklerin belirleyicisi olan lider diplomasisi, seçilen başlıklar içerisinde incelenecektir.

01

Dünya 5’ten Büyüktür

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Dünya 5'ten Büyüktür

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan uluslararası sistem ve bu sistemin temel unsurlarından biri olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) sistemi kuruluşundan bu yana birçok bölgesel ve küresel sorunun çözümünde rol oynamaya çalışmıştır. Ancak uluslararası sistemin değişen dinamikleri farklılaşan jeopolitik öncelikler ve çok kutuplu bir dünya düzenine evrilen süreçte BMGK işlevsiz hâle gelmiştir. Bu bağlamda BM adalet ve hakkaniyetten uzak sadece 5 daimi üyenin keyfi kararlarının bağlayıcı olduğu bir uluslararası organizasyona dönüşmüştür.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, şahsi ve siyasi hayatının çoğunluğunu daha adil dünya arayışına adamış bir lider olarak "Dünya 5'ten Büyüktür" söylemiyle 2000'lerin ortalarından itibaren BM sisteminin modernize edilmesi çağrısını başlatmıştır. Şahsının ortaya koyduğu lider diplomasisiyle dünyanın neredeyse tüm coğrafyalarında bu çağrısını dile getirerek bugün artık ABD de dâhil olmak üzere birçok ülkenin liderine bu gerçekliği kabul ettirmiştir.

“Dünya 5’ten Büyüktür” İlk Kez BM Kürsüsünde - 24.09.2014

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın “Dünya 5’ten Büyüktür” sözünün ilk kez BM kürsüsünden açıkça dile getirdiği Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 69. Toplantısı ABD’nin New York şehrinde gerçekleştirilmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan “BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi beş ülkenin Birleşmiş Milletleri etkisiz hâle getirmesi, küresel vicdanın kabul edilebileceği bir durum değildir.” sözleriyle Birleşmiş Milletlerin yapısını eleştirmiş ve adil bir dünya için diplomatik değişim temellerini bu konuşmasında dünyaya ilan etmiş ve o tarihten bugüne lider diplomasisi ile daha adil bir dünya arayışını birçok farklı platformda gür sesle söylemeyi sürdürmektedir.

İslamofobi Sorunu İncitici Bir Hale Geldi - 13.02.2015

Dünya beşten büyüktür sözüyle küresel sorunların çözümünde etkisiz kalan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini (BMGK) yeniden yapılanmaya çağıran Cumhurbaşkanı Erdoğan, Meksika'da Matías Romero Enstitüsünde 13.02.2015 tarihinde bir konuşma gerçekleştirerek İslamofobiden göçe kadar birçok sorunun çözümü için daha adil bir BM arayışını şu sözlerle dile getirmiştir:

"BM Genel Kurulu, Güvenlik Konseyi'nin adaletin tecellisi için kurulmuş bir yer değil mi, özgürlüklerin adil paylaşımı için kurulmuş değil mi? Böyle bir kurul, adalet dağıtabilir mi, özgürlüklerin dağılımında adalet tesis edebilir mi? Şu anda Orta Doğu'da kan gövdeyi götürüyor. BM'nin yaptığı bir şey var mı? Şu anda biz bedel ödüyoruz. Benim ülkem şu anda Irak ve Suriye'den 2 milyon sığınmacıya ev sahipliği yapıyor. Her şeyi bize ait, şu ana kadar insani yardımlar dışında yaptığımız mali olarak söylüyorum bize 5,5 milyar dolar bunun faturası var. Bize acaba BM'den gelen para ne? BM'den şu anda donörlerden topladığıyla gelen para 250 milyon dolar, harcadığımız 5,5 milyar dolar. Nerede o parası pulu çok olan ülkeler, nerede BM, nerede BM Güvenlik Konseyi?"

Uganda Makerere Üniversitesi Fahri Doktora Tevdii Töreni - 01.06.2016

Türkiye ile tarihi ve kültürel bağları bulunan Afrika ülkelerini Türkiye tarihinde ziyaret eden tek lider Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2016 yılındaki Afrika ziyaretleri kapsamında Uganda'da Fahri Doktora Töreni'nde dünya beşten büyüktür sözünü sömürülmüş coğrafyalardan dünyaya haykırmıştır.

"Bugün siz değerli hocalarımın karşısında, öğrencilerin karşısında yine bir şeyi söyleyeceğim, basın toplantısında da söyledim, biz diyoruz ki, dünya 5'ten büyüktür. Hukuk alanında fahri doktora alıyorum ya, öyleyse insanlar arası hukukun, ülkeler arası hukukun gereğini Uganda'dan haykırmamız lazım; dünya 5 daimî ülkenin iki dudağının arasına mahkûm edilemez. Birinci Dünya Savaşı'nın şartlarında yapılanmış bir tabloyu hâlâ bugün insanlığa dayatamazsınız. Biz de diyoruz ki, şu anda Afrika'dan daimi üyelerin arasında bir tane üye var mı? Yok. 1 milyar 700 milyon Müslüman'ın olduğu bu dünyada bir tane halkı Müslüman olan ülke var mı? Yok. Güçlü olanın haklı olduğu bir dünyada hukuk tecelli etmez, tam aksine haklı olanın güçlü olduğu bir dünyada hukuk tecelli eder, bunun arayışı içerisindeyiz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Hindistan Ziyareti - 01.05.2017

Hindistan büyüyen nüfusu, güçlü ekonomisi ve jeopolitik konumuyla gelecek dönemin en önemli ülkelerinden birisi olarak adlandırılmaktadır. Dünyanın farklı coğrafyalarında daha adil bir dünya anlayışını anlatan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bu sefer de Hindistan'da Jamia Millia İslamia Üniversitesinde Fahri Doktora Töreni'nde Birleşmiş Milletlerin kapsayıcı ve yapıcı bir reforma ihtiyacı olduğunun, dünyanın farklı ülkelerinin mutlak suretle temsil edilmesi gerektiğinin altını çizmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Biz uluslararası istikrar ve barışın sadece adil bir sistemde sağlanabileceğine inanıyoruz. Adaletin de sorunları çözmekte görevli uluslararası kuruluşların yapılarından başlanarak tesisi gerekiyor. Bilhassa genel olarak Birleşmiş Milletlerin, ama özellikle de Güvenlik Konseyinin yapısının bir an önce reforme edilmesi şarttır. Örneğin dünyanın önemli ülkelerinden 1 milyar 300 milyon nüfusa sahip olan Hindistan’ın içinde olmadığı bir Güvenlik Konseyinin sağlıklı bir yapıya sahip olduğunu kim iddia edebilir? 1 milyar 700 milyon nüfusa sahip olan İslam dünyasının temsil edilmediği bir Güvenlik Konseyi ne kadar adil olabilir?” sözleriyle sadece Türkiye’nin değil; BMGK içerisinde temsil edilmeyen tüm ülke ve medeniyetlerin varlığının önemini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Afrika Ziyareti - 26.07.2018

Lider diplomasisiyle beş yılı aşkın süredir neredeyse tüm ülkelerde daha adil bir dünya arayışının önemini dile getiren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2018 yılında ise Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki Müslüman toplumlarının liderleriyle bir araya gelerek konuşmasında, "Rabbim sağlık ve imkan verdikçe Müslümanlarla beraber tüm insanlığın refahı, huzur ve insanlığın bu noktada esenliği için çalışmayı sürdüreceğiz. "Dünya 5'ten Büyüktür" diyerek bayraklaştırdığımız hak ve adalet mücadelesini kararlılıkla devam ettireceğiz. Biz işte bu niyet ve özlemle Afrikalının da Filistinlinin de Bosnalının da Suriyelinin de Arakanlının da Türkistanlının da yanındayız. Dünyada zulüm bitene, masumların yüzü gülene, mağdurların gözyaşı dinene kadar bu mücadeleyi sürdüreceğiz." sözleriyle İslam coğrafyasının uluslararası arenada hak ettiği adaletin tesisi için mücadele edeceğini ve yeni uluslararası sistemde İslam dünyasının vazgeçilemez bir unsur olduğunu vurgulamıştır.

Ottoman
Cricket Club

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Malezya Ziyareti - 19.12.2019

Uluslararası sistem içerisinde Asya-Pasifik bölgesinin ekonomik ve siyasi olarak yükseldiği bir dönemde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Malezya Ziyareti kapsamında Kuala Lumpur Zirvesi açılış oturumunda BM sisteminin reforma ihtiyacı olduğunu belirtmiş ve şu sözleri sarf etmiştir: "İkinci Dünya Savaşı'nın galipleri tarafından kendi çıkarlarını korumak gayesiyle kurulan; 1,7 milyarlık İslam âleminin kaderini Güvenlik Konseyi daimî üyesi beş ülkenin keyfine bırakan sistem artık ömrünü tamamlamıştır". Bu sözleriyle Cumhurbaşkanı Erdoğan, bir kere daha sistemin kapsayıcılıktan uzak yapısını eleştirmiştir.

BM Genel Kurulu - 22.09.2020

COVID-19 pandemisinin yaşandığı dönem insanlığın son yüzyılda en önemli sınamalarından birisi olarak tarihe geçmiştir. Pandemi sadece bir sağlık sorunu olmanın ötesinde dünyada gelişmiş ülkeler ve diğer ülkeler arasındaki eşitsizliği hiç olmadığı kadar görünür kılmıştır. Bu gerçekliğin gölgesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 22.09.2020 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na video mesaj yöntemiyle seslenmiştir.

Konuşmasında Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bardağın boş kısmında, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere, çok taraflı örgütlerin reform ihtiyacı bulunuyor. Mevcut küresel mekanizmaların, bu krizde ne kadar etkisiz kaldığını gördük. Öyle ki, Birleşmiş Milletlerin en temel karar alma organı olan Güvenlik Konseyinin salgını gündemine alması haftalar, hatta aylar sürdü. Böylece, yıllardan beri bu kürsüden ısrarla dile getirdiğim dünya beşten büyüktür tezinin haklılığını bir kez daha görmüş olduk. İnsanlığın kaderi sınırlı sayıdaki ülkenin keyfine bırakılamaz. Uluslararası örgütlerdeki itibar kaybının önüne geçmek için öncelikle zihniyetimizi, kurumlarımızı ve kurallarımızı gözden geçirmeliyiz. Etkin çok taraflılık, etkin çok taraflı kurumların varlığını gerektirir. Güvenlik Konseyinin yeniden yapılandırılmasından başlayarak, kapsamlı ve anlamlı reformları süratle uygulamaya sokmalıyız. Konseyi daha etkin, demokratik, şeffaf, hesap verebilir bir yapıya ve işleyişe kavuşturmalıyız." şeklindeki sözleriyle sadece güvenlik endişeleri yükseldiğinde değil, COVID-19 gibi küresel salgın durumlarında da Birleşmiş Milletler organlarının müdahalede yetersiz ve geç kaldığını, karar alma mekanizmasındaki sorunları ve reform ihtiyacını yinelemiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Azerbaycan Ziyareti - 16.06.2021

Dost kardeş ülke Azerbaycan ve Cumhurbaşkanı İlham Aliyev; Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ve Türkiye'nin yakın dostudur. Kardeşlik ilişkisi olan iki lider elbette dünya beşten büyüktür söyleminde de fikir birliği yapmışlardır.

"Türkiye sınırlarının açılmasının Ermenistan'a sağlayacağı faydalar saymakla bitmez. Velhasıl bu zaferi herkesin ortak zaferi hâline getirmek bizlerin elindedir. Bir daha Kafkasya'nın boynuna kimsenin esaret zinciri vurmaması için önümüze çıkan fırsatları hep birlikte en iyi şekilde değerlendirmeliyiz. Biz bu mücadeleyi kendimiz ve dostlarımızla birlikte "Dünya 5'ten Büyüktür" diyerek küresel düzeyde de veriyoruz." sözleriyle Cumhurbaşkanı Erdoğan, küresel barış sürecinin bölgesel barışla mümkün olduğunu, Türkiye'nin barış sürecindeki rolünün BMGK üyelerinin tamamından daha güçlü olduğunu, sistemin tekrar gözden geçirilmesini tüm dünyaya kanıtlamıştır.

Şanghay İşbirliği Örgütü Konuşması - 16.09.2022

Türkiye'nin gözlemci ülke olarak bulunduğu Şanghay İşbirliği Örgütü bölgesinde önemli bir uluslararası organizasyon olmakla beraber küresel çapta da etki alanını her geçen gün artırmaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Şanghay İşbirliği Örgütü 22. Devletler Başkanları Zirvesi'nde Başkan Putin başta olmak üzere tüm üye ülkelerin liderine "Dünya 5'ten Büyüktür" söylemini hatırlatmıştır.

"Küresel sistemin reform ihtiyacını vurgularken bir yandan daha adil, temsil kabiliyeti yüksek, kapsayıcı ve etkin bir düzenin tesisi için çalışıyoruz. Bunu yaparken bölgemizde ve ötesinde barış, güvenlik, istikrar ve refahın hâkim kılınması için her türlü çabayı sergiliyoruz. Amacımız insanı ve insanî değerleri merkeze alan girişimci bir diplomasi anlayışıyla bölgemizde ve ötesinde bir barış kuşağı tesis etmektir. Bu kapsamda Ukrayna'daki çatışmaların diplomasi yoluyla bir an evvel sona erdirilmesi için yoğun gayret gösteriyoruz. Ukrayna tahılının Karadeniz üzerinden sevkiyatı noktasında Birleşmiş Milletler ve taraflarla verimli bir iş birliği yürütüyoruz. Tahılın, Afrika'daki kardeşlerimiz başta olmak üzere özellikle en çok ihtiyaç duyanlara ulaştırılması noktasında da samimi çaba harcıyoruz."

BM Genel Kurulu - 24.09.2022

Rusya-Ukrayna çatışması sonrası dünya üzerinde tırmanan güvenlik endişeleri, güvenlik endişelerinin giderilmesi, silahlı çatışmaların durdurulması ve barışın tesisi amacıyla kurulan BM ve BMGK'nın görevlerini yerine getiremeyip 1945 yılından bu yana sayısız çatışmalarda hayatını kaybeden milyonlarca insan ve insanlığın yok oluşunu önleyememesi ve son olaylardaki başarısızlığı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 24.09.2014 tarihli BM Genel Kurul Toplantısı'nda dile getirdiği "Dünya 5'ten Büyüktür" tezi ile bir kez daha kanıtlanmıştır. Uluslararası sistemin ve Birleşmiş Milletler yapısının adil, kapsayıcı ve gerçekçi olmadığını yıllardır her platformda dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tezine yaklaşık 8 sene sonra ABD Başkanı Joe Biden ve AB Konseyi Başkanı Charles Michel katıldıklarını ifade etmişlerdir.

21.09.2022 tarihinde Joe Biden konuşmasının özetinde, “Kurumun daha kapsayıcı olmasının zamanı geldi, böylece bugünün dünyasının ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilir.” diyerek Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın tezine katılmıştır.

24.09.2022 tarihinde Charles Michel “Birleşmiş Milletlerde her birimiz, sağlam bir çok taraflı sistemin karşılıklı güveni gerektirdiğini biliyoruz, ancak mevcut sistem yeterince kapsayıcı veya temsili değil. Veto hakkının kullanılması kabul edilemez olmalıdır. Kurallarda iyileştirmelerin ve reformun gerekli ve acil olduğuna inanıyorum. Veto yetkisi istisnai durumlarda kullanılmalı ve Rusya gibi haksız savaş başlatan ülkelerin üyeliği askıya alınmalı. Güvenlik Konseyinin daimi bir üyesi sebepsiz ve haksız bir savaş başlattığında ve o ülkenin üyeliği BM Genel Kurulu tarafından otomatikman askıya alınmalıdır.” sözleriyle sadece Cumhurbaşkanı Erdoğan’a katılmamış, reformun yapısına da değinip desteklemiştir.

BM Genel Kurulu - 19.09.2023

Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM 78. Genel Kurulu'nda uluslararası sistemin güvenlik, ekonomi, insani ve çevresel sınamalarla karşı karşıya olduğunu vurgulayarak Rusya-Ukrayna Savaşı, terörizm, enerji ve gıda güvenliği, iklim değişikliği ile İslamofobi'yi küresel öncelikli sorunlar arasında saymıştır.

6 Şubat 2023 depremlerinde 50 binden fazla kişinin hayatını kaybettiğini ve yüz binlerce yapının kullanılamaz hâle geldiğini hatırlatan Erdoğan, uluslararası toplumun Türkiye'ye gösterdiği dayanışmaya teşekkür etmiştir; Libya'daki sel felaketinde de Türkiye'nin insani yardım gönderdiğini belirtmiştir.

BM Güvenlik Konseyi'nin "artık dünya güvenliğinin teminatı olmaktan çıkıp beş ülkenin siyasi stratejilerinin çarpışma alanına" döndüğünü savunan Erdoğan, uzun süredir dile getirdiği "Dünya 5'ten Büyüktür" ilkesi doğrultusunda daha kapsayıcı bir küresel yönetim mimarisine ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir.

Karadeniz Tahıl Girişimi aracılığıyla dünya piyasalarına yaklaşık 33 milyon ton tahıl ulaştırıldığını hatırlatan Erdoğan, Türkiye'nin Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Ukrayna'nın toprak bütünlüğü temelinde diplomatik yollarla sona erdirilmesi için çabalarını sürdüreceğini açıklamıştır. Dünyada 735 milyon kişinin açlıkla mücadele ettiğini ve 2030 Sıfır Açlık hedefinden giderek uzaklaşıldığını belirterek uluslararası kamuoyunu uyarmıştır.

Suriye'de kalıcı bir çözüm ihtiyacını vurgulayan Erdoğan, Kıbrıs'ta federasyon modelinin artık mümkün olmadığını ilan ederek Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası arenada tanınması çağrısında bulunmuştur. Doğu Akdeniz'de bütün tarafların haklarına saygı gösterilmesini, Balkanlar'da diyaloğun sürdürülmesini ve Afrika ile stratejik ortaklığın güçlendirilmesini savunan Erdoğan, Emine Erdoğan öncülüğünde başlatılan Sıfır Atık Hareketi'nin BM nezdinde küresel boyut kazandığını da paylaşmıştır.

Antalya Diplomasi Forumu - 01.03.2024

Antalya Diplomasi Forumu'nun üçüncü buluşması, 1 Mart 2024'te devlet ve hükümet başkanları, bakanlar ile uluslararası kuruluş temsilcilerini bir araya getirdi. "Krizler Döneminde Diplomasiyi Öne Çıkarmak" temasıyla gerçekleştirilen forumda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suriye'den Yemen'e, Libya'dan Ukrayna'ya uzanan çatışma coğrafyasında BM Güvenlik Konseyi başta olmak üzere uluslararası kurumların tıkandığını, asıl çöküşün ise Gazze'de yaşandığını vurgulayarak mevcut küresel sistemin derin bir yeniden yapılanmaya muhtaç olduğunu bir kez daha kamuoyunun gündemine taşıdı. Balkanlar'dan Orta Asya'ya, Afrika'dan Latin Amerika'ya kadar uzanan çok boyutlu dış politika vizyonunu açıklayan Erdoğan, Türkiye'nin bölgesel ve küresel sorumluluk üstlenen bir güç olarak konumunu pekiştirdiğini ifade etti.

Konuşmasını, Türkiye'nin küresel adalet mücadelesindeki kararlılığını özetleyen sözlerle noktalayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dünya 5'ten büyüktür ve daha adil bir dünya mümkün şiarıyla çalışmaktan geri durmayacağız" dedi. Bu ifade, yalnızca bir dış politika sloganının tekrarı değil; Ankara'nın diplomatik angajmanının temel motivasyonunu ve uzun soluklu küresel ıslahat talebinin özünü yansıtan bir taahhüdün açık ilanıdır.

BM Genel Kurulu - 24.09.2024

Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM 79. Genel Kurulu'ndaki konuşmasını ağırlıklı olarak Gazze ekseninde kurmuştur. BM'nin "işlevsiz, hantal ve atıl bir yapıya" dönüşmekte olduğunu vurgulayan Erdoğan, 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail saldırılarında 41 bini aşkın Filistinlinin hayatını kaybettiğini, 100 bine yakın kişinin yaralandığını ve 10 binden fazla kişiden haber alınamadığını aktarmıştır. Öldürülenlerin büyük çoğunluğunun kadın ve çocuklardan oluştuğunu, aralarında 17 binden fazla çocuğun bulunduğunu belirterek Gazze'nin "dünyanın en büyük çocuk ve kadın mezarlığı" hâline geldiğini ifade etmiştir. Henüz altı yaşındayken hayatını kaybeden Hind Raceb'i örnek göstererek uluslararası toplumun sivilleri koruyamadığını vurgulamıştır.

"Gazze'de yalnızca insanların değil, BM sisteminin, uluslararası hukukun ve daha adil bir dünya idealinin de ağır biçimde zarar gördüğünü" savunan Erdoğan, BM Güvenlik Konseyi'nin 2735 sayılı kararının uygulanmaması durumunda İsrail'e karşı zorlayıcı tedbirlerin gündeme gelmesi gerektiğini belirtmiştir. Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'nda açtığı davaya Türkiye'nin müdahillik başvurusunda bulunduğunu hatırlatmıştır. Türkiye'nin 60 bini aşkın ton insani yardımla Gazze'ye en fazla destek gönderen ülkeler arasında yer aldığını ve İsrail ile ticari ilişkileri askıya aldığını bildirmiştir.

Rusya-Ukrayna Savaşı'nda silahlanma yarışı arttıkça diplomasinin hareket alanının daraldığını belirten Erdoğan, Türkiye'nin Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni titizlikle uygulamaya devam edeceğini açıklamıştır. Suriye'de 13 yılı aşkın süredir devam eden ihtilafın BM Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı kararı temelinde siyasi süreçle çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır; Azerbaycan-Ermenistan barış sürecine ve Bosna Hersek'in toprak bütünlüğüne destek verdiğini, EUFOR-Althea'ya katkısını sürdürdüğünü aktarmıştır.

Kıbrıs'ta federasyon modelinin geçerliliğini yitirdiğini yineleyen Erdoğan, KKTC'nin uluslararası arenada tanınması çağrısını tekrarlamıştır. Ege ve Doğu Akdeniz'de tüm tarafların meşru menfaatlerine saygı gösterilmesini savunmuştur. Emine Erdoğan'ın himayesindeki Sıfır Atık Hareketi'nin BM Genel Kurulu'nda 105 ülkenin ortak sunuculuğuyla kabul edilen bir kararla küresel düzeye taşındığını belirtmiştir.

G20 Liderler Zirvesi - 19.11.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenen G20 Liderler Zirvesi'nin ardından gerçekleştirdiği basın toplantısında, zirvenin "Adil bir dünya ve sürdürülebilir bir gezegen inşa etmek" temasıyla gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Zirvede açlık, yoksulluk ve eşitsizlikle mücadele, sürdürülebilir kalkınma ve küresel yönetişim kurumlarının reformu gibi başlıkların ele alındığını ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, mevcut uluslararası sistemin küresel sorunlar karşısında yetersiz kaldığını vurgulayarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 193 ülkenin hak ve hukukunu gözetmek yerine yalnızca beş daimi üyenin çıkarlarını önceleyen elitist bir yapıya dönüştüğünü söylemiştir. "Her fırsatta ifade ettiğim gibi dünya 5'ten büyüktür" sözleriyle, uluslararası sistemin daha adil ve katılımcı bir temelde yeniden düzenlenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasının devamında Türkiye'nin daha adil bir dünya düzeni hedefinin merkezinde etkili bir Birleşmiş Milletler sistemi ve Güvenlik Konseyi reformunun bulunduğunu belirtmiştir. "Dünya 5'ten büyüktür" tezinin özellikle Latin Amerika, Afrika ve Asya'dan giderek daha fazla destek gördüğünü ifade ederek, Rio Zirvesi'nin bu yaklaşımın uluslararası alandaki karşılığını gösteren önemli bir örnek olduğunu vurgulamıştır.

Yeni Yüzyılda Türkiye-Malezya Stratejik İşbirliği Toplantısı - 10.02.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da, Türkiye ile Malezya arasındaki stratejik iş birliğinin ele alındığı "Yeni Yüzyılda Türkiye-Malezya Stratejik İşbirliği Toplantısı"nda yaptığı konuşmada, mevcut küresel sistemin adaletsiz yapısına dikkat çekerek "Dünya 5'ten Büyüktür" söylemini bir kez daha gündeme taşımıştır. Türkiye-Malezya ilişkilerinin geleceğine ilişkin değerlendirmelerin yanı sıra küresel siyasi ve ekonomik gelişmelerin ele alındığı toplantıda Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha adil ve kapsayıcı bir uluslararası düzenin gerekliliğini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, küresel sistemin İkinci Dünya Savaşı'nın galipleri tarafından şekillendirildiğini ve dünya nüfusunun önemli bir bölümünün karar alma mekanizmalarında yeterince temsil edilmediğini belirtmiştir. İslam dünyasının uluslararası sistemde temsil edilmemesinin mevcut yapının adil olmadığının göstergelerinden biri olduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Haklı olanın güçlü değil, gücü elinde bulunduranın her zaman haklı çıktığı bu adaletsiz düzene itirazımızı her zeminde açıkça dile getiriyoruz." sözleriyle Türkiye'nin mevcut düzene yönelik itirazını ortaya koymuştur.

"Dünya 5'ten büyüktür" şiarının yeni bir küresel düzen arayışının sembollerinden biri hâline geldiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomiden diplomasiye, ticaretten güvenliğe kadar sorunların çözümü için yeni bir anlayışa ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir. Herkesi kucaklayan, adil, paylaşımcı ve farklılıkları zenginlik olarak gören bir sistemin kurulmasının artık bir zorunluluk olduğunu vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomik, sosyal ve uluslararası temsil bakımından daha adil bir dünyanın mümkün olduğunu dile getirmiştir.

Antalya Diplomasi Forumu - 11.04.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Ayrışan Dünyada Diplomasiyi Sahiplenmek" ana temasıyla Antalya'da düzenlenen 4. Antalya Diplomasi Forumu'nun açılışında yaptığı konuşmada, uluslararası sistemin günümüzün küresel sorunlarına çözüm üretmekte yetersiz kaldığını belirterek "Dünya 5'ten büyüktür, çünkü insanlık 5'ten büyüktür" mesajını vermiştir. Devlet ve hükümet başkanları ile çok sayıda uluslararası temsilciyi bir araya getiren ve üç gün süren forumda, bölgesel ve küresel meseleler ele alınırken diplomasi, diyalog ve ortak çözüm arayışları öne çıkarılmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, terör, açlık, yoksulluk, ırkçılık, İslam düşmanlığı, göçmen karşıtlığı ve iklim krizi gibi tüm insanlığı ilgilendiren sorunlar karşısında uluslararası toplumun daha adil ve vicdanlı politikalar geliştirmekte yetersiz kaldığını vurgulamıştır. "Dünya 5'ten büyüktür" sözünün, insanlığın tamamını kapsayan daha adil bir uluslararası sistem arayışının ifadesi olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, diplomasinin insani, girişimci ve geleceğe dönük yönünün güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin tarihi, beşerî ve kültürel birikimi sayesinde daha adil bir dünya çağrısını en güçlü şekilde dile getirebilecek ülkelerden biri olduğunu belirterek, Antalya Diplomasi Forumu'nun çatışmaların yerine diyaloğu, kutuplaşmanın yerine ortak aklı ve güç yarışının yerine küresel vicdanı savunan bir platform olduğunu vurgulamıştır. "Dünya 5'ten büyüktür" anlayışını temel alan bu yaklaşımın, Türkiye'nin daha adil, barışçıl ve kapsayıcı bir uluslararası düzen hedefinin önemli unsurlarından biri olduğu ortaya konulmuştur.

2025 BM Genel Kurulu - 23.09.2025

Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM'nin 80. kuruluş yılında toplanan Genel Kurul'da Gazze'deki gelişmeleri merkeze almıştır. 700 günü aşan İsrail saldırılarında hayatını kaybeden sivillerin 65 bini geçtiğini ve bunların 20 binden fazlasının çocuk olduğunu aktaran Erdoğan, "Bunlar sayı değil; hepsi birer can, birer masum insan" diyerek insani kayıpların istatistiklere indirgenmemesi gerektiğinin altını çizmiştir. Sağlık altyapısının büyük ölçüde çöktüğünü, gazetecilerin ve insani yardım çalışanlarının hedef alındığını vurgulamıştır. İsrail'in faaliyetlerini "işgal, tehcir, sürgün ve toplu kıyım politikası" olarak nitelendiren Erdoğan, acil ateşkes sağlanması, insani yardımların engelsiz ulaştırılması ve sorumluların uluslararası hukuk önünde hesap vermesi çağrısını yinelemiştir.

8 Aralık 2024'te Suriye'de yeni bir dönemin başladığını değerlendiren Erdoğan, Türkiye'nin terör örgütlerinden arındırılmış, istikrarlı ve bütünlüğünü koruyan bir Suriye vizyonunu desteklediğini açıklamıştır. İran'ın nükleer programına ilişkin sorunların diplomasi yoluyla çözülmesini savunmuştur. Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Türkiye'nin İstanbul Süreci kapsamında doğrudan görüşmelere ev sahipliği yaptığını ve esir ile naaş değişimlerine aracılık ettiğini aktarmıştır. Ankara Süreci çerçevesinde Somali ile Etiyopya arasındaki ihtilafın çözümüne yönelik girişimlerin sürdürüldüğünü de vurgulamıştır.

Pakistan ile Hindistan arasındaki gerilimin ardından sağlanan ateşkesi memnuniyetle karşılayan Erdoğan, Keşmir meselesinin BM kararları doğrultusunda diyalogla çözülmesini desteklediğini belirtmiştir. Türkiye'nin KFOR komutanlığını yeniden üstleneceğini ve 2026 NATO Zirvesi'ne Ankara'da ev sahipliği yapacağını açıklamıştır. Kıbrıs meselesinde federasyon modelinin artık geçersiz olduğunu, KKTC'nin tanınması gerektiğini bir kez daha vurgulamıştır.

Küresel ekonomide yükselen korumacılık eğilimlerini değerlendiren Erdoğan, Çin'den Avrupa'ya uzanan Hazar Geçişli Orta Koridor'un stratejik önemine dikkat çekmiştir; Türkiye'nin Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattıyla dünya ticaretine katkı sunduğunu ifade etmiştir. Türkiye'nin 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi doğrultusunda ilerlediğini teyit eden Erdoğan, BM Güvenlik Konseyi'nin reforma kavuşturulması gerektiğini, "Dünya 5'ten Büyüktür" ilkesini koruduklarını ve güçlünün değil haklının güçlü olduğu bir uluslararası düzen için Türkiye'nin mücadelesini sürdüreceğini belirterek konuşmasını tamamlamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Takdim Töreni'ne Katıldı - 12.03.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler nezdinde ve küresel diplomasi alanında sergilediği lider diplomasisi, adalet ve kapsayıcılık ilkeleri çerçevesinde uluslararası kurumların reforme edilmesi ve küresel istikrarın desteklenmesi anlayışını esas almaktadır. BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'e Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Takdim Töreni vesilesiyle yaptıkları konuşmada Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaşanan her küresel hadisenin "Dünya 5'ten Büyüktür" tespitinin haklılığını bir kez daha ortaya koyduğunu dile getirmiştir.

Adalet temelinde yükselmeyen bir küresel sistemde kalkınma, barış ve istikrarın sağlanamayacağını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler'in daha kapsayıcı, temsil kabiliyeti yüksek ve etkin bir yapıya kavuşturulmasını amaçlayan tüm diplomatik girişimlere Türkiye'nin güçlü desteğinin devam edeceğini ifade etmiştir.

Antalya Diplomasi Forumu - 17.04.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın küresel ve bölgesel krizlerin çözümünde yürüttüğü lider diplomasisi; küresel sistemde adil temsil ilkesinin savunulmasına, çatışmalı bölgelerde yapıcı diyalog mekanizmalarının işletilmesine ve kalıcı barışın tesisine dayanmaktadır. Antalya Diplomasi Forumu'nun açılış oturumunda gerçekleştirdiği hitapta Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dünya 5'ten Büyüktür" şiarının küresel sistem krizlerinin aşılmasındaki hayati önemini vurgulayarak uluslararası yapıda temsil açığı kapatılmadan daha adil bir dünyanın inşasının mümkün olmadığını ifade etmiştir.

Konuşmasında bölgesel gelişmelere ve İsrail'in adımlarıyla başlayan çatışma sürecine değinen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Pakistan Başbakanı Şehbaz Şerif'in girişimleriyle sağlanan geçici ateşkes kararına işaret etmiştir. Ortaya çıkan bu imkânın kalıcı barışın tesisi doğrultusunda en etkin şekilde kullanılması gerektiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan; barışa giden en kestirme yolun yapıcı diyalog ile diplomasi olduğunu ve Devlet Bahçeli'nin ifadesiyle barışın tek kanatlı bir kuş olmadığını vurgulamıştır. Sürecin başarıya ulaşması için tarafların uzlaşmacı, sabırlı ve sağduyulu bir anlayışla hareket etmelerinin önemine dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in müzakere sürecini dinamitleme riskine karşı hazır ve müteyakkız olunması gerektiğinin altını çizmiştir.

02

Gazze'deki Soykırım

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Gazze'deki Soykırım

Türkiye, Filistin ile İsrail anlaşmazlığında iki devletli çözüme yönelik BM parametreleri temelinde ve müzakereler yoluyla kapsamlı, adil ve kalıcı bir çözüm getirilmesini, 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan, coğrafi bütünlüğe sahip, bağımsız ve egemen Filistin Devleti'nin kurulmasına yönelik çabaları desteklemektedir.

Filistinlilerin davasına destek verirken bir yandan da İsrail ile diyalog kanallarını açık tutmaya çalışmıştır. Ancak İsrail'in Filistinlilerle adil bir barışa hazır olmaması, Batı Şeria ve Doğu Kudüs'teki nüfus dengelerini değiştirip bu bölgeleri de ilhak etme niyetinde olması, Mescid-i Aksa'ya yönelik saldırıları ve Gazze'de gerçekleştirdiği katliamlar politika değişimine neden olmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, uluslararası platformlarda İsrail'in uyguladığı politikaları ve şiddeti çok sert bir şekilde eleştirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in saldırıları karşısında Filistin'e destek olmak için BM ve İslam İşbirliği Teşkilatı başta olmak üzere, uluslararası kurumları harekete geçirmek için girişimlerde bulunmuştur. 2019 yılında BM 74. Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmasında Filistin'de İsrail'in uyguladığı zulmü dile getirirken o dönemde gösterdiği harita ve konuşmasıyla dünyanın gündemine yerleşmişti. Konuşmasında "İsrail insanlığın tüm değerlerini ayaklar altına alıyor. BM kürsüsünden soruyorum; İsrail devletinin sınırları neresidir? 1948 mi, 1967 sınırları mı geçerlidir?" ifadelerini

kullanmıştır. Ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan; bölge ve dünya liderleriyle yürüttüğü görüşmeler, çok taraflı diplomasi girişimleri, insani yardımlar ve uluslararası platformlarda yaptığı konuşmalarla Gazze konusunda yoğun bir diplomasi yürütmüştür. "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Birleşmiş Milletlerin İsrail'le almış olduğu bunca kararlar var, bu kararlar uygulamaya geçiyor mu? Hayır, geçmiyor. Peki, o zaman Birleşmiş Milletler ne işe yarıyor? O zaman bu çatının altında bizler aldığımız kararla tesirli olamıyorsak, adalet nerede temerküz edecek?" diyerek BM'yi de sert sözlerle eleştirmiştir. Kürsüden "Dünya 5'ten büyüktür." diye seslenmiştir.

Türkiye; 2014 yılının Ramazan ayında İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği katliama karşı çıkmıştır. Ayrıca Erdoğan, ABD Başkanı Donald Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıması girişimine karşı başlatılan uluslararası kampanyada da yer almıştır. Türkiye'nin dönem başkanı olduğu İslam İşbirliği Teşkilatını da "Kuruluşun temelinde Kudüs davası var. Türkiye olarak Kudüs ve Filistin'deki zulüm konusunda dile getirdiğimiz itirazlarda çoğu defa yalnız kaldığımızı hissediyoruz. Bedeli ne olursa olsun hakkın, hakikatin ve mazlumun yanında yer almayı sürdüreceğiz. Filistinlilerin haklarını savunmaktan ve tüm mazlumlarla dayanışma içinde olmaktan asla vazgeçmeyeceğiz." diyerek Kudüs konusunda harekete geçirmeye çağırmıştır.

Erdoğan, 2022 yılında da İsrail'in işgal altındaki Kudüs kenti ve Mescid-i Aksa'daki saldırılarını durdurması amacıyla yoğun diplomasi trafiği yürütmüştür. 2023 yılında da "Mescid-i Aksa'ya el uzatılması bizim kırmızı çizgimizdir. Filistinli kardeşlerimiz yalnız değildir." diyerek tepkisini dile getirmiştir.

7 Ekim 2023 tarihinden itibaren yaşanan saldırıların ardından arabulucu ve lider diplomasisi ile İsrail-Filistin gerginliğinin bölgedeki başka ülkelere de sıçramadan sonlandırılması ve taraflar arasında müzakerelerin başlatılması için çok yönlü diplomasi yürütmüş ve çatışmaların başladığı ilk andan itibaren pek çok lider ve üst düzey yetkiliyle görüşme gerçekleştirmiştir ve pek çok uluslararası platformda Filistin'e desteğini yüksek sesle dile getirmiştir.

Parlamenterler Arası Kudüs Platformu 2. Konferansı - 14.12.2018

Nerede bir adaletsizlik, zulüm varsa kimliğine, inancına, etnik ve kültürel aidiyetine bakmadan tavrını koymaktan çekinmeyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Kudüs davası; Filistin'deki bir avuç Müslüman'ın değil, hepimizin ortak davasıdır." demiştir. "Kudüs Filistin'in Ebedi Başkenti" teması ile 14 Aralık 2018 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Parlamenterler Arası Kudüs Platformu 2. Konferansı'nda yaptığı konuşmada saldırılarından dolayı İsrail'i, süreçte adil olmadığı için BM'yi ve Tel Aviv'deki büyükelçiliği Kudüs'e taşıma kararından dolayı ABD'yi sert sözlerle eleştirmiş, Kudüs Platformunu Filistinli halkın işgal, zulüm ve yıkıma karşı sürdürdükleri direnişe desteğe çağırmıştır. İslam İşbirliği Teşkilatını, Zirve Dönem Başkanı sıfatıyla harekete geçirdiklerini hatırlatmıştır.

İslam İşbirliği Teşkilatı Acil İcra Komitesi Toplantısı - 22.03.2019

Cumhurbaşkanı Erdoğan lider diplomasisi bağlamında İslam İşbirliği çatısı altında da üye ülkelerin liderleriyle yakın bir diyalog geliştirmeyi önemsemiştir. Yeni Zelanda'da iki camiye yönelik terörist saldırı ve Müslümanlara karşı nefret ve tahammülsüzlükle mücadele konusundaki İslâm İşbirliği Teşkilatı Acil İcra Komitesi Toplantısı'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan kuruluşun gayesini "Kudüs davası başta olmak üzere İslam dünyasının en önemli meselelerine sahip çıkmaktır." sözleriyle hatırlatmıştır.

Toplantının yapıldığı günlerde ABD Başkanı Trump'ın Golan Tepeleri üzerinde İsrail egemenliğini tanıyan başkanlık kararını imzalamasına da tepki olarak Cumhurbaşkanı Erdoğan, şu sözleri dile getirmiştir: "Son olarak dün ABD Başkanı Trump'ın Golan Tepeleri'yle ilgili talihsiz açıklaması, bölgeyi yeni bir krizin, yeni bir gerilimin eşiğine getirmiştir. Golan Tepeleri, 1967'den bu yana İsrail'in işgali altında bulunmaktadır. 1967 senesindeki İsrail işgali, sadece bölgedeki Arapları değil Türkmenleri de kendi topraklarından göçe zorlamıştır. Türkiye'nin ve İslam İşbirliği Teşkilatının böyle hassas bir meselede sessiz kalması, emrivakilere boyun eğmesi düşünülemez. Golan Tepeleri'nin işgalinin meşrulaştırılmasına asla izin vermeyiz, veremeyiz."

Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 25.07.2019

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail-Filistin sorununun çözümü konusunda yalnızca arabuluculuk rolü değil aynı zamanda İslam ülkelerinin liderleriyle lider diplomasisi yürütmüştür. Türkiye'yi ziyarete gelen Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed ile bir basın toplantısı düzenlemiştir. Erdoğan, Malezya ile Filistin davası başta olmak üzere Rohingya krizi ve İslam düşmanlığı gibi meseleler karşısında ortak tutum sergilendiğini vurgulamıştır.

Malezya Başbakanı Muhammed "İslam ülkeleri bugün bir karmaşa, bir çatışma süreci içerisinden geçiyor ve kesinlikle bu sorunun çözümlenmesi önceliklidir. Özellikle de Filistin sorununa, aynı duruşu biz de benimsemiş durumdayız ve bizim için tüm dünyaya Malezya ve Türkiye'nin Filistinlilerin yaşadığı soruna aynı yerden baktığını göstermek önemli." ifadesini kullanmıştır.

İSEDAK 36. Toplantısı - 25.11.2020

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Filistin meselesinde sessiz kalınmaması için İslâm İşbirliği Teşkilatını, katıldığı her platformda dayanışma ve desteğe çağırmanın yanı sıra Filistin halkının kalkınmasına yönelik girişimlere öncülük etmiş ve bu yaklaşımını lider diplomasisi yoluyla uluslararası kamuoyuna taşımıştır. Nitekim, 25 Kasım 2020 tarihinde gerçekleşen İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi İSEDAK'ın 36. Bakanlar Oturumunda da Kudüs'e sahip çıkmak için başlattıkları yeni projeyi duyurmuştur. Bunu şu sözlerle ifade etmiştir:

"Kudüs'e sahip çıkmak için İSEDAK kapsamında yeni bir proje başlattık. İSEDAK Kudüs programıyla hem burayı ekonomik olarak güçlendirmeyi hem de Kudüs halkının sosyo-ekonomik şartlarını bir nebze olsun iyileştirmeyi hedefliyoruz. Filistinli kardeşlerimizin refahını artıracak bu programa siz üye ülkelerimizin de gerekli desteği vereceğine inanıyorum. Kudüs'e yönelik tacizlerin arttığı, işgalci İsrail rejiminin saldırılarını yoğunlaştırdığı bir dönemde bizim dayanışmamız çok önemlidir. Aramızda birlik, beraberlik ve etkin bir iş birliği Filistin davasında da, diğer alanlarda da başarımızın anahtarı olacaktır."

Cezayir Cumhurbaşkanı Tebbun ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 16.05.2022

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi özellikle karşılıklı ziyaretler açısından büyük önem taşımaktadır. Cezayir'den Türkiye'ye 17 yıl aradan sonra cumhurbaşkanı düzeyinde yapılan ilk ziyaret Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun tarafından gerçekleştirilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmede siyasi noktada uluslararası bütün diplomatik süreçlerde iki ülkenin ortak hareket etme konusunun ele alındığını belirterek şöyle konuşmuştur: "Sayın Başkan örneğin Filistin'i gündeme getirdi, Libya'yı gündeme getirdi, bütün bu alanlarda beraber hareket etme ve bunu tabii her an genişletme, bunlarla da ilgili bakanlarımızın birbirleriyle yapacakları görüşmelerle genişletme..." ifadeleriyle bölge ülkesi olan Cezayir'le de İsrail-Filistin konusunda mutabakat içinde olduklarının altını çizmiştir.

Brunei Darusselam Sultanı Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ile Gerçekleştirilen Ortak Basın Toplantısı - 07.03.2023

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İsrail'in Filistin halkına yaptığı saldırılara ve baskılara karşı Filistin'in yanında olmasına farklı ülkelerden de destekler gelmiştir. 7 Mart 2023 tarihinde Türkiye'yi ziyaret eden ve Cumhurbaşkanı Erdoğan ile basın toplantısı gerçekleştiren Brunei Darusselam Sultanı Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah Türkiye'nin verdiği desteğin altını çizerek "Bu bağlamda bir kere daha vurgulamak isterim ki Brunei, Filistin ile dayanışma içindedir. İsrail'in sürekli saldırılarını da kınamaktadır." mesajını vermiştir.

Görüşmede güncel, küresel meseleler üzerinde durulmuş, Filistin, Rohingya ve İslam düşmanlığı gibi konular ve Rusya-Ukrayna Savaşı ele alınmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Filistin Devlet Başkanı Abbas ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail'in saldırılarına karşı Filistin'e desteğini her platformda yüksek sesle dile getirmiş ve yoğun bir diplomasi trafiği yürütmüştür. Bu süreçte Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ile de görüşmeler gerçekleştirmiştir.

- BM Genel Kurulu nedeniyle bulunduğu New York'ta temaslarını sürdüren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 26 Eylül 2018 tarihinde Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ile görüşmüştür. Görüşme basına kapalı gerçekleştirilmiştir.

- 10 Mayıs 2021 tarihinde Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ve Hamas Siyasi Büro Başkanı İsmail Heniye ile telefon görüşmesi gerçekleştirmiş ve görüşmelerde İsrail'in Mescid-i Aksa'ya ve Filistinlilere yönelik saldırıları ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmelerde, İsrail'in Kudüs'teki saldırılarını "terör" olarak nitelendirmiş, Türkiye'nin her zaman Filistin davasının destekçisi olmaya, Filistinli kardeşlerinin yanında durmaya ve Kudüs'ün izzetini korumaya devam edeceğini belirtmiş ve saldırıları sert bir şekilde kınamıştır.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 10 Temmuz 2021 tarihinde Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ile Vahdettin Köşkü'nde bir araya gelmiştir. Erdoğan Türkiye olarak İsrail'in Filistin'deki zulümlerine sessiz kalmadıklarını ve kalmayacaklarını belirterek, İsrail'in işgal ve ilhak politikaları devam ettiği sürece bölgede kalıcı barış ve istikrarın tesisinin mümkün olamayacağını vurgulamıştır.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 8 Temmuz 2022 tarihinde Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ile telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede Kurban Bayramı tebriki iletilirken Türkiye olarak her türlü desteğe hazır olunduğu yinelenmiştir.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, 23 Ağustos 2022 tarihindeki Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki görüşmelerinin ardından ortak basın toplantısı düzenlemişlerdir. Erdoğan, Türkiye'nin Kudüs ve Mescid-i Aksa'nın statüsünün değiştirilmesine matuf eylemleri hiçbir şekilde kabul etmediklerini ifade etmiştir. Ayrıca Filistin'e yönelik insani ve kalkınma yardımlarının devam ettiğini dile getirmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail'in Filistin'deki kanlı saldırılarının durdurulması ve uluslararası camianın bu duruma karşı tepki göstermesi için farklı platformlardaki ve ikili görüşmelerinin yanı sıra yoğun bir telefon trafiği de sürdürmüştür. Görüşmelerde İsrail'in Mescid-i Aksa, Kudüs, Gazze ve Filistinli Müslümanlara yönelik saldırılarına ve baskılarına karşı birlikte etkili şekilde harekete geçmeye davet etmiştir.

Türk Devletleri Teşkilatı 10. Zirvesi - 03.11.2023

3 Kasım 2023 tarihinde Kazakistan'ın başkenti Astana'da, "Türk Devri!" mottosu ve temasıyla gerçekleştirilen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Konseyi 10. Zirvesi'nde konuşmasını gerçekleştiren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Filistin'de yaşanan insanlık dramına ilişkin şunları söyledi:

"Kültürümüz ve medeniyetimiz bizlere adaleti göz etmeyi, mazlumun elinden tutmayı, haksızlıklar karşısında susmamayı tavsiye eder. Filistin'de tüm dünyanın gözleri önünde benzeri görülmemiş bir insanlık dramı yaşanıyor. Hastaneler, okullar, camiler, kiliseler, mülteci kampları bombalanıyor, masum çocuklar acımasızca katlediliyor. 7 Ekim'den beri şahit olduklarımızı mazur gösterecek, bu vahşeti anlatacak hiçbir kavram yoktur. Açık ve net söylemek gerekirse; Gazze'de tam 28 gündür insanlığa karşı suç işlenmektedir. Bu kriz ilk patlak verdiği andan itibaren Türkiye olarak ilkeli ve insani bir duruş benimsedik. Sivillere karşı eylemleri tasvip etmediğimizi her fırsatta söyledik, söylüyoruz. Önceliğimiz insani ateşkesin süratle tesis edilmesidir. Müslüman, Hristiyan veya Yahudi fark etmeksizin herkesin güvenliğini garanti altına alacak yeni mekanizmalar üzerinde de çalışıyoruz. Şimdiye kadar 10 uçak dolusu insani yardım malzemesini bölgeye sevk ettik. Sahada şartlar el verdikçe yenilerini göndermeye devam edeceğiz. Türk dünyası olarak birlik ve beraberlik içinde hareket etmemiz önce ateşkese, sonrasında da kalıcı barışa giden yolu kolaylaştıracaktır. Türk Devletleri Teşkilatı olarak sergileyeceğimiz duruş da, diğer kuruluşlara örnek teşkil edecektir."

G-20 Zirvesi - 22.11.2023

22.11.2023 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilen G-20 Zirvesi'nde konuşmalarını yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Gazze başta olmak üzere işgal edilmiş Filistin topraklarında yaşanan trajedinin artık insanlığın tahammül sınırlarını aştığını bildirdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 20 Kasım'ın Dünya Çocuk Hakları Günü olduğunu anımsatarak, 7 bine yakın masum Filistinli çocuğun bugünü göremediğini vurguladı. İsrail yönetiminin bu çocuklarla birlikte 14 bin sivilin en temel hakkı olan yaşama hakkını onların elinden aldığının altını çizen Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"Filistinlileri kendi yurtlarından göçe zorladı. Ölümden kaçmak için son bir umutla sığındıkları hastaneleri, okulları, kampları, ibadethaneleri, kiliseleri acımasızca bombaladı. Hatta bugüne kadar varlığını hep inkar ettikleri nükleer bomba kullanma tehdidinde bulunacak kadar kontrolü kaybettiler. Elini vicdanına koyan herkesin kabul edeceği üzere bu yaşananların hiçbiri kendini savunma hakkıyla açıklanamaz. Burada açıkça savaş suçu ve insanlığa karşı suç işlenmektedir. Bunları yapanlar, insanlığın vicdanıyla birlikte uluslararası hukuk önünde de muhakkak hesap vermelidir."

Bölgeye yönelik insani yardımları da sürdürdüklerini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: "Bugüne kadar Mısırlı kardeşlerimizle iş birliği içinde 11 uçak ve bir sivil gemi dolusu 666 ton yardım malzemesini, El-Ariş'e sevk ettik. Kanser hastaları ve çocuklar başta olmak üzere, yaralıların Türkiye'ye intikalini sağlayarak, tedavilerini devam ettiriyoruz. Siz dostlarımı insani ve tıbbi yardımların kesintisiz temini ve Gazze'ye ulaştırılması konusunda da gereken adımları atmaya davet ediyorum."

44. Körfez İş Birliği Konseyi Zirvesi - 05.12.2023

Katar'da düzenlenen 44. Körfez İş Birliği Konseyi Zirvesi'ne onur konuğu olarak davet edilen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Filistin halkıyla dayanışmayı açık ve net gösterdiklerini hatırlatarak şunları kaydetti:

"Gazze krizindeki bu ortak tavrımız, bölge ülkeleri olarak sorunlarımızı sahiplenme noktasında da bir örnek oldu. Zirvede alınan kararların takibini yapmamız önemlidir. Dışişleri Bakanları Temas Grubu çeşitli ülkelerde görüşmeler yürüttü, bu temaslara devam edecekler. Gazze'de kısa süreli geçici insani aranın sağlanması ve esir takası konusunda Katar'ın çabalarını takdirle karşılıyoruz. Tabii bu fasılanın kalıcı bir ateşkese dönüşmesini temenni ediyorduk ancak bu gerçekleşmedi. Netanyahu yönetimi siyasi ömrünü uzatmak uğruna tüm bölgemizin güvenliğini, geleceğini tehlikeye atıyor. Çoğunluğu çocuk ve kadın 17 bin Filistinli masumun hayatını kaybetmesi insanlık suçudur, savaş suçudur. İsrail'in işlediği bu suçlar yanına kar kalmamalıdır. Türkiye olarak bölgeye yönelik insani yardımlarımızı artırarak sürdürüyoruz. Bugüne kadar 12 uçak ve iki sivil gemi dolusu yardım malzemesini El-Ariş'e sevk ettik. Kanser hastaları ve çocuklar başta olmak üzere yaralıların, Türkiye'ye intikalini sağladık. Önceliğimiz, derhâl kalıcı ateşkesin ilan edilmesi ve kesintisiz bir şekilde insani yardım akışının teminidir."

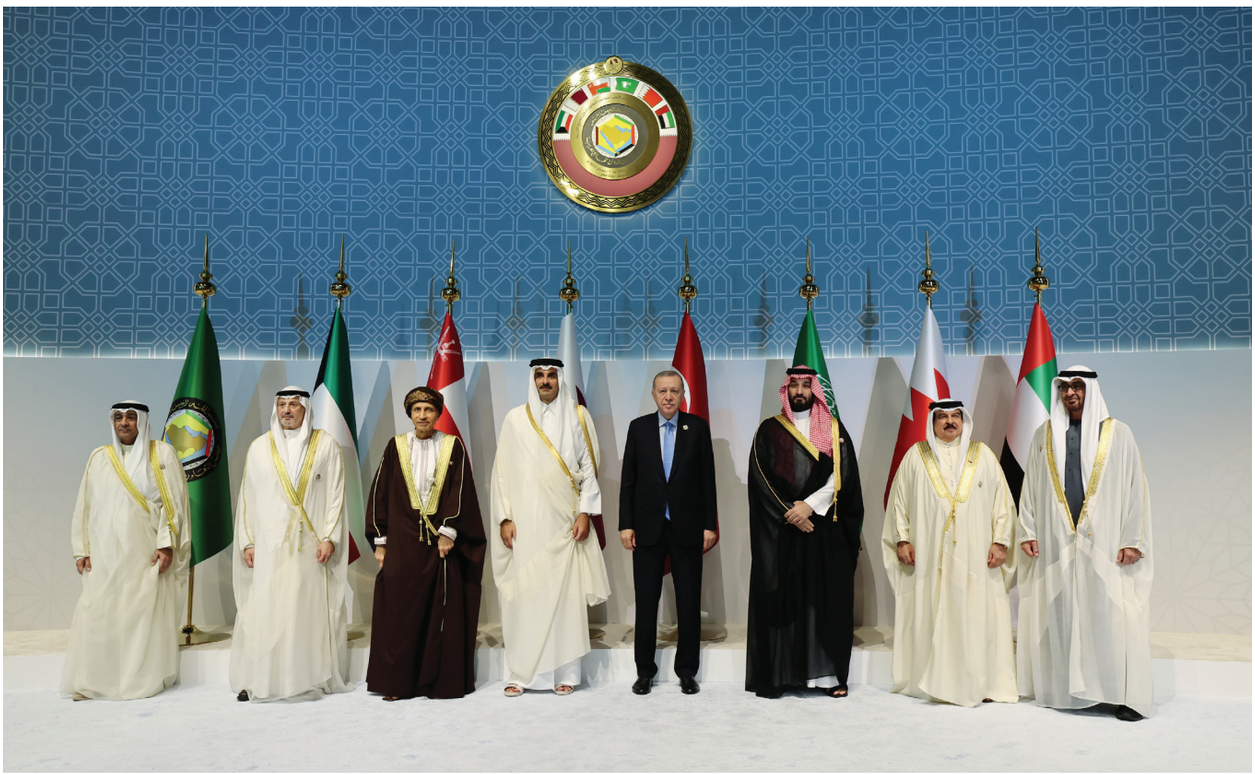

Türkiye-İran İş Forumu - 24.01.2024

Orta Doğu'da barış ve istikrarın tesis edilmesi için çok taraflı mekanizmalara lider diplomasisi ile öncülük eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin Türkiye ziyareti kapsamında Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen Türkiye-İran İş Forumu'nda İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarına değinerek, sözlerini şöyle sürdürdü: "İsrail'in masum Filistinli kardeşlerimize yönelik saldırıları ve bunun sonucunda çoğu çocuk ve kadın 26 bin insan şehit edildi, 65 bin kardeşimiz yaralandı. Gazze halkı insanlık tarihine utançla geçecek bir vahşetin kurbanı oldu. On yıllardır dünyaya insan hakları ve demokrasi dersi verenlerin gerçek yüzlerini bu süreçte hep birlikte gördük."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye olarak ilk günden itibaren Filistin meselesinde onurlu, kararlı ve vicdanlı bir duruş sergilendiğini, diplomasiden insani yardımlara kadar her alanda tüm imkânlarla Filistinlilerin yanında olunmaya çalışıldığını vurgulayarak, şöyle devam etti: "Mısır'ın da desteğiyle şimdiye kadar 17 uçak ve 5 gemi dolusu insani yardım malzemesini El-Ariş'e gönderdik. Böylece

26 bin tonu un olmak üzere, toplam 30 bin tonu aşkın yardım malzemesini Gazzeli kardeşlerimize ulaştırılmak üzere bölgeye sevk ettik. 380 hasta ve yaralı 344 refakatçiyi Türkiye'de misafir ediyor, tedavilerini sağlıyoruz. İsrail'in işlediği savaş suçlarının yanına kâr kalmaması amacıyla uluslararası hukuk kulvarında atılan adımlara destek veriyoruz. Katliamların durması, ateşkesin tesisi ve bölgede kalıcı barışa giden yolun açılması için var gücümüzle çalışıyoruz, çalışacağız."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız ve egemen bir Filistin devleti kuruluncaya kadar mücadeleyi sürdüreceklerini belirterek, şunları kaydetti:

"Filistinli kardeşlerimizi asla ve asla yalnız bırakmayacağız. Kandan ve gözyaşından beslenen mevcut İsrail yönetiminin de gittikleri bu yolun yol olmadığını görmelerini, katliamlarına bir an önce son vermelerini bekliyoruz. Daha önce de ifade ettiğim gibi zulümle abad olmaya çalışanın ahiri berbat olur. Bu süreçte zafer Filistinli kardeşlerimin olacaktır. Rabb'im Filistinli kardeşlerimizi rahmetiyle, nusretiyle kuşatsın."

Dünya Hükûmetler Zirvesi - 13.02.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, onur konuğu olarak katıldığı "Geleceğin Hükûmetlerini Şekillendirmek" teması altında Birleşik Arap Emirlikleri'nde düzenlenen Dünya Hükûmetler Zirvesi'ndeki konuşmalarında çözüme kavuşturulamayan sorunların zamanla daha da büyüyerek karşılarına yeniden çıktığını belirtmiş ve Filistin meselesini ön plana çıkararak sözlerine şöyle devam etmiştir: "Bunun en son ve acı örneği Gazze'deki krizdir. Geçen yılın 7 Ekim'indeki hadiseden bağımsız olarak bugünkü krizin kaynağı Birleşmiş Milletler kararlarına rağmen Filistin topraklarındaki işgalin artarak devam etmesidir. Kendini uluslararası hukukun üstünde gören İsrail 10 yıllardır işgal, gasp, yıkım ve katliam politikalarından vazgeçmemiştir."

Filistin halkının nasıl bir adaletsizlikle karşı karşıya kaldığını anlamak için çok uzağa gitmeye gerek olmadığını söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: "1948'den bugüne İsrail-Filistin haritalarına bakmak bile meselenin vahametini göstermeye yeterlidir. Biliyorsunuz tedavinin yarısı, teşhisin doğru konulmasıdır. Burada da sorunun kaynağını doğru tespit etmezsek çözüm yolunu da bulamayız. İsrail, bölgede kalıcı barış istiyorsa yayılmacı hayaller peşinde koşmayı bırakmalı, 1967 sınırları temelinde bağımsız bir Filistin Devleti'nin varlığını kabul etmelidir. Gazze'deki insani trajedinin de giderek bölgeye yayılma riski taşıyan çatışmaların da sona

erdirilmesi, her şeyden önce İsrail'in, Filistin halkının en temel haklarını tanımasına bağlıdır. 1967 sınırlarında başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi bütünlüğe sahip bir Filistin Devleti vücut bulmadan atılan her adım yarım kalacak, sorun çözüme kavuşturulmuş olmayacaktır."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail'in saldırılarına karşı Filistin'e desteğini her platformda yüksek sesle dile getirmiş ve bölgede barışın ve huzurun sağlanması için gerekli desteklerin verileceği konusunda şöyle konuşmuştur: "Bölgemizde barış, huzur ve ekonomik kalkınmaya giden yol, Filistin Devleti'nin kuruluşundan geçiyor. Bu çerçevede bir barışın tesisi ve temini için diğer bölge ülkeleriyle birlikte garantörlük dâhil, sorumluluk üstlenmeye hazır olduğumuzu dile getirdik. Bunun yanında çoğu çocuk ve kadın 28 binden fazla masumun hayatına mal olan, 70 bine yakın sivilin yaralandığı, 1,5 milyondan fazla insanın göçe zorlandığı Gazze'nin büyük bir enkaz yığınına çevrildiği trajedi karşısında her türlü çabayı gösterdik, gösteriyoruz ve göstereceğiz. Şimdiye kadar 34 bin tonluk insani yardım malzemesini Gazze'ye ulaştırılmak üzere bölgeye gönderdik. Toplam 380 hasta ile 344 refakatçiyi Türkiye'de misafir ediyor, tedavilerini sağlıyoruz."

Türkiye-İspanya İş Forumu - 13.06.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 13 Haziran 2024'te Madrid'de düzenlenen Türkiye-İspanya İş Forumu'nda yaptığı konuşmada, Filistin'de yaşananlar karşısında İspanya Başbakanı Pedro Sanchez'in takındığı tavrı şahsı ve milleti adına tebrik ederek, şu ifadeleri kullandı: "İsrail yönetiminin tüm çağrılara rağmen sürdürdüğü bu pervasızlıkların tüm dünyada antisemitizmi körüklediğine de şahit oluyoruz. İspanya'nın İsrail mezalimi karşısında izlediği tutumu takdirle karşıladığımızı burada hassaten vurgulamak istiyorum. Sayın Sanchez, ilk günden bu yana gerçekten ilkeli, tutarlı ve dirayetli bir politika benimseyerek hem İspanya halkının hem Filistinli kardeşlerimizin hem de Türk milletinin gönlünde müstesna bir yer edinmiştir. Kıymetli dostumun şahsında, İspanya hükûmetine ve halkına bir kez daha teşekkür ediyorum."

Şanghay İşbirliği Teşkilatı Zirvesi - 04.07.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail'in saldırılarına karşı Filistin'e desteğini her platformda yüksek sesle dile getirmiş ve 4 Temmuz 2024'te Şanghay İşbirliği Örgütü 24'üncü Devlet Başkanları Zirvesi'nde belirlenen, "Sürdürülebilir Barış ve Kalkınma Arayışında Çok Taraflı Diyaloğun Güçlendirilmesi" temasının son derece isabetli olduğunu dile getirmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kural temelli uluslararası sistemin sütunlarının sarsılmakta olduğu bir dönemden geçiyoruz. Terörizm, İslam ve yabancı düşmanlığı, düzensiz göç, iklim değişikliği, enerji ve gıda güvenliğiyle tedarik zincirlerindeki aksamalar gibi meydan okumalar, yaşanan jeopolitik sarsıntıların şiddetini artırıyor. Bunun en son ve acı örneği hepimizin gözleri önünde Gazze başta olmak üzere işgal edilmiş Filistin topraklarında sergilenmektedir." diye konuştu.

Gazze'de ayrım gözetmeksizin gerçekleştirilen saldırılarda yaklaşık 40 bin masum insanın hayatını kaybettiğini hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: "Yaklaşık 90 bin Filistinlinin yaralandığı, 16 binden fazla masum çocuğun altında can verdikleri yıkıntılar, esasen meşruiyetini kaybeden uluslararası sistemin enkazıdır. Bu yıkıma son vermek için İsrail'in durdurulması ve kalıcı ateşkesi kabul etmeye zorlanması lazım. Bunun için de İsrail yönetimi üzerindeki baskının arttırılarak sürdürülmesi gerekiyor. Elbette uluslararası düzenin karşı karşıya kaldığı tüm bu krizler karşısında karamsarlığa kapılmadan tüm samimiyet ve gayretiyle küresel adalet için seslerini yükselten ilkeli ülkeler de var. Türkiye olarak mütemadiyen mevcut uluslararası düzenin zafiyetlerine dikkati çekiyoruz.

BM Genel Kurulu - 24.09.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın insanlık adına tüm dünyaya önemli çağrılarda bulunduğu Birleşmiş Milletler (BM) 79. Genel Kurulu'ndaki hitabında Filistin halkına yönelik zulüm sürdükçe Orta Doğu'nun kalıcı barış ve istikrara kavuşmasının mümkün olmadığını, acil ve kalıcı ateşkesin sağlanmasının, rehine-mahkum takasının gerçekleştirilmesinin, insani yardımların engelsiz ve kesintisiz olarak Gazze'ye ulaştırılmasının aciliyetini vurguladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Gazze konusunda uluslararası topluma artık harekete geçme çağrısında bulunurken, şu sözleri uluslararası platformlarda da geniş yer aldı: "Ey insan hakları örgütleri, Gazze'dekiler, Batı Şeria'dakiler insan değil mi? Filistin'deki çocukların okuma, yaşama, sokakta oynama hakkı yok mu? Ey uluslararası basın kuruluşları, İsrail'in canlı yayında katlettiği, ofislerini bastığı gazeteciler, sizin meslektaşınız değil mi? Ey Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Gazze soykırımının önüne geçmek, bu zulme, bu barbarlığa 'Dur' demek için daha neyi bekliyorsunuz? Filistin halkıyla birlikte kendi vatandaşlarının canını tehlikeye atan, siyasi ikbali için tüm bölgeyi savaşa sürükleyen katliam şebekesini durdurmak için daha neyi bekliyorsunuz? Ey İsrail'e kayıtsız şartsız destek verenler, bu katliamı seyretmenin, bu vahşete ortak olmanın utancını daha ne kadar taşıyacaksınız?"

BRICS Liderler Zirvesi - 24.10.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, BRICS Zirvesi kapsamında düzenlenen "Genişletilmiş BRICS+ Oturumu"nda Küresel bir adil düzen ve kalkınmanın ancak sınırlar ötesinde huzur ve güvenliğin tesisiyle mümkün olabileceğini dile getirmiş ve İsrail-Filistin sorununun çözümü konusunda, şunları kaydetti: "Orta Doğu'da akan kan durdurulmadıkça gelecek için ne adaletten ne barıştan ne de kalkınmadan söz edilebilir. İsrail'in bütün bölgeyi ateşe atma pahasına sürdürdüğü saldırgan tutum, hukuk, vicdan başta olmak üzere her türlü sınırı çoktan aşmıştır. Filistin halkı, Gazze'de soykırıma uğramaktadır. İsrail, Lübnan'a da saldırmak suretiyle mezalimi daha da ileriye taşımıştır. 21. yüzyılda yaşanan bu insanlık dramını göz ardı etmek hiç kimseyi sorumluluktan kurtaramaz. 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi bütünlüğü haiz bir Filistin Devleti'nin kurulması bölgede kalıcı ve adil bir barışın olmazsa olmazıdır. Bu vesileyle Filistin'i tanımayan ülkeleri bu doğrultuda adım atmaya davet ediyorum. İsrail'e yönelik kayıtsız şartsız silah ve mühimmat desteğinin sürmesi, bu ülkeyi saldırılarında daha da pervasız hâle getiriyor. BM nezdinde İsrail'e silah atışının durdurulmasına yönelik bir girişim başlattık. Siz değerli dostlarımın bu hususta sağlayacakları desteğe güveniyorum. Hep beraber el ele vererek coğrafyamızdaki katliamları ve gözyaşlarını bir an önce durduralım diyorum."

İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi - 11.11.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail-Filistin sorununun çözümü konusunda katıldığı her platformda dayanışma ve desteğe çağırmanın yanı sıra İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'nde İslam ülkelerinin liderleriyle lider diplomasisi yürütmüştür. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'nde yaptığı konuşmada, İsrail'in Gazze ve diğer Filistin topraklarında gerçekleştirdiği katliamlarda bugüne kadar yüzde 70'i çocuk ve kadın olmak üzere 50 bin Filistinli'nin şehit olduğunu söyledi.

Bir yandan acil ateşkes sağlanmasına odaklanılırken diğer yandan Gazze'ye insani yardımların ulaştırılması konusunda acil çözüm yolları bulunmasının şart olduğunu vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Türkiye, bugüne kadar Gazze'ye 84 bin tondan fazla yardım göndermiştir. Engellemeler kalktığında çok daha fazlasını göndermeye de hazırdır. İsrail Parlamentosu, geçtiğimiz günlerde Birleşmiş Milletler Yardım Kuruluşu UNRWA'yı yasaklamak suretiyle iki devletli çözümü ortadan kaldırmayı, Filistinli mültecilerin ana vatanlarına dönüşlerine engel olmayı amaçlamaktadır." diye konuştu.

İslam ülkeleri olarak İsrail'e karşı atılabilecek adımlara öncülük etme çağrısında bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Filistinli kardeşlerimizin de kendi içlerinde millî birlik sağlayabilmelerini gönülden arzu ediyoruz. Bunu da ayrıca teşvik ediyoruz. Aziz kardeşlerim, İslam ülkeleri olarak İsrail'e karşı atılabilecek adımlara öncülük etmeliyiz. Her şeyden önce İsrail'e silah ambargosu uygulanması, İsrail'le ticaretin sonlandırılması ve İsrail'in saldırganlığı sona ermedikçe uluslararası alanda tecrit edilmesi, son derece mühimdir. İsrail'e silah satışının durdurulması, aralarında Güvenlik Konseyinin daimi iki üyesinin de bulunduğu girişimimize 52 ülke ve iki uluslararası teşkilat destek vermiştir."

BM Dünya Liderleri İklim Zirvesi - 12.11.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 29. Taraflar Konferansı (COP29) Dünya Liderleri İklim Zirvesi'nde yaptığı konuşmada Filistin'e desteğini her platformda olduğu gibi yüksek sesle dile getirmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir: "Bugün burada gelecek nesillere daha adil bir dünya bırakmayı konuşurken İsrail'in Filistin ve Lübnan'ı hedef alan hukuk, ahlak ve vicdan dışı saldırıları devam ediyor. (İsrail'deki) Mevcut hükûmet maalesef çocuk, kadın ve yaşlı demeden insanları katletmeyi, büyük bir çevre kıyımına yol açmayı sürdürüyor. İsrail saldırıları nedeniyle toprağa ve yer altı sularına sızan kimyasallar Gazzeli çocukların geleceğini şimdiden karanlığa bürümüştür. Bu ağır insani ve çevre felaketine sebep olanların, uluslararası mahkemelerde bunun hesabını vermeleri gerektiğini düşünüyoruz."

Türkiye-Pakistan İş Forumu - 13.02.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Pakistan-Türkiye İş Forumu'ndaki konuşmasında, Filistin ve İsrail arasında sağlanan geçici ateşkese ilişkin yaptığı şu açıklamalarla devam etmiştir: "15 aydır İsrail'in katliamlarına ve soykırımına maruz kalan Gazze'de bizim de katkı sunduğumuz bir süreç sayesinde geçici ateşkes sağlanmıştı. Filistinliler taahhütlerini yerine getirirken, İsrail'in yine verdiği sözleri tutmaması sebebiyle maalesef ateşkes mutabakatı önceki gün çıkmaza girdi. Bölgemizin tekrar kan ve gözyaşına doğru sürüklenmeye çalışıldığını görüyoruz. Şu gerçeği bir kez daha önemle ifade etmek istiyorum. Gazze, Gazzeli kardeşlerimizindir, inşallah ebediyen de öyle kalacaktır. Filistinlilerin uğrunda on binlerce evladını şehit verdiği vatan toprakları pazarlık konusu yapılamaz. Başta Arap ve İslam dünyası olmak üzere İnsanlık İttifakı'nın bu kritik süreçte Gazzelileri yalnız ve sahipsiz bırakmayacağına yürekten inanıyorum. Yeni bir Nekbe yaşanmaması için biz de üzerimize düşeni her alanda yapmaya devam edeceğiz."

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Zirvesi - 04.07.2025

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 4 Temmuz 2025 tarihinde Azerbaycan'da düzenlenen Ekonomik İşbirliği Teşkilatı 17. Zirvesi'nde, lider diplomasisi çerçevesinde Filistin davasına verdiği desteği vurgulayarak sözlerini şöyle sürdürdü: "İsrail'in mevcut yönetim altında hız verdiği saldırgan politikaları, bölgemizin huzur ve istikrarını tehdit ediyor. Gazze'de 57 bine yakın kardeşimizin hayatını kaybettiği mezalimin bir an önce durması için hep beraber daha fazla çalışmalıyız. İran'a yönelik saldırıların kabul edilemez olduğunu iIk gün kayda geçirdik. Bölgemizin daha büyük bir felakete sürüklenmemesi için yoğun gayret gösterdik. Taraflar arasındaki fiili ateşkesin sükûnete tahvil edilmesini ümit ediyoruz. Bu dost meclisimizde bir kez daha şu hususun altını çizmek isterim; İsrail'in Lübnan, Suriye ve İran'a saldırılarının arka planında hepimizin bildiği üzere Filistin halkına diz çöktürme siyaseti yatıyor. Biz ne Filistin davasını terk edebiliriz ne de Netanyahu yönetiminin bölgemizi kan gölüne çevirmesine sessiz kalabiliriz. Doğruları cesaretle söylemeye, zalimler karşısında mazlumun yanında dimdik durmaya devam edeceğiz."

Filistin Meselesine Çözüm Bulunması ve İki Devletli Çözümün Hayata Geçirilmesi Konulu Yüksek Düzeyli Uluslararası Konferansı - 22.09.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler Genel Kurul Salonu'nda düzenlenen Filistin Meselesine Çözüm Bulunması ve İki Devletli Çözümün Hayata Geçirilmesi Konulu Yüksek Düzeyli Uluslararası Konferansı'nda bölgede yaklaşık 2 yıldır İsrail hükûmetinin artan saldırı sebebiyle büyük bir insani felaket yaşandığını dile getirerek, "65 bini aşkın insanın hayatına mal olan Gazze'deki katliam tüm şiddetiyle sürüyor. Elini vicdanına koyan hiç kimse yaşananları kabul edemez. Dahası böyle bir soykırıma sessiz kalamaz. Netanyahu hükûmetinin amacı, Filistin Devleti'nin kurulmasını imkânsız hâle getirmek, Filistin halkını da mümkün olduğunca göçe zorlamaktır." ifadelerini kullandı.

"Bu olumsuz gelişmelerin ortasında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerinin de olduğu bir grup ülkenin Filistin Devleti'ni tanıma kararı alması son derece önemli, tarihi bir karardır." vurgusunu

yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Filistin Devleti'ni tanıma cesaretini gösteren ülkelerin kararlı, somut ve caydırıcı adımlarla bu tarihi duruşun arkasını doldurmalarını temenni ettiğini dile getirerek, şunları kaydetti: "Ve son olarak, artık ateşkes ilan edilmelidir. Ateşkesin ilanı, Gazze'ye insani yardımların engelsiz şekilde girişinin sağlanması ve İsrail'in Gazze'den güçlerini çekmesi gerekiyor. Gazze, Filistin'in ayrılmaz bir parçasıdır ve Filistinlilere aittir. Filistinlilerin kendi topraklarını nasıl idare edeceklerini de yine kendileri belirleyecektir. Filistin'in, Birleşmiş Milletler'in tam üyeliğinin de artık vakti gelmiştir. Filistin'in ulusal kapasitesinin artırılması, mali ve teknik desteklerin güçlendirilmesi, UNRWA gibi insani yardım kuruluşlarının faaliyetlerinin sürdürülmesi mühimdir. Biz Türkiye olarak 1967 sınırları temelinde, başkenti Doğu Kudüs olan, coğrafi bütünlüğü haiz Filistin Devleti vücut bulana kadar mücadeleye azimle devam edeceğiz. Buradan Filistinli kardeşlerime, özellikle mazlum Gazze halkına en kalbi selamlarımı gönderiyorum."

BM Genel Kurulu - 23.09.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, lider diplomasisini etkin şekilde yürütmektedir. Küresel iş birliği ve sorumluluğa büyük önem veren Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler'in 80. Genel Kurulu görüşmelerinde katılımcılara yapmış olduğu hitapta "Biz bugün, bu kürsüde kendi vatandaşlarımızla birlikte sesi kısılmak istenen Filistin halkının hissiyatına tercüman olmak için de bulunuyoruz. Filistin Devleti'ni tanıyacağını açıklayan tüm ülkelere teşekkür ediyor, henüz bu kararı almayan devletleri ise bir an önce harekete geçmeye çağırıyorum." dedi.

Birleşmiş Milletler Şartı'nın bundan 80 yıl önce San Francisco'da imzalandığını ve 24 Ekim 1945'te yürürlüğe girdiğini anımsatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler Kuruluş Şartı'nın ilk maddesinin ilk kelimelerini burada tekrar hatırlatmak istediğini belirterek şöyle devam etti: "'Birleşmiş Milletler'in amacı, uluslararası barış ve güvenliği korumaktır.' Evet, bizler bu salonda Birleşmiş Milletler'in 80'inci yaşını kutlarken dünyanın birçok bölgesinde Kuruluş Şartı'nın ilk maddesinin ilk kelimelerine gölge düşürecek vahim hadiseler yaşanıyor. Özellikle Gazze'de gözlerimizin önünde 700 günü aşkın bir süredir soykırım devam ediyor." Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha sonra Gazze'deki günlük hayatı anlatan bir fotoğraf göstererek "Ellerinde leğenli kadınlar. Lütfen hepimiz elimizi

vicdanımıza koyup cevap verelim. 2025 yılında şöyle bir gaddarlığın makul bir sebebi olabilir mi? Fakat, insanlık adına bu utanç manzarası Gazze'de 23 aydır her gün tekrar ediyor. 365 kilometrekare içinde yaşayan 2,5 milyon Gazzeli, her gün yerinden ediliyor, her gün bir başka bölgeye göçe zorlanıyor." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze'de yaşanan barbarlığa karşı sesini yükseltmeyen, tavır almayan herkesin bu vahşetin sorumluluğuna ortak olduğunu ifade ederek, şunları kaydetti: "Bütün dünya liderlerine sesleniyorum, gün bugündür. Gün, insanlık adına Filistinli mazlumların yanında dimdik durma günüdür. Halklarınız Gazze'deki barbarlığa tepki gösterirken, gelin sizler de adım adım cesaretinizi gösterin. Çocukların çocukları büyüttüğü Gazze'ye karşı insanlık görevinizi yerine getirin. Bu vesileyle, dünyanın farklı ülkelerinde Gazzeli mazlumlara sahip çıkmak için meydanları dolduran, Gazzeli masumlara destek olmak için denizlere yelken açan akademisyeniyle, sanatçısıyla, siyasetçisiyle, aktivistiyle, öğrencisiyle tüm Filistin savunucularına en kalbi selamlarımı yolluyorum."

Uluslararası Barış ve Güven Forumu - 12.12.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2025 yılının Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu kararıyla "Uluslararası Barış ve Güven Yılı" ilan edilmesi ve Türkmenistan'ın daimi tarafsızlık statüsünün 30. yıl dönümü vesilesiyle Başkent Aşkabat'ta düzenlenen "Uluslararası Barış ve Güven Forumu"na katıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İsrail'in ihlallerine rağmen süren ateşkes kırılgandır. Bu nedenle uluslararası toplumun sürece güçlü desteği şarttır, sürmelidir." diye konuştu. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2800 sayılı kararının, kalıcı barış ve Gazze'nin yeniden imarı açısından da bir fırsat olmasını temenni eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: "Barışın tesisine yönelik tüm aşamalara Filistinliler'in dâhil olmasını ve katkı vermesini elzem görüyoruz. Nihai hedef ise iki devletli çözümdür. Bunun formülü Filistinli kardeşlerimizin çektiği acılarda, onurlu mücadelelerinde ve uluslararası düzenlemelerde kayıtlıdır. Artık uluslararası toplumun, Filistin halkına olan borcunu ödeme zamanı gelmiştir. Bizleri bir araya getiren bu önemli Forumun yeni bir vesile teşkil etmesini diliyorum."

Türkiye-Mısır İş Forumu - 04.02.2026

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye-Mısır İş Forumu Kapanış Oturumu'nda yaptığı konuşmada, Türkiye ve Mısır'ın, iki kardeş ülke olmanın yanı sıra bölgesinde sınırlarının ötesinde sorumluluklara sahip iki güçlü devlet olduğunun altını çizerek, "İsrail'in Gazze'ye hedef saldırıları boyunca Mısır, devleti ve halkıyla ciddi sınamalardan başarıyla geçmiştir. Gazzeli kardeşlerimize gönderdiğimiz insani yardımların ulaştırılmasında Mısır makamlarının sergilediği iş birliğini her zaman şükranla yâd ediyoruz. Sayın Cumhurbaşkanının bu konudaki hassasiyetinin yakın şahidiyim. Gazze'nin yeniden imarında da Mısır'la birlikte çalışmak istiyoruz." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan İsrail-Filistin Çatışmasına İlişkin Çok Yönlü Diplomasi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail-Filistin gerginliğinin bölgedeki başka ülkelere de sıçramadan sonlandırılması ve taraflar arasında müzakerelerin başlatılması için çok yönlü diplomasi yürütmüş ve çatışmaların başladığı ilk andan itibaren pek çok lider ve üst düzey yetkiliyle görüşme gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda Cumhurbaşkanı Erdoğan, Almanya Başbakanı Olaf Scholz, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres, Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula da Silva, Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun, Finlandiya Cumhurbaşkanı Alexander Stubb, Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Hamas Siyasi Büro Başkanı İsmail Heniyye, İngiltere Başbakanı Rishi Sunak, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani, Lübnan Başbakanı Necip Mikati, Malezya Başbakanı Enver İbrahim, Maldivler Cumhurbaşkanı Muhammed Muizzu, Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah es-Sisi, NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Suudi Arabistan Veliaht Prensi Muhammed bin Selman, Tanzanya Cumhurbaşkanı

Samia Suluhu Hassan, Uganda Cumhurbaşkanı Yoweri Museveni, Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy, Yunanistan Başbakanı Kiryakos Miçotakis ve Ürdün Kralı 2. Abdullah ile görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Cumhurbaşkanının gerçekleştirdiği ikili ve telefon görüşmelerinde, İsrail-Filistin arasındaki çatışmalı süreç, bölgede artan gerilim ve çözüm için atılması gereken adımlar üzerinden ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan çok yönlü lider diplomasisi ile çatışmaların bir an önce sona ermesinin bölge ve dünya barışı adına önemli olduğunu, Gazze'ye insani yardımların ulaştırılması için Türkiye'nin yoğun çaba sarf ettiğini, gerilimi artırıcı adımlardan uzak durulması gerektiğini ve İsrail-Filistin meselesinde karşılıklı atılacak müspet adımların kalıcı çözümü beraberinde getirebileceğini ifade etmiştir.

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI
YAYINLARI

03

Rusya-Ukrayna Savaşı

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Rusya-Ukrayna Savaşı

Antalya Diplomasi Forumu Çerçevesinde Rusya-Ukrayna Krizi Barış Görüşmeleri - 10-13 Mart 2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasından itibaren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Türk dış politikasının benimsediği barışçıl prensipler ve taraflara adil yaklaşımın büyük etkisiyle iki ülkenin Dışişleri Bakanları Sergey Lavrov, Dmitro Kuleba ve Mevlüt Çavuşoğlu'nun da katılımı ile üçlü formatta Antalya Diplomasi Forumu çerçevesinde 10 Mart 2022 tarihinde bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan da Antalya Diplomasi Forumu'nda yaptığı konuşmasında Türkiye'nin krizin başladığı günden itibaren yoğun bir diplomasi trafiği yürüttüğüne dikkati çekmiştir.

Devam eden sıcak çatışma ortamında Türkiye'nin izlediği politikalar ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, yoğun çabalar ve objektif bakış açılarıyla birlikte uygulandığında, Türkiye'nin gerek uluslararası diplomasideki rolü gerek barış için gösterdiği somut çabalar; Türkiye'nin çatışmanın çözümünde oynadığı kritik rolü her geçen gün sağlamlaştırmakta ve dünya barışına gerçek anlamda katkı sağlamaya devam etmektedir.

Erdoğan-Scholz Ortak Basın Toplantısı - 14.03.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ateşkesin sağlanması ve taraflar arasında sürdürülebilir diyaloğun kurulması amacıyla diplomatik temaslarını yoğunlaştırmıştır. Bu kapsamda Almanya Başbakanı Olaf Scholz ile 14 Mart 2022 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede savaşın sona erdirilmesine yönelik diplomatik çabalar ve iki ülkenin bu sürece sağlayabileceği katkılar ele alınmıştır.

Resmî ziyaretin asıl odak noktası olan Rusya-Ukrayna Savaşı hakkında konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan "Bir yandan Avrupa güvenliğine yönelik zaruri önlemleri alırken diğer yandan da çözüme yönelik diplomatik çabaların hızlandırılması konusunda mutabık kaldık." sözleriyle NATO'nun temel kuruluş amacını tekrar vurgulamış ve Avrupalı ortaklarına barışın sağlanması için gereken adımların atılması konusunda, Türkiye'nin başta diplomatik hamleler olmak üzere devam eden katkılarına, Batılı devletlerin de katılmalarını Sayın Scholz'a belirtmiştir.

Polonya Cumhurbaşkanı Duda ile Ortak Basın Toplantısı - 16.03.2022

Ukrayna'nın komşu ülkesi olan AB üyesi Polonya, savaşın ilk gününden itibaren lojistik ve mülteciler açısından Avrupa'daki en önemli ülkelerden birisidir. Uzun yıllardır Türkiye'nin Polonya ile geliştirdiği iyi ilişkiler savaşın başından itibaren kritik rol oynamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın lider diplomasisi sayesinde, savaş birinci ayını doldururken, Ankara diplomasinin merkezî hâline gelmiştir. Almanya Şansölyesi Scholz'un arkasından Türkiye'ye gelen Polonya Cumhurbaşkanı Andrzej Duda ile gerçekleştirdiği ortak basın toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşla ilgili olarak "Savaşın sona erdirilmesi için diplomatik çabaların hızlandırılması gerektiği noktasında mutabık kaldık. Türkiye olarak ateşkesin sağlanması amacına matuf girişimlerimizi sürdürüyoruz." sözleriyle Türkiye'nin süreçteki rolünün altını çizmiştir.

Erdoğan-Rutte Ortak Basın Toplantısı - 22.03.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın şiddetlenerek devam ettiği günlerde; Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk rolünü pekiştirmek için gösterdiği yoğun çaba, dünyanın çeşitli ülkeleri tarafından takdir görmüştür. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dürüstlük ve samimiyete dayanan yoğun liderlik diplomasisi çabaları, Türk dış politikasının benimsediği barışçıl ve şeffaf politikalarla birlikte Türkiye'nin Ukrayna-Rusya Savaşı'nda edindiği ara bulucu rolünün önemini artırmıştır. Hollanda Başbakanı Mark Rutte ile 22 Mart 2022 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleştirilen görüşmenin ana odağı da Rusya-Ukrayna Savaşı ve Türkiye'nin arabuluculuk rolü olmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya-Ukrayna Savaşı'na ilişkin olarak, "Şartların zorluğunun farkındayız ancak diplomasiyi tek çıkış yolu olarak gören samimi girişimlerimizi bundan sonra da sürdüreceğiz." ifadelerini kullanmıştır. Hollanda Başbakanı Rutte ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'a teşekkür ederek, "Türkiye (NATO'da) ittifak için çok büyük siyasi ve askerî öneme sahiptir. İki ülkeye (Rusya-Ukrayna) açık hattı olan nadir ülkelerden Türkiye'yi (arabuluculukta) desteklediğimizi söylemek isterim." sözleriyle Türkiye'nin gösterdiği çabaların hayati önemini dile getirmiştir.

NATO Olağanüstü Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi - 24.03.2022

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderlerle ikili görüşmelerinin yanı sıra çok taraflı platformlarda da lider diplomasisini etkin şekilde yürütmektedir. NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olmanın yanı sıra Karadeniz güvenliğinde kritik rol oynayan bir ülkenin lideri olarak NATO Olağanüstü Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Zirve sonrası açıklamaları tarihe not düştü.

"Bu çabalarınız zirveye nasıl yansıdı, liderlerle görüşmelerinizde nasıl geri dönüşler aldınız?" sorusu üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Daha çok ikili görüşmelerimizde liderlerden aldığımız yaklaşım Türkiye'nin bu arada kurduğu ilişkilerin ne denli sıcak olduğu, ne denli buralardan olumlu bir yaklaşım sergilediği ve bundan dolayı da tabii bizlere teşekkürleri oldu. Liderler Zirvesi'nde ayrıca orada da yine Türkiye'ye yönelik teşekkürler var. Attığımız bu adımlardaki sıcak temaslar tabii liderlerin de dikkatini çekiyor. Türkiye olarak bundan sonraki süreçte de aynı yaklaşımı devam ettireceğiz." şeklinde cevap vermiştir.

İstanbul Dolmabahçe Sarayı Barış Görüşmeleri - 29.03.2022

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın ilk gününden itibaren lider diplomasisi ile barış görüşmelerinin başlaması için iki ülkenin liderleri ile görüşebilen tek devlet başkanı olmuştur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu yoğun çabalar sonucu Mart ayı başında Antalya Diplomasi Forumu (ADF) marjında başlayan barış görüşmelerini Dolmabahçe'deki heyetler arası görüşme izlemiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın heyetler arası görüşmelerin açılış konuşmasındaki şu sözleri "Krizin başladığı ilk günden itibaren tırmanmanın önüne geçilmesi amacıyla her düzeyde samimi gayret sarf ettik. Aramızdaki komşuluk, dostluk, insani yakınlık, özellikle bu hukukun gereğini yerine getirmeye çalıştık. Şahsen kıymetli devlet başkanlarınız başta olmak üzere pek çok mevkidaşım nezdinde yoğun diplomasi yürüttüm." tarihe Türkiye'nin çabaları olarak geçmiştir.

Savaşın başlamasının üstünden bir yıldan fazla zaman geçerken, Türkiye iki ülke heyetini barış görüşmeleri kapsamında ağırlayan tek ülke; Cumhurbaşkanı Erdoğan ise bölge ve dünya barışı için sorumluluk alan tek dünya lideri olmuştur.

NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi - 30.06.2022

NATO üye ülkelerinin liderleri son zamanlarda müttefiklerinin sınırlarında yaşanan Rusya-Ukrayna Savaşı nedeniyle atılabilecek adımları tartışmak için İspanya'nın Madrid şehrinde bir araya gelmiştir. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın bir sonucu olarak artan güvenlik endişeleri NATO üyesi ülkeler arasında şiddetlenirken, liderlerin birebir yaptığı görüşmeler, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hem NATO liderleri hem Putin ve Zelensky ile olan ilişkileri, güvenli bir ortamın ve barışın sağlanmasında kilit bir rol oynamaktadır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan açıklamasında, "Diplomatik girişimlerimizi artırmalıyız. Zirvenin ilk oturumunda Zelensky bize video konferans ile mesajını iletti. Zelensky ile ilk günden itibaren yakın görüşmelerimi sürdürüyorum. Putin ile de yakın temaslarımı sürdürüyorum. Tüm bunlar kalıcı barışı sağlamak içindir. Savaşın ekonomideki olumsuz yansımalarını hepimiz hissediyoruz. Adil bir barışın kaybedeni olmaz. İstanbul'daki müzakere ile yeşeren barış umudunu artırmamız gerekiyor. Temaslarımızda savaşın başından bu yana önceliklerimiz, krizin insani etkilerinin en aza indirilmesi konuları hakkında bilgi verdik." sözleriyle lider diplomasisinin önemini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Putin ile Bir Araya Geldi - 19.07.2022

Savaşın başından itibaren telefon diplomasisi gerçekleştiren iki lider bir araya gelerek; savaş başta olmak üzere tahıl koridoru ve bölgesel konular üzerine görüşme gerçekleştirmiştir. Uzun yıllardır birbirini tanıyan iki lider önceki dönemlerde de olduğu gibi Türk-Rus ilişkilerinde lider diplomasisinin önemine değinmiştir. Nitekim görüşmenin sonunda Başkan Putin "Arabuluculuk çabalarınız, gıda sorunları ve Karadeniz üzerinden tahıl ihracatı ile ilgili müzakereler için Türkiye'de platformu sağlamanızdan dolayı sizlere teşekkür ederim. Ara buluculuğunuz sayesinde ilerleme kaydettik. Tüm sorunlar henüz çözülmedi ancak ilerlemenin olması iyidir." sözleriyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın süreçteki rolünü ifade etmiştir.

Tahıl Koridoru Anlaşması - 22.07.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı başladığı günden bu yana Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yürüttüğü lider diplomasisinin belki de en somut sonuçlarından biri Tahıl Koridoru Anlaşmasıdır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, imza töreninin açılış konuşmasında "Önümüzdeki günlerde başlayacak gemi trafiğiyle Karadeniz'den dünyanın birçok ülkesine yeni bir nefes borusu açmış olacağız. Gemilerin çıkışından güvenli bir şekilde intikaline ve varacağı limana ulaşmasına kadar tüm süreçler üzerinde mutabakat tesis edildi." sözleriyle anlaşmanın çok boyutlu olduğunu vurgulamıştır.

Nitekim anlaşmanın imzalandığı günden bugüne Türkiye'nin katkılarıyla 800'den fazla gemiyle 25 milyon ton tahıl dünyanın farklı bölgelerine ulaştırılmış ve olası bir gıda ve insani krizin önüne geçilmiştir. Mart 2023 itibarıyla; 1 yılını dolduran söz konusu anlaşmanın yine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yoğun çabaları sayesinde süresinin uzatılması kararı alınmıştır.

ABD

"ABD, bu adımı **memnuniyetle karşılıyor.** BM Genel Sekreteri Antonio Guterres ve Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan'a bu anlaşmanın yapılmasındaki **diplomatik liderliklerinden dolayı teşekkür ediyoruz.**"

İngiltere

"Ukrayna'nın tahılının uluslararası gıda pazarlarına ulaştırılması son derece önemlidir. Bu anlaşmanın sağlanmasındaki **çabaları için Türkiye'yi ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni alkışlıyoruz.**"

İtalya

"İstanbul'da Ukrayna, Rusya, Türkiye ve BM tarafından imzalanan anlaşmalar, **bütün uluslararası toplum için mükemmel bir haberdir.**"

Fransa

"Ukrayna tahılının Karadeniz üzerinden ihracatını güvence altına almayı amaçlayan **anlaşmayı takdir ediyoruz**"

İsveç

"Küresel **gıda krizini hafifletme çabalarınız için** Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri **Antonio Guterres** ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip **Erdoğan'a teşekkür ederiz**"

Avrupa Birliği

"Tahıl koridoru anlaşmasında **Türkiye'yi önemli rolü dolayısıyla takdir ediyoruz**"

Pakistan

Başbakan Şahbaz Şerif, küresel gıda krizinin önlenmesindeki kilit rolü dolayısıyla **Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Türkiye'yi tebrik etti**

Bahreyn

İstanbul'da imzalanan tahıl koridoru anlaşması için Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler'in (BM) **gösterdiği çabadan övgüyle söz etti**

Arap Birliği

"Arap Birliği, Karadeniz'deki Ukrayna limanlarından tahıl ihracatını kolaylaştırmak için **Rusya, Ukrayna ve Türkiye arasında BM himayesinde varılan anlaşmayı memnuniyetle karşıladı**"

Afrika Birliği

"Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in himayeleri altında tahıl ve tarım ürünlerinin Karadeniz üzerinden ihracını öngören **anlaşmanın imzalanmasından memnuniyet duyuyoruz**"

Ukrayna

Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy, İstanbul'daki anlaşma için çabalarından dolayı **Erdoğan ve Guterres'e minnettar** olduğunu söyledi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Putin ile Bir Araya Geldi - 05.08.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın ilk gününden itibaren ABD, AB ve birçok ülkenin ambargosu nedeniyle siyasi izolasyonla karşı karşıya olan Rusya Devlet Başkanı Putin ve onunla görüşebilen tek lider olan Cumhurbaşkanı Erdoğan Soçi'de bir araya gelmiştir. Başkan Putin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın lider diplomasisi çabalarıyla ortaya koyduğu Tahıl Koridoru Anlaşması'na vurgu yaparak "Özellikle gelişmekte olan ülkeler için bu çok hassas mesele. Bu ülkeler, gıda ürünleri ve gübre sevkiyatıyla ilgili ciddi problemlerin eşiğinde. Bütün bu ülkeler için sizin katılımınızla alınan buna benzer kararlar önemlidir. Bunun için sizlere teşekkür ederim." demiştir.

Slovenya Cumhurbaşkanı Pahor ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 10.08.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Türkiye ve yakın coğrafyasına yönelik savaşın etkilerinin ve oluşabilecek yeni güvenlik tehditlerinin, özellikle Balkanlar coğrafyasında yer alan ve Avrupa Birliği üyesi Slovenya tarafından ciddiye alınan endişelerin yanı sıra ülkeler arasındaki dostluk ve iş birliği konularında görüşmelerde bulunmak üzere Slovenya Cumhurbaşkanı Borut Pahor 10 Ağustos 2022 tarihinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Slovenya Cumhurbaşkanı Borut Pahor, "Türk ve küresel kamuoyuna şunu söyleyebilirim ki Slovenya, saygıdeğer Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Türkiye'nin Ukrayna ile Rusya arasında göstermiş olduğu arabuluculuk rolünü gerçekten takdir etmektedir. Bu noktada barışı tesis etmek üzere bir zorlama yerine masum kişilerin acı çekmemesi için bir arabuluculuk ve adil, barışçıl diyaloğun başlatılması için bir çaba söz konusu." sözleriyle Türkiye'nin ara bulucu rolünü bütün dünyaya ilan etmiş ve atılan somut adımları takdir etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ukrayna Ziyareti - 18.08.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın 6. ayına girilirken iki ülke ve liderleriyle iletişim kurabilen tek lider Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres ile Lviv ziyareti tarihe geçmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ukrayna Devlet Başkanı Zelenski ile yakın dostluğu hem iki ülke ilişkileri hem de barış süreçleri açısından önemli rol oynamıştır.

Savaşın başından itibaren sadece sayılı liderin geldiği Ukrayna'da hem tahıl koridorunun sürdürülmesine yönelik kararlılık dile getirilmiş hem de Cumhurbaşkanı Erdoğan barışın tesis edilmesi için diplomatik çabaların liderler seviyesinde sürdürüleceğinin altını çizmiştir.

Şanghay İş Birliği Zirvesi - 16.09.2022

2012 yılında Türkiye'nin diyalog partneri olduğu Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) 2022 toplantısı, başta Rusya-Ukrayna Savaşı olmak üzere birçok bölgesel ve küresel sınamaların gölgesinde toplanmıştır. Böylesine kritik bir zamanlamada üye ülkelerin liderleriyle yakın ilişkileri olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın barışın sağlanması ve tahıl koridoru konusundaki lider diplomasisi toplantının ana gündemi olmuştur.

Erdoğan, konuşmasını da "Amacımız, insanı ve insani değerleri merkeze alan girişimci bir diplomasi anlayışıyla bölgemizde ve ötesinde bir barış kuşağı tesis etmektir. Bu kapsamda Ukrayna'daki çatışmaların diplomasi yoluyla bir an evvel sona erdirilmesi için yoğun gayret gösteriyoruz." sözleriyle sonlandırmıştır.

Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi - 06.10.2022

Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi'ne katılım sağlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasından itibaren Türkiye'nin Rusya-Ukrayna savaşındaki ara bulucu ve kolaylaştırıcı rolünün takdirle karşılandığının altını çizerek savaşın ilk gününden itibaren akan kanı durdurmak, ölümlerin ve yıkımın önüne geçmek için çok büyük çaba sarf ettiklerini hatırlatmıştır.

Adil bir barışın kaybedeninin olmayacağını her fırsatta muhataplarının gündemine getirdiklerini aktaran Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Tüm zorluklarına rağmen tahıl koridorunun açılması ve esir takasının sağlanmasını önemli bir diplomatik başarı olarak değerlendiriyoruz." ifadeleriyle Türkiye'nin Avrupa için öneminin altını çizmiştir.

Asya İşbirliği Konferansı - 13.10.2022

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın etkileri dünyanın farklı bölgelerinde gözle görülür bir biçimde hissedilirken, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi ve Türk dış politikasının barış odaklı "Yeniden Asya" açılımı bölgede Türkiye'yi yadsınamaz bir aktör hâline getirmiştir. Astana'da düzenlenen Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı'nda, Cumhurbaşkanı Erdoğan özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Türkiye'nin rolünü yeniden şu sözlerle hatırlatmıştır: "Adil bir barışın diplomasi yoluyla sağlanabileceğini, savaşın kazananı, adil bir barışın ise kaybedeni olmayacağını hep söylüyorum. Diğer yandan, savaşın olumsuz etkilerinin giderilmesi için Birleşmiş Milletler ve taraflarla sarf ettiğimiz yoğun çabalar tüm dünyanın takdirini kazanmıştır. Hedefimiz, sahadaki zorluklara rağmen yakalanan ivmeyi devam ettirerek bir an önce akan kanın durmasını sağlamaktır."

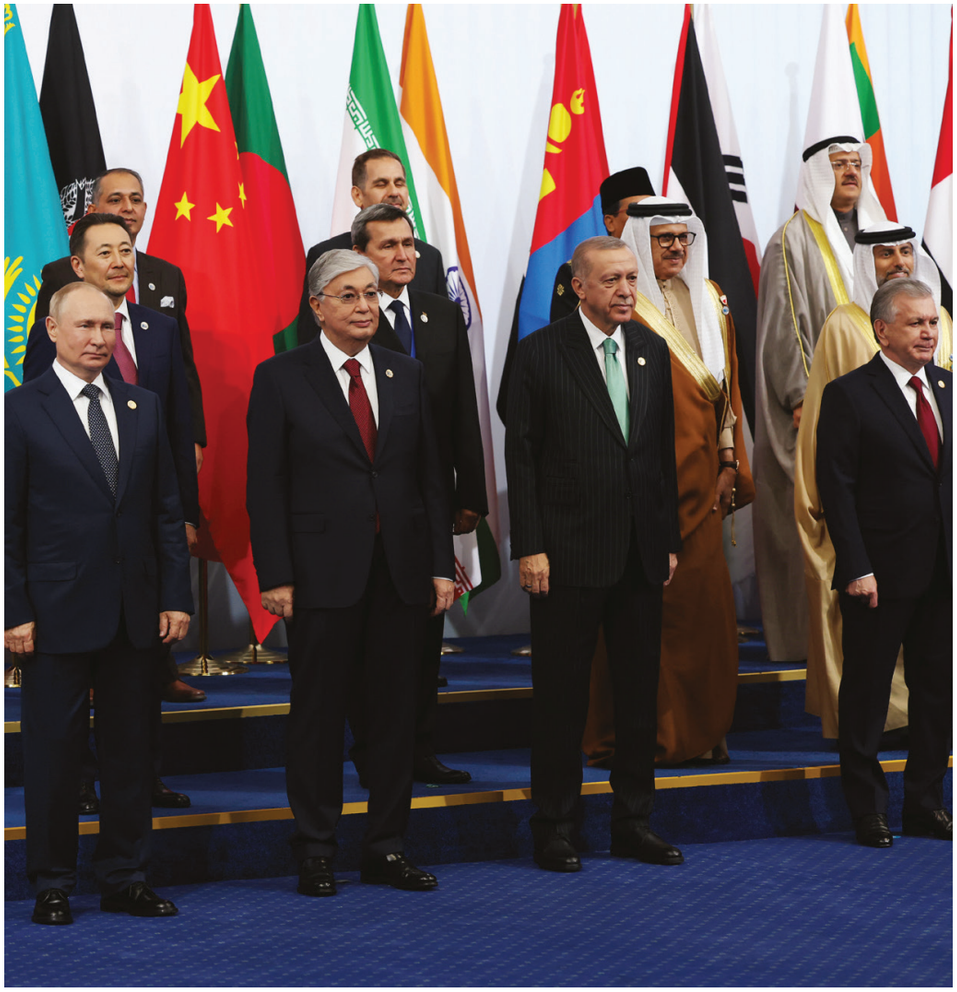

G20 Liderler Zirvesi - 15-16 Kasım 2022

Coğrafi olarak savaşa uzak ama savaşın gölgesinde gerçekleştirilen Endonezya'nın ev sahipliğindeki G20 Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya-Ukrayna Savaşı konusundaki küresel sınamaları geniş çaplı ele aldığı konuşmasında bu savaşın farklı coğrafyalara da yansımalarının kaçınılmaz sonuçlarını dile getirmiştir. Erdoğan, özellikle "Bölgemizdeki çatışmaları sonlandırmak ve akan kanı durdurmak için en fazla çalışan ülke konumundayız." sözlerini sarf ederek süreç içerisinde liderlerin bu süreçteki kritik rolünü bir kere daha hatırlatmıştır.

Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Üçlü Zirvesi - 14.12.2022

Savaşın en önemli sonuçlarından birisi hiç şüphesiz enerji jeopolitiğinin değişim ve dönüşümü olmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, lider diplomasisi sayesinde Tahıl Koridoru Anlaşması ile olası bir gıda krizinin önüne geçmiş, özellikle Avrupa'nın yüz yüze kaldığı enerji krizinin çözümünde de Türkiye'yi kilit ülke hâline getirmiştir. Nitekim, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın temel gündemi enerji olan Üçlü Zirvede yoğun etkileşim içinde bulunduğu ve "dost" olarak nitelendirdiği iki lider Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile bir araya gelmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Putin ile Bir Araya Geldi - 04.09.2023

Karadeniz Girişimi'nin askıya alınmasının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in daveti üzerine Soçi'ye giderek lider diplomasisinin sarsılmaz iradesini bir kez daha ortaya koymuştur. Görüşmenin açılışında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye-Rusya ilişkilerinde çok farklı bir dönemde olunduğunu ifade ederek "Hele hele Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın geldiği böyle bir dönemde bu ziyareti gerçekleştirmiş olmak, sizin bu daveti yapmış olmanız beni ve heyetimi gerçekten mutlu etmiştir." diye konuştu.

Görüşme öncesinde Karadeniz Tahıl Koridoru'na dair kararlılığını dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İnanıyorum ki yapacağımız görüşmeden sonra basın toplantısıyla verilecek mesaj dünyaya, özellikle az gelişmiş Afrika ülkelerine yönelik çok çok önemli olacak." sözleriyle sürece dair beklentisini dile getirmiştir. Görüşme sonrasında ise sürecin gerekçelerini net bir dille ortaya koyan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Gerek SWIFT olayı gerekse sigorta konusunda Batı, Rusya'ya çok değişik bir bakış sergiliyor." ifadesiyle koridorun neden askıya alındığını özetlemiştir.

Rusya-Ukrayna İstanbul Müzakereleri - 2025

Savaşın üçüncü yılında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sürdürdüğü arabuluculuk çabaları sonuç vermiş ve taraflar, Mart 2022'den bu yana ilk kez doğrudan müzakere masasına Türkiye'nin ev sahipliğinde yeniden oturmuştur. 2 Haziran 2025'te Kabine Toplantısı sonrası millete seslenen Cumhurbaşkanı Erdoğan, İstanbul'daki heyetler arası buluşmayı değerlendirerek "Gerçekten çok muhteşem bir buluşma oldu. Bu buluşma neticesinde özellikle bundan önce biner esir değişimi olduğu hâlde bu defa bu esir değişimleri binin üzerine çıktı." demiştir.

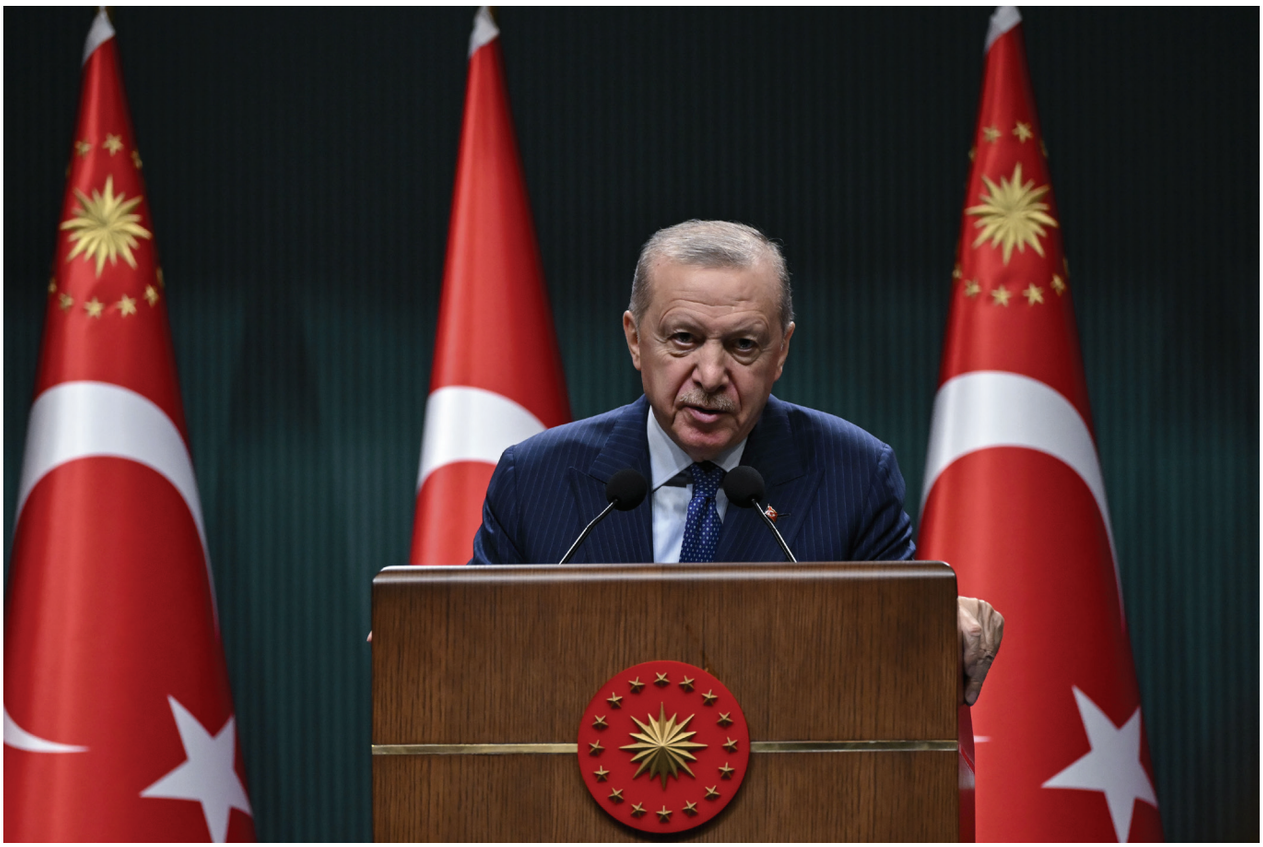

19 Kasım 2025'te Zelenskiy ile düzenlediği ortak basın toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin tutumunu netleştirerek "Bugünkü görüşmelerimizde de İstanbul sürecinin pragmatik ve sonuç odaklı bir anlayışla sürdürülmesi gereği üzerinde durduk." demiştir.

15-16 Mayıs, 2 Haziran ve 23 Temmuz 2025 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen üç ayrı müzakere turu, Türkiye'nin üç yıl aradan sonra savaşın taraflarını yeniden aynı masada buluşturmasıyla sonuçlanmıştır.

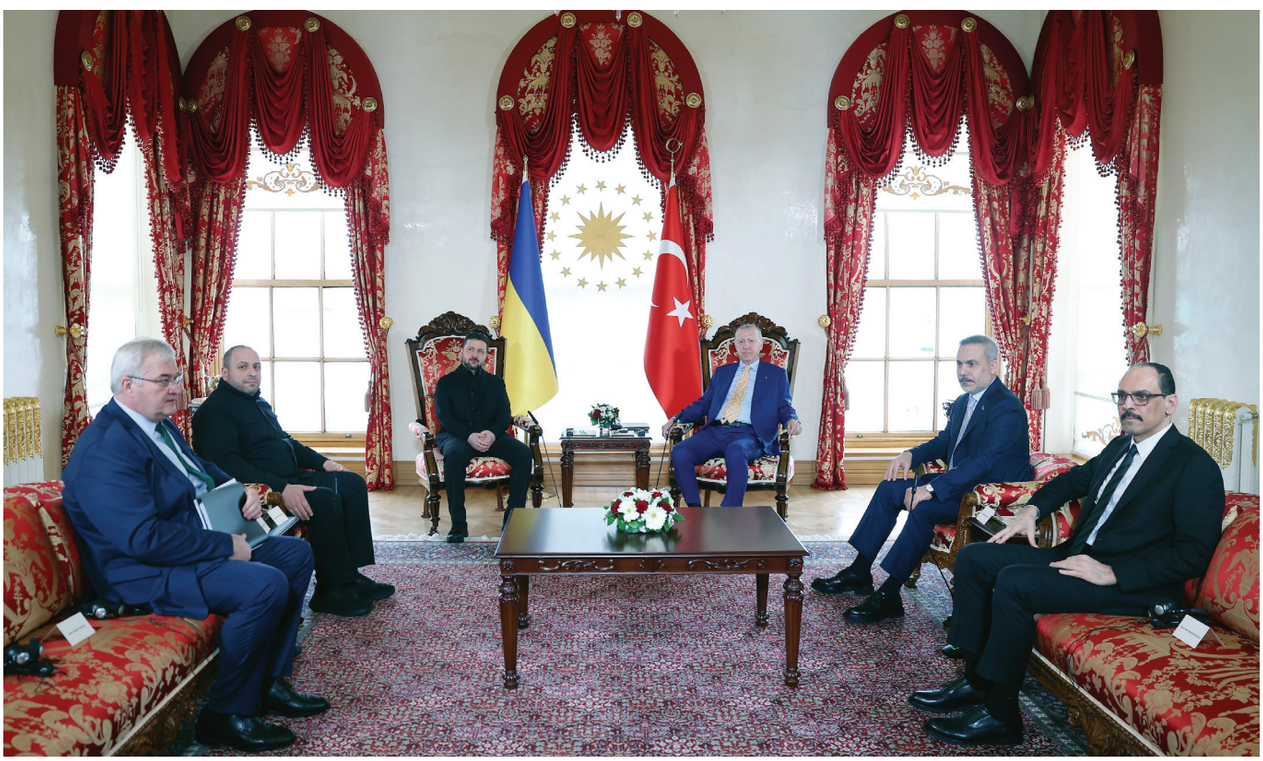

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Süreç Değerlendirmeleri - 2025 - 2026

18 Şubat 2025'te Zelenskiy'nin Ankara ziyaretinde ortak basın toplantısı düzenleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Trump yönetiminin başlattığı diplomatik girişimin Türkiye'nin yıllardır izlediği politikayla örtüştüğünü belirterek "Rusya ile Ukrayna ve Amerika arasında önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi muhtemel görüşmeler için ülkemiz ideal bir ev sahibi olacaktır." dedi.

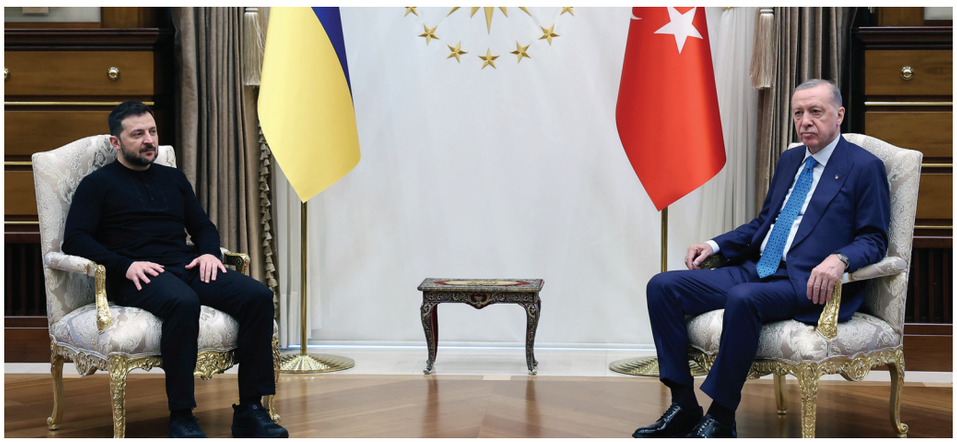

Kurban Bayramı dolayısıyla 2 Haziran 2025'te ulusa seslenen Cumhurbaşkanı Erdoğan, aynı gün İstanbul'da gerçekleşen ikinci tur müzakerelerin savaşın sona erdirilmesi sürecinde "kuzeyimizde dördüncü yıla giren kanlı savaşın sona erdirilmesi yolunda tarihi bir adım oldu" şeklinde ifade etti.

8 Temmuz 2026'da 36. NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Ankara Zirvesi'nde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, sürecin hâlâ güncelliğini koruduğunu göstererek Türkiye'nin çift yönlü diplomasisini "Ukrayna'yı desteklerken Rusya'yı da barışa yönlendirecek şekilde iletişim kanallarımızdan istifade ediyoruz." sözleriyle özetlemiştir.

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN BARIŞ İÇİN YOĞUN DİPLOMASİ YÜRÜTTÜ

“Krizin en başından itibaren savaşın kazananı, barışın ise kaybedeni olmaz. Bu ilkeyle yoğun bir diplomasi trafiği yürüttük.”

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI
RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 24 Şubat 2022 tarihinde başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı’nda ateşkesin sağlanması, Tahıl Koridoru Anlaşması, bölgeden sivillerin tahliyesi ve barışın tesisi için yoğun bir diplomasi trafiği yürütmüştür.

III. TÜRKİYE-AFRİKA ORTAKLIK ZİRVESİ
İSTANBUL, 16-18 ARALIK 2021
OMMET DE PARTENARIAT TÜRKİYE-AFRIQUE
ISTANBUL, 16-18 DÉCEMBRE 2021

04

Bölgesel Diplomasi: Afrika

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Bölgesel Diplomasi: Afrika

Afrika, son yıllarda bölgesel krizlere yol açan iç çatışmalar, askeri darbeler, terörizm, tahıl krizi, kuraklık, kıtlık ve enerji alanında yaşanan gelişmelere sahne olmaya devam etmektedir. 2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Afrika bölgesini de gıda ve enerji anlamında derinden etkilediğini belirtmek gerekir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yürüttüğü lider diplomasisi sayesinde İstanbul'da imzalanan tahıl koridoru anlaşması, Afrika'daki pek çok ülkenin nefes almasına önemli katkı sağlamıştır.

Cezayir ile Fas arasında Batı Sahra meselesi üzerinden yürütülen bölgesel jeopolitik rekabet, Nil Nehri üzerindeki baraj inşasından ötürü Mısır, Etiyopya ve Sudan arasında gerilen ilişkiler, Etiyopya'da Tigray meselesinden kaynaklanan iç çatışmalar, Kenya ve Somali'de devam eden Eş-Şebab tehdidi, başta Mali olmak üzere Sahel bölgesinin genelinde El-Kaide bağlantılı grupların artan saldırıları, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde süregelen iç savaşın etkileri, Kamerun'da şiddetle bastırılmaya çalışılan Ambazonya ayrılıkçılığı, Nijerya'da kanlı eylemlerini sürdüren Boko Haram örgütü, Uganda'da yaşanan bombalı saldırılar ve Mozambik'e kadar uzanan DEAŞ tehdidi, kıtada güvenliği tehdit eden başlıca çatışmalar arasında yer almaktadır.

Tüm bu gerçekliklere rağmen Afrika'nın sorunları dünya gündeminin birinci maddesi olarak kendine yer bulamamaktadır. Buna karşın Cumhurbaşkanı Erdoğan, çatışmaların çözümüne yönelik katıldığı her platformda Afrika'nın sorunlarından söz etmiş ve kıtanın meselelerini küresel gündeme taşımaktan geri durmamıştır.

Türkiye; "Afrika'nın sorunlarına Afrikalı çözümler" ilkesi ve karşılıklı yarar temelinde, kendi tarihi tecrübesini, sahip olduğu olanak ve kaynakları, siyasal, toplumsal ve kültürel birikimini Afrika ülkeleriyle paylaşmaktadır. Tarihsel bağları olan Afrika kıtasıyla dostluk, güven ve kazan-kazan ilkeleri temelinde diplomatik, kültürel, ekonomik ve güvenlik ilişkilerini giderek derinleştiren Türkiye, siyasi, ekonomik, insani ve kültürel çerçevede ikili, bölgesel, kıtasal ve küresel olmak üzere dört boyutlu bir Afrika politikası yürütmektedir. Bu politikada karşılıklı üst düzey ziyaretler belirleyici bir işlev görmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başbakanlığı dönemi de dâhil olmak üzere bugüne kadar 31 Afrika ülkesine 50'den fazla ziyaret gerçekleştirmiş; Afrika'yı ziyaret eden küresel liderler arasında birinci sıraya yerleşmiştir.

Burkina Faso Cumhurbaşkanı Kabore ile Gerçekleştirilen Ortak Basın Toplantısı - 11.04.2019

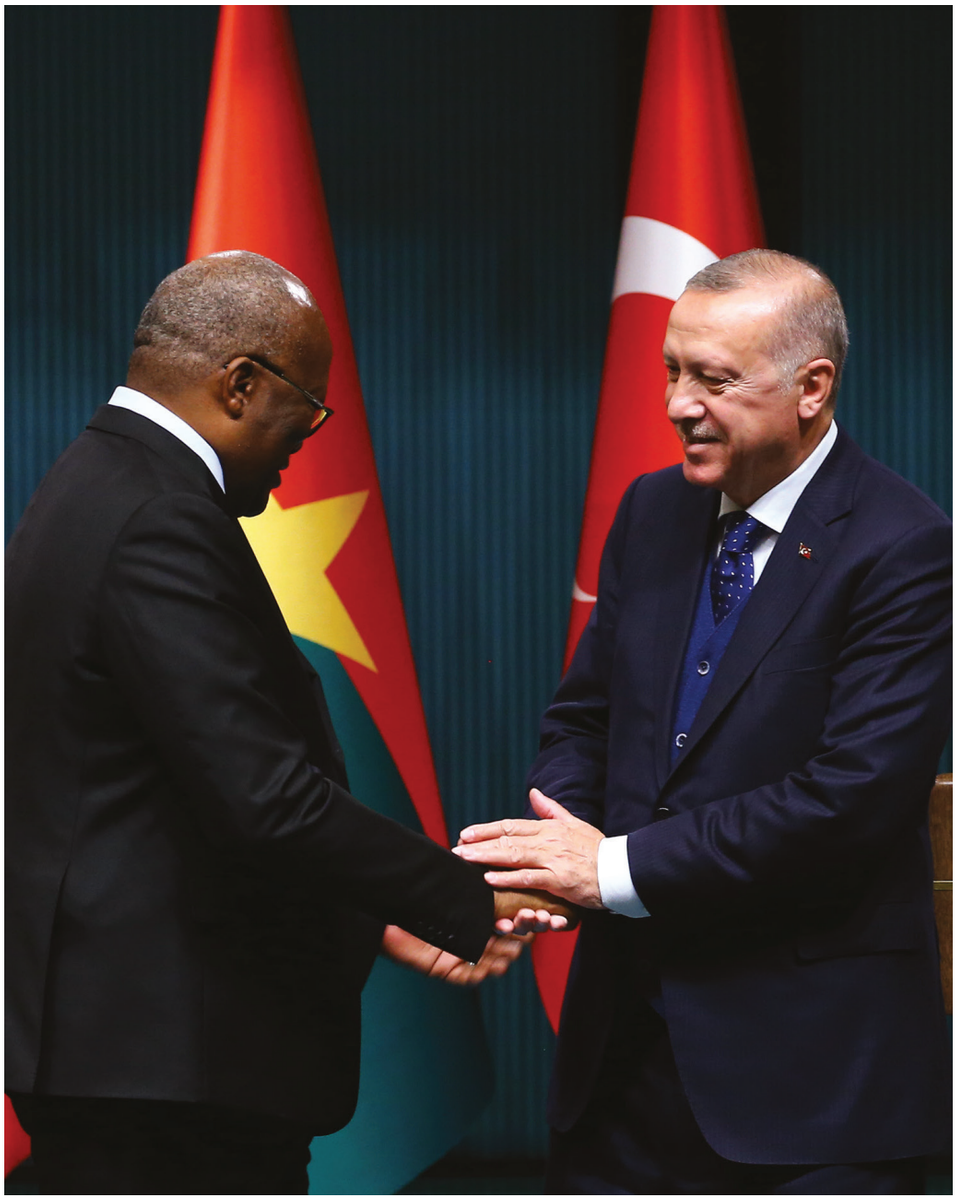

Burkina Faso Cumhurbaşkanı Roch Marc Christian Kabore 11 Nisan 2019 tarihinde Türkiye'ye Cumhurbaşkanı düzeyinde yapılan ilk resmî ziyareti gerçekleştirmiş ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile ortak basın toplantısı düzenlemişlerdir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Afrika'ya dost elini uzatmış, Afrika ile ilişkilerine önem vermiştir.

Burkina Faso dâhil Sahel ülkelerinin son dönemde artan terörün hedefi olduğuna dikkati çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin terörle mücadele konusunda gerekli olan malzeme, ürün, yan ürün sağlayacaklarını ve G5 Sahel Ortak Gücü'ne Türkiye'nin taahhüt ettiği 5 milyon dolarlık askerî yardımı planlanan şekilde değerlendireceklerini, bu desteğin aktarılacağını ifade etmiştir. Erdoğan'ın bu sözlerinin ardından Burkina Faso Cumhurbaşkanı Kabore de "Karşılıklı olarak hiçbir terör gücünün bizim ülkelerimizde barınmaması gerektiğine karar verdik, yani Türkiye'ye çatanlar Burkina Faso'ya çatmış durumdadırlar, Burkina Faso'ya çatanlar Türkiye'ye çatmış olarak değerlendirilirler." ifadeleriyle iki ülke arasındaki desteğe vurgu yapmıştır.

Afrika Ülkeleri Dini Liderler Zirvesi - 19.10.2019

Kendisini "Afrika dostu, Afrika sevdalısı bir siyasetçi" olarak tanımlayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakanlık görevini üstlendiği tarihten itibaren yılların ihmalini gidermek, kıta ile ilişkileri geliştirmek ve yaşadıkları sorunlara çözüm bulmak için Afrika'da kapısı çalınmadık dost, yarası sarılmadık gönül, iş birliği yapılmadık devlet bırakmamıştır. Ayrıca uluslararası platformlarda Afrika'daki toplumların haklarını savunmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 19 Ekim 2019 tarihinde İstanbul'da gerçekleşen 3. Afrika Ülkeleri Dini Liderler Zirvesi'nde Afrika'daki Müslümanlara yönelik tehditlere kadar birçok hassas konuyu gündeme getirmiştir. Zirvenin gayesi olarak "Alacağınız kararlarla Afrika'yla beraber tüm dünyanın barış ve huzuruna katkılarda bulunacaksınız. Bölgesel gelişmeler bağlamında kritik bir döneme tekabül eden zirvenin aramızdaki dayanışmayı güçlendireceğine, İslam aleminin sıkıntılarına çözüm yolları üreteceğine inanıyorum." cümlelerini kullanmıştır. Afrika ile Türkiye'nin ilişkilerini sömürgecilik şeklinde değil Afrika ile karşılıklı saygı, eşit ortaklık, adalet temelinde yükselttiklerini vurgulamıştır.

İtalya Başbakanı Conte ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 13.01.2020

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve İtalya Başbakanı Giuseppe Conte, 13 Ocak 2020 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleştirdikleri görüşmelerin ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Görüşmede ağırlıklı olarak o dönemin Libya'daki gelişmeleri ele alınmıştır. Libya'daki ateşkesi hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Libya'da yakın zamanda bir ateşkes anlaşmasının imzalanmasını temenni ettiğini ifade etmiştir. Gazetecilerin, "Libya'da bir barış gücü olacak mı? Berlin Konferansı'nda herkese gerekli davet gönderildi mi?" sorusuna, "Şu an Moskova'daki görüşmeler devam ediyor. Öyle zannediyorum ki akşam saatlerinde bu görüşmeler nihayete erecektir ama olumlu istikamette devam ettiği bilgisini az önce arkadaşlarımdan aldım." cevabını vermiştir. Aynı zamanda BM Genel Sekreteri Antonio Guterres ile yaptığı görüşmeyi hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Gerekirse burada BM'nin bir görevlendirme yapması, ateşkes sürecinin güçlü bir şekilde devamı bakımından, gözlemci olma noktasında isabetli olacaktır." değerlendirmesinde bulunmuştur. İtalya Başbakanı Conte de "İtalya olarak amacımız bölünmemiş, bağımsız ve egemen bir Libya olması." şeklinde konuşmuştur.

Gambiya Cumhurbaşkanı Barrow ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 27.01.2020

Gambiya'ya ilk resmî ziyareti yapan Türk Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Gambiya Cumhurbaşkanı Adama Barrow görüşmesinde Libya'daki çatışmalar da görüşülmüştür. Gazetecilerin soruları üzerine Berlin'de yapılan zirvedeki önemli detayları, ateşkes sürecini ve Türkiye'nin atacağı adımları şöyle ifade etmiştir: "Gerek Berlin süreci gerekse Moskova'da, her ikisinde de Hafter, varılan veya hazırlanan metne imza atmamıştır. Sarrac imzasını atmıştır ama Hafter atmamıştır. Uluslararası toplantılarda eğer taraflar bu tür metinlere imza koymuyorlarsa, burada bir mutabakat sağlanmıştır denilemez. Hafter'in sözcüsünün şu açıklaması çok manidardır, 'Libya'daki süreç namlunun ucundadır.' Bu şunu gösteriyor, Hafter'in ateşkes diye bir derdi yok, barış diye bir derdi yok.

Temenni ederiz ki Berlin'e gelenler de bu ifadeleri duymuştur ve buna göre de tavırlarını belirlerler. Sarrac Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin tanıdığı bir liderdir. Hafter ise darbecidir. Türkiye olarak bizim TBMM kararıyla oraya eğitici olarak gönderdiğimiz askerlerimiz vardır." Erdoğan'ın bu sözleri, Türkiye'nin sarf ettiği çok boyutlu çabaya dikkati çekmiştir.

Senegal Cumhurbaşkanı Sall ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 28.01.2020

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, lider diplomasisinde öne çıkan insani diplomasi konularını Afrika ülkeleri bağlamında da öne çıkarmaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan Senegal'e yapmış olduğu dördüncü ziyaretinde görüştüğü Senegal Cumhurbaşkanı Macky Sall ile ortak basın toplantısı gerçekleştirmiştir. Erdoğan Türkiye ile Afrika ilişkilerini "Biz Afrika halklarını gönüldaşlarımız, kardeşlerimiz, kader ortaklarımız olarak görüyoruz. Afrika'nın yaşadığı acılara politik, stratejik, çıkar odaklı değil, tamamen insani ve vicdani nazarla yaklaşıyoruz. Ziyaretlerimizin yanı sıra son yıllarda imzaladığımız anlaşmalarla, aldığımız kararla, uygulamaya koyduğumuz ortak projelerle farklı bir iş birliği modelinin mümkün olduğunu gösteriyoruz." şeklinde açıklamıştır.

Libya Ulusal Mutabakat Hükûmeti Başkanlık Konseyi Başkanı Fayez el Sarrac ile Görüşme - 04.10.2020

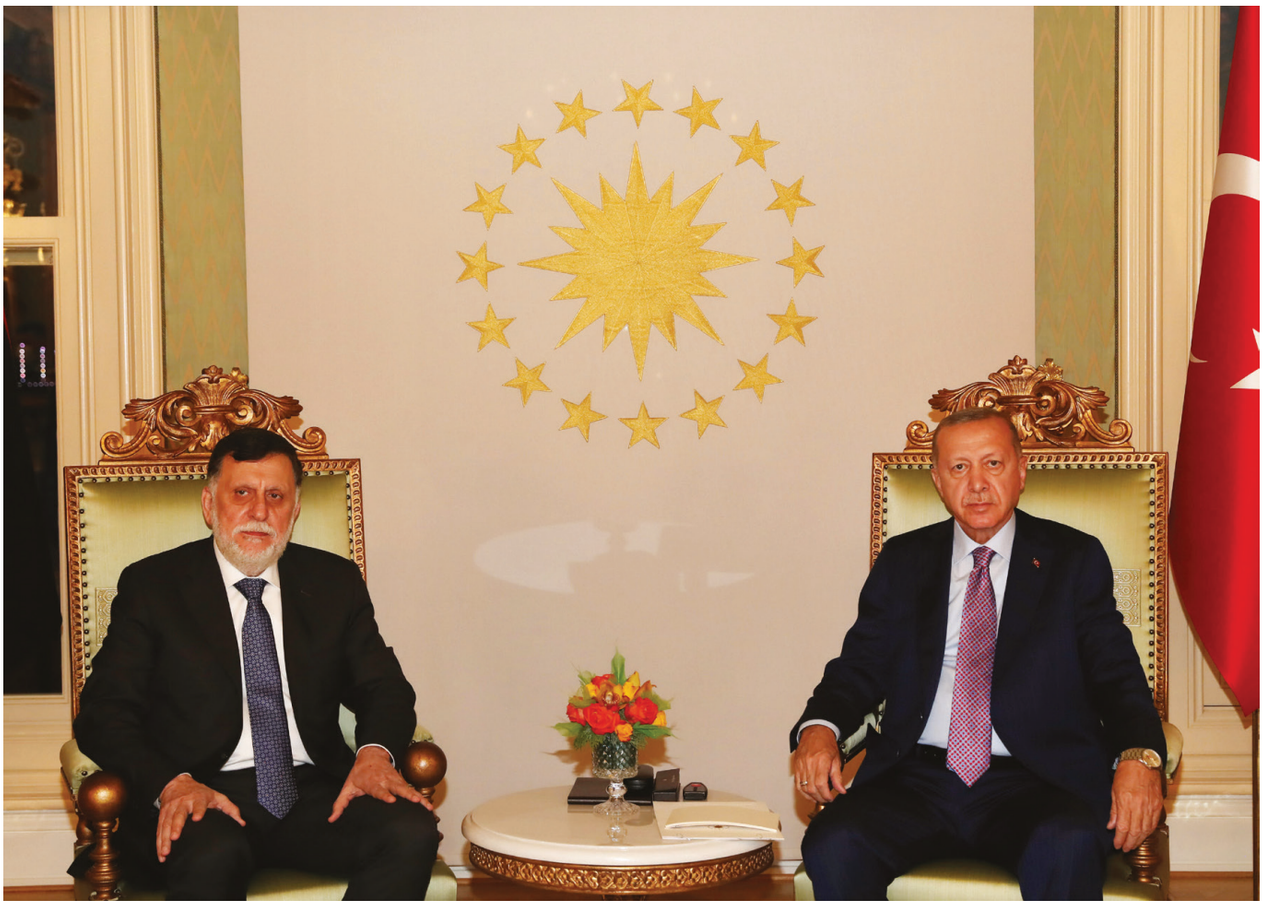

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin tanıdığı bir lider" olarak ifade ettiği Libya Ulusal Mutabakat Hükûmeti Başkanlık Konseyi Başkanı Fayez el Sarrac'ı 4 Ekim 2020 tarihinde Vahdettin Köşkü'nde kabul etmiş ve kabulde ikili ilişkiler ve bölgesel gelişmeler ele alınmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin tam bir dayanışma içinde Libya'nın yanında olmaya devam edeceğini belirterek, Libya'nın tek meşru temsilcisi olan Ulusal Mutabakat Hükûmeti ile ilişkileri güçlendirme gayreti içinde olduklarını ifade etmiştir. Ayrıca Erdoğan, Libya'nın istikrarı ve Libyalıların refahı için her türlü desteği sürdürmeye hazır olduklarını vurgulamıştır.

Etiyopya Federal Cumhuriyeti Başbakanı Ali ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 18.08.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, lider diplomasisi bağlamında Etiyopya'daki sorunların çözümü için arabuluculuk dâhil sorunun dostane şekilde çözülmesi için her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarına işaret etmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'ye resmî ziyarette bulunan Etiyopya Federal Cumhuriyeti Başbakanı Abiy Ahmed Ali ile yaptığı görüşmede Afrika'da stratejik konuma ve öneme haiz olan Etiyopya'nın barışı, huzuru ve bütünlüğünün Türkiye için önemli olduğunu kaydetmiş, bölgedeki huzur ve istikrar ortamının korunmasına büyük önem atfetmiştir. Bu görüşmeden bir hafta önce de Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Sayın Burhan ile görüştüğünü hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Sudan ve Etiyopya arasındaki Faşaga bölgesinde yaşanan gerginlik de gündemimizde yer aldı. İhtilafın iki ülke arasında diyalog ve iyi komşuluk ilişkisi çerçevesinde çözüme kavuşturulmasını gönülden temenni ettiğimi ifade ettim. Bu konuda Türkiye olarak arabuluculuk dâhil sorunun dostane çözümü için her türlü katkıyı vermeye hazırız." demiştir. Etiyopya Federal Cumhuriyeti Başbakanı Ali de Türkiye'nin stratejik önemini şöyle dile getirmiştir: "Türkiye stratejik konumu ve aynı zamanda Asya ile Avrupa arasında bir köprü olması nedeniyle uluslararası alanda etkili ve aynı zamanda küresel ilişkilere şekil veren bir ülke, tarihi boyunca da böyle olmuş bir ülkedir."

Kongo Demokratik Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Tshilombo ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 07.09.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Afrika ile yürüttüğü lider diplomasisinin merkezinde samimiyet, kardeşlik ve dayanışma vardır. Türkiye'nin Afrika ile ilişkilerinin geliştirilmesi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın insani ve girişimci dış politikasının temel ilkelerinden birini teşkil etmektedir. Kongo Demokratik Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Félix Antoine Tshisekedi Tshilombo'nun Türkiye'yi ziyareti, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nden Türkiye'ye Cumhurbaşkanı seviyesinde bir ilki teşkil eden tarihi bir ziyarettir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Afrika'nın daha iyi bir kıta vizyonunu paylaştığını kaydederek "Kıtanın sorunlarına en kalıcı, en gerçekçi çözümlerin, yine Afrikalı kardeşlerimiz tarafından bulunacağına inanıyoruz." ifadelerini kullanmıştır. Ayrıca kıta ülkesiyle kazan-kazan ve eşit ortaklık temelinde iş birliğini gerçekleştireceklerini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Angola Ziyareti - 18.10.2021

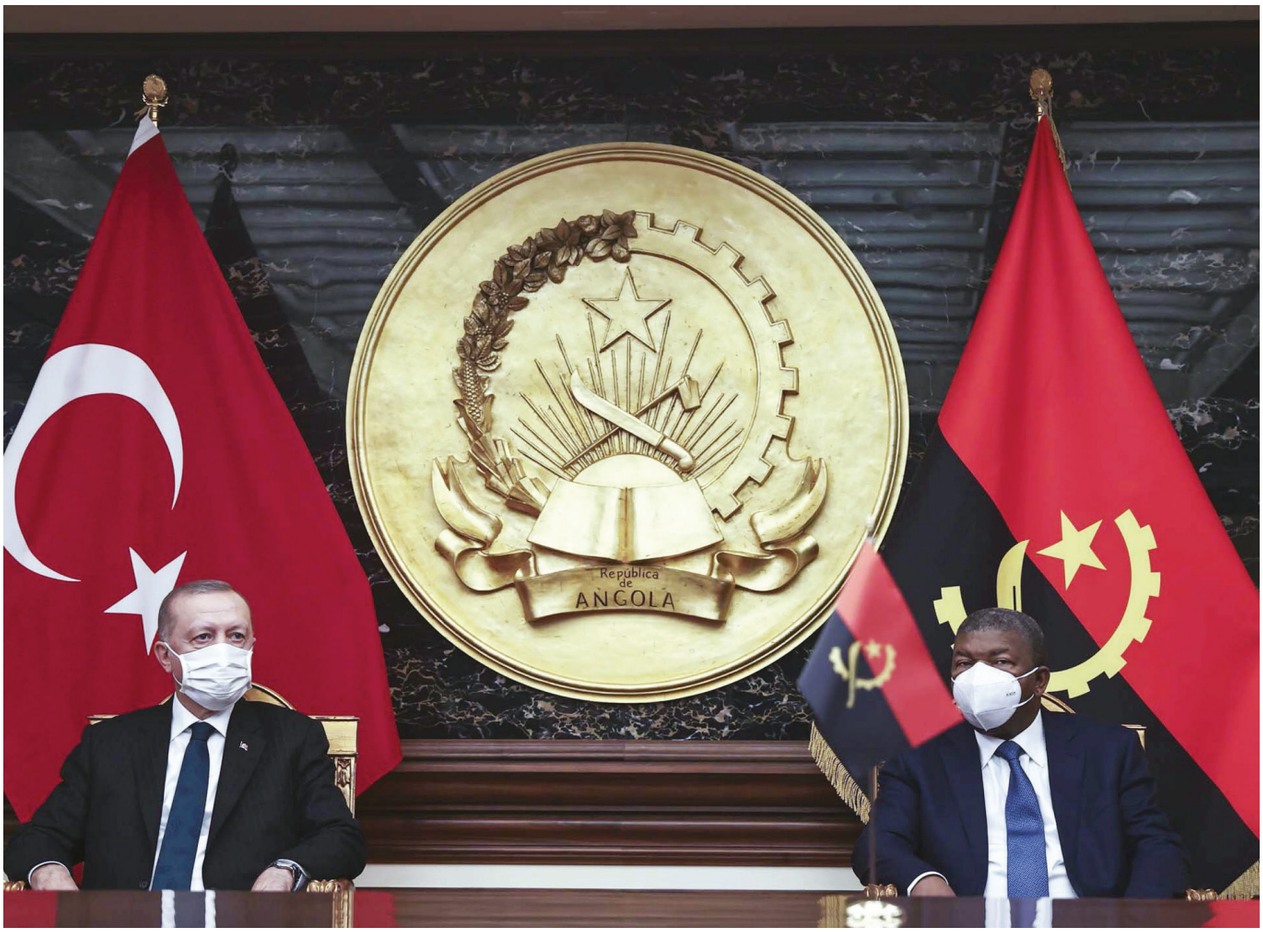

Cumhurbaşkanı Erdoğan Başbakanlığı dönemi de dahil olmak üzere bugüne kadar 30'dan fazla Afrika ülkesine gitmiştir. Afrika'yı ziyaret eden liderler arasında birinci olmuştur. Hatta Gambiya gibi Angola'yı da Cumhurbaşkanı düzeyinde ilk kez ziyaret etmiştir. Yapılan bu ziyaretler dostluğun nişanesi olarak görülmüştür. Görüşmeler sonrası konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaptıkları ikili görüşmede özellikle savunma sanayi ve terörle mücadele alanında ilişkileri ayrıntılı bir şekilde ele aldıklarını ve son dönemde iki ülke arasındaki ilişkilerin kazandığı ivmenin sevindirici olduğunu belirtmiştir.

Togo, Burkina Faso ve Liberya Cumhurbaşkanları ile Görüşme - 19.10.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 19 Ekim 2021 tarihinde Togo Cumhurbaşkanı Faure Essozimna Gnassingbe'nin davetine icabetle Togo'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret kapsamında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Togo Cumhurbaşkanı Gnassingbe, Burkina Faso Cumhurbaşkanı Roch Marc Christian Kabore ve Liberya Devlet Başkanı George Manneh Weah ile dörtlü bir çalışma yemeğinde bir araya gelmiştir. Toplantının ardından dört devlet başkanı kapsamlı bir nihai bildiri yayımlamıştır.

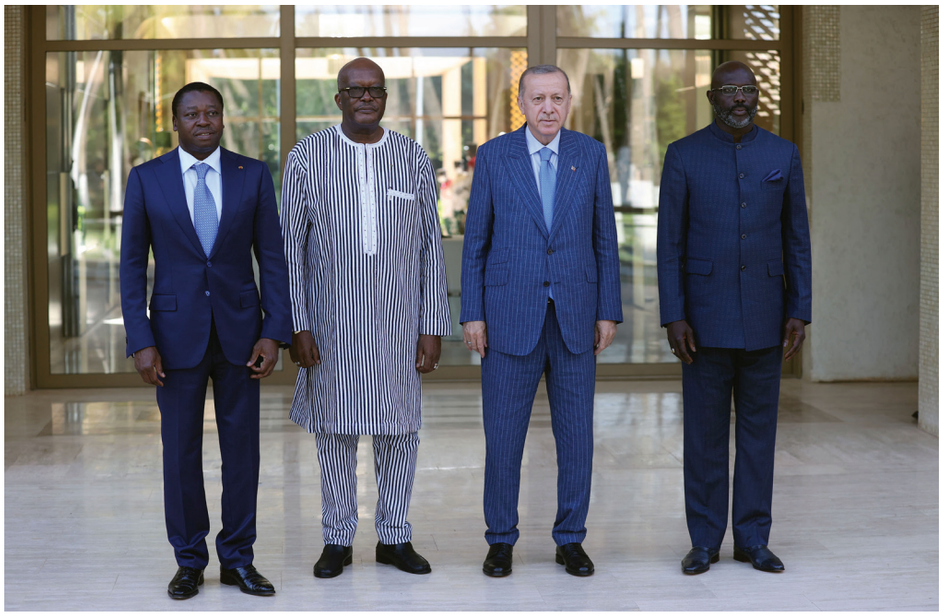

Ortak bildiride, DEAŞ, FETÖ, El Kaide ve Boko Haram dahil olmak üzere tüm terör örgütleri arasında hiçbir ayrım gözetilmeksizin terörizmle mücadelede kararlılıklarını teyit eden dört devlet başkanı, Batı Afrika'da özellikle radikalizmin ve şiddet içeren aşırıcılığın yükselişinin, silahlı grupların kıtada yayılmasının ve sınır aşan organize suçların ciddi tehditler oluşturduğunu kaydetmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Afrika'da barış ve istikrara olan bağlılığını bir kez daha teyit etmiş ve Türkiye'nin BM misyonları kapsamında kıtada konuşlanmış birliklerine olan desteğini sürdüreceğini vurgulamıştır.

Devlet başkanları, iş birliği başlığında Türkiye'nin Afrika için stratejik bir ortak konumunda olduğunu ve güçlü bir ekonomik aktör hâline geldiğini değerlendirmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Afrika ülkeleriyle siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkileri geliştirme kararlılığını bir kez daha teyit etmiş; "birlikte daha adil bir dünya" mesajı bu uluslararası ortak bildiride de yer bulmuştur. Bildiri, Lome'de dört devlet başkanı tarafından imza altına alınmıştır.

Nijerya Cumhurbaşkanı Buhari ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 20.10.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 20 Ekim 2021 tarihinde Nijerya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Nijerya Cumhurbaşkanı Muhammed Buhari tarafından Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda resmî törenle karşılanan Erdoğan, baş başa ve heyetler arası görüşmelerin ardından ortak basın toplantısı düzenlemiş; akabinde Buhari'nin onuruna verilen resmî öğle yemeğine katılmıştır.

Güvenlik alanındaki iş birliğine özel bir önem atfeden Cumhurbaşkanı Erdoğan şunları kaydetmiştir: "Terör örgütleri, silahlı çeteler ve deniz haydutlarıyla eş zamanlı mücadele yürüten Nijerya ile askeri savunma ve güvenlik konularındaki birliğimizi güçlendiriyoruz. Bu vesileyle terör hadiselerinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum." PKK, PYD, FETÖ ve DEAŞ başta olmak üzere çeşitli terör örgütleriyle mücadelede sergiledikleri hassasiyetin Nijerya makamları nezdinde de karşılık bulacağına olan inancını açıkça paylaşan Erdoğan, terörle mücadeledeki ortak iradenin önemine vurgu yapmıştır.

Çad Cumhuriyeti Geçiş Dönemi Devlet Başkanı Mahamat Idriss Deby Itno ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 27.10.2021

Çad Cumhuriyeti Geçiş Dönemi Devlet Başkanı Mahamat Idriss Deby Itno, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın davetine icabetle 27 Ekim 2021 tarihinde Türkiye'ye resmî bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde resmî törenle karşılanan Deby Itno için iki ülkenin millî marşları çalınmış ve 21 pare top atışı yapılmıştır. Baş başa ve heyetler arası görüşmelerin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Çad Geçiş Dönemi Devlet Başkanı Itno ortak basın toplantısı düzenlemiştir.

Liderler, söz konusu görüşmede Afrika ve uluslararası meseleleri ele aldıklarını vurgulamıştır. Nisan ayında Çad'da başlayan siyasi geçiş sürecine değinen Deby Itno, yeni bir sivil hükümetin atandığını ve ülke için kapsamlı bir yol haritasının oluşturulduğunu bildirmiştir. "Kapsayıcı bir ulusal diyaloğa başladık. Barışçıl ve uzlaşmaya dayalı bir geçişin başarısı için yolları ve yöntemleri müzakere ettik." ifadelerini kullanan Deby Itno, bu kritik geçiş döneminde Türkiye'nin desteğinin önemine dikkat çekmiştir.

Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi - 18.12.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yurt dışı ziyaret programlarına birkaç ülkeyi de kapsayan Afrika seyahati eklemeye özen göstermektedir. Üçüncüsü 18 Aralık 2021 tarihinde Türkiye'de düzenlenen Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'nde "Dünya 5'ten büyüktür" sözüyle yürüttüğü mücadeleyi sadece Türkiye için değil Afrika için de verdiğini vurgulamış ve bir kez daha tüm insanlığın kaderinin BM Güvenlik Konseyi üyesi beş ülkeye bırakılmasını eleştirmiştir.

Yaklaşık 40 yıldır Türkiye'nin terörle mücadele ettiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Boko Haram, Eş-Şebab, DEAŞ gibi örgütlerin sadece birkaç ülkenin sorunu olmadığını herkesin ortak düşmanı olduğunu ve bunlar ile FETÖ ve PKK arasında hiçbir ayrım olmadığını vurgulamıştır. Türkiye'nin sorunun çözümündeki desteğini "Türkiye'nin ileri teknolojiye sahip savunma sanayi ürünlerini ve terörle mücadelede edindiği tecrübeleri Afrikalı dostlarımızın istifadelerine sunmaya hazırız." diye belirtmiştir.

Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Samia Suluhu Hassan ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 18.04.2024

Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Samia Suluhu Hassan, 18 Nisan 2024 tarihinde Türkiye'ye resmî bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Baş başa ve heyetler arası görüşmelerin ardından iki lider çeşitli anlaşmaların imza töreniyle birlikte ortak basın toplantısı düzenlemiştir.

İstişarelerinde terörle mücadele konusunu da gündeme aldıklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Terör örgütleri arasında hiçbir ayrım yapmayan Türkiye, bu alandaki tecrübelerini dostlarıyla paylaşmaya önem vermiştir. Tanzanya'nın kendi güvenliğini sağlamada atacağı adımlara yardımcı olmaktan her zaman memnuniyet duyarız." şeklinde konuşmuştur. Afrika kıtasının gönlünde ayrıcalıklı bir yer tuttuğunu vurgulayan Erdoğan, Başbakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı döneminde kıtaya 50'den fazla ziyaret gerçekleştirdiğini hatırlatarak Türkiye'nin Afrika'ya yönelik açılımının kıta ülkeleri tarafından muhabbetle karşılanmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. "Ticaretten eğitime, tarımdan sağlığa her alanda kıtayla ilişkilerimizi geliştirme kararlılığımız bakidir. Uluslararası platformlarda Afrika'nın sesinin daha çok duyulmasına katkıda bulunmaya devam edeceğiz." sözleriyle Türkiye'nin uzun soluklu Afrika politikasının temel perspektifini bir kez daha ortaya koymuştur.

Somali-Etiyopya Krizi'nde Türkiye'nin Arabuluculuk Rolü: Ankara Süreci

Afrika Boynuzu'nda 2024 başında patlak veren Somali-Etiyopya gerilimi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2022 sonrasındaki Afrika lider diplomasisinin en somut arabuluculuk başarısına zemin hazırlamıştır. Etiyopya'nın Ocak 2024'te Somali Federasyonu'nu fiilen işlevsizleştiren ayrılıkçı Somaliland yönetimiyle denize erişim anlaşması imzalamaya yönelmesi, Somali'nin egemenliğine yönelik ciddi bir tehdit olarak algılanmış ve iki ülke arasındaki ilişkiler derin bir kırılma noktasına sürüklenmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ev sahipliğinde 11 Aralık 2024'te imzalanan Ankara Bildirisi, meseleyi "denize erişim veya egemenlik" ikiliğinden çıkararak çok boyutlu bir çerçeveye oturtmuştur. Taraflar, teknik müzakerelere Şubat 2025 sonuna kadar başlamayı ve Türkiye'nin kolaylaştırıcılığında dört ay içinde bir anlaşmaya varmayı hedeflemiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaklaşık sekiz aylık Ankara sürecini değerlendirerek "Böylece birtakım kırgınlıkları ve yanlış anlamaları beraberce aşmak suretiyle Somali ve Etiyopya arasında barış ve iş birliğine dayalı yeni bir başlangıcın ilk adımını atmış olduk." diyerek sürecin tarihi önemine vurgu yapmıştır.

18 Şubat 2025'te Ankara'da gerçekleştirilen ilk teknik müzakere, bildirisinin yalnızca siyasi bir deklarasyon olarak kalmadığını açıkça ortaya koymuştur. Türkiye'nin ev sahipliğinde Etiyopya Dışişleri Bakanı ile Somali Dışişleri Bakanı'nı bir araya getiren bu görüşme, sürecin somut bir müzakere zeminine oturduğunun işareti olmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Somali Cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud ve Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed ile düzenlediği ortak basın toplantısında tüm süreç boyunca tarafların hassasiyetlerini, önceliklerini ve beklentilerini dikkatle dinlediklerini; her iki ülkenin çıkarlarını gözeten ortak bir zemin bulmak için titiz bir çaba harcadıklarını açıklamıştır.

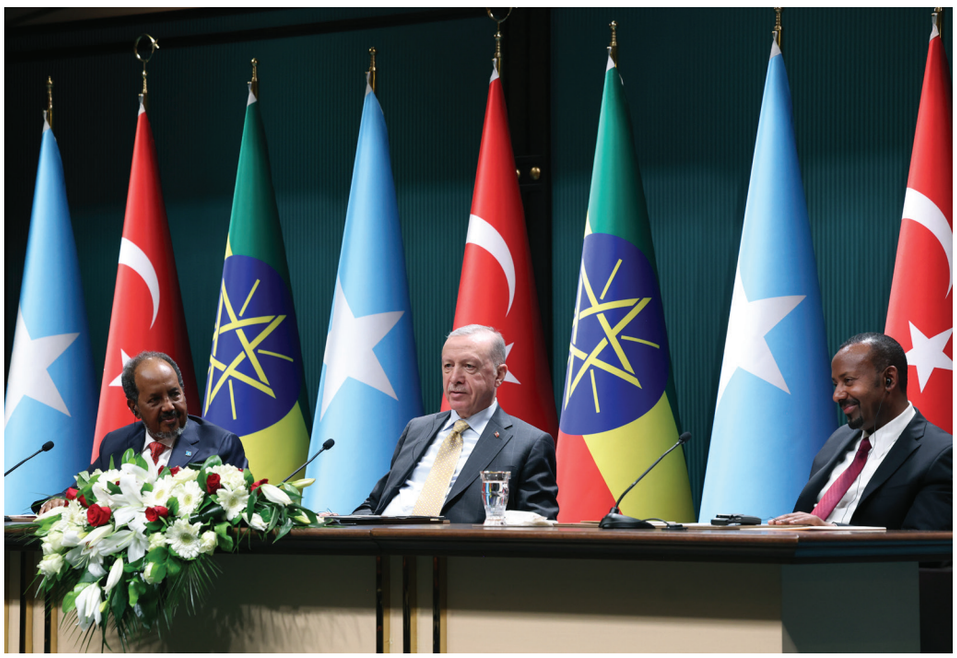

Cumhurbaşkanı Erdoğan basın toplantısında şu tarihi değerlendirmede bulunmuştur: "Özellikle Etiyopya'nın denize açılma talepleri doğrultusunda inşallah bugünkü yaptığımız ilk toplantıdan sonra bunun devamını da yapıp denize açılma konusunda Şeyh Mahmud kardeşimin de gereken ilgi, alâka ve desteği göstereceğine inanıyorum. Çünkü bu dünya hepimize yeter." Bu sözler, Ankara sürecinin ruhunu ve Türkiye'nin bölgeye sunduğu vizyonu özlü biçimde yansıtmaktadır.

Ruanda Cumhurbaşkanı Paul Kagame ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 23.01.2025

Ruanda Cumhurbaşkanı Paul Kagame, 23 Ocak 2025 tarihinde Türkiye'ye resmî bir ziyaret gerçekleşmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kagame'yi Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde resmî törenle karşılayarak baş başa ve heyetler arası görüşmelerin ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Ziyaret kapsamında iki ülke arasında yeni anlaşmalar imzalanmıştır.

Basın toplantısında Ruanda Cumhurbaşkanı Kagame, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çeşitli ihtilaflardaki arabuluculuk gayretlerinden ötürü takdirlerini içtenlikle sunmuştur: "Somali ve Etiyopya'yı bir araya getirdiniz. Bu son derece takdirle karşılanan bir durum. Kim bilir sizin bu güzel çabalarınızın, bizim bölgemizde, özellikle de Kongo Demokratik Cumhuriyeti ile ilgili önemli gelişmelerde de belki etkilerini görebiliriz." diyerek Türkiye'nin bölgesel arabuluculuk kapasitesine duyduğu güveni açıkça dile getirmiştir. "Ruanda ve Türkiye, küresel barışa ve güvenliğe kendilerini adamış iki ülkedir." ifadesiyle iki ülke arasındaki ortak perspektifi özetleyen Kagame, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı ihtilafların çözülmesinde güvenilir bir ortak olarak gördüklerini vurgulamıştır.

G20 Liderler Zirvesi - 21.11.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, G20 Liderler Zirvesi'ne katılmak üzere 21-23 Kasım 2025 tarihlerinde Güney Afrika Cumhuriyeti'ne bir ziyaret gerçekleştirmiştir. "Dayanışma, Eşitlik, Sürdürülebilirlik" temasıyla Johannesburg'da düzenlenen G20 Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kimseyi Geride Bırakmadan Kapsayıcı ve Sürdürülebilir İktisadi Büyüme: Ekonomilerin İnşası, Ticaretin Rolü, Kalkınmanın Finansmanı ve Borç Yükü" başlıklı oturumda söz almıştır.

Zirve kapsamındaki ikili temaslar çerçevesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan; Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali, Kanada Başbakanı Mark Carney, Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inácio Lula da Silva ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron başta olmak üzere birçok dünya lideriyle ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir. Zirveden sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan basın toplantısı düzenleyerek G20 sürecine ilişkin kapsamlı değerlendirmelerini kamuoyuyla paylaşmıştır. Güney Afrika ziyareti, Afrika kıtasında gerçekleşen bu köklü küresel forumun çerçevesinde Türkiye'nin diplomatik etkinliğini ve uluslararası alandaki görünürlüğünü bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Abdulfettah el-Burhan ile Görüşme - 25.12.2025

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 25 Aralık 2025 tarihinde Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Abdulfettah el-Burhan ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde bir araya gelmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Burhan'ı ana giriş kapısında karşılayarak merdivenlerde iki ülkenin bayrakları önünde basın mensuplarına poz vermiştir. Görüşmede Türkiye-Sudan ikili ilişkileri ile bölgesel meseleler ayrıntılı biçimde ele alınmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan görüşmede Türkiye'nin Sudan'da akan kanın durması için gayretlerini kararlılıkla sürdürdüğü vurgulamıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca Türkiye ile Sudan arasındaki ilişkilerin ticaret, tarım, enerji ve savunma başta olmak üzere pek çok alanda geliştirilmesi için çalışmaların kesintisiz devam ettiğini belirtmiştir. Bu görüşme, Türkiye'nin Sudan'daki kalıcı barış ve istikrar için gösterdiği özverili diplomasinin somut bir yansıması olarak kayıtlara geçmiştir.

Nijer Cumhurbaşkanı Tchiani ile Görüşme - 04.06.2026

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 4 Haziran 2026 tarihinde Türkiye'ye resmî ziyarette bulunan Nijer Cumhurbaşkanı Abdourahamane Tchiani'yi Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde resmî törenle karşılamıştır. İki ülkenin millî marşlarının çalınması ve tören kıtasının selamlanmasının ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Nijer Cumhurbaşkanı Tchiani, bayraklar önünde basın mensuplarına poz vererek baş başa ve heyetler arası görüşmelerine başlamıştır. Görüşmelerin ardından iki anlaşmanın imzalandığı tören gerçekleştirilmiş ve ortak basın toplantısı düzenlenmiştir.

Nijer Cumhurbaşkanı'nın Afrika dışında ilk resmî ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştirdiğini hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bunu iki ülke arasındaki köklü dostluğun ve karşılıklı güvenin anlamlı bir yansıması olarak değerlendirmiştir. 1400'lü yıllara uzanan tarihi ilişkilere atıfta bulunan Erdoğan, bu stratejik coğrafyayla bağların Nijer Cumhurbaşkanı Tchiani'nin katkılarıyla giderek güçlendiğine dikkat çekerek Nijer'in Afrika'daki dost ve kardeş ülkeler arasında ayrıcalıklı bir yer tuttuğunu vurgulamıştır.

Görüşmede savunma sanayi, güvenlik, enerji, madencilik, ticaret, yatırımlar, eğitim, sağlık ve tarım başlıklarında kapsamlı bir değerlendirme yapıldığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, terörle mücadele konusundaki dayanışmayı da vurgulayarak şunları kaydetmiştir: "Her fırsatta vurguladığım üzere Afrika ülkeleriyle ilişkilerimizi eşit ortaklık, karşılıklı saygı ve kazan-kazan ilkeleri temelinde geliştirmeyi sürdürüyoruz. Nijer güvenlik güçlerinin terörle mücadelesinde Cumhurbaşkanı Tchiani liderliğinde yürütülen çalışmaları takdirle izliyor; bu çerçevede askerî eğitim ve istihbarat iş birliğimizi kararlılıkla sürdürüyoruz."

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI
YAYINLARI

05

Bölgesel Diplomasi: Orta Doğu

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Bölgesel Diplomasi: Orta Doğu

Orta Doğu, tarih boyunca jeopolitik konumu, enerji kaynakları, etnik ve mezhepsel çeşitliliği ile uluslararası siyasetin en hassas bölgelerinden biri olmuştur. Devletler arası rekabetin yanı sıra vekâlet savaşları, terör örgütleri, düzensiz göç hareketleri, sınır aşan güvenlik tehditleri ve insani krizler bölgedeki istikrarsızlığı derinleştirirken, bu sorunların yalnızca askerî yöntemlerle çözülemeyeceği gerçeğini de ortaya koymuştur. Bu nedenle, çatışmaların önlenmesi, krizlerin yönetilmesi ve kalıcı barışın tesis edilmesinde diplomasi, özellikle de devlet ve hükûmet başkanlarının doğrudan yürüttüğü lider diplomasisi, giderek daha belirleyici bir araç hâline gelmiştir.

Lider diplomasisi, uluslararası ilişkilerde güven inşa edilmesi, kriz anlarında doğrudan iletişim kanallarının açık tutulması ve siyasi iradenin en üst düzeyde ortaya konulmasını sağlayan etkili bir diplomasi yöntemidir. Özellikle Orta Doğu gibi çok aktörlü ve karmaşık krizlerin yaşandığı bölgelerde liderler arasında gerçekleştirilen doğrudan temaslar, müzakere süreçlerinin hızlandırılmasına, yanlış anlamaların önlenmesine ve diplomatik çözümlerin geliştirilmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Orta Doğu'daki çok katmanlı güvenlik sorunları ve değişken jeopolitik dengeler, lider diplomasisinin sürekli ve çok boyutlu biçimde yürütülmesini gerekli kılmaktadır.

Türkiye, tarihi, coğrafi ve kültürel bağlarının yanı sıra bölgesel güvenliğe doğrudan etki eden gelişmeler nedeniyle Orta Doğu'da yaşanan krizlerin dışında kalması mümkün olmayan ülkelerin başında gelmektedir. Suriye iç savaşı, Irak'taki güvenlik sorunları, İsrail-Filistin meselesi, Lübnan'daki istikrarsızlık, İran ile bölgesel aktörler arasındaki gerilimler ve Körfez bölgesindeki gelişmeler, Türkiye'nin millî güvenliği ve dış politikası açısından yakından takip edilen temel meseleler arasında yer almaktadır. Bu çerçevede Türkiye, bir yandan millî güvenliğini korumaya yönelik kararlı adımlar atarken, diğer yandan diyalog, müzakere ve iş birliğini esas alan diplomatik girişimlerle bölgesel istikrarın güçlendirilmesine katkı sunmaya çalışmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yürüttüğü lider diplomasisi, Türkiye'nin Orta Doğu politikasının en önemli unsurlarından biri hâline gelmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bölgedeki devlet başkanları ve hükûmet başkanları ile gerçekleştirdiği yoğun diplomatik temaslar aracılığıyla krizlerin çözümüne katkı sağlamayı, taraflar arasında diyalog kanallarını açık tutmayı ve bölgesel barışın tesis edilmesini desteklemeyi amaçlamıştır. Suriye krizinin çözümüne yönelik Astana Süreci, Rusya ve İran ile yürütülen üçlü zirveler, Körfez ülkeleriyle ilişkilerin normalleştirilmesine yönelik girişimler, İsrail-Filistin meselesinde ateşkes ve insani yardım diplomasisi, Lübnan'ın istikrarına yönelik temaslar ve İran ile sürdürülen üst düzey görüşmeler, Türkiye'nin lider diplomasisini etkin biçimde kullandığı başlıca örnekler arasında yer almıştır.

Türkiye, yalnızca ikili ilişkileri geliştirmeye yönelik diplomatik girişimlerde bulunmamış, aynı zamanda İslam İşbirliği Teşkilatı, Birleşmiş Milletler, G20, D-8, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve Antalya Diplomasi Forumu gibi çok taraflı platformları da lider diplomasisinin etkin şekilde yürütüldüğü önemli zeminler olarak değerlendirmiştir. Bu sayede bölgesel krizlerin uluslararası gündemde tutulmasına, insani yardımların artırılmasına, ateşkes girişimlerinin desteklenmesine ve çatışmaların diplomatik yollarla çözümüne yönelik uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi - 07.09.2018

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Suriye krizinin çözümüne yönelik Astana Süreci kapsamında yürütülen çok taraflı diplomatik girişimlerin temel unsurlarından biri olmuştur. Türkiye, Rusya ve İran arasında gerçekleştirilen liderler düzeyindeki temaslar, ateşkesin korunması, siyasi çözüm sürecinin ilerletilmesi ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine yönelik ortak iradenin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile 07.09.2018 tarihinde Tahran'da düzenlenen Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi'nde bir araya gelmiştir. Zirvede Suriye'deki son gelişmeler ele alınmış, görüşmenin ardından liderler ortak basın toplantısı düzenlemiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin Suriye krizinin çözümüne yönelik pasif bir tutum sergilemek yerine, çatışmaların sona erdirilmesi ve insani dramın önlenmesi amacıyla aktif diplomatik girişimlerde bulunduğunu ifade etmiştir. Türkiye'nin, Suriye'de akan kanın durdurulması ve sivillerin korunması için başından itibaren yoğun çaba gösterdiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, hiçbir ayrım gözetmeksizin Suriyelilere destek vermeyi sürdürdüklerini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Suriye meselesinin Astana Süreci'nin temel ilkelerine bağlı kalınarak çözüme kavuşturulmasının önemine dikkat çekmiş; Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve komşu ülkelerin millî güvenliğini hedef alan ayrılıkçı girişimlere karşı ortak bir duruş sergilenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Suriye Konulu Dörtlü Zirve - 27.10.2018

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Suriye krizine siyasi çözüm bulunması amacıyla uluslararası aktörlerle yürütülen çok taraflı diplomatik girişimlerde önemli bir rol oynamıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen dörtlü zirveler, Suriye'de kalıcı ateşkesin sağlanması, terörle mücadele ve ülkenin toprak bütünlüğünün korunmasına yönelik ortak yaklaşımın güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 27.10.2018 tarihinde İstanbul'daki Vahdettin Köşkü'nde düzenlenen Suriye konulu Dörtlü Zirve kapsamında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Angela Merkel ile bir araya gelmiştir. Zirvenin ardından liderler ortak bildiri yayımlamıştır.

Ortak bildiride liderler, terörizmle mücadelenin kararlılıkla sürdürülmesinin önemini vurgulamış; etkili tedbirlerin eksiksiz uygulanması ve tüm tarafların ateşkes yükümlülüklerine riayet etmesi suretiyle kalıcı ateşkesin sağlanmasının gerekliliğini ifade etmiştir. Bildiride ayrıca, Suriye Arap Cumhuriyeti'nin egemenliği,

bağımsızlığı, birliği ve toprak bütünlüğüne bağlılık ile Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine olan güçlü taahhüt bir kez daha teyit edilmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirve sonrasında yaptığı açıklamada liderlerin Suriye'nin toprak bütünlüğü ve siyasi birliğine olan bağlılıklarını teyit ettiklerini, Suriye ihtilafına askerî yöntemlerle kalıcı çözüm bulunamayacağı konusunda ortak anlayışa sahip olduklarını ifade etmiştir. Türkiye'nin DEAŞ ve PYD başta olmak üzere terör örgütlerine karşı kararlı mücadelesini sürdüreceğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtlarının bu anlayışın somut göstergeleri olduğunu vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, zirvede Suriye krizinin insani boyutunun da kapsamlı şekilde ele alındığını ifade etmiş; Suriyeli sığınmacıların ülkelerine dönüş sürecinin gönüllülük esasına göre, güvenli, onurlu ve Birleşmiş Milletler ile eşgüdüm içerisinde yürütülmesi konusunda görüş birliğine varıldığını belirtmiştir. Türkiye'nin Suriye'de yaşanan insani trajedinin sona erdirilmesi ve kalıcı barışın tesis edilmesine yönelik diplomatik çabalarını kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğini vurgulamıştır.

Suriye Konulu Dördüncü Üçlü Zirve Toplantısı - 14.02.2019

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Suriye krizinin siyasi çözümüne yönelik yürütülen Astana Süreci kapsamında gerçekleştirilen üçlü zirveler aracılığıyla önemli bir ivme kazanmıştır. Türkiye, Rusya ve İran arasında liderler düzeyinde gerçekleştirilen temaslar, ateşkesin korunması, insani krizin hafifletilmesi ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün muhafazasına yönelik ortak iradenin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile 14.02.2019 tarihinde Soçi'de düzenlenen Suriye konulu Dördüncü Üçlü Zirve Toplantısı'nda bir araya gelmiş, zirvenin ardından liderler ortak basın toplantısı gerçekleştirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirvenin ana gündem maddelerinden birini İdlib başta olmak üzere Suriye'de ateşkesin sağlanmasının oluşturduğunu ifade etmiş, ne İdlib'de ne de Suriye'nin diğer bölgelerinde yeni insani krizlerin ve dramların yaşanmasını istemediklerini belirtmiştir. Astana Süreci'nin garantör ülkeleri olarak siyasi çözüm yolunda önemli mesafeler katettiklerini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye krizine siyasi çözüm umutlarının bugüne kadar hiç olmadığı kadar güçlendiğini ifade ederek, sürecin başarıyla tamamlanmasının önemine dikkat çekmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtı bölgelerine yaklaşık 310 bin Suriyelinin gönüllü olarak geri döndüğünü, söz konusu bölgelerde hastaneler, okullar ve altyapı projeleri başta olmak üzere yeniden imar çalışmalarının sürdürüldüğünü belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Türkiye'nin temel hedefinin Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması olduğunu vurgulamış; Münbiç'in terör örgütlerinden arındırılması ve İdlib'de terör örgütlerine hareket alanı bırakılmamasının önemine işaret ederek, Suriye topraklarının gerçek sahibinin Suriye halkı olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi - 16.09.2019

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Astana Süreci kapsamında Türkiye, Rusya ve İran arasında yürütülen çok taraflı iş birliğinin güçlendirilmesi ve Suriye krizinin siyasi yollarla çözüme kavuşturulması bakımından önemli bir rol oynamıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen zirveler, terörle mücadele, ateşkesin korunması ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün muhafazasına yönelik ortak iradenin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'nin katılımıyla 16.09.2019 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi'ne katılmıştır.

Zirvede Suriye'de barış ve istikrarın sağlanmasına yönelik yürütülen çalışmalar değerlendirilmiş; ülkedeki çatışma ortamının sona erdirilmesi ve kalıcı siyasi çözümün tesis edilmesi amacıyla atılabilecek ortak adımlar ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, terörle mücadelenin zirvenin öncelikli gündem maddeleri arasında yer aldığını ifade ederek, Türkiye'nin DEAŞ ile PKK/PYD/YPG arasında hiçbir ayrım gözetmeksizin tüm terör örgütlerine karşı kararlılıkla mücadele ettiğini vurgulamıştır. Terör örgütlerinin Suriye'nin toprak bütünlüğünü tehdit ettiğine dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Astana garantörü ülkeler olarak Türkiye, Rusya ve İran'ın bu mücadelede yakın iş birliği içerisinde hareket etmesinin önemini belirtmiştir.

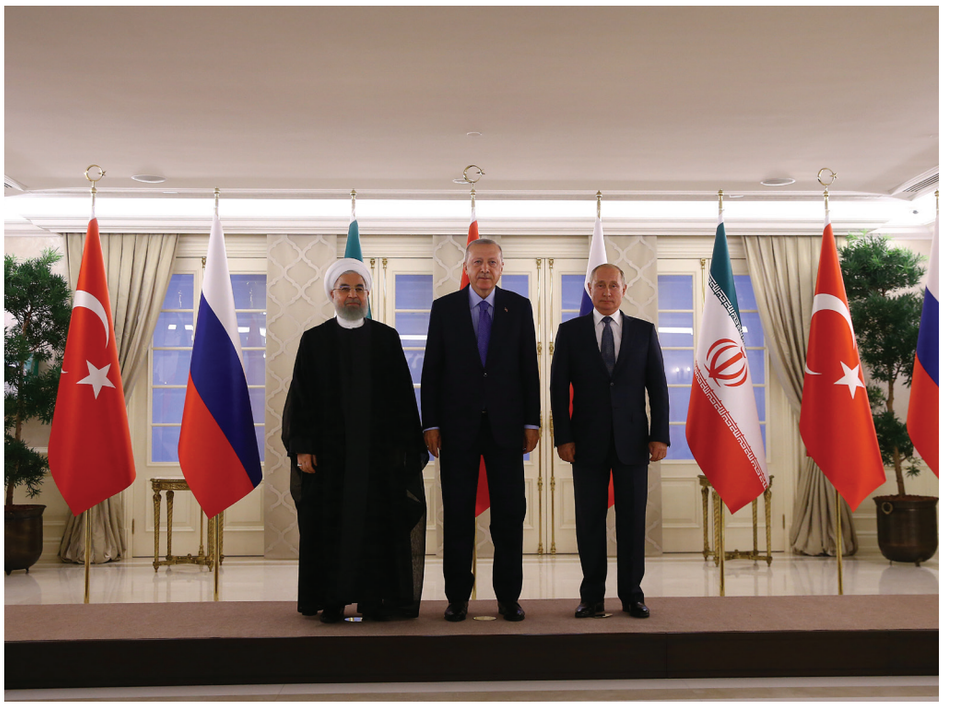

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, daha önce varılan mutabakatların uygulanma sürecinin gözden geçirildiğini ve Suriye ihtilafının ancak siyasi çözüm yoluyla sona erdirilebileceği yönündeki ortak yaklaşımın teyit edildiğini ifade etmiştir. Astana Süreci'nin en önemli kazanımlarından biri olan Anayasa Komitesi'nin somut ilerleme kaydetmesinin gerekliliğine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2254 sayılı Kararı doğrultusunda Suriye halkının meşru taleplerinin karşılandığı, güvenlik ve istikrarın yeniden tesis edildiği kalıcı bir barış ortamının oluşturulmasının önemini vurgulamıştır.

Suriye Konulu Dörtlü Zirve - 03.12.2019

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Suriye krizinin siyasi yollarla çözüme kavuşturulmasına yönelik uluslararası girişimlerde önemli bir yer tutmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen çok taraflı zirveler, bölgesel güvenliğin sağlanması, terörle mücadele ve Suriye'de kalıcı barışın tesisi amacıyla ortak anlayışın geliştirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'ne katılmak üzere bulunduğu İngiltere'nin başkenti Londra'da, 03.12.2019 tarihinde gerçekleştirilen Suriye konulu Dörtlü Zirve kapsamında Almanya Başbakanı Angela Merkel, Birleşik Krallık Başbakanı Boris Johnson ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ile Başbakanlık Ofisi'nde bir araya gelmiştir.

Basına kapalı olarak gerçekleştirilen zirvede Suriye'deki son gelişmeler ve bölgesel konular ele alınmıştır. Toplantının ardından Başbakanlık Ofisi'nden ayrılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmeye ilişkin değerlendirmesinde zirvenin verimli geçtiğini belirterek, "Gayet iyi geçti" ifadesini kullanmıştır.

2019 Kuala Lumpur Zirvesi Kapsamında Düzenlenen "Kalkınmanın Önceliği ve Zorluklar" Temalı Yuvarlak Masa Toplantısı - 19.12.2019

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, İslam dünyasının ortak meselelerine çözüm üretilmesi ve bölgesel krizlere yönelik iş birliğinin güçlendirilmesi amacıyla çok taraflı platformlarda etkin şekilde sürdürülmüştür. Bu kapsamda gerçekleştirilen temaslar, terörle mücadele, insani krizlerin yönetimi ve İslam ülkeleri arasında dayanışmanın artırılmasına yönelik ortak yaklaşımın geliştirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 19.12.2019 tarihinde düzenlenen 2019 Kuala Lumpur Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen "Kalkınmanın Önceliği ve Zorluklar" temalı yuvarlak masa toplantısına İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed ile birlikte katılmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, toplantıda Suriye'nin kuzeyinde faaliyet gösteren PKK/YPG/PYD terör örgütlerinin bölgesel güvenlik açısından ciddi tehdit oluşturduğunu ifade etmiş, bu örgütlere sağlanan dış desteğin terörle mücadeleyi zorlaştırdığını belirtmiştir. Türkiye'nin sınır güvenliğini sağlamak ve bölgesel istikrarı desteklemek amacıyla kararlı bir mücadele yürüttüğünü vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, terörle mücadelenin söylemlerle değil, somut adımlar ve uluslararası iş birliğiyle yürütülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Suriye'deki çatışmalar nedeniyle milyonlarca kişinin Türkiye'ye sığındığını hatırlatarak, Suriyelilerin güvenli, gönüllü ve onurlu şekilde ülkelerine dönebilmeleri için güvenli bölgelerin oluşturulmasının önemine dikkat çekmiştir. Bu süreçte İslam ülkeleri başta olmak üzere uluslararası toplumun daha fazla sorumluluk üstlenmesi gerektiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, İslam dünyasında dayanışma ve yardımlaşma anlayışının güçlendirilmesinin hem insani krizlerin hafifletilmesine hem de ortak kalkınma hedeflerine katkı sağlayacağını vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih ile gerçekleştirdiği görüşmelerde, Türkiye-Irak ilişkilerinin geliştirilmesinin yanı sıra terörle mücadele, Irak'ın siyasi birliği ve toprak bütünlüğünün korunması ile bölgesel güvenlik ve istikrar konuları öne çıkmıştır. Erdoğan'ın Irak'a yönelik lider diplomasisinde, başta PKK ve DEAŞ olmak üzere terör örgütleriyle mücadelede işbirliğinin güçlendirilmesi ve Irak'ın istikrarının bölgesel güvenlik bakımından taşıdığı önem vurgulanmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 03.01.2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih ile görüşmüş ve ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Terör örgütlerinin hem Türkiye hem de Irak için büyük bir tehdit oluşturduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, terörle mücadelede birlikte çalışmanın önemine vurgu yapmıştır. DEAŞ, PKK ve FETÖ gibi terör örgütlerinin her iki ülke açısından da tehdit oluşturduğunu ifade eden Erdoğan, terörle mücadelede başarıya ulaşabilmek

amacıyla Türkiye ve Irak arasındaki işbirliğinin derinleştirileceğini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Irak'ın kendi ayakları üzerinde durmasının bölgesel güvenlik ve istikrar bakımından son derece önemli olduğunu vurgulayarak Irak'ın siyasi birliği ve toprak bütünlüğünün korunması ile istikrar ve güvenliğinin sağlanmasının Türkiye'nin Irak siyasetinin temelini oluşturduğunu ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 28.05.2019 tarihinde Vahdettin Köşkü'nde Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih ile görüşmüştür. Görüşmede başta PKK ve DEAŞ olmak üzere bölgedeki terör örgütleriyle mücadele ele alınmış ve terörle mücadelede işbirliğinin geliştirilmesi üzerinde durulmuştur. İkili ilişkiler ve bölgesel meselelerin de değerlendirildiği görüşmede, Türkiye ile Irak arasındaki 20 milyar dolarlık ticaret hacminin artırılmasına yönelik atılabilecek adımlar da ele alınmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak Başbakanı Mustafa el-Kazımi ile Görüştü - 17.12.2020

Türkiye-Irak ilişkilerinde güvenlik ve terörle mücadele işbirliğinin yanı sıra enerji, su kaynaklarının yönetimi ve ekonomik işbirliği alanları da önemli bir yer tutmuştur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Iraklı makamlarla gerçekleştirdiği temaslarda, iki ülkenin ortak güvenlik sorunlarına karşı işbirliğinin güçlendirilmesi ve mevcut potansiyelin karşılıklı fayda temelinde değerlendirilmesi yönündeki yaklaşım öne çıkmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Irak Başbakanı Mustafa el-Kazımi ile 17.12.2020 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde görüşmüştür. Görüşmede, Irak kabinesinde uzun bir sürenin ardından yeniden bir Türkmen bakana yer verilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu kararın Türkiye'nin Irak Türkmenlerinin haklarının korunmasına ilişkin hassasiyetlerini pekiştirdiğini belirtmiş ve Kazımi'yi söz konusu kararından dolayı tebrik etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ve Irak'ın ortak düşmanı olarak nitelendirdiği DEAŞ, PKK ve FETÖ terör örgütleriyle mücadelenin sürdürülmesi konusunda mutabık kaldıklarını ve bu alandaki Türkiye-Irak işbirliğinin artırılması hususundaki görüş birliğini teyit ettiklerini ifade etmiştir. Erdoğan ayrıca, Türkiye, Irak ve Suriye'nin geleceğinde bölücü teröre yer olmadığını vurgulamıştır.

Irak ile özellikle enerji sektöründe önemli bir işbirliği potansiyelinin bulunduğuna dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, DEAŞ tarafından tahrip edilen Kerkük-Ceyhan Petrol Boru Hattı'nın onarılması ve Kerkük petrollerinin yeniden ve daha yüksek miktarlarda dünya piyasalarına sunulmasının Türkiye açısından önem taşıdığını belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan görüşmede ayrıca iklim değişikliği, artan ihtiyaçlar ve kuraklıkların dünyada su kaynaklarının kullanımına ilişkin yeni çözümleri zorunlu hâle getirdiğini ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, suyun bir anlaşmazlık unsuru değil, işbirliği alanı olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayarak Türkiye'nin Irak ile bu anlayış temelinde işbirliğini geliştirmeye önem verdiğini ortaya koymuştur.

Astana Formatında Üçlü Zirve Toplantısı - 19.07.2022

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Astana Süreci kapsamında Türkiye, Rusya ve İran arasında yürütülen çok taraflı diplomatik temaslarla Suriye krizinin çözümüne yönelik önemli katkılar sağlamıştır. Liderler düzeyinde gerçekleştirilen zirveler, Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması, terörle mücadele, insani krizin hafifletilmesi ve siyasi çözüm sürecinin desteklenmesine yönelik ortak iradenin güçlendirilmesinde önemli rol oynamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in katılımıyla 19.07.2022 tarihinde Tahran'da düzenlenen Astana Formatında Yedinci Üçlü Zirve Toplantısı'na katılmış, zirvenin ardından liderler ortak basın toplantısı gerçekleştirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, PKK, PYD ve YPG'nin Suriye'de sürdürdüğü terör faaliyetlerinin ülkenin huzuru, istikrarı ve toprak bütünlüğü açısından en önemli tehditlerden biri olduğunu ifade etmiştir. Suriye halkına yapılacak en büyük katkının, terör örgütlerinin işgal ettiği bölgelerin tamamen terörden arındırılması olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, DEAŞ, PKK, PYD, YPG ve diğer tüm terör örgütleriyle mücadelenin kesintisiz şekilde sürdürülmesinin önemini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Türkiye'nin güney sınırı boyunca terörden arındırılan bölgeler sayesinde sivillerin hayatının korunduğunu, düzensiz göçün önlendiğini ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün muhafazasına önemli katkı sağlandığını ifade etmiştir. Suriye ihtilafının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2254 sayılı Kararı temelinde yürütülecek siyasi süreçle çözüme kavuşturulmasının önemine dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin milyonlarca Suriyeliye geçici koruma sağladığını ve Suriye krizinin insani yükünü en fazla üstlenen ülke olduğunu belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriyelilerin güvenli, gönüllü ve onurlu şekilde ülkelerine dönüşlerinin sağlanmasının yanı sıra, Suriye'de giderek derinleşen insani krizin hafifletilebilmesi için uluslararası toplumun yardım ve desteğinin artırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Türkiye ile İran arasındaki kurumsal iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi ve ortak güvenlik anlayışının geliştirilmesi bakımından önemli bir rol oynamıştır. Liderler düzeyinde gerçekleştirilen temaslar, terörle mücadele, ekonomik iş birliği ve bölgesel istikrarın desteklenmesine yönelik ortak iradenin pekiştirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, 19.07.2022 tarihinde Tahran'daki Sadabat Sarayı'nda gerçekleştirilen Türkiye-İran Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyinin 7'nci Toplantısı'nın ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile İran'ın ortak güvenliğini tehdit eden terör örgütlerine karşı iş birliğinin artırılmasının önemine dikkat çekmiştir. PKK, PYD, YPG, PJAK ve FETÖ'nün her iki ülke açısından da ortak tehdit oluşturduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, terör örgütlerine karşı dayanışma içerisinde yürütülecek mücadelenin bölgesel güvenlik bakımından büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın 16'ncı Zirvesi dolayısıyla bulunduğu Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te 09.11.2023 tarihinde İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Türkiye ile İran arasındaki ikili ilişkiler, bölgesel gelişmeler ile İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırıları sonucunda ortaya çıkan insani kriz ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in saldırılarının sona erdirilmesinin bölgesel ve küresel barış açısından önem taşıdığını ifade etmiş, İslam İşbirliği Teşkilatının olağanüstü zirve sürecinde adil ve kalıcı bir çözüm için ortak çaba göstermesi gerektiğini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Türkiye'nin garantörlük dâhil çözüm odaklı her türlü sorumluluğu üstlenmeye hazır olduğunu vurgulamış, İslam dünyasının ortak bir tutum sergileyerek İsrail üzerindeki uluslararası baskının artırılmasının önemine dikkat çekmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 24.01.2024 tarihinde İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile birlikte Türkiye-İran İş Forumu'na katılmış, forumun ardından iki lider ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmelerde ekonomik iş birliğinin geliştirilmesine yönelik somut adımların yanı sıra Gazze ve işgal altındaki Filistin topraklarında yaşanan gelişmeler ile bölgesel ve uluslararası meselelerin ele alındığını ifade etmiştir. Terörle mücadelede İran ile iş birliğinin daha da güçlendirilmesinin önemine dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, PKK/PYD/YPG ve PJAK başta olmak üzere ortak tehditlere karşı dayanışmanın artırılması gerektiğini vurgulamıştır.

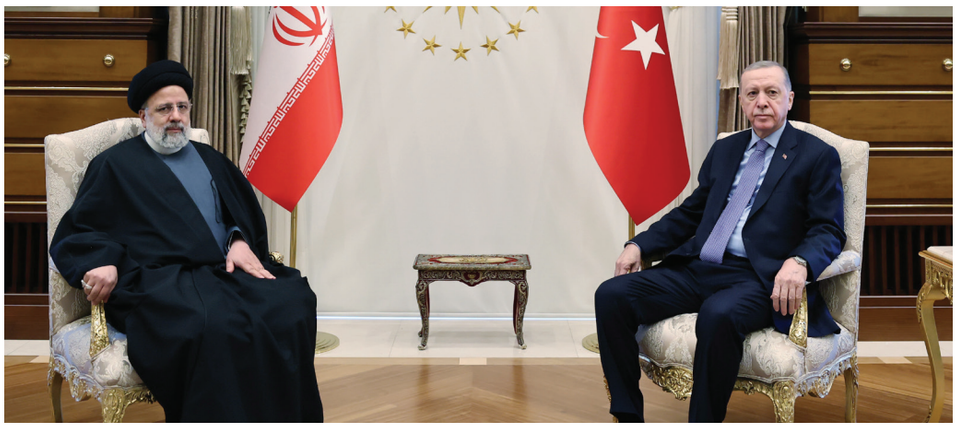

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarının bir an önce sona erdirilmesi, adil ve kalıcı barışın sağlanması için uluslararası toplumun gerekli adımları atmasının önemine işaret etmiş; Türkiye ile İran'ın Filistin davasına verdikleri desteği sürdürme ve bu konuda iş birliğini güçlendirme konusunda ortak irade ortaya koyduklarını ifade etmiştir. Bölgenin güvenliğini ve istikrarını tehdit edecek gelişmelerden kaçınılması gerektiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, diplomasi ve diyalog temelinde hareket edilmesinin önemini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak Cumhurbaşkanı Abdullatif Reşid ile Görüştü - 22.04.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, resmî temaslarda bulunmak üzere geldiği Irak'ın başkenti Bağdat'ta, Irak Cumhurbaşkanı Abdullatif Reşid ile 22.04.2024 tarihinde baş başa görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Türkiye'nin terör örgütü PKK ile mücadele konusunda Irak'tan beklentilerini dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak'ın terörün her türlüsünden arındırılması gerektiğini ifade etmiştir. Erdoğan ayrıca, Bağdat ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir zemine oturmasının ve Türkmenlerin Irak'taki hak ettikleri konuma ulaşmalarının ülkenin istikrarı açısından önem taşıdığını belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze'de İsrail'in gerçekleştirdiği zulmün sona erdirilmesi amacıyla Türkiye'nin çabalarını sürdürdüğünü ve Müslüman ülkelerin bu süreçte birlik içinde hareket etmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Türkiye ile İran arasındaki köklü ilişkilerin güçlendirilmesi ve bölgesel meselelerde iş birliğinin geliştirilmesi bakımından önemli bir rol oynamıştır. Liderler düzeyinde gerçekleştirilen temaslar, ikili ilişkilerin yanı sıra Orta Doğu'da barış, istikrar ve güvenliğin desteklenmesine yönelik ortak anlayışın güçlendirilmesine, bölgesel gerilimlerin azaltılması, terörle mücadelede iş birliğinin geliştirilmesi ve ekonomik ilişkilerin ilerletilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler 79. Genel Kurulu dolayısıyla bulunduğu New York'taki Türkevi'nde 23.09.2024 tarihinde İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan'ı kabul etmiştir. Görüşmede Türkiye ile İran arasındaki ikili ilişkiler ile bölgesel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile İran arasındaki tarihi ve kültürel bağların iki ülke ilişkilerine her zaman olumlu yansıdığını ifade etmiş, yeni dönemde iki ülkenin ortak çıkarları doğrultusunda ortaya çıkacak iş birliği fırsatlarının değerlendirilerek ilişkilerin her alanda daha da geliştirileceğine inandığını belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, İsrail'in bölgesel barış ve istikrarı tehdit eden saldırgan politikalarına karşı uluslararası toplumun daha güçlü bir tutum sergilemesi gerektiğini ifade etmiş; Filistin ve Lübnan'da yaşanan şiddetin uluslararası hukuk, diplomasi ve insan hakları temelinde sona erdirilmesinin önemine dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze başta olmak üzere Filistin topraklarındaki sivillere insani yardım ulaştırılması amacıyla Türkiye'nin yoğun çabalarını kararlılıkla sürdürdüğünü belirtmiştir.

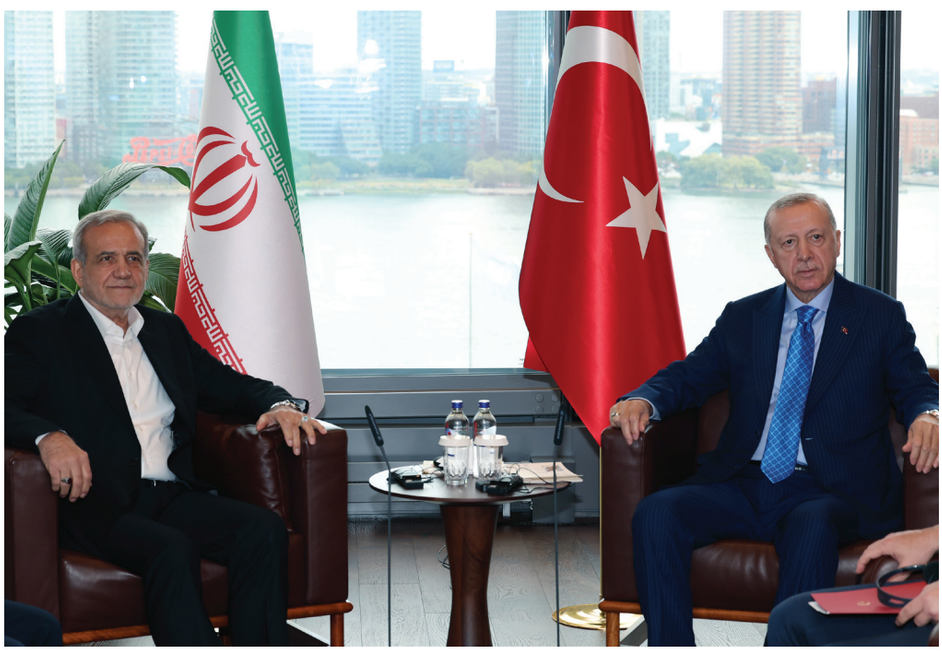

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, D-8 Zirvesi'ne katılmak üzere bulunduğu Mısır'ın başkenti Kahire'de 19.12.2024 tarihinde İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan ile bir araya gelmiştir. Görüşmede Türkiye ile İran arasındaki ikili ilişkilerin yanı sıra Suriye'deki son gelişmeler ve bölgesel meseleler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin; istikrar ve güvenliğin hâkim olduğu, terörün tamamen ortadan kaldırıldığı ve sığınmacıların gönüllü, güvenli ve onurlu şekilde ülkelerine dönebildiği bir Suriye'yi hedeflediğini ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye'nin toprak bütünlüğü ile millî birliğinin korunmasının önemine işaret etmiş, ülkenin yeniden istikrara kavuşmasının tüm bölgenin barış ve güvenliğine katkı sağlayacağını, bu sürecin bölgesel ve uluslararası aktörlerin ortak desteğiyle hız kazanacağını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın 17. Zirvesi'ne katılmak üzere bulunduğu Azerbaycan'ın Hankendi şehrinde 04.07.2025 tarihinde İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Türkiye ile İran arasındaki ikili ilişkiler ile bölgesel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, İran ile İsrail arasında sağlanan fiilî ateşkesin kalıcı sükûnete dönüşmesinin önem taşıdığını ifade etmiş, bölgesel meselelerin diyalog ve müzakere yoluyla çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Türkiye'nin, kolaylaştırıcılık dâhil olmak üzere üzerine düşen her türlü katkıyı samimiyetle sunmaya hazır olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile İran'ın terörle mücadele alanındaki iş birliğini daha da güçlendirmesi gerektiğini ifade etmiş, ticaret başta olmak üzere ikili ilişkilerin her alanda geliştirilmesinin her iki ülkenin ortak yararına olacağını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile gerçekleştirdiği görüşmelerde, Türkiye-Irak ilişkilerinin geliştirilmesinin yanı sıra terörle mücadele, güvenlik, enerji ve Kalkınma Yolu Projesi başta olmak üzere ekonomik işbirliği konuları öne çıkmıştır. Erdoğan'ın Irak'a yönelik lider diplomasisinde, iki ülkenin güvenlik ve istikrarının birbirinden ayrı değerlendirilemeyeceği anlayışı ile Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması ve bölgesel barışın tesis edilmesine yönelik işbirliği iradesi belirgin hâle gelmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'ye resmî ziyarette bulunan Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile 21.03.2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde görüşmüş ve ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Görüşmede iki ülke arasındaki ilişkilerin tüm boyutlarıyla ele alındığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, terörün her türlüsüne karşı topyekûn mücadele kararlılığının teyit edildiğini ifade etmiştir. Basra'dan Türkiye sınırına uzanan kara ve demir yolu ulaştırma koridorunun inşasını öngören Kalkınma Yolu Projesi'nin hayata geçirilmesi konusunda birlikte çalışma kararlılığını vurgulayan Erdoğan, kabul edilen Ankara Bildirisi ile bu hedef doğrultusunda ortak çalışma iradesini ortaya koyan kritik bir adım atıldığını belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kalkınma Yolu Projesi'nin yalnızca Türkiye ve Irak açısından değil, bütün bölge bakımından stratejik öneme sahip olduğunu ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 22.04.2024 tarihinde Bağdat'taki resmî programları kapsamında Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile görüşmüş ve ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Görüşmede güvenlik ve terörle mücadelede işbirliğinin en önemli gündem maddelerinden birini oluşturduğunu

belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, PKK'nın Irak'ta yasaklı örgüt ilan edilmesini memnuniyetle karşıladığını ifade etmiştir. İsrail ile İran ekseninde yaşanan gelişmelerin savaşın yayılma ve tırmanma riskini artırdığını, bunun yanı sıra Filistin'de yaşanan katliamı gölgelediğini belirten Erdoğan, ilgili tüm taraflara gerilimi tırmandırıcı adımlardan kaçınmaları çağrısında bulunmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak ziyaretini Filistin'de yaşanan insanlık dramının yansımaları altında gerçekleştirdiklerini belirterek Gazze'de akan kanın durması için Türkiye'nin elinden geleni yaptığını ifade etmiştir. Erdoğan, mevkidaşlarıyla İsrail'in Filistin'de uyguladığı zulüm ile çatışmaların bölgeye etkilerini ele aldıklarını ve atılabilecek müşterek adımlar hakkında istişarelerde bulunduklarını belirtmiştir. İsrail ile İran ekseninde yaşanan gelişmelerin savaşın yayılma ve tırmanma riskini artırdığını ve Filistin'deki katliamı gölgelediğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu gerilimden Irak'ın da olumsuz etkilendiğine dikkat çekmiştir. Erdoğan ayrıca, 1967 sınırlarında, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi bütünlüğe sahip bir Filistin devletinin kurulmasının bölge barışının anahtarı olduğunu vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 25.09.2024 tarihinde Birleşmiş Milletler 79. Genel Kurulu için bulunduğu New York'taki Türkevi'nde Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani'yi kabul etmiştir. Görüşmede Türkiye ve Irak'ın iki komşu ülke olarak işbirliğini geliştirmek amacıyla adımlar attığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, özellikle Kalkınma Yolu Projesi'nin hayata geçirilmesiyle hem iki ülkenin hem de bölgenin kazanacağını ifade etmiştir. Erdoğan, bu hedefin gerçekleştirilmesi bakımından terörle mücadelede işbirliğinin önemine dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, İsrail'in çatışmaları bölgeye yayma gayretlerinin engellenmesi için uluslararası toplumun dayanışma içinde hareket etmesi gerektiğini ve İsrail'in Filistin topraklarında gerçekleştirdiği katliamların mutlaka hesabını vereceğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 01.11.2024 tarihinde İstanbul'da Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani'yi kabul etmiştir. Görüşmede Türkiye ile Irak'ın köklü tarihi ve kültürel bağlara sahip iki komşu ülke olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, ilişkilerin geliştirilmesinin ve başta Kalkınma Yolu Projesi olmak üzere işbirliği fırsatlarının değerlendirilmesinin iki ülke açısından önemli faydalar sağlayacağını ifade etmiştir. Erdoğan, bu doğrultuda gerekli adımları kararlılıkla atmaya devam edeceklerini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, terör örgütlerinin hem Türkiye hem de Irak açısından güvenlik riskleri oluşturduğunu, tüm terör örgütleriyle ayrım gözetmeksizin mücadele edilmesinin iki ülkenin huzur ve istikrarına hizmet edeceğini vurgulamıştır. Irak hükümetinin PKK/KCK terör örgütüyle mücadele konusunda attığı olumlu adımların Türkiye'yi memnun ettiğini belirten Erdoğan, bölgesel güvenliğin güçlendirilmesi bakımından iki ülke arasındaki terörle mücadele işbirliğinin önemine dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, bölgede giderek yayılan İsrail saldırganlığının hem bölge hem de dünya barışı açısından tehdit oluşturduğunu, barış ve huzurun sağlanabilmesi için başta bölge ülkeleri olmak üzere uluslararası toplumun dayanışma içinde hareket etmesi gerektiğini ifade etmiş ve Türkiye'nin barışın tesisi için çabalarını sürdüreceğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 08.05.2025 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile görüşmüş ve ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Irak'ın huzur ve istikrarını hiçbir zaman Türkiye'den ayrı tutmadıklarını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, güvenlik ve terörle mücadele işbirliği üzerinde önemle durduklarını vurgulamıştır.

Erdoğan, Türkiye'nin olduğu kadar Irak'ın millî güvenliğine de tehdit oluşturan PKK, FETÖ ve DEAŞ'a karşı müşterek mücadelenin sürdürülmesi konusunda kararlılıklarını teyit ettiklerini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, özellikle elektrik alanında derinleşen işbirliğini doğal gaz ve enerjinin diğer alanlarına da teşvik etmek istediklerini dile getirmiştir.

Irak'ın Suriye ile iyi komşuluk ilişkileri geliştirmesinin bölgenin istikrar ve huzuru bakımından büyük önem taşıdığını ifade eden Erdoğan, bu konuda Irak ile çalışmaya devam edeceklerini belirtmiştir. İsrail'in Gazze'de başlattığı ve daha sonra Lübnan ile Suriye'ye de taşıdığı saldırgan siyasetin sonuçlarının ortada olduğunu kaydeden Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in bölgeyi kana, gözyaşına ve istikrarsızlığa sürükleyerek kendi güvenliğini sağlayacağını zannetmesinin ham bir hayal olduğunu ifade etmiştir.

İsrail'in insani yardım girişlerini tamamen durdurmasıyla Gazze'deki açlık tehlikesinin kitlesel ölümlere varacak derecede vahim bir boyuta ulaştığına işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail üzerindeki baskının artırılması dâhil olmak üzere gerekli tüm adımların atılması konusunda Irak Başbakanı Sudani ile mutabık kaldıklarını belirtmiştir. Erdoğan ayrıca, Pakistan ile Hindistan arasındaki gerilimin çok sayıda sivilin hayatını kaybettiği füze saldırılarıyla sıcak çatışmaya dönüşmesinden duyduğu endişeyi dile getirmiştir. Türkiye olarak, gerilimin geri dönülmez bir noktaya ulaşmasından önce tansiyonun düşürülmesi ve diyalog kanallarının açılması için her türlü gayreti gösterdiklerini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak'ın birlik ve bütünlüğünün savunucusu olan Türkmenlerin de karşılaştıkları tüm zorluklara rağmen Irak'ın ve Türkiye-Irak ilişkilerinin güçlendirilmesine katkı sağladığını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Katar'ın başkenti Doha'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı-Arap Ligi Olağanüstü Zirvesi kapsamında 15.09.2025 tarihinde Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile görüşmüştür. Görüşmede Türkiye-Irak ilişkilerinin yanı sıra terörle mücadele, enerji ve Kalkınma Yolu Projesi ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak'la terörle mücadelede işbirliğinin devam edeceğini, enerji başta olmak üzere birçok alanda Türkiye ile Irak ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi için çalıştıklarını ve Kalkınma Yolu Projesi ile iki ülke arasındaki münasebetlerin geliştirilmesinin hedeflendiğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Ürdün Kralı 2. Abdullah ile Görüşmeleri

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ürdün ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki köklü bağların güçlendirilmesinin yanı sıra bölgesel barış, güvenlik ve istikrarın tesisine yönelik ortak çabaların desteklenmesi ekseninde şekillenmiştir. Özellikle Filistin meselesi ve Kudüs'teki mukaddes mekânların statüsü konusunda Türkiye ile Ürdün arasındaki yakın anlayış, üst düzey temaslarda önemli bir yer tutmuştur.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ürdün Kralı 2. Abdullah ile 02.02.2019 tarihinde Tarabya Köşkü'nde bir araya gelmiştir. Görüşmede Türkiye ile Ürdün arasındaki ikili ilişkiler tüm boyutlarıyla gözden geçirilmiş, çeşitli alanlarda iş birliğinin güçlendirilmesi için atılabilecek adımlar ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Kral Abdullah, başta Filistin olmak üzere bölgesel ve uluslararası gelişmeler hakkında görüş alışverişinde bulunmuştur.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ürdün Kralı 2. Abdullah ile 07.02.2026 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Ofisi'nde bir araya gelmiştir. Görüşmede Cumhurbaşkanı Erdoğan, bölgenin her metrekaresinde barış, huzur, güvenlik ve istikrarın hâkim olması gerektiği konusunda Kral Abdullah ile hemfikir olduklarını ifade etmiştir. Doğu Kudüs'teki mukaddes mekânların hamisi olan Ürdün'ün bu alandaki çabalarını da takdirle karşıladığını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ürdün Veliaht Prensi Hüseyin Bin Abdullah'ı Kabul Etti - 25.02.2025

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ürdün ile yürüttüğü lider diplomasisi, yalnızca devlet ve hükümet başkanları düzeyindeki temaslarla sınırlı kalmamış, iki ülke arasındaki ilişkilerin farklı düzeylerde geliştirilmesine yönelik karşılıklı ziyaret ve kabullerle de sürdürülmüştür. Bu kapsamda gerçekleştirilen temaslarda, Türkiye ile Ürdün arasındaki köklü bağların güçlendirilmesi ve bölgesel meselelerde ortak anlayışın geliştirilmesi öne çıkmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 25.02.2025 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Ürdün Haşimi Krallığı Veliaht Prensi Hüseyin Bin Abdullah'ı kabul etmiştir. Görüşmede Türkiye ile Ürdün arasındaki ikili ilişkilerin yanı sıra bölgesel ve küresel konular ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Ürdün'ün köklü bağlara sahip olduğunu belirterek ilişkilerin geliştirilmesi için iki ülke arasındaki iş birliği ve koordinasyonun artırılmasının önemli olduğunu ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca Türkiye olarak Gazzelilerin yerinden edilmesi ve çevre ülkelere gönderilmelerine ilişkin planın kabul edilemeyeceğini belirtmiş, Gazze'nin yeniden imarı için vakit geçirilmeden harekete geçilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın IKBY Başkanı Neçirvan Barzani ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başkanı Neçirvan Barzani ile gerçekleştirdiği görüşmelerde, Türkiye-Irak ilişkilerinin yanı sıra bölgesel istikrar, terörle mücadele ve ekonomik işbirliği konuları öne çıkmıştır. Erdoğan'ın IKBY ile yürüttüğü lider diplomasisi, özellikle Irak'ın toprak bütünlüğü ve güvenliğinin korunması, terörle mücadelede işbirliğinin geliştirilmesi ve Kalkınma Yolu Projesi'nin hayata geçirilmesi hedefleri çerçevesinde süreklilik kazanmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 01.03.2024 tarihinde Antalya Diplomasi Forumu nedeniyle Türkiye'de bulunan IKBY Başkanı Neçirvan Barzani'yi kabul etmiştir. Kabulde Kalkınma Yolu Projesi'nin başta Irak ve Türkiye olmak üzere bölge ülkeleri açısından önem taşıdığını belirten Erdoğan, Türkiye'nin projeye yönelik tam desteğinin devam edeceğini ifade etmiştir. Erdoğan ayrıca, terör örgütleri PKK/PYD/YPG'ye karşı ortak mücadele anlayışıyla hareket edilmesinin bölgenin huzur ve istikrarı açısından önem taşıdığını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 22.04.2024 tarihinde Erbil'de IKBY Başkanı Neçirvan Barzani ile görüşmüştür. Görüşmede Irak'ın her geçen gün şiddetten uzaklaştığını görmekten duyduğu memnuniyeti dile getiren Erdoğan, PKK meselesinin artık gündemden çıkarılmasının vaktinin geldiğini, Türkiye'nin terörle mücadelede ortaya konulan birlikteliğe önem verdiğini ve bu işbirliğini ileri seviyeye taşıma kararlılığında olduğunu ifade etmiştir. Türkiye'nin IKBY ile ticari ilişkilerini ilerletme isteğini de ortaya koyan Erdoğan, Ovaköy-Fişhabur Hudut Kapısı'nın en kısa sürede açılmasının ve Derecik-Zeti Hudut Kapısı'ndan araç geçişinin başlatılmasının önem taşıdığını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 16.10.2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde IKBY Başkanı Neçirvan Barzani'yi kabul etmiştir. Görüşmede, giderek artan İsrail saldırganlığının bölgeyi topyekûn bir savaş alanına çevirme riskinin bulunduğunu belirten Erdoğan, Türkiye'nin tüm bölgenin istikrar ve güvenliğine büyük önem atfettiğini ve Irak makamlarının ülkeyi çatışmanın uzağında tutma gayretlerini takdirle karşıladığını ifade etmiştir. Kalkınma Yolu Projesi'nin tüm bölgenin ekonomik kalkınmasına, istikrarına ve kardeşliğine önemli katkı sağlayacağını ve projenin IKBY'ye de her açıdan fayda sağlayacağını vurgulayan Erdoğan, içinde bulunulan sıkıntılı dönemde bölgenin huzur, refah ve iç barışına kasteden terör tehdidinin kalıcı olarak ortadan kaldırılmasına yönelik işbirliğinin kararlılıkla sürdürülmesi gerektiğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 11.04.2025 tarihinde 4. Antalya Diplomasi Forumu için Antalya'da bulunan IKBY Başkanı Neçirvan Barzani ile bir araya gelmiştir. Görüşmede terör örgütleriyle mücadelede Türkiye ile IKBY arasındaki dayanışmanın önemine dikkat çeken Erdoğan, Türkiye'nin Kalkınma Yolu Projesi'nden IKBY'nin de azami ölçüde faydalanmasını istediğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 09.10.2025 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde IKBY Başkanı Neçirvan Barzani'yi kabul etmiştir. Görüşmede Irak'ın huzur ve güvenliğini Türkiye'nin huzur ve güvenliğinden ayrı görmediğini vurgulayan Erdoğan, Türkiye'nin bölgede huzur ve istikrarı hedeflediğini, Irak'ın bölgedeki şiddet sarmalından uzak tutulmasının kritik önemde olduğunu ve IKBY'nin de bu yönde attığı adımları takip ettiğini ifade etmiştir. Erdoğan, Kalkınma Yolu Projesi konusunda uzlaşının kısa vadede sağlanmasının tüm bölgenin menfaatine olacağını kaydetmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Terörsüz Türkiye sürecinin başarıya ulaşması konusunda kararlı olduklarını ve IKBY'nin Suriye'nin toprak bütünlüğü ile birliğine yönelik desteğinin devamını önemli gördüklerini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 18.04.2026 tarihinde 5. Antalya Diplomasi Forumu için Türkiye'de bulunan Irak Kürt Bölgesel Yönetimi Başkanı Neçirvan Barzani'yi kabul etmiştir. Görüşmede bölgedeki son gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, İran'a yönelik hukuksuz saldırılarla başlayan çatışma sürecinin bölgenin tamamını yorduğunu, savaşın tamamen sona erdirilmesi ve kalıcı barışa ulaşılabilmesi için Türkiye'nin ilgili ülkelerle birlikte yürüttüğü gayretlerin artarak devam ettiğini belirtmiştir. Erdoğan, İran için ortaya konan ayrılıkçı senaryoların kimseye hayır sağlamayacağını ve her hâlükârda Irak'ta sükûnetin korunmasının kritik önemde olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Hürmüz Boğazı'ndaki gelişmelerin petrol arzında güzergâh çeşitliliğinin önemini ortaya koyduğunu, Kalkınma Yolu Projesi'nin ehemmiyetinin de bu süreçte bir kez daha görüldüğünü ve projeyle ilgili süreçlerin hızlandırılmasının herkes açısından faydalı olacağını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Lübnan Başbakanı Necib Mikati ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Lübnan ile ilişkilerde sergilediği lider diplomasisi, iki ülke arasındaki tarihi, kültürel ve beşerî bağların güçlendirilmesinin yanı sıra Lübnan'ın güvenlik, istikrar ve iç barışının desteklenmesini de kapsayan çok boyutlu bir anlayış üzerine şekillenmiştir. Bu çerçevede gerçekleştirilen üst düzey temaslar, Türkiye'nin Lübnan'ın karşı karşıya bulunduğu sorunların çözümüne yönelik diplomatik ve insani desteğini sürdürme iradesinin ortaya konulması bakımından önem taşımıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Lübnan Başbakanı Necib Mikati ile 01.02.2022 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde bir araya gelmiştir. Lübnan ile Türkiye'nin derin tarihi, kültürel ve beşerî bağlara sahip olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan'ın sıkıntılarını Türkiye'nin kendi sıkıntısı, başarılarını ise kendi başarısı olarak gördüğünü vurgulamıştır. Beyrut Limanı'ndaki patlama ile Akkar'da yaşanan patlamanın ardından Lübnan'ın yardımına ilk koşan ülkenin Türkiye olduğunu hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin bu yardımları gerçekleştirirken Lübnan halkı arasında hiçbir ayrım gözetmediğinin altını çizmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Lübnan Başbakanı Necib Mikati ile 18.12.2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde bir araya gelmiş ve ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Lübnan'ın tıpkı Filistin gibi geride bırakılan yılı İsrail tehdidi ve saldırganlığıyla tamamladığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan'da ateşkes sağlanmış olsa da ateşkese giden süreçte 1 milyondan fazla insanın yerlerinden edildiğini, 4 binden fazla Lübnanlının ise İsrail tarafından

katledildiğini ifade etmiştir. Bunun İsrail'in Lübnan'a yönelik ilk saldırısı olmadığını dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçmişte de Lübnan'ın benzer saldırılara maruz kaldığını hatırlatmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürmüştür: "Gelinen noktada herkes şunu görmelidir. Lübnan'ın güvenliği, bölgenin istikrarından ayrı değerlendirilemez. Gazze'de ateşkes ve kalıcı barış sağlanmadan da bölgemiz huzura kavuşamaz. Her fırsatta ifade ettiğim bir hakikati bugün tekrar vurguluyorum. Her kim daha fazla kan dökerek, daha fazla yıkarak, yok ederek, sivil katlederek güvenliğini artıracağına inanıyorsa vahim bir yanlışın içindedir. İsrail hükümetinin hâlâ bu gerçeği anlamadığına, daha doğrusu anlamak istemediğine şahit oluyoruz. Türkiye, İsrail saldırganlığına karşı elindeki tüm imkânlarla Lübnan'ın arkasında durmuş, insani yardımlarını sürdürmüştür."

Türkiye ile Lübnan arasında çok geniş bir yelpazede iş birliği bulunduğunu hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan halkının birliğine ve iç barışına katkılarını sürdüreceklerini ve Lübnan'ın istikrarını hedef alan her türlü teşebbüsün karşısında olduklarını belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mikati ile Suriye'deki gelişmeleri de etraflıca değerlendirdiklerine dikkati çekerek şu ifadeleri kullanmıştır: "Suriye'de artık yeni bir dönem başlamıştır. Suriye'nin iki önemli komşusu olarak birlikte hareket etmemiz gerektiği hususunda mutabıkız. Suriye'nin istikrarı, bölgenin istikrarı demektir. Suriye'deki kargaşanın sıkıntısını da son 13 yıldır tüm bölge çekmiştir. Tıpkı bizim gibi Lübnan da Suriyeli kardeşlerimize tereddütsüz kucağını açmış, ev sahipliği yapmıştır. Suriye'nin toprak bütünlüğünün ve üniter yapısının korunması da aynı şekilde ülkemizin asla taviz vermeyeceği bir başka husustur. Türkiye ve Lübnan olarak müşterek hedefimiz, Suriye'yi yeni bir şevkle ayağa kaldırmaktır. Biz, kardeşliğimizin ve komşuluğumuzun gereği neyse dün olduğu gibi bugün ve yarın da yapmaya devam edeceğiz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan Başbakanı Nevvaf Selam'ı Kabul Etti - 10.07.2026

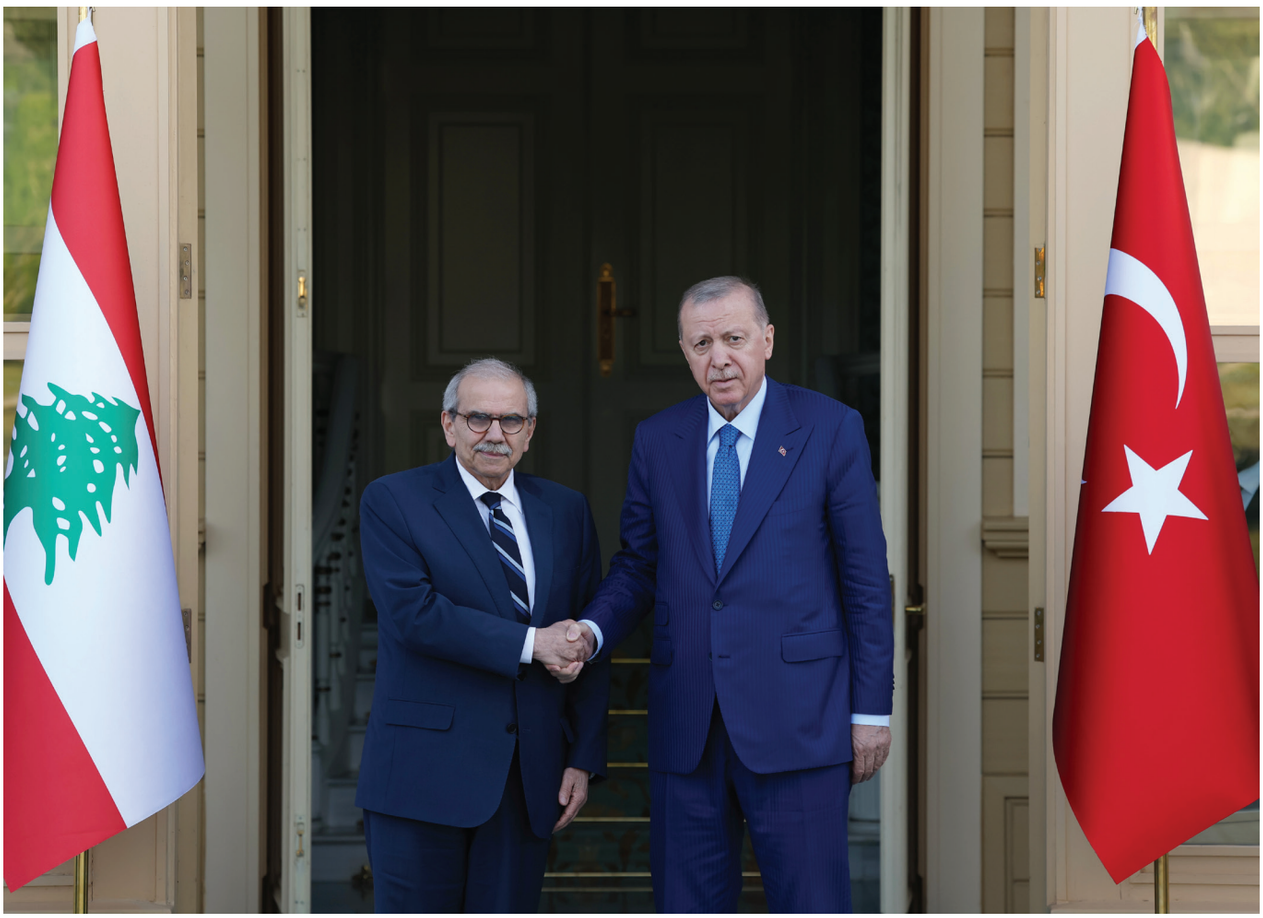

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Lübnan Başbakanı Nevvaf Selam ile 10.07.2026 tarihinde Vahdettin Köşkü'nde bir araya gelmiş ve çalışma yemeğine katılmıştır. Görüşmede, Türkiye'nin kardeş ülke Lübnan ile ilişkilere önem verdiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu çerçevede diplomatik temasların sıklaştırılmasının faydalı olacağına inandığını ifade etmiştir. Türkiye'nin Lübnan'ın güvenliğini temin etmeye yönelik diplomatik girişimlerinin sürdüğünü vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan'da güven, huzur ve istikrarın tesisi için insani yardımlar da dâhil olmak üzere elinden gelen desteği vermeye devam edeceğini belirtmiştir. Lübnan ile Suriye'nin iyi komşuluk ilişkileri geliştirmesinin bölge açısından faydalı olacağını dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Lübnan arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesi için de azami gayret gösterdiğini kaydetmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara ile Gerçekleştirdiği Görüşmeler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Suriye'de istikrarın sağlanması, ülkenin yeniden inşa sürecinin desteklenmesi ve bölgesel güvenliğin güçlendirilmesi bakımından önemli bir rol oynamıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen liderler düzeyindeki temaslar, Türkiye ile Suriye arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesine ve bölgesel meselelerde ortak anlayışın güçlendirilmesine katkı sağlamıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yürüttüğü lider diplomasisi, uluslararası platformlarda gerçekleştirilen ikili temaslarla Suriye'nin uluslararası toplumla yeniden bütünleşmesine yönelik diplomatik girişimlere katkı sağlamıştır. Bu doğrultuda yapılan görüşmeler, Suriye'nin egemenliği, toprak bütünlüğü ve yeniden yapılanma sürecine ilişkin ortak yaklaşımın güçlendirilmesine hizmet etmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 04.02.2025 tarihinde Suriye Arap Cumhuriyeti Geçiş Dönemi Cumhurbaşkanı Ahmed Şara'yı kabul etmiş ve görüşmenin ardından ortak basın açıklaması gerçekleştirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 13 yıllık kan ve gözyaşının ardından yalnızca Suriye'de değil, tüm bölgede yeni bir sayfanın açıldığını belirterek, Suriye halkının kendi geleceğini belirleme iradesine sahip olduğunu ifade etmiştir. Türkiye'nin en zor dönemlerde olduğu gibi yeni süreçte de Suriye halkının yanında olmaya devam edeceğini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin Suriye'ye yönelik politikasının temelini ülkenin toprak bütünlüğü ve birliğinin korunmasının oluşturduğunu belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmede özellikle Suriye'nin kuzeydoğusunu işgal altında tutan terör örgütüne karşı atılacak adımların ele alındığını ifade etmiş, iki ülkenin ve bölgenin güvenliği bakımından ortak hedefler doğrultusunda hareket etmenin önemine dikkat çekmiştir. Türkiye ile Suriye'nin dayanışma içerisinde hareket ederek terörden arındırılmış, huzur ve güven ortamının hâkim olduğu ortak bir gelecek inşa edeceğine olan inancını dile getirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Türkiye'nin ilk günden itibaren Suriye halkının yanında olduğunu somut adımlarla gösterdiğini ifade etmiş, Suriyelilerin direniş azmi ve kararlılığıyla ülkelerini yeniden ayağa kaldıracaklarına inandığını belirtmiştir. Bu süreçte Arap ve İslam dünyasının yeni yönetime gerekli maddi ve manevi desteği sağlamasının önemine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, bölgesel sahiplenmeyi güçlendiren karşılıklı ziyaretleri memnuniyetle karşıladığını ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara ile 24.05.2025 tarihinde İstanbul'daki Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde bir görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Türkiye ile Suriye arasındaki ikili ilişkiler ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye'yi daha aydınlık ve huzurlu günlerin beklediğine inandığını ifade ederek, Türkiye'nin bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Suriye'nin yanında olmaya devam edeceğini belirtmiştir. Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunarak ülkenin ve güvenlik yapısının tek bir merkezden idare edilmesinin önemine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in Suriye topraklarındaki işgal ve saldırılarının kabul edilemez olduğunu vurgulamış, Türkiye'nin bu tutumunu uluslararası platformlarda kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Zirvesi için bulunduğu Katar'da 15.09.2025 tarihinde Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Türkiye ile Suriye ikili ilişkileri ile bölgesel gelişmelerin ele alındığı görüşmede Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ahmed

Şara'nın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplantısına katılmasının tarihi önemde olduğunu ifade etmiş, Türkiye'nin Suriye'ye desteğini sürdüreceğini ve ikili ilişkilerin geliştirilmesi için çalışmaların devam edeceğini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Türkiye'nin Suriye'de farklı unsurları bir araya getirecek adımları desteklediğini, Suriye'nin birlik ve beraberliğinin korunmasının ve SDG'nin 10 Mart Mutabakatı'na riayet etmesinin büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler 80. Genel Kurulu dolayısıyla bulunduğu New York'taki Türkevi'nde 24.09.2025 tarihinde Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye'ye yönelik yaptırımların en kısa sürede tamamen kaldırılmasını beklediklerini ifade etmiş, Türkiye'nin Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini esas alan tüm girişimleri desteklediğini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, SDG'nin 10 Mart Mutabakatı'na uygun hareket etmesinin önemine işaret etmiş, Türkiye'nin bölgedeki gelişmeleri yakından takip ettiğini ve Suriye'ye yönelik desteğini kararlılıkla sürdüreceğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Antalya Diplomasi Forumu dolayısıyla Türkiye'de bulunan Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara ile 17.04.2026 tarihinde bir görüşme gerçekleştirmiştir. Türkiye ile Suriye ikili ilişkileri, Suriye'deki son durum ve bölgesel gelişmelerin ele alındığı görüşmede Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye'nin birlik ve beraberliğini güçlendirme, yeniden inşa ve kalkınma alanlarında kararlı adımlar attığını, Türkiye'nin bu süreçte Suriye'nin yanında olmaya devam edeceğini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye'nin bölgesel çatışmaların dışında kalmasının önemine dikkat çekmiş; savunma, güvenlik, ticaret, enerji ve ulaştırma başta olmak üzere her alanda iş birliğinin artırılmasının Suriye'nin yeniden ayağa kalkma sürecine önemli katkılar sağlayacağını ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Suriye'nin kuzeydoğusundaki entegrasyon sürecinin kesintiye uğramadan ve suhuletle tamamlanmasının hem Suriye hem de bölgenin istikrarı bakımından faydalı olacağını vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak Başbakanı Ali ez-Zeydi ile Görüştü - 28.07.2026

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Irak ile yürüttüğü lider diplomasisinde, iki ülke arasındaki güvenlik ve terörle mücadele işbirliğinin yanı sıra enerji, ulaştırma ve ekonomik kalkınma konuları da önemli bir yer tutmuştur. Bu kapsamda Kalkınma Yolu Projesi, bölgesel bağlantısallığın güçlendirilmesi ve Irak'ın istikrarının desteklenmesi bakımından Türkiye-Irak ilişkilerinin temel işbirliği alanlarından biri olarak öne çıkmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 28.07.2026 tarihinde Irak Başbakanı Ali ez-Zeydi ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde görüşmüş ve ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Görüşmelerde, Türkiye'nin yanı başındaki savaş ve istikrarsızlık ortamının etkisiyle güvenlik, terörle mücadele, enerji ve ulaştırma konuları önemli bir yer tutmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Körfez bölgesinin dünya ile bağlantısının Irak üzerinden sağlanmasını esas alan Kalkınma Yolu Projesi'nin mevcut gelişmeler karşısında her zamankinden daha önemli hâle geldiğini belirtmiştir. Irak'ın savaş ve istikrarsızlık ortamından en fazla etkilenen ülkelerden biri olduğunu ifade eden Erdoğan, Türkiye'nin geçmişten bu yana Irak'ın huzur ve istikrarını kendi ülkesinin huzur ve istikrarından ayrı görmediğini vurgulamıştır. Erdoğan ayrıca, bölgenin savaş, terör ve çatışmayla değil; kalkınma, refah, huzur ve istikrarla anılması için çaba gösterdiklerini, Terörsüz Türkiye sürecinin ve terörsüz bölge vizyonunun gerçeğe dönüşmesi amacıyla Irak tarafıyla yakın diyalog içinde olduklarını belirtmiştir. Terör meselesinin her iki ülkeye de ağır bedeller ödettiğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu sorunun kalıcı olarak gündemden çıkarılması konusunda kararlılık ortaya koymuştur. Erdoğan ayrıca, Irak'ın ihtiyaç duyduğu savunma sanayii ürünlerinin tedariki konusunda Türkiye'nin üzerine düşeni yapmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan Cumhurbaşkanı Joseph Avn ile Görüştü - 30.07.2026

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Lübnan'a yönelik lider diplomasisinde, ülkenin siyasi istikrarının ve toprak bütünlüğünün korunması, bölgesel barışın tesis edilmesi ve İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarının sona erdirilmesi temel gündem başlıklarını oluşturmuştur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Lübnan Cumhurbaşkanı Joseph Avn ile 30.07.2026 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde görüşmüş ve ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Lübnan'ın uzun yıllardır bölgedeki bazı güçlerin rekabet ve çatışma alanı olarak büyük zarar gören kardeş bir ülke olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Orta Doğu'da hedefledikleri istikrar, barış ve işbirliği ortamından en fazla fayda sağlayacak ülkelerin başında Lübnan'ın geldiğini ifade etmiştir. Erdoğan ayrıca, Lübnan ile Suriye arasında gelişen diyaloğun artarak sürmesinin her iki ülkenin de yararına olacağını vurgulamıştır.

İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarının başladığı 2 Mart 2026'dan bu yana 4.300'den fazla Lübnanlının hayatını kaybettiğini, 2 binden fazla kişinin yaralandığını ve yaklaşık 1 milyon kişinin evlerini ve yurtlarını terk etmek zorunda kaldığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, saldırılara karşı Türkiye'nin ilk günden itibaren en güçlü tepkiyi gösteren ülkelerden biri olduğunu ifade etmiştir. Erdoğan, İsrail'in işlediği insanlık suçlarını uluslararası kamuoyunun gündeminde tutmaya devam ettiklerini ve saldırı ile işgalin sona erdirilmesi amacıyla yürütülen diplomatik girişimleri yakından takip ettiklerini belirtmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, İsrail saldırılarından yoğun şekilde etkilenen Güney Lübnan'ın yeniden inşası konusunda Türkiye'nin elinden gelen desteği sağlamaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

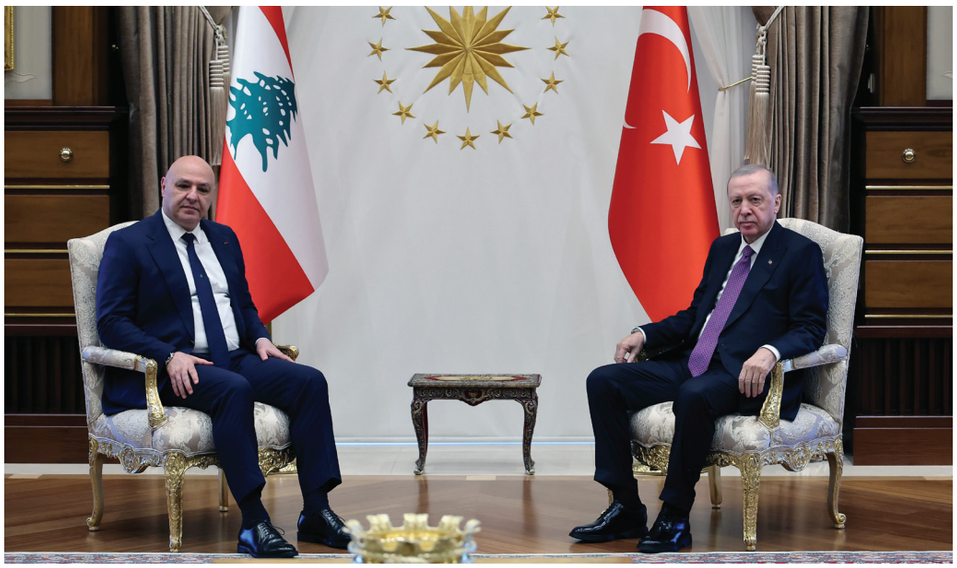

Türkiye-Suudi Arabistan-Pakistan Üçlü Görüşmesi ve Mekke Ortak Savunma Anlaşması - 07.08.2026

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, dost ve kardeş ülkelerle stratejik iş birliğinin güçlendirilmesi ve bölgesel güvenlik mimarisinin ortak anlayış temelinde geliştirilmesi yönünde önemli sonuçlar doğurmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen liderler düzeyindeki temaslar, savunma ve güvenlik alanlarında kurumsal iş birliğinin derinleştirilmesine, bölgesel barış ve istikrarın desteklenmesine yönelik ortak iradenin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suudi Arabistan Veliaht Prensi ve Başbakanı Muhammed bin Selman'ın daveti üzerine 07.08.2026 tarihinde Mekke'de gerçekleştirilen üçlü görüşmede Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif ile bir araya gelmiştir. Görüşmelerde Türkiye, Suudi Arabistan ve Pakistan arasındaki stratejik ilişkiler ile bölgesel ve uluslararası gelişmeler ele alınmış; liderler görüşmelerin ardından Mekke Ortak Savunma Anlaşmasını imzalamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, imzalanan anlaşmanın kolektif caydırıcılık anlayışını esas aldığını, güvenlik ve savunma alanındaki iş birliğinin geliştirilmesine, savunma sanayiinde ortak projelerin hayata geçirilmesine ve terörizmle mücadelede iş birliğinin güçlendirilmesine katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51'inci maddesinde düzenlenen meşru müdafaa hakkını teyit eden anlaşmanın herhangi bir ülkeyi hedef almadığını, bölgede huzur, refah ve istikrarı desteklemeyi amaçladığını ve aynı vizyonu paylaşan diğer kardeş ülkelere de açık olduğunu belirtmiştir.

Üç ülke tarafından yayımlanan ortak bildiride ise Türkiye, Suudi Arabistan ve Pakistan arasındaki tarihi bağlar, kardeşlik ilişkileri ve stratejik ortaklığın daha ileri seviyeye taşınması konusunda mutabakata varıldığı ifade edilmiştir. Bildiride, ortak savunma iş birliğinin geliştirilmesi, askerî birlikte çalışabilirliğin artırılması, savunma sanayii alanındaki ortak projelerin teşvik edilmesi ve bölgesel barış ile istikrarın güçlendirilmesine yönelik iş birliğinin sürdürülmesi yönündeki kararlılık teyit edilmiştir.

TÜRKİYE, SUUDİ ARABİSTAN VE PAKİSTAN
ARASINDA İMZALANAN
"MEKKE ORTAK SAVUNMA ANLAŞMASI"
HAYIRLI OLSUN!
TÜRKİYE, SUUDİ ARABİSTAN VE PA
ARASINDA İMZALANAN
"MEKKE ORTAK
SAVUNMA ANLAŞMA
HAYIRLI OLSUN!

ТҮРКІ МЕМЛЕКЕТТЕРІ
ҰЙЫМЫНЫҢ
БЕЙРЕСМИ САММИТІ
15 мамыр 2026, Түркістан

06

Bölgesel Diplomasi: Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Bölgesel Diplomasi: Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)

Lider diplomasisinin Türk dünyasındaki en somut ve süreklilik arz eden yansıması, hiç şüphesiz Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Türk Devletleri Teşkilatı sürecindeki öncü rolüdür. 2009 yılında Nahçıvan Anlaşması ile temelleri atılan Türk Konseyi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kişisel gayretiyle 2021 İstanbul Zirvesi'nde tarihi bir dönüşüm geçirerek Türk Devletleri Teşkilatı'na evrilmiş, bu adım lider diplomasisinin kurumsal bir yapıya nasıl dönüştürülebileceğinin en çarpıcı örneklerinden birini teşkil etmiştir. Çolpon-Ata'dan Bakü'ye, Semerkant'tan Astana'ya, Bişkek'ten Gebele'ye uzanan her zirvede Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın şahsi diplomasisi, "dilde, fikirde, işte birlik" idealini somut projelere, ortak kararlara ve kalıcı kurumlara dönüştürmüştür. 6 Şubat depremlerinin ardından Ankara'da düzenlenen Olağanüstü Zirve, lider diplomasisinin yalnızca barış ve iş birliği zeminlerinde değil, afet dayanışmasında da nasıl devreye girdiğinin en somut kanıtı olmuştur. Şuşa ve Budapeşte'deki gayriresmî buluşmalardan Gebele'de kabul edilen ve teşkilata üye olmayan üçüncü ülkelerle esnek, proje bazlı iş birliği imkânı tanıyan TDT+ formatına kadar her aşamada, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kişisel temasları ve ikili görüşmeleri, teşkilatın kurumsal derinleşmesinin arkasındaki itici güç olmuştur. KKTC ve Türkmenistan'ın gözlemci statüsünden Özbekistan'ın tam üyeliğine kadar atılan her genişleme adımında, lider diplomasisinin sabırlı ve süreklilik arz eden karakteri belirleyici olmuştur.

Bu bölümde, 2018'den bugüne dek gerçekleştirilen resmî ve gayriresmî tüm zirvelerde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi çerçevesinde sergilediği söylem ve icraatlar kronolojik olarak ele alınmaktadır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Konseyi 6. Devlet Başkanları Zirvesi'ne Katıldı - 03.09.2018

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'ın ev sahipliğinde Çolpon Ata'da düzenlenen Türk Konseyi 6. Devlet Başkanları Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, konuşmasında Kırgız Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının 27. yıl dönümünü tebrik ederek başlamış, 2009 yılında kurulan Türk Konseyi'nin geçen sürede kurumsal kimliğini güçlendirdiğini vurgulamıştır. Büyük Türk ve İslam düşünürü Yusuf Has Hacip'in Kutadgu Bilig'inden bir söz hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Tıpkı kara toprağın altındaki altın gibi fikirler de eyleme geçmediği sürece asıl değerini bulamaz." diye konuşmuştur.

Ekonomik iş birliğine dair somut bir öneri getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Uluslararası ticaretin dolara olan bağımlılığı artık karşımıza bir engel olarak çıkmaya başladı. Biz bu konuda kendi para birimlerimizle ticaret yapılması seçeneği üzerinde yoğunlaşmayı öneriyoruz." demiştir.

Zirvenin ardından Türk Konseyi Genel Sekreteri Bagdat Amreyev'i kabul eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Dünyası'nın Türkiye için her zaman öncelik teşkil ettiğini vurgulamış, Çolpon-Ata Zirvesi'nde alınan kararların uygulanmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Bu zirvede Özbekistan "onur konuğu", Macaristan ise "gözlemci ülke" sıfatıyla yer almış, ilerleyen yıllarda teşkilata tam ve gözlemci üye olarak katılacak ülkelerin ilk temasları da bu vesileyle atılmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Konseyi 7. Zirvesi'ne Katıldı - 15.10.2019

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde Bakü'de düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) 7. Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, konuşmasına "Odlar yurdu can Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Türk Konseyi'nin 7'nci zirvesi vesilesiyle bulunmaktan büyük bir bahtiyarlık duyuyorum." sözleriyle başlamıştır.

Aynı konuşmada zirvenin tarihi önemine dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Nahçıvan Anlaşması'nın 10. yıl dönümüne denk gelen ve Özbekistan'ın tam üye olarak ilk kez katıldığı bu zirvenin gerçekten tarihi bir nitelik taşıdığını belirtmiş, Kazakistan'ın kurucu Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'e kendi teklifi üzerine "Türk Konseyi Onursal Başkanı" unvanının takdim edildiğini duyurmuştur.

Başta kültür ve eğitim olmak üzere bilim, tarih, gençlik, spor, arşiv ve kütüphanecilik gibi alanlardaki çalışmaları artırarak sürdürmeleri gerektiğine işaret eden Erdoğan, "Bu minvalde Bakü merkezli TÜRKPA'yı, yine Bakü'de kadim Türk Kültür ve Miras Vakfı'nı, Astana'daki Türk Akademisi'ni ve Ankara'da faaliyet gösteren TÜRKSOY'u hep birlikte desteklemeliyiz. Bu teşkilatlarımız arasında irtibatı pekiştirecek eş güdüm komitesinin kurulmasına dair kararı da zirvemizde almayı öngörüyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Bu zirvede Özbekistan Türk Konseyi'ne tam üye olarak katılmış, teşkilatın üye sayısı beşe yükselmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Konseyi Gayriresmî Türkistan Zirvesi'ne Katıldı - 30.03.2021

COVID-19 pandemisi nedeniyle Cumhurbaşkanlığı Vahdettin Köşkü'nden canlı bağlantı ile Kazakistan'ın Türkistan şehrinde çevrimiçi olarak düzenlenen Türk Konseyi Gayriresmî Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasına "Gönlümüzden geçen siz değerli kardeşlerimi kadim Türkistan şehrimizde yüz yüze görebilmekti." sözleriyle başlamış, salgın nedeniyle ertelenen yüz yüze buluşmaya duyduğu özlemi dile getirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, katılımcıların, baharı ve yeni başlangıçları simgeleyen Nevruz Bayramlarını da tebrik ederek, ortak kültürel miras olan barış, sevgi ve hoşgörünün sembolü olan bu bayramın tüm insanlığa mutluluk, sağlık ve huzur getirmesini diledi.

Pandeminin iş birliği yapılarının önemini daha da artırdığını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dünyamızın karşı karşıya kaldığı değişimler, Türk Konseyi gibi iş birliği yapılarının önemini daha da artırıyor." demiş, teşkilatın uluslararası örgüt statüsüne geçişine dair beklentisini de "Artık konseyimizi uluslararası örgüt olarak adlandırmanın vaktinin geldiğine inanıyorum." sözleriyle paylaşmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Konseyi Devlet Başkanları 8. Zirvesi'ne Ev Sahipliği Yaptı - 12.11.2021

"Yeşil Teknolojiler ve Dijital Çağda Akıllı Şehirler" temasıyla İstanbul'daki Demokrasi ve Özgürlükler Adası'nda (eski adıyla Yassıada) düzenlenen Türk Konseyi Devlet Başkanları 8. Zirvesi'ne ev sahipliği yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, zirvenin basın toplantısında teşkilatın tarihi dönüşümünü duyurarak "Konseyimizin adı artık Türk Devletleri Teşkilatı'dır." demiştir.

Zirvenin açılışında yaptığı konuşmada yeni adı ve yapısıyla Türk Devletleri Teşkilatı'nın bundan sonra "daha hızlı ve ısrarla kök salacağını, büyüyeceğini, gelişeceğini ve serpileceğini" dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İnşallah güneşin yeniden doğudan doğmaya başlayacağı vakitler yakındır. Binlerce yıldır medeniyetin beşiği olan Türkistan coğrafyası yeniden tüm insanlık için bir çekim ve aydınlanma merkezi hâline gelecektir. Üye ve gözlemci ülkeler olarak bu konuda fikir birliği içinde teşkilatımızın kurumsal yapısını ve vizyonunu güçlendirecek adımlar atıyoruz" şeklinde konuştu.

Dünyanın pek çok yerinde, çok daha az asgari müşterekle çok daha büyük ve etkin yapıların faaliyet gösterdiğinin unutulmaması gerektiğine işaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti:

"Türk Devletleri Teşkilatı sadece ekonomik veya siyasi çıkar ortaklığı olmanın çok daha ötesinde bir büyük gönül birlikteliğidir. Bu birliği ne kadar ileriye taşırsak, kendimiz, bölgemiz ve dünya için o kadar hayırlı işlere imza atabiliriz. Hiç kimse Türk Devletleri Teşkilatı'ndan rahatsız olmamalı, tam tersine kadim tarihi ve insani ilişkiler üzerinde yükselen bu hasbi yapının bir parçası olmaya çalışmalıdır. Medeniyetimizin ve kültürümüzün tabii yol haritasına uygun şekilde, teşkilat üyesi ülkeler olarak her alanda ilişkilerimizi geliştirmeyi sürdüreceğiz."

Türkmenistan'ın zirveye ilk kez gözlemci üye statüsüyle katılmasını da tarihi bir gelişme olarak nitelendiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin teşkilata tam üye olarak katılmasını arzu ettiğini belirterek gelecek 20 yıla dair hedefleri belirleyen Vizyon Belgesi'nin de bu zirvede kabul edildiğini duyurmuştur. Zirve sonucunda kabul edilen ortak bildiride, Kıbrıs sorununda adil ve kalıcı bir çözüme duyulan ihtiyaç ile Hazar Geçişli Uluslararası Doğu-Batı Orta Koridoru'nun geliştirilmesine ilişkin kararlar da yer almıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı 9. Zirvesi'ne Katıldı - 11.11.2022

"Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru" temasıyla Semerkant'taki Ebedi Şehir Kongre Merkezi'nde düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları 9. Zirvesi'nde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ortak medeniyetimizin şahikalarından Semerkant'ta sizlerle bir araya gelmekten büyük bir memnuniyet duyuyorum. Bu sene bağımsızlıklarının 30'uncu yıl dönümünü idrak eden tüm dost ve kardeş ülkeleri yürekten kutluyorum." demiştir.

İstanbul'daki 8. Zirve'nin teşkilatın kurumsal gelişiminde bir dönüm noktası olduğunu hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Konseyimizi Teşkilat'a dönüştürürken, aynı zamanda özgün ve etkin bir yapının temelini de attık." sözleriyle sürecin devamlılığına vurgu yapmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin 2014'ten bu yana dünyanın en çok sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkesi olduğunu vurgulayarak, "3,6 milyonu Suriye'den gelenler olmak üzere yaklaşık 5 milyon mazlumu misafir ediyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Enerji alanında Teşkilat bünyesinde ve ikili düzeyde işbirliği süreçlerine, ortak projelere büyük önem atfettiklerini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, genç neslin ortak dil, tarih, coğrafya ve kültürünü daha iyi tanıması amacıyla bilimsel çalışmalara hız verilmesi gerektiğini söyledi.

Zirve vesilesiyle Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev tarafından Yüksek Düzeyli İmam Buhari Nişanı ile "Türk Dünyası Ali Nişanı"na layık görülen Cumhurbaşkanı Erdoğan, ikili temaslar kapsamında Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, Macaristan Başbakanı Orban ve Türkmenistan yetkilileriyle de bir araya gelmiştir.

Bu zirvede Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Türk Devletleri Teşkilatı'na gözlemci üye olarak kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı Olağanüstü Ankara Zirvesi'ne Katıldı - 16.03.2023

6 Şubat 2023'te art arda yaşanan 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerin ardından, "Afet-Acil Durum Yönetimi ve İnsani Yardım" temasıyla Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı Olağanüstü Zirvesi'ne ev sahipliği yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirve sonrası yaptığı açıklamada "Her gün farklı bir boyutu ortaya çıkan tarihi gelişmelerin, Türk dünyasının önüne açtığı fırsat pencerelerini doğru değerlendirmemiz gerekiyor." demiştir.

Zirveye katılan devlet başkanlarına teşekkür eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Yaşadığımız felakette Türk dünyası olarak sergilediğimiz dayanışmayı, birlik ve beraberliği hiçbir zaman unutmayacağız." sözleriyle Türk dünyasının dayanışmasına vurgu yapmış, Semerkant Zirvesi'nde teşkilata gözlemci olarak katılan KKTC'nin bu zirvede ilk kez temsil edilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Bağımsızlıklarının üzerinden geçen nispeten kısa sürede kardeş ülkelerin yakaladığı başarıları, ortak gelecek adına çok kıymetli gördüğünü ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, TDT'nin kuruluşunun ardından faaliyet alanının hızla genişlemesinin, üye ülkelerin dışında da yüz milyonlarca insanın umutlarını yeşerttiğini vurguladı.

Zirvede Cumhurbaşkanı Erdoğan, teşkilatla dayanışmanın karşılıklılığına dikkat çekerek "Onların herhangi bir sıkıntısında biz yanlarında olduk. Herhangi bir sıkıntımız olduğunda onlar bizim yanımızda oldu." demiş, zirvede Türk Devletleri Teşkilatı Sivil Koruma Mekanizması'nın kurulmasının kararlaştırıldığını duyurmuştur.

Zirve sonunda imzalanan Ankara Bildirisi'nde, TDT üye ve gözlemci devletlerinin depremler sonrasında Türkiye ile dayanışma içinde olduğu vurgulanmış ve müdahale ekiplerinin özverili çalışmalarına şükranlar sunulmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı 10. Zirvesi'ne Katıldı - 03.11.2023

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in ev sahipliğinde Astana'da "Türk Devri" temasıyla düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Konseyi 10. Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, 6 Şubat depremleri sonrası teşkilatın gösterdiği dayanışmayı hatırlatarak "16 Mart'ta Ankara'da düzenlediğimiz olağanüstü zirvede tüm dünya bu dayanışmaya şahit olmuştur." demiştir.

Dönem başkanlığını devreden Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'e teşekkür eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, dönem başkanlığını devralan Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'e başarılar diledi, Mirziyoyev'in "Türk Dünyası Ali Nişanı"yla taltif edileceğini söyledi.

Zirvede gündemin sadece Türk dünyasıyla sınırlı kalmadığını, Gazze'deki insanlık dramının da masaya taşındığını gösteren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "7 Ekim'den beri şahit olduklarımızı mazur gösterecek, bu vahşeti anlatacak hiçbir kavram yoktur." ifadelerini kullanmıştır.

“Birliğimiz gücümüzdür.” şiarıyla Türk dünyasını her alanda kuvvetli kılmayı, farklı meydan okumaları karşısında daha dirençli ve dayanıklı hale getirmeyi hedeflediklerini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Liderler olarak birlik ve beraberlik içinde güçlü bir Türk dünyası tasavvuruyla Türk dünyası bayrağını taşıyan gönüllere yol göstermeliyiz. Bu sene 100. yılını kutlayan Türkiye Cumhuriyeti olarak tüm Türk dünyasının barışı, refahı ve güvenliği yönünde adımlar atmayı sürdüreceğiz. Türkiye Yüzyılı vizyonumuzu teşkilatımıza da teşmil ederek önümüzdeki dönemi inşallah Türk devri yapmak için omuz omuza çalışacağız.” diye konuştu.

Bu zirvede Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) TDT nezdinde gözlemci statüsü kazanmış, teşkilatın uluslararası kuruluşlarla ilişkileri daha da genişlemiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı 11. Zirvesi'ne Katıldı - 06.11.2024

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un ev sahipliğinde Bişkek'te "Türk Dünyasının Güçlendirilmesi: Ekonomik Entegrasyon, Sürdürülebilir Kalkınma, Dijital Gelecek ve Herkes İçin Güvenlik" temasıyla düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Konseyi 11. Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasına ata yurdu Bişkek'te bulunmaktan büyük memnuniyet duyduğunu belirterek başlamıştır. Ülkeler arasında daha güçlü bağların tesisini ve ortak bir gelecek inşasını hedef alan Teşkilat'ın kuruluşunun 15. yıl dönümünün geçen ay idrak edildiğini anımsatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu yıl dönümüne özel olarak Türk dünyasının yetiştirdiği büyük fikir adamı İsmail Gaspıralı'nın "dilde, fikirde, işte birlik" şiarına yer verdikleri hatıra parasını takdim etmenin mutluluğunu yaşadığını söyledi.

Zirvede Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze'de 50 bine yakın masum insanın saldırılarda hayatını kaybettiğini aktararak, "Türkiye olarak bu vahşeti, bu insanlık dışı katliamları kabul etmiyoruz. İsrail'i durdurmak ve 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan Filistin devletini esas alan kalıcı barışı tesis etmek için ikili ve çok taraflı platformlarda elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Türk dünyasının da kararlı bir duruş sergilemesi gerektiğini düşünüyorum." ifadesini kullandı.

Zirvede ayrıca, TDT üye devletlerinin Afganistan konusundaki ortak yaklaşımını koordine edecek TDT Afganistan Çalışma Grubu kurulmuştur.

Türk Devletleri Teşkilatı Gayriresmî Şuşa Zirvesi Düzenlendi - 06.07.2024

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde 5-6 Temmuz 2024'te Şuşa'da düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı Gayriresmî Zirvesi'ne, aynı tarihlerde Washington'daki NATO Zirvesi ve Türk Millî Takımı'nın Avrupa Futbol Şampiyonası çeyrek final maçı nedeniyle bizzat katılamayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'yi Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Dışişleri Bakanı Hakan Fidan aracılığıyla temsil ettirmiştir.

ABD'ye hareketi öncesi Esenboğa Havalimanı'nda düzenlediği basın toplantısında zirveye ve KKTC'nin katılımına ilişkin bir soruyu yanıtlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "KKTC bizim nezdimizde zaten Türk Devletleri Teşkilatı'nın tam üyesi konumundadır." demiş, "Son Şuşa Zirvesi'nde malum KKTC orada bulundu." sözleriyle KKTC'nin teşkilat içindeki artan görünürlüğüne dikkat çekmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı Budapeşte Gayriresmî Zirvesi'ne Katıldı - 21.05.2025

Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın ev sahipliğinde, teşkilat tarihinde ilk kez bir gözlemci ülke topraklarında ve Avrupa kıtasında "Doğu'nun ve Batı'nın Buluşma Noktası" temasıyla düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Gayriresmî Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan zirve vesilesiyle derin dostluk ilişkilerine sahip olunan Macaristan'ı ziyaret etmekten memnuniyet duyduğunu söyledi.

Nevruz Bayramı'nın bin yılı aşan ortak kültür ve tarihin, kader ve gönül birliğinin en önemli kültürel mirası olduğunu dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti:

"21 Mart'ın bundan böyle Türk Devletleri Teşkilatı Nevruz Anma ve Kutlama Günü olarak ilan edilmesinden memnuniyet duyacağız. Keza Semerkant'ta bu yıl düzenlenecek olan UNESCO 43. Genel Konferansı'nda 15 Aralık Günü'nün Dünya Türk Dili Günü olarak ilan edilmesinin çok anlamlı olacağını düşünüyoruz. Bu doğrultuda yürütülen çalışmaların konferans tarihine kadar neticelenmesini temenni ediyorum".

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Dünyası Kültür Elçisi, Nobel Ödüllü bilim insanı Prof. Dr. Aziz Sancar'ın da aralarında olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, "Kendisine Bişkek Zirvesi'nde almış olduğumuz kararla, Türk dünyasında bilimsel çalışmalara üstün katkılarından dolayı Ali Şir Nevai Uluslararası Ödülü'nü birazdan takdim edeceğiz. İstikbalimizin teminatı olan gençlerimizin Sayın Sancar'ın izinden giderek bilimde, teknolojide, ilimde ve diğer alanlarda Türk milletine daha nice başarılar yaşatacaklarını düşünüyoruz." şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı 12. Zirvesi'ne Katıldı - 07.10.2025

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde Gebele'de "Bölgesel Barış ve Güvenlik" temasıyla düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) 12. Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında 3 Ekim Türk Devletleri İşbirliği Günü'nü tebrik ederek teşkilatın 16 yılda "dilde, fikirde, işte birlik" şiarıyla kaydettiği başarılara yenilerini eklediğini belirtmiş, kültürel bütünleşmeye dair somut bir adımı da duyurarak Cengiz Aytmatov'u anlatan bir eser ile Oğuznameleri ortak Türk alfabesiyle basacaklarını açıklamıştır.

Zirvenin temasının seçimindeki gerekçeyi paylaşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Zirvemizin temasının 'bölgesel barış ve güvenlik' olarak belirlenmesini son derece isabetli ve anlamlı buluyoruz." demiştir.

Zirve sonunda liderler, Gebele Zirve Bildirisi, "Türk Devletleri Teşkilatı Plus" (TDT+) Formatı Kurulmasına Dair Karar ile TÜRKSOY'un Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Dair Karar'a imza atmış; Azerbaycan ve Türkmenistan ortaklığıyla Fuzuli'de inşa edilecek caminin temel atma törenine video konferansla katılmıştır. Zirveye Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan liderlerinin yanı sıra Macaristan Başbakanı Orban ve KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar da katılmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı Türkistan Gayriresmî Zirvesi'ne Katıldı - 14.05.2026

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in ev sahipliğinde, Türkistan şehrindeki Türkistan Kongre Merkezi'nde "Yapay Zekâ ve Dijital Kalkınma" temasıyla düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Gayriresmî Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri'nin şehrinde bulunmanın bahtiyarlığını yaşadığını belirterek konuşmasına başlamıştır. Kadim Türkistan şehrinin Orhun Abidelerinden Divanu Lugati't-Türk'e, Kutadgu Bilig'den Dede Korkut'a uzanan ortak hafızanın canlı bir abidesi olduğuna dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Anadolu erenlerinin feyiz aldığı Türkistan, geçmiş ile gelecek arasında kurduğumuz sarsılmaz köprünün en güçlü halkalarından biridir." demiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ortak Türk alfabesinin eğitimden kültüre, akademik iş birliğinden dijital dönüşüme kadar geniş bir alanda kullanılmasının önemli olduğunu bildirerek "Ortak dilimizin zenginliğini dijital dünyada görünür kılacak Türk dili modeli ve benzeri yapay zeka temelli girişimlerin desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz." dedi.

KKTC'nin zirvede temsil edilmesinden duyduğu memnuniyeti de dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, dijital dönüşüm ve yapay zekâ alanlarında ortak adımlar atılması gerektiğini vurgulamış, "dilde, fikirde, işte birlik" anlayışının artık "dijital vizyonda birlik" ile de tamamlanması gerektiğine işaret etmiştir.

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI
YAYINLARI

"Dünya beşten büyük,
seni seviyoruz
koca TÜRK."

07

Bölgesel Diplomasi: Balkanlar

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Bölgesel Diplomasi: Balkanlar

Türkiye'nin Balkanlar bölgesi ile olan ilişkileri uzun vadeli, derin tarihi ve kültürel bağlarla eşi benzeri olmayan bir yapıdadır. Son yıllarda, Küresel sorunların bölgeye yansımaları, yalnızca Balkanlar açısından değil Türkiye ve Avrupa'nın istikrarı bakımından da önem taşımaktadır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan uzun yıllardır bölge ülkeleri ve liderleriyle yakın ilişkiler kurmuştur. Balkanlar'da kalıcı barış, güven ve istikrar ortamının tesisi, iyi komşuluk ilişkilerinin ve bölgesel iş birliğinin temini, Türk dış politikasının öncelikleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye, NATO'nun güçlü bir üyesi olarak Balkanlarla ilgili atılacak adımlarda her zaman üzerine düşen görevi yapmaktadır ve Balkanlar'da barış ve huzurun geleceği, teminatı için garantör olan ülkelerden bir tanesidir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Balkanlar'da barış ve istikrarın güçlendirilmesi, anlaşmazlıkların diyalog yoluyla çözümü için ikili ve çok taraflı platformlarda yoğun gayret göstermektedir. Farklılıklarımızı bir çatışma unsuru olarak değil, zenginliğimizi görerek, istikbalimizi hep beraber inşa etmemiz gerektiği inancıyla hiç kimseyi dışlamadan istikrar ve güvenlik odaklı girişimlerde bulunmaktadır ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Balkanlar'da istikrarı, refahı ve Avrupa Atlantik kurumlarıyla bütünleşme sürecini de kararlılıkla desteklemeye devam edeceğiz." sözleri , Türkiye'nin lider diplomasisi çerçevesinde izlediği politikanın altını çizmektedir.

Nitekim 73. BM Genel Kurulu'nda çatışmaların çözümü ile ilgili "Unutmayınız, dünyanın her yerinde asgari bir huzur ve refah düzeyi oluşturamazsak, hiç kimsenin kendi sınırları içinde güvenle yaşamayı sürdüremeyeceğini bilmeliyiz. Onun için gelin, Suriye, Irak, Yemen, Libya, Afganistan, Ukrayna gibi fiili; Balkanlar, Kafkasya, Kuzey Afrika, Orta Afrika, Körfez ve Doğu Akdeniz gibi potansiyel sorun alanlarının çözümü için daha samimi ve yapıcı gayretler ortaya koyalım." çağrısıyla yalnızca Balkanlarda değil tüm dünyada barış için iş birliği çağrısında bulunmuştur.

Hırvatistan Cumhurbaşkanı Kitaroviç ile Birlikte Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 16.01.2019

Balkanlarda istikrar ve güvenliği sağlamak için ülkelerle sadece ikili görüşmeler yoluyla değil farklı platform ve mekanizmalarda da öncü bir rol oynayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan; Hırvatistan Cumhurbaşkanı Kolinda Grabar Kitaroviç'in ziyaretinde bugüne kadar toplam sekiz kere bir araya gelindiğini, Türkiye-Hırvatistan-Bosna Hersek üçlü danışma mekanizmasının canlandırılmasının gerekli olduğunu ve bölgesel hassasiyetlere bakış açımızın Hırvatistan'la ortak olduğunu "Ülkelerimizi yakından ilgilendiren birçok bölgesel ve uluslararası sorunda, aynı hassasiyetleri paylaştığımızı memnuniyetle ifade etmek isterim." ifadeleri ile belirtmiştir.

Uluslararası Basın Kuruluşları Temsilcileri Toplantısı - 20.06.2019

Dış politika anlayışında "hiç kimseyi dışlamadan istikrar ve güvenlik" şiarıyla hareket eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, uluslararası basın kuruluşları temsilcilerine hitaben yaptığı konuşmada Türkiye'nin coğrafi konumundan ve tarihinden dolayı bütünlükçü bir dış politika izlediğini;

"Buradaki sorunlarla ilgilenirken asla irredantist, yani yayılmacı, müdahaleci bir anlayış içinde değiliz. Çünkü bizim hiç kimsenin, hiçbir ülkenin toprağında, egemenliğinde, iç işlerinde gözümüz yok. Biz öncelikle kendi millî güvenliğimizi, kendi vatandaşlarımızın can ve mal emniyetini sağlama almaya, ardından da bölgemizin ve gönül coğrafyamızın istikrar, huzur ve iç barışına katkı sunmaya çalışıyoruz." sözleriyle dile getirmiştir.

Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Zirvesi - 09.07.2019

Cumhurbaşkanı Erdoğan Balkan ülkeleri arasında lider diplomasisi ile önemli bir rol oynamanın yanı sıra uluslararası organizasyonlar bağlamında da tam üyeliklerine destek olmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Zirvesi'nde yaptıkları konuşmada Türkiye'nin rolüne vurgu yaparak "Türkiye'nin 2020-2021 Dönem Başkanlığını üstlenmesi konusunda fikir birliği sağlanmasından memnuniyet duydum. Ülkemize inanan, bize güvenen tüm dostlarımıza şahsım, milletim adına teşekkürlerimi sunuyorum. İslam İşbirliği Teşkilatı ve G20 Dönem Başkanlıklarımız gibi, Güneydoğu Avrupa İşbirliği Sürecinin Dönem Başkanlığını da başarıyla icra edeceğiz. Dönem Başkanlığımız sırasında bölgesel sahiplenmeyi ve bölgesel kapsayıcılığı güçlendirmek için gayret göstereceğiz. Ayrıca göç, insan kaynağımızın kalitesinin artırılması, bölge içi ulaşım bağlantılarının yaygınlaştırılması gibi meselelere yoğunlaşacağız." demiştir.

Sırbistan Cumhurbaşkanı Vucic ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 07.10.2019

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic arasında yoğun etkileşimle lider diplomasisi bağlamında yakın ilişkiler, ikili ilişkilerle beraber bölge içinde çok önemli bir rol oynamaktadır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2019 yılında gerçekleştirilen ziyaret esnasında teknolojiden güvenliğe 9 farklı konuda mutabakat zaptı imzalanmasını "İş birliğimiz mükemmel seviyeye ulaşmıştır. Şüphesiz bunda Kıymetli Dostumun da büyük payı ve katkısı var." sözleriyle ifade etmiştir.

Bölgesel barış ile ilgili yaklaşımımız için ise; "Artık insanlık için kavga değil, barış lazım." diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Hepimiz için bu gönül köprülerinden sadece artık tebessüm, artık barış, bunun temel taşları oluşturulmalı. Ben inanıyorum ki, bu üç ana unsur bunu sağlayacak güçtedir, kabiliyettedir. Ve hepsi de zaten birbirleriyle iç içe geçmiş bir demografik yapının altyapısını oluşturuyor. Bunu da başaracağız" değerlendirmesinde bulunmuştur.

Türkiye-Sırbistan-Bosna Hersek Üçlü Zirvesi - 08.10.2019

Balkanlarda barış ve istikrarın tesis edilmesi için çok taraflı mekanizmalara lider diplomasisi ile öncülük eden Cumhurbaşkanı Erdoğan Türkiye -Sırbistan - Bosna Hersek Üçlü Zirvesi gerçekleştirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Üçlü mekanizmanın kararlı bir şekilde devam edecek olması, güçlü bir şekilde gerek Türkiye, gerek Sırbistan, gerekse Bosna Hersek noktasında, halklarımızın kaynaşmasında da çok çok verimli gelişmelere vesile olacaktır." değerlendirmesinde bulunmuştur.

Ayrıca ulaşım ile ilgili "Otoyollar konusunda atılacak adımlar inanıyorum ki Sırbistan-Bosna Hersek arasında çok çok önemli gelişmelere, kalkınmaya vesile olacaktır.

Zira her zaman benim bir ifadem var, yol hayattır, yol medeniyettir. Eğer bunu gerçekleştirirseniz ki Belgrad'la Saraybosna arasında bu otoyolun yapılmış olması, yapılacak olması bütün bölgedeki iskânı, yerleşimi ayrıca verimli hale getirecek, buralardan göçü de engelleyecektir. Tam aksine, bunların yapılmasıyla burası birer çekim alanı haline gelecek ve çekim alanı haline gelmesiyle de buralarda yaşayan insanların artık kendi topraklarını terk etmesi mümkün olmayacaktır." demiştir.

Güneydoğu Avrupa İşbirliği Zirvesi - 17.06.2021

Türkiye, özellikle Balkanlar bölgesindeki her bir ülkeyle ilişkilerinin temeline barış, güvenlik ve istikrarı yerleştirmiştir. Bu amaçla kurulan ve Türkiye'nin üçüncü kez dönem başkanlığı yaptığı Güneydoğu Avrupa İşbirliği için Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Güneydoğu Avrupa'da barış, güvenlik ve istikrar ortamını sağlam temeller üzerine inşa etmek amacıyla 1996 yılında Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci'ni hayata geçirdik. İyi komşuluk ilişkilerini esas alan iş birliği sürecinin bu sene 25. kuruluş yıl dönümünü kutluyoruz. 7 ülkenin öncülüğünde çıktığımız bu yolda 25 yıl içinde 13 katılımcıya sahip büyük bir aile olduk. Siyasi kriz dönemlerinde dahi bölge ülkelerinin aynı masa etrafında buluşabilmesini, konuşabilmesini hedefledik. Bölgenin son çeyrek asırdaki tecrübelerine baktığımızda sürecin iş birliği ve diyalog forumu olan özelliğini layıkıyla yerine getirdiğini görüyoruz." demiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca Türkiye'nin dönem başkanlığını "Üçüncü kez üstlendiğimiz Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Dönem Başkanlığımız sırasında hepimizi doğrudan etkileyen tüm meselelere ortak çözümler üretmeye çalıştık. Konuşmamın başında da belirttiğim üzere, bölgesel sahiplenme ve kapsayıcılık ilkeleri bu süreçte yol göstericimiz oldu. Bölgenin ortak gündemi ve sorunları dikkate alınarak belirlediğimiz yedi öncelik alanımız kapsamında sayısız etkinlik ve proje düzenledik. Sağlıktan ticarete, beyin göçüyle mücadeleden göç yönetimi ve güvenliğe, altyapının güçlendirilmesinden kültürel ortaklığın ilerletilmesine kadar çok geniş bir yelpazede faaliyetlere ev sahipliği yaptık. Bu çalışmalarımızın iş birliği sürecinin etkinliğini artırdığına, aramızdaki iş birliği ortamını daha da güçlendirdiğine şahit oluyoruz. Toplantılarda ele alınan hususların ve varılan sonuçların müteakip dönemlerdeki çalışmalarımıza ışık tutacağına inanıyoruz." sözleriyle değerlendirmiştir.

Karadağ Cumhurbaşkanı Cukanoviç ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 28.08.2021

Türkiye'nin Balkanlara karşı tarihten gelen bir sorumluluğu olduğu inancıyla ikili görüşmelere ve ziyaretlere önem veren Cumhurbaşkanı Erdoğan 28 Ağustos 2021 tarihinde Karadağ'a ilk resmî ziyaretini gerçekleştirmiştir.

Türkiye ile Karadağ arasındaki dostluk ilişkilerinin uzun yıllara, Sultan 2. Abdülhamid ile Kral Nikola arasındaki dostluğa dayandığını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: "Çetinye'de Osmanlı Sefaretimizin bulunması ve Karadağ'ın ilk Büyükelçisini Osmanlı İmparatorluğu'na ataması bunu teyit ediyor. Türkiye ayrıca Karadağ'ın bağımsızlığını ilk tanıyan ülkelerden biridir. Tüm dünyanın salgın sebebiyle ağır bir imtihandan geçtiği bu dönemde, karşılıklı dayanışma ve iş birliğimizi daha da artırdık. Karadağ'a gönderdiğimiz sağlık yardımları ve Karadağ'ın vatandaşlarımızın tahliyesinde tarafımıza gösterdiği kolaylıklarla aramızdaki dostluğu pekiştirdik." demiştir.

Ayrıca "Balkanların ve Avrupa'nın önemli parçaları olan Türkiye ve Karadağ, barış ve istikrara ciddi katkı sağlıyor." demiştir.

AB Üyesi Ülkelerin Ankara Büyükelçileri ile Gerçekleştirilen Toplantı - 13.01.2022

Türkiye girişimci ve insani dış politikasını lider diplomasisiyle beraber etkin sürdürürken; Cumhurbaşkanı Erdoğan Balkan ülkelerine olan yakın ilgisini ve politikalarını uluslararası platformlarda da dile getirmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, AB üyesi ülkelerin Ankara Büyükelçileri ile AB-Türkiye ilişkilerini değerlendirmek üzere yapılan toplantıda da Suriye, Belarus, Kıbrıs, Doğu Akdeniz, İklim Değişikliği, Azerbaycan, Ermenistan, Libya, Afrika ile ilgili değerlendirmelerinin yanı sıra Bosna-Hersek için;

"Yakın coğrafyamızda vuku bulan hadiseler, dış politika ve güvenlik alanında iş birliğimizi güçlendirmemizin ne kadar önemli, hatta hayati olduğuna işaret ediyor. Bu kapsamda Bosna Hersek'teki siyasi krizin çözümü noktasında yoğun gayret gösteriyoruz. Bölgenin 1990'ların olumsuz havasına dönmesi sinyalleri vermesinde Avrupa Birliği üyelik perspektifinin sekteye uğramasının da etkisi büyüktür." demiştir.

Arnavutluk Başbakanı Rama ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 17.01.2022

Balkanlarda huzurun teminatı için garantör olma misyonuyla hareket eden Türkiye, bu yolda Arnavutluk'la ikili ilişkilerine de önem vermektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 17 Ocak 2022'deki ziyareti sonrası yapılan ortak basın toplantısında Türkiye'nin Arnavutluk'la kökleri asırlara sâri yakın dostluk ve kardeşlik bağları bulunduğunu dile getirerek "Yaşadığımız her hadisede, karşılaştığımız her sıkıntıda iki ülke arasında bu özel münasebetlerin sağlamlığına şahitlik ediyoruz." diye konuşmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetmiştir: "NATO ile ilgili atılacak adımlarda her zaman bizler üzerimize düşen görevi bugüne kadar nasıl yaptıysak, bundan sonra da yapmaya devam edeceğiz. Balkanlar'ın barışını, huzurunu çok önemsiyoruz ve Balkanlar'ın barışı, huzuru için de üzerimize düşeni bugüne kadar nasıl yaptıysak, bundan sonra da yine aynı şekilde Balkanlar'da barış ve huzurun geleceği, teminatı için bizler de garantör olan ülkelerden bir tanesiyiz."

Arnavut bir gazetecinin "Arnavutluk'a verdiğiniz destek hiçbir ülkenin verdiği destekle kıyaslanamaz. Acaba AB, sizin Arnavutluk'a verdiğiniz bu ilgiden dolayı endişelenmeli midir? Acaba sizin Arnavutluk'a yapılan bunca yatırımlar sayesinde bir kazancınız olur mu? Aldığınız bir şey var mı?" sorusuna yanıtla;

"Kardeşlik hukuku farklıdır, kardeşlik hukuku içerisinde öyle destekler olur ki bu destekler kardeşliğinizin gereği olur ve bizler de bu kardeşlik hukukuna dayalı olarak bu eserleri orada süratle inşa ettik. Aynı şekilde tarihi eserlerle ilgili olanlar da yine kardeşlik hukukuna dayalıdır ve bu kardeşlik hukukuna dayalı olarak da aynı şekilde bu tarihi eserlerin inşa ve ihyasını yapıyoruz. Buralarda herhangi bir şey aramanın anlamı yok. Zira kardeşiz. Ne zaman, nerede, ne olacak, bunun sorgulanması da yapılmaz." demiştir.

Kosova Cumhurbaşkanı Osmani - Sadriu ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 01.03.2022

Bölgemizdeki ve ötesindeki tüm aktörlerin bölgesel barış ve istikrarı öne çıkarmasının elzem olduğuna inanan ve dış politikasında buna önem veren Türkiye'nin bu yaklaşımını Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kosova Cumhurbaşkanı Vjosa Osmani-Sadriu'nun Türkiye'yi ilk resmî ziyaretinde "Kosova'nın tüm komşularıyla iyi ilişkiler geliştirmesini istemekte, Priştine-Belgrad Diyalog Süreci'ni desteklemektedir. Sürecin bölgede kalıcı barış ve istikrarı sağlayacak şekilde, kapsamlı bir anlaşmayla en kısa zamanda nihayete ulaşması samimi arzumuzdur. Bu anlayışla, bölgesel barış ve istikrar için elimizden gelen gayreti göstermeye hazır olduğumuzu bir kez daha vurgulamak istiyorum." sözleriyle belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ikili ilişkilere dönük; "Kosova'nın egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve siyasi birliğine atfettiğimiz değer malumdur. Kosova'yı tanıyan ilk ülkelerden biri olarak, ilk günden itibaren her alanda Kosovalı kardeşlerimize destek verdik. Kosova'nın kalkınmasına, uluslararası alanda hak ettiği yeri almasına büyük önem veriyoruz. Ülkemizin de katkılarıyla Kosova halkının refahının artmasından büyük memnuniyet duyuyoruz." ifadelerini kullanmıştır.

Hırvatistan Cumhurbaşkanı Milanovic ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 08.09.2022

Hırvatistan'la diplomatik ilişkilerin tesisinin 30. yılında gerçekleştirdiği resmî ziyarette Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin, Balkanlar'da yaşanan tüm gelişmeleri yakından izlediğini ve bu bağlamda gereken katkıları sunduğunu "Görüşmelerimizde Güneydoğu Avrupa'nın barış ve istikrarının korunması ve güçlendirilmesi için birlikte atılabilecek adımlar hakkında da istişarelerde bulunduk. Bosna-Hersek'in barış, istikrar ve toprak bütünlüğüne, Avrupa entegrasyonuna olan desteğimizi bir kere daha vurguladık." diyerek ifade etmiştir. Tarihi eserler, ekonomik iş birliği, enerji gibi konuları kapsayan ziyarette üç anlaşma imzalanmıştır.

İki ülke arasında imzalanan Mutabakat Zaptı çerçevesinde inşa edilen İslam Kültür Merkezi'ne Recep Tayyip Erdoğan Kültür Merkezi ismi verilmiştir. Erdoğan'a Hırvatistan İslam Birliği Başkanı Aziz Hasanovic, Hırvatistan İslam Birliğinin 106 yıllık geçmişinde sadece 2 kişiye verilen "Hırvatistan İslam Birliği Kurucu Onur Ödülü"nü takdim ederek "Çalacak bir kapımız olduğu için gururluyuz. Hırvatistan İslam Birliği, kardeş ve dost Erdoğan'a özel bir ödül takdim ediyor." demiştir.

Arnavutluk Başbakanı Edi Rama ile Düzenlenen Ortak Basın Toplantısı - 10.10.2024

Türkiye ile Arnavutluk arasındaki köklü kardeşlik bağları, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararlı lider diplomasisiyle her geçen yıl daha sağlam bir zemine oturtulmaktadır. Bu çerçevede Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 10 Ekim 2024 tarihinde Arnavutluk Başbakanı Edi Rama ile bir araya gelmiş, ortak basın toplantısı öncesinde iki ülke arasında önemli anlaşmalar imzalanmıştır.

Söz konusu ziyarette Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Başbakan Rama, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi Kurulmasıyla Tesis Edilen Stratejik Ortaklığın Derinleştirilmesi Konusunda Ortak Bildiri'yi birlikte imzalamıştır. Bu adım, iki ülke ilişkilerinin stratejik bir ortaklık çerçevesinde kurumsallaşmasının ve derinleşmesinin somut bir göstergesi olmakla birlikte Balkanlarda diyalog, iş birliği ve kapsayıcı istikrarın inşasına yönelik Türkiye'nin kararlılığının da bir yansımasıdır.

İkili ilişkilerin köklü tarihi ve karşılıklı güvene dayalı temeli üzerine inşa edilen bu stratejik ortaklığın derinleştirilmesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yıllardır hayata geçirdiği lider diplomasisinin Balkanlardaki en somut meyvelerinden birini teşkil etmektedir. Nitekim Arnavutluk'a verilen desteğin hiçbir çıkar hesabıyla değil, kardeşlik hukukunun bir gereği olarak sunulduğunu her fırsatta vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu ziyaretle de ilişkilere yeni bir kurumsal boyut kazandırmıştır.

Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic ile Türkiye-Sırbistan Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi Katılımı - 11.10.2024

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic arasındaki köklü liderlik diyaloğu, Türkiye-Sırbistan ilişkilerinin bölge barışına katkısını kurumsal düzeyde pekiştirmeye devam etmektedir. Bu doğrultuda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 11 Ekim 2024 tarihinde Sırbistan'a gerçekleştirdiği ziyarette Cumhurbaşkanı Vucic ile Sırbistan Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda ikili görüşme yapmıştır.

İkili görüşmenin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Cumhurbaşkanı Vucic, Türkiye-Sırbistan Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin dördüncü toplantısına birlikte başkanlık etmiştir. Konseyin bu toplantısı, iki ülke arasındaki stratejik diyaloğun kesintisiz bir şekilde sürdürüldüğünü ve ilişkilerin güven tazelenerek derinleştiğini bir kez daha teyit etmiştir. İki lider, toplantının ardından Türkiye ile Sırbistan arasında çeşitli alanlarda iş birliği anlaşmalarının imzalandığı törene de katılmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Sırbistan ile yürüttüğü bu yoğun ve çok boyutlu diplomasi, Balkanlarda hiç kimseyi dışlamayan, farklılıkları çatışma değil zenginlik kaynağı olarak gören bütüncül dış politika anlayışının pratikteki yansımasıdır. İki ülke arasındaki ekonomik, kültürel ve güvenlik alanlarını kapsayan bu iş birliği çerçevesi hem ikili ilişkilere hem de bölgesel istikrara doğrudan katkı sunmaktadır.

Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi - 16.05.2025

Türkiye'nin Balkanlar politikasını yalnızca ikili ilişkiler düzeyinde değil, bölgesel ve kıta ölçeğindeki çok taraflı platformlarda da etkin biçimde hayata geçiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa Birliği ülkeleri ile Birlik dışındaki Avrupa ülkelerinin bir araya geldiği Avrupa Siyasi Topluluğu'nun 6. Zirvesi'ne katılmıştır. Zirve, 16 Mayıs 2025 tarihinde Arnavutluk'un başkenti Tiran'da gerçekleştirilmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirvenin yapıldığı Opera Binası'nda Danimarka Başbakanı Mette Frederiksen, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Kosova Cumhurbaşkanı Vjosa Osmani'nin de aralarında bulunduğu çok sayıda liderle kısa süreli görüşmeler gerçekleştirmiştir. Zirve temasları kapsamında Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca Almanya Başbakanı Friedrich Merz ile ikili bir görüşme yaparak Avrupa gündemindeki kritik konuları ele almıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu platformdaki etkin varlığı, Türkiye'nin Balkanlar'daki güçlü konumunu Avrupa ölçeğine taşıyan lider diplomasisinin somut bir tezahürüdür. Bölgenin kalbinde yer alan Arnavutluk'ta düzenlenen bu zirveye iştirak etmek, Türkiye'nin Güneydoğu Avrupa'da barış, istikrar ve kapsayıcı iş birliğinin vazgeçilmez bir aktörü olduğunun Avrupa kamuoyuna bir kez daha hatırlatılması bakımından da büyük önem taşımaktadır.

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI
YAYINLARI

NATO
OTAN
ANKARA
SUMMIT
7-8 VII 2026
UNITED
UNITED
ITALIE

08

Küresel Güvenlik: 2026 NATO Zirvesi

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Küresel Güvenlik: 2026 NATO Zirvesi

36. NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi Kapsamında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Lider Diplomasisi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi, Türkiye'nin çok taraflı ittifak ve ortaklık mekanizmaları içerisindeki etkinliğinin artırılması, ülkenin güvenlik ve dış politika önceliklerinin doğrudan liderler düzeyinde ortaya konulması ve uluslararası gelişmelere ilişkin Türkiye'nin yaklaşımının muhatap ülkelere aktarılması bakımından önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu yönüyle lider diplomasisi, yalnızca ikili görüşmelerin gerçekleştirilmesini değil, aynı zamanda çok taraflı zirvelerin sağladığı siyasi imkânlardan yararlanılarak farklı meselelerin aynı zaman dilimi içerisinde ilgili devlet ve hükûmet başkanlarıyla doğrudan ele alınmasını ve Türkiye'nin önceliklerinin geniş bir diplomatik zeminde değerlendirilmesini mümkün kılmıştır.

NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirveleri ise İttifakın en üst düzey siyasi karar alma mekanizması niteliğinde olup NATO'nun karşı karşıya bulunduğu stratejik meselelerin değerlendirilmesi ve İttifakın geleceğine ilişkin yönelimin belirlenmesi bakımından özel bir önem taşımıştır. 7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen 36. NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi de 2025 Lahey Zirvesi'nde alınan kararların uygulanması, savunma yatırımlarının artırılması, savunma sanayii üretim kapasitesinin güçlendirilmesi, yeni askerî kabiliyetlerin geliştirilmesi ve Ukrayna'ya yönelik desteğin sürdürülmesi gibi İttifakın temel gündemlerinin ele alındığı bir platform olmuştur.

Türkiye'nin ev sahipliğinde Ankara'da gerçekleştirilen Zirve, Cumhurbaşkanı Erdoğan açısından çok taraflı lider diplomasisinin yoğun biçimde yürütüldüğü önemli bir diplomatik zemin oluşturmuştur. Zirvenin ev sahibi ülkenin Cumhurbaşkanı sıfatıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından karşılanması, Zirve çalışmalarına başkanlık etmesi ve müttefik devletlerin liderleriyle doğrudan temaslarda bulunması, Türkiye'nin NATO içerisindeki konumunun ve güvenlik politikalarına

ilişkin önceliklerinin liderler düzeyinde ortaya konulmasına imkân sağlamıştır. Nitekim NATO tarafından da Ankara Zirvesi'nin kolektif savunma, transatlantik bağ, savunma yatırımları ve savunma sanayii kapasitesinin geliştirilmesi bakımından önemli kararların alındığı bir zirve olduğu belirtilmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Zirve kapsamındaki lider diplomasisi, bu çok taraflı zeminin yanı sıra gerçekleştirdiği ikili görüşmelerle de çok boyutlu bir nitelik kazanmıştır. ABD, Birleşik Krallık, Almanya, Fransa, İtalya, Finlandiya, Kanada ve Suriye'nin yanı sıra NATO Genel Sekreteri ile gerçekleştirilen temaslarda Türkiye'nin NATO'nun kolektif savunmasına katkısı, savunma sanayii iş birliği, Avrupa'nın güvenlik mimarisinin geleceği, transatlantik bağın korunması ve bölgesel gelişmeler ele alınmıştır. Böylece Ankara Zirvesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın aynı diplomatik zemin içerisinde hem NATO'nun ortak gündemine ilişkin görüşlerini ortaya koymasına hem de Türkiye'nin ikili ilişkilerdeki önceliklerini doğrudan müttefik ve ortak ülke liderleriyle değerlendirmesine imkân sağlamıştır.

Bu kapsamda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın lider diplomasisi, Türkiye'nin NATO içerisindeki sorumluluklarını ve katkılarını vurgulayan bir anlayışla birlikte, İttifakın geleceğine ilişkin Türkiye'nin beklentilerinin ve hassasiyetlerinin doğrudan ortaya konulmasına da hizmet etmiştir. Özellikle Avrupa'nın savunma kapasitesinin güçlendirilmesi sürecinde NATO'nun merkezî rolünün korunması, Avrupa Birliği'nin savunma girişimlerinin NATO'yu tamamlayıcı nitelikte olması, Avrupa Birliği üyesi olmayan müttefiklerin bu

girişimlere dâhil edilmesi ve müttefikler arasındaki savunma sanayii iş birliğinin önündeki engellerin kaldırılması yönündeki yaklaşım, Zirve kapsamındaki temaslarda öne çıkan başlıklar arasında yer almıştır. Savunma Sanayii Forumu'nun Ankara'da Zirve ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilmesi de Türkiye'nin savunma sanayii kapasitesini NATO içerisindeki iş birliğinin önemli unsurlarından biri olarak öne çıkarma bakımından ayrıca önem taşımıştır.

Diğer taraftan Ukrayna'daki savaş, Orta Doğu'daki gelişmeler, terörizmle mücadele ve bölgesel güvenlik meseleleri, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın lider diplomasisinin yalnızca İttifakın kurumsal gündemiyle sınırlı kalmadığını göstermiştir. Türkiye'nin diyalog ve diplomasi yoluyla çatışmaların çözümüne yönelik yaklaşımı, bölgesel istikrarın sağlanmasına ilişkin girişimleri ve NATO'nun kolektif güvenlik anlayışına yaptığı katkılar, Ankara Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen temaslarda bir bütünlük içerisinde ele alınmıştır.

Bu bakımdan 36. NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın lider diplomasisinin çok taraflı niteliğinin en yoğun biçimde ortaya çıktığı platformlardan biri olmuştur. Zirvenin sağladığı diplomatik imkânlar sayesinde Türkiye'nin NATO içerisindeki rolü, savunma ve güvenlik alanındaki kapasitesi, müttefiklik anlayışı ve bölgesel meselelere ilişkin öncelikleri doğrudan liderler düzeyinde ortaya konulmuş; gerçekleştirilen ikili görüşmeler ise bu çok taraflı diplomatik zeminin Türkiye'nin farklı müttefikleriyle ilişkilerine yansıtılmasına katkı sağlamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO Genel Sekreteri Mark Rutte'yi Kabul Etti - 06.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın NATO çerçevesindeki lider diplomasisi, Türkiye'nin İttifak içerisindeki etkin rolünün güçlendirilmesi ve ortak güvenlik anlayışının geliştirilmesinin yanı sıra müttefikler arasındaki savunma sanayii iş birliğinin artırılmasına yönelik girişimleri de kapsamıştır. Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilecek NATO Liderler Zirvesi öncesinde yapılan bu temas, Zirve gündeminin şekillendirilmesi ve Türkiye'nin İttifakın geleceğine ilişkin önceliklerinin ortaya konulması bakımından önem taşımıştır.

Kabulde NATO Ankara Zirvesi'nin gündemi ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'de düzenlenecek NATO Liderler Zirvesi'nin hayırlara vesile olmasını dileyerek Türkiye'nin Zirve hazırlıklarını tamamladığını vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ankara Zirvesi'nde kolektif savunmadan müttefikler arasındaki savunma sanayii iş birliklerinin artırılmasına kadar birçok hususun ele alınmasının önemli olacağını belirtmiştir. Zirve marjında düzenlenecek Savunma Sanayii Forumu'nun da dikkatle takip edileceğine inandığını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin NATO'nun ortak savunma kapasitesinin güçlendirilmesine ve müttefikler arasındaki savunma sanayii iş birliğinin geliştirilmesine verdiği önemi ortaya koymuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ABD Başkanı Donald Trump ile Görüştü - 07.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, Türkiye'nin NATO içerisindeki stratejik konumunun güçlendirilmesi, iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve savunma sanayii alanındaki iş birliğinin ilerletilmesi ekseninde şekillenmiştir. Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen NATO Ankara Zirvesi kapsamında ABD Başkanı Donald Trump ile gerçekleştirilen temas, Türkiye-ABD ilişkilerinin yanı sıra NATO'nun geleceği, savunma sanayii iş birliği ve bölgesel gelişmeler bakımından önemli bir diplomatik temas olmuştur.

Görüşmede Türkiye-ABD ikili ilişkileri, NATO gündemi, savunma sanayii ve ekonomik ilişkilerin yanı sıra bölgesel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşme öncesinde NATO Liderler Zirvesi'nin Ankara'da düzenlenmesinin ve liderlerin Türkiye'de bir araya gelmesinin Türkiye açısından önem taşıdığını belirtmiş ve Trump ile gerçekleştirilecek görüşmenin de bu çerçevede önemli bir temas olacağını ifade etmiştir.

Görüşmede savunma sanayii alanındaki iş birliği ve Türkiye'nin F-35 programına ilişkin durumu önemli bir yer tutmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşme öncesinde F-35 konusunun Türkiye açısından yeni bir mesele olmadığını, daha önce bu konuda görüşmeler gerçekleştirildiğini ve söz aldıklarını belirtmiştir. F-35 konusunda Liderler Zirvesi'nden hayırlı bir karar çıkacağına inandığını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, ayrıca Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'ın motorlarının temini konusunun da görüşmede ele alınacağını ortaya koymuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye-ABD ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesine de önem vermiştir. NATO Zirvesi kapsamında yürütülen temasların, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin daha ileri bir seviyeye taşınması bakımından değerlendirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Savunma sanayii alanındaki iş birliğinin geliştirilmesiyle birlikte ekonomik ilişkilerin de güçlendirilmesi, Türkiye-ABD ilişkilerinin çok boyutlu biçimde ilerletilmesi bakımından öne çıkmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın görüşme kapsamında bölgesel gelişmelere ilişkin yaklaşımında ise diyalog ve diplomasi vurgusu öne çıkmıştır. Türkiye'nin İran ve Ukrayna'daki savaşların diyalog yoluyla çözümü için gayret gösterdiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze'de kalıcı ateşkesin sağlanması ve insani yardımların bölgeye kesintisiz biçimde ulaştırılması için Türkiye'nin çalışmalarını sürdürdüğünü ifade etmiştir. Bu yaklaşım, Türkiye'nin NATO Zirvesi kapsamında yürüttüğü lider diplomasisini yalnızca İttifak gündemiyle sınırlı tutmayarak bölgesel krizlerin çözümüne yönelik diplomatik girişimlerle birlikte ele aldığını göstermiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Finlandiya Cumhurbaşkanı Alexander Stubb ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Görüştü - 07.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Finlandiya ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesinin yanı sıra NATO müttefikliği çerçevesinde ittifak dayanışmasının güçlendirilmesi ve Avrupa'nın güvenlik mimarisinin desteklenmesi anlayışına dayanmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen temaslarda Türkiye'nin Avrupa güvenliği bakımından üstlendiği rolün yanı sıra Avrupa Birliği'nin savunma ve güvenlik girişimlerinin NATO'yu tamamlayıcı nitelikte olması gerektiğine ilişkin yaklaşımı da öne çıkmıştır.

Görüşmede Türkiye-Finlandiya ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel konular değerlendirilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Finlandiya arasındaki ticari ilişkilerin ivme kazanmasından duyduğu memnuniyeti ifade ederek iş birliğinin ilerletilmesi için çalışmaya devam edeceklerini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO'nun Ankara Zirvesi'nde İttifak dayanışmasının güçlü bir şekilde ortaya konulmasının önemine dikkat çekmiştir. Avrupa Birliği Güvenlik Stratejisi'ne Türkiye'nin potansiyel katkısının göz ardı edilmemesinin önemli olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa'da istikrar ve güvenliğin temini amacıyla Avrupa Birliği tarafından yürütülen çalışmaların NATO'yu tamamlayıcı nitelikte olması gerektiğini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca Türkiye'nin hem İran hem de Ukrayna'daki savaşların diyalog yoluyla çözümü için gayret gösterdiğini ifade etmiştir. Gazze'de kalıcı ateşkesin sağlanması ve insani yardımların bölgeye kesintisiz şekilde ulaştırılması için Türkiye olarak çalışmalarını sürdürdüklerini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu konudaki diplomatik çabaların devam edeceğini ortaya koymuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kanada Başbakanı Mark Carney'i Kabul Etti - 07.07.2026

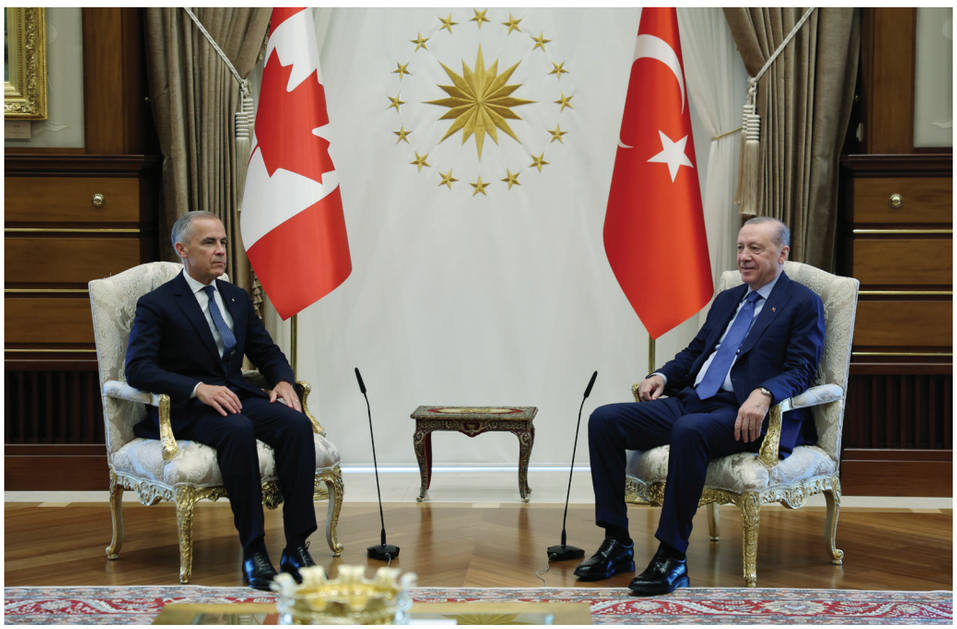

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kanada ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki iş birliği potansiyelinin farklı alanlarda değerlendirilmesinin yanı sıra NATO müttefikliği çerçevesinde transatlantik bağın korunması ve İttifak dayanışmasının güçlendirilmesi anlayışını da kapsamıştır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen temaslarda Türkiye-Kanada ilişkilerinin geliştirilmesi ile Avrupa-Atlantik güvenlik mimarisinin bütünlüğünün korunmasına yönelik Türkiye'nin yaklaşımı birlikte ele alınmıştır.

Kabulde Türkiye-Kanada ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeni dönemde Türkiye ile Kanada arasındaki ilişkilerin ticaret, güvenlik, savunma sanayii ve enerji başta olmak üzere birçok alanda geliştirilmesi için gayretlerin artırılmasının ve iki ülkesinin iş birliği potansiyellerinin değerlendirilmesinin karşılıklı fayda sağlayacağını ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin NATO'nun Avrupa sütununun güçlendirilmesini savunduğunu, ancak bunun "Transatlantik Bağın" yerini alamayacağını belirtmiştir. Avrupa Birliği üyesi olmayan müttefiklerin de Avrupa Birliği'nin savunma girişimlerine dâhil edilmesi gerektiğini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa'nın güvenliğine yönelik girişimlerin NATO'nun bütünlüğünü ve müttefiklik dayanışmasını gözetmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara'yı NATO Ankara Zirvesi Marjında Kabul Etti - 08.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Suriye'ye yönelik lider diplomasisi, Türkiye-Suriye ilişkilerinin geliştirilmesi ve Suriye'nin yeniden istikrara kavuşmasına yönelik desteğin sürdürülmesi ekseninde şekillenmiştir. NATO Ankara Zirvesi marjında gerçekleştirilen bu temas, iki ülke arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi ve Suriye'nin bölgesel çatışmaların dışında tutulmasına yönelik Türkiye'nin yaklaşımının ortaya konulması bakımından önem taşımıştır.

Görüşmede Türkiye-Suriye ikili ilişkileri ile bölgesel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Suriye arasındaki iş birliğini geliştirmeye yönelik gayretlerin artarak sürdürüleceğini ve Türkiye'nin Suriye halkının yanında durmaya devam edeceğini belirtmiştir. Görüşmede ayrıca Suriye'nin bölgedeki çatışmaların dışında kalmasının, ülkenin yeniden ayağa kaldırılması bakımından hayati önem taşıdığını ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşik Krallık Başbakanı Keir Starmer'ı NATO Ankara Zirvesi Marjında Kabul Etti - 08.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Birleşik Krallık ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki stratejik iş birliğinin ve yakın diyaloğun güçlendirilmesinin yanı sıra NATO müttefikliği çerçevesinde ortak güvenlik anlayışının korunmasına yönelik yaklaşımı da kapsamıştır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen üst düzey temaslar, Türkiye-Birleşik Krallık ilişkilerinin geliştirilmesinin yanı sıra transatlantik bağın ve Avrupa-Atlantik güvenlik mimarisinin muhafaza edilmesine verilen önemin ortaya konulması bakımından önem taşımıştır.

Kabulde Türkiye-Birleşik Krallık ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Birleşik Krallık arasındaki iş birliği ve yakın diyaloğun mühim olduğunu belirterek, yeni dönemde atılacak adımlarla iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmeye devam edileceğini ifade etmiştir. Dünyadaki gelişmelerin, NATO'nun kolektif güvenliğe ilişkin rolünün aşındırılmamasının ve "Transatlantik Bağın" korunmasının önemini ortaya koyduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa Birliği üyesi olmayan müttefiklerin de Avrupa Birliği'nin savunma girişimlerinde yer almasının gerekli olduğunu vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Almanya Şansölyesi Friedrich Merz'i NATO Ankara Zirvesi Marjında Kabul Etti - 08.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Almanya ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki ekonomik ve savunma alanlarındaki iş birliğinin geliştirilmesinin yanı sıra Avrupa-Atlantik güvenlik mimarisinin güçlendirilmesine yönelik ortak sorumluluk anlayışını da kapsamıştır. NATO çerçevesindeki temaslarda ise Avrupa'nın savunma kapasitesinin güçlendirilmesi ile transatlantik bağın muhafaza edilmesi arasındaki dengenin korunması Türkiye'nin yaklaşımının temel unsurlarından biri olarak öne çıkmıştır.

Kabulde Türkiye-Almanya ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel konular ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Almanya arasındaki iş birliğinin savunma sanayii ve ticaret başta olmak üzere birçok alanda ilerletilmesinin iki ülkenin de yararına olduğunu ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO'nun Avrupa sütununun güçlendirilmesi konusunda "Transatlantik Bağın" muhafaza edilmesinin önemli olduğunu belirtmiş, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin savunma girişimlerine NATO'yu tamamlayıcı özellik taşıması kaydıyla destek verebileceğini vurgulamıştır. İran ile ABD arasındaki mutabakatı akamete uğratacak eylem ve tahriklere karşı dikkatli olunması gerektiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin kalıcı barışın tesis edilmesine yönelik çalışmalarını sürdüreceğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İtalya Başbakanı Giorgia Meloni'yi NATO Merkezi'nde Kabul Etti - 08.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İtalya ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki stratejik iş birliğinin farklı alanlarda geliştirilmesinin yanı sıra Avrupa-Atlantik güvenlik mimarisinin güçlendirilmesi ve bölgesel meselelerde ortak girişimlerin desteklenmesi ekseninde şekillenmiştir. Özellikle savunma sanayii, enerji, ticaret ve yatırım alanlarındaki iş birliğinin ilerletilmesine yönelik temaslar, Türkiye-İtalya ilişkilerinin çok boyutlu niteliğini ortaya koymuştur.

Kabulde Türkiye-İtalya ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile İtalya arasında savunma sanayii, yatırım, enerji ve ticaret başta olmak üzere birçok alanda iş birliğinin geliştirilmesi için çalışmanın önemli olduğunu ifade etmiştir. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile artık engelleri değil, üyeliğinin önündeki son pürüzlerin kaldırılmasını konuşmak istediğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin ilerletilmesine yönelik beklentisini ortaya koymuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO'nun Avrupa sütununun güçlendirilmesi gerektiğini belirterek Türkiye'nin, Avrupa Birliği'nin bu yöndeki gayretlerini NATO zeminini esas alması kaydıyla destekleyeceğini ifade etmiştir. Libya konusunda Türkiye, İtalya, Katar ve Libya tarafından başlatılan Dörtlü İş Birliği Süreci'nin önemine de dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu kapsamda yürütülen çalışmaların sürdürüleceğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ile NATO Merkezi'nde Görüştü - 08.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Fransa ile ilişkilerde yürüttüğü lider diplomasisi, iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin yanı sıra NATO müttefikliği çerçevesinde Avrupa-Atlantik güvenliğinin güçlendirilmesine yönelik ortak sorumluluk anlayışını da kapsamıştır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen üst düzey temaslarda, Türkiye-Fransa ilişkilerinin çok boyutlu biçimde ilerletilmesi ile Avrupa'nın savunma kapasitesinin artırılması ve transatlantik bağın korunması birlikte ele alınmıştır.

Görüşmede Türkiye-Fransa ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye ile Fransa arasındaki karşılıklı ticaret hedeflerinin yükseltilmesinin vaktinin geldiğini belirterek, iki ülke arasındaki her alandaki iş birliğinin ileri taşınması için gayret göstermeye devam edeceklerini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO müttefikleri olarak "Transatlantik Bağın" muhafaza edilmesi bakımından İttifak'ın Avrupa sütununun güçlendirilmesinin önemli olduğunu belirtmiştir. Bu sürecin müttefiklik bağlarını aşındırmadan ve gereksiz tekrarlara sebep olmadan gerçekleştirilebileceğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin savunma girişimlerini bu parametreler temelinde destekleyeceğini belirtmiştir.

İran konusunda ortaya konan İslamabad Mutabakatı'nın bölgede barışın tesisine katkı sağlamasını temenni ettiklerini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin bu konuda iyimser olmakla birlikte ihtiyatlı bir yaklaşım sergilediğini ifade etmiş ve tahriklere karşı dikkatli davranılması gerektiğini vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO Liderler Zirvesi Sonrası Basın Toplantısında Konuştu - 08.07.2026

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın NATO Ankara Zirvesi kapsamında yürüttüğü lider diplomasisi, Türkiye'nin İttifak içerisindeki sorumluluklarının yanı sıra Avrupa-Atlantik güvenliğinin geleceğine, savunma sanayii iş birliğine, terörizmle mücadeleye ve bölgesel krizlerin çözümüne ilişkin Türkiye'nin önceliklerinin ortaya konulması bakımından kapsamlı bir nitelik taşımıştır. Zirve sonrasında yapılan değerlendirmeler, Türkiye'nin NATO'nun kolektif savunma anlayışına katkısını artırma iradesi ile İttifak içerisindeki dayanışmanın güçlendirilmesi ve müttefikler arasında daha adil bir yük paylaşımının sağlanması yönündeki yaklaşımını açık biçimde ortaya koymuştur.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin ev sahipliğinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen 36. NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'nin ardından 08.07.2026 tarihinde düzenlediği basın toplantısında Zirve'nin sonuçlarını değerlendirmiştir. Türkiye'de 22 yıl aradan sonra ikinci, Ankara'da ise ilk kez gerçekleştirilen NATO Liderler Zirvesi'nin başarıyla tamamlandığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa-Atlantik güvenliğinin sınandığı bir dönemde gerçekleştirilen Zirve'nin İttifakın ortak geleceğine yön verecek nitelikte olduğunu ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ankara Zirvesi'nde Avrupalı müttefiklerin daha fazla sorumluluk üstlenmesi, adil bir külfet paylaşımı sağlanması ve askerî kapasitelerin güçlendirilmesi yönünde önemli adımlar atıldığını belirtmiştir. Türkiye'nin Soğuk Savaş sonrası dönemde çevresindeki kriz ve çatışmalar nedeniyle güvenlik tehditleriyle yoğun biçimde karşı karşıya kaldığını hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, buna rağmen Türkiye'nin savunma harcamaları, askerî yetenekleri ve savunma sanayii bakımından önemli bir kapasiteye ulaştığını vurgulamıştır. Bu çerçevede Türkiye'nin NATO'ya yönelik çok boyutlu ve tedricen artırılacak katkılarının da Zirve vesilesiyle somutlaştırıldığını ifade etmiştir.

Türkiye'nin NATO içerisindeki askerî sorumluluklarına da dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin İttifakın kolektif savunmasına yönelik katkılarının sürdüğünü belirtmiştir. Türkiye'nin NATO'nun güneydoğu kanadının güvenliğinde uzun yıllardır önemli sorumluluklar üstlendiğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Hava Kuvvetlerine ait F-16 uçaklarının Ağustos 2026'dan itibaren NATO Hava Polisliği misyonu kapsamında Estonya'da konuşlandırılacağını açıklamıştır. Türkiye'nin 2025 Ekim ayında üstlendiği NATO Kosova Gücü (KFOR) komutasını 2026 Eylül sonuna kadar sürdüreceğini, 2028-2029 yıllarında ise İttifak Mukabele Kuvvetine komuta edeceğini belirterek Türkiye'nin NATO'nun operasyonel kapasitesine katkısının devam edeceğini ortaya koymuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Zirve kapsamında Türkiye ile Birleşik Krallık arasında imzalanan Güvenlik ve Savunma Ortaklığı Belgesi'nin de müttefikler arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi bakımından önem taşıdığını ifade etmiştir. Savunma harcamalarının önemine dikkat çekmekle birlikte gerçek caydırıcılığın yalnızca harcanan kaynaklarla değil, üstün teknoloji, yeterli ölçek ve sürdürülebilir üretim kapasitesinden oluşan üç boyutlu bir derinlikle sağlanabileceğini vurgulamıştır. Türkiye'nin son yıllarda savunma sanayii alanında gerçekleştirdiği atılımı da bu bağlamda değerlendiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin kendi savaş uçağını, tankını, gemilerini ve hava savunma sistemlerini geliştirebilen ve aynı zamanda savunma sanayii ürünlerini müttefiklerine ihraç eden ülkelerden biri hâline geldiğini belirtmiştir.

Ankara Zirvesi'nde Avrupa Birliği'nin savunma girişimleri de Türkiye'nin öncelikli gündemlerinden biri olmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa Birliği'nin savunma alanındaki girişimlerinin NATO'yu tamamlayıcı nitelikte olması ve gereksiz mükerrerliklere yol açmaması gerektiğini yinelemiştir. Avrupa Birliği üyesi olmayan müttefiklerin Birliğin savunma alanındaki teşebbüslerine tam olarak dâhil edilmemesi hâlinde bu girişimlerin etkilerinin sınırlı kalacağını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, müttefikler arasında savunma

sanayii ürünlerinin ticaretine yönelik mevcut engellerin tamamen kaldırılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu hususun Zirve Bildirisi'nde de yer almasının sağlandığını belirterek, NATO'nun birbirine bağımlı değil, birbirine güç katan müttefiklerden oluşan bir ittifak olması gerektiğini ifade etmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca, Zirve kapsamında düzenlenen Savunma Sanayii Forumu'nun önemine dikkat çekerek NATO'nun savunma sektörüyle daha yakın iş birliği geliştirmesine yönelik Ankara Stratejisi'nin müttefikler tarafından kabul edildiğini belirtmiştir. Böylece Türkiye, NATO'nun savunma kapasitesinin güçlendirilmesi sürecinde yalnızca askerî katkılarıyla değil, gelişmiş savunma sanayii altyapısı ve teknoloji kapasitesiyle de daha etkin bir rol üstlenme iradesini ortaya koymuştur.

Terörizmle mücadele de Ankara Zirvesi'nin önemli gündem başlıklarından biri olmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, terörizmin NATO açısından iki ana tehditten biri olduğunu belirterek müttefiklerin terörle mücadelede samimi bir dayanışma içerisinde hareket etmelerinin önemini vurgulamıştır. Türkiye'nin terörle mücadele konusundaki hassasiyetlerinin İttifak içerisinde daha güçlü biçimde dikkate alınması gerektiğine yönelik yaklaşımını bir kez daha ortaya koymuştur.

Ukrayna'daki savaş konusunda ise Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin savaşın başından itibaren çözüm için diyalog ve diplomasiyi savunduğunu yinelemiştir. Savaşın giderek ağırlaşan insani ve askerî sonuçlarına dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin tarafları yeniden bir araya getirmeye hazır olduğunu belirtmiş ve adil bir barışın kaybedeninin olmayacağını vurgulamıştır. Böylece Türkiye'nin Ukrayna-Rusya Savaşı konusunda üstlendiği arabulucu ve kolaylaştırıcı rolün sürdürülmesine yönelik irade, NATO Ankara Zirvesi sonrasında da açık biçimde ortaya konulmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Orta Doğu'daki gelişmeleri değerlendirirken ise özellikle İran, Lübnan ve Gazze'deki gelişmelere dikkat çekmiştir. İslamabad Mutabakatı'nı memnuniyetle karşıladıklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, müzakere sürecinde çeşitli zorluklar yaşanabileceğini ancak çözüm iradesinin korunması gerektiğini ifade etmiştir. Türkiye'nin bölgedeki gerilimlerin daha fazla tırmanmasını istemediğini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bölgede yeni çatışmalara tahammül bulunmadığını belirterek barış, huzur ve istikrarın tesis edilmesinin gerekliliğini ortaya koymuştur.

Lübnan ve Gazze'de yaşanan gelişmelere de dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Lübnan'a yönelik saldırıların ve insanların yerlerinden edilmesinin devam ettiğini, Gazze'de ise işgal ve zulmün sürdüğünü ifade etmiştir. Bölgesel istikrarsızlıktan çıkar sağlayan yaklaşımların barış çabalarını engellemesine izin verilmemesi gerektiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Orta Doğu'nun yeni bir gerilim ve çatışmaya değil, barışa, huzura ve istikrara ihtiyaç duyduğunu vurgulamıştır.

Böylece NATO Ankara Zirvesi sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ortaya koyduğu değerlendirmeler; Türkiye'nin İttifak içerisindeki askerî ve savunma sanayii katkılarının artırılması, müttefikler arasında adil yük paylaşımının sağlanması, Avrupa'nın savunma kapasitesinin NATO ile uyumlu biçimde geliştirilmesi, terörizmle mücadelede dayanışmanın güçlendirilmesi ve Ukrayna ile Orta Doğu'daki krizlerin diplomasi yoluyla çözüme kavuşturulması yönündeki çok boyutlu lider diplomasisini ortaya koymuştur.

ANTALYA
DIPLOMACY
FORUM
ANTALYA
DIPLOMACY
FORUM

09

Küresel Diyalog: Antalya Diplomasi Forumu

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Küresel Diyalog: Antalya Diplomasi Forumu

Küreselleşme ile birlikte değişen güç dengeleri ve giderek artan belirsizlikler karşısında lider diplomasisi, fikir alışverişi ve iş birliği kurmak bakımından ön plana çıkan bir yaklaşım olmuştur. İlki 2021 yılında gerçekleştirilen ve her sene düzenlenen Antalya Diplomasi Forumu da (ADF), lider diplomasisinin önemli bir diyalog noktası olarak siyasi liderleri, diplomatları ve diplomasi alanında çalışan profesyonelleri bir araya getirmektedir.

Lider diplomasisinin öne çıktığı bu forum, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde ve Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın ev sahipliği ile düzenlenen bir platformdur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi eksenindeki bu buluşma, küresel eğilimlerin ve bölgesel dinamiklerin tartışılmasına zemin hazırlamaktadır. Forum, uluslararası sınamaları ele almak ve fikir alışverişinde bulunmak amacıyla diplomasi, siyaset ve iş çevrelerinden bölgesel ve küresel aktörleri bir araya getiren temel bir iletişim yöntemidir. Katılımcılar; açılış konuşmaları, panel tartışmaları, etkileşimli oturumlar ve ikili görüşmeler aracılığıyla küresel eğilimleri ve bölgesel dinamikleri tartışmakta, olası çözümler hakkında fikir teatisinde bulunmakta ve iyi uygulama örneklerini paylaşmaktadır.

Antalya Diplomasi Forumu - 18-20 Haziran 2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisi ile dünyanın birçok ülkesinden cumhurbaşkanı ve bakanların yanı sıra Türkiye'deki 50 üniversiteden 30'u mihmandar olmak üzere, 256 gencin katıldığı ilk Antalya Diplomasi Forumu 18-20 Haziran 2021 tarihlerinde "Yenilikçi Diplomasi: Yeni Dönem, Yeni Yaklaşımlar" teması altında gerçekleştirilmiştir. Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) sürecinde düzenlenen ilk uluslararası forum olma niteliğine de sahip olan ADF'de bir dizi önemli bölgesel, küresel ve tematik mesele ele alınmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, açılış konuşmasında foruma Antalya'nın ev sahipliği yapmasının tesadüf olmadığını belirterek, şöyle devam etmiştir: "Antalya tarih boyunca medeniyetlere beşiklik yapmış, insanlık tarihine yön vermiş, kıtaların kavşak noktası Akdeniz'in en güzel şehirlerinden biridir. Tıpkı Akdeniz gibi Antalya da farklı türlerin ortak yuvası, ortak yurdudur. Asırlardır her kökenden, her inançtan insanı barış içinde bir arada yaşatan Antalya'mız, diplomasinin de merkezinde yer almıştır."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ADF için zamanla küresel diplomasinin kalbinin attığı bir zemine dönüşeceğine inandığını belirtmiş ve diplomasinin icra edildiği platformların da değişip çeşitlendiğini dile getirerek, sözlerine şöyle devam etmiştir: "Artık siyasetçiler ve diplomatlarla birlikte sivil toplum kuruluşları, iş dünyası, medya ve üniversiteler arasındaki temaslar da dış politikayı şekillendiriyor. Giderek daha fazla gündeme gelen dijital diplomasi de yine bu dönemin kazanımlarından biridir. Diplomasinin alanının bu kadar genişlemesi, gerilimlerin azaltılmasında insanlığa şüphesiz

büyük fırsatlar sunuyor. Sıcak çatışmaların yıllarca devam ettiği günümüzde diplomasi sanatının önümüze açtığı yeni kulvarlara olan ihtiyacımız da artıyor. Dönem sorunların suhuletle çözümünde diplomasinin inceliklerini dışlama değil, daha fazla devreye alma dönemidir. Hep söylediğimiz gibi sıkılı yumruklarla müsafaha olmaz. İşte bu sıkılı yumrukları gevşetecek en etkili yol hala diplomasidir."

Türk diplomasisinin gücünü değişen şartlara ayak uydurma kabiliyetinden aldığını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Türkiye 252 dış temsilciliğiyle dünyanın en geniş beşinci diplomatik ağına sahip ülkesi konumundadır. Sadece genişleyen diplomatik ağımızda değil TİKA, AFAD, YTB, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı Kızılay ve Türk Hava Yolları gibi bu kurumlarımızla da dünyanın dört bir köşesinde varlık gösteriyoruz. Nitelikli, alanında yetkin diplomatlarımızla ülkemizin çıkarlarını savunurken dünyanın neresinde olursa olsun barışa, istikrara, kalkınmaya ve refaha katkı sağlamak için çaba harcıyoruz. Bu anlayışla attığımız adımların meyvelerini birçok bölgede aldık, alıyoruz. Türkiye 2200 yılı aşan mazisiyle dünyanın en köklü devlet geleneğine sahip ülkelerden biridir. Eski devlet geleneği demek eski diplomasi kültürü de demektir. Coğrafi bakımdan Afro-Avrasya ülkesi olan Türkiye'nin diplomasisi de bu üç kıtayı kuşatan geniş bir vizyonla yürütülmektedir. Avrupa ile ilişkilerimizi geliştirirken Latin Amerika'yı, Türk dünyasıyla iş birliğimizi güçlendirirken Balkanları asla ihmal etmiyoruz. Müslümanlarla birlikte Musevi ve Hıristiyanların da kutsal mekânlarına ev sahipliği yapan Kudüs'ün asli kimliğinin korunarak tarihte olduğu gibi bugün de selam yurdu olması için gayret gösteriyoruz." demiştir.

Antalya Diplomasi Forumu - 11-13 Mart 2022

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde ve Dışişleri Bakanlığının ev sahipliğinde 11-13 Mart 2022 tarihleri arasında ikinci kez düzenlenen Antalya Diplomasi Forumu, "Diplomasiyi Yeniden Kurgulamak" temasıyla 75 ülkeden 17 devlet ve hükümet başkanı, 80 bakan ve 39 uluslararası örgüt temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirildi. Küresel barış ve istikrarın tesis edilmesi için çok taraflı mekanizmalara lider diplomasisi ile öncülük eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, 21. yüzyılın ilk çeyreğini geride bırakırken insanlığın küresel barışa, huzura ve refaha duyduğu özlemi, şöyle dile getirmiştir: "Bilimde, teknolojide, tarımda, sanayide, iletişimde ve ulaşım imkânlarında yaşanan onca ilerlemeye rağmen, insanlık olarak temel meselelerimizi henüz çözüme kavuşturamadığımızı görüyorum. Terörizm, açlık, yoksulluk, kıtalar arasındaki adaletsizlik, sıcak çatışma ve iç savaşlar iklim değişikliğinin yol açtığı çevre felaketleri küresel gündemin en üst sıralarında yer almayı ne yazık ki sürdürüyor. Ekonomiler büyürken, gökdelenler yükselirken, birilerinin cüzdanları şişerken, belli başlı ülkeler günden güne zenginleşirken, istatistikler bize daha müreffeh bir dünya resmi çizerken maalesef hemen yanı başımızda çocuklar açlıktan ölmeye devam ediyor. Açlık virüsü her yıl dünyada koronavirüsten daha fazla insanın hayatına mal oluyor. Bugün yeryüzünde her 10 saniyede 1 çocuk sırf bir lokma ekmek, 1 yudum su bulamadığı için ölüyor. İstikrarsızlık ve çatışmalar sebebiyle milyonlarca insan evlerini, yurtlarını terk etmek zorunda kalıyor. Akdeniz'de, Sahra Çölü'nde veya karlı bir dağın tepesinde yitip giden hayatlar insanların içinde bulunduğu çaresizliği ortaya koyuyor."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin değişen küresel dengeler karşısında diplomasiye ilişkin yaklaşımını ve önleyici diplomasinin önemini vurgulayarak, şöyle konuşmuştur: "Türkiye olarak uluslararası alanda öncülük ettiğimiz projeleri hayata geçirmek için sadece güçlü bir iradeye değil, aynı zamanda diplomaside yeni bir paradigmaya da ihtiyaç duyuyoruz. Diplomasiye yaklaşımımızın da değişmesi, dönüşmesi, yaşanan tecrübeler ışığında yeniden ele alınması gerektiği kanaatindeyiz. Diplomaside gelenek, deneyim, teamüller ve alışkanlıklar elbette önemlidir, ancak karşı karşıya bulunduğumuz girift sorunların çözümünde sadece bunlar kâfi değildir. Diplomasiden problemleri çözme kabiliyeti yanında daha çok sorunları önlemede, gerilimlerin önüne geçmede de istifade edilmelidir. Diplomasinin birincil görevi, barışı tesis etmek değil, barışı ve istikrarı tahkim etmek olmalıdır. Asıl maharet, sorunlar daha filizlenmeden zamanlıca müdahil olabilmektir; diğer türlü maliyetlerin artması vakit ve enerji kaybının yaşanması, acıların ve zulümlerin derinleşmesi kaçınılmazdır."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, küresel krizlerin sınırları aşan etkileri ve yaşanan acılardan ders çıkarma sorumluluğu üzerine ise şunları dile getirmiştir: "Dünyanın devasa bir köye dönüştüğü günümüzde nerede yaşarsak yaşayalım hiçbirimiz başkasından bana ne diyemez. Söndüremediğimiz her yangının, durduramadığımız her çatışmanın, engelleyemediğimiz her zulmün, üzerine gitmediğimiz her problemin eninde sonunda bizi de etkileyeceğini, bizi de yakacağını bilmeliyiz. Bu acı gerçeğe Suriye'de, Yemen'de, Afganistan'da, Libya'da, Irak'ta, Arakan'da ve daha birçok kriz bölgesinde defalarca şahit olduk. Bu çatışma alanlarında çoğu kadın ve çocuk milyonlarca sivil hayatını kaybetti. Medeni değerler ve insani hasletler çok ağır yara aldı. Uluslararası kuruluşlara güven iyice dibe vurdu. Terör örgütleri ve aşırılık tüm dünyada zemin kazandı. İnsanlığın ortak kültür mirası olan kadim şehirler enkaz yığınına döndü. Kimi zaman coğrafi, kimi zaman kültürel sebeplerle görmezden gelinen bu kriz bölgelerinin tamamında ihmallerin bedelini sadece sorumlular değil, insanlık olarak hep birlikte ödedik, halen de ödüyoruz. Tarih, ibret almayanlar ve kıssadan hisse çıkarmayanlar için değerli dostlar, tekerrür eder. Ders alınmadığından sadece tarih değil, aynı zamanda acılar da tekrarlanır."

Antalya Diplomasi Forumu - 1-3 Mart 2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan lider diplomasisini pek çok platformda etkin bir şekilde yürütmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın himayelerinde ve Dışişleri Bakanlığının ev sahipliğinde 1-3 Mart 2024 tarihleri arasında "Krizler Döneminde Diplomasiyi Öne Çıkarmak" temasıyla düzenlenen Antalya Diplomasi Forumu'nda da Devlet ve Hükümet Başkanları, Bakanlar, diplomatlar, iş insanları, akademisyenler ile düşünce kuruluşları, gençlik ve medya temsilcileri geniş kapsamlı görüş alışverişinde bulunmak üzere bir araya geldi. 2024'te 3'üncüsü düzenlenen foruma yaklaşık 4.000 kişi fiziksel olarak katılırken, çevrimiçi katılım sayısı yaklaşık olarak 100.000 kişiyi aştı ve daha geniş kamuoyu erişimi yaklaşık olarak 3,5 milyon kişiye ulaştı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, açılış konuşmalarında Gazze'de yaşananların yanı sıra İslamofobi, iklim değişikliği ve uluslararası sistemdeki adaletsizliklere ilişkin değerlendirmelerde bulunarak, şöyle devam etti: "21. yüzyıl, beklentilerin tam aksine giderek bir buhranlar çağına dönüşmektedir. Herkesin diline pelesenk ettiği 'kural temelli uluslararası düzen' anlamını ve ağırlığını kaybetmekte, bir slogandan öteye geçememektedir." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarına ilişkin, "Gazze'de yaşananlar kesinlikle bir savaş değildir. Bir soykırım girişimidir" ifadelerini kullandı. İsrail'in sivilleri, hastaneleri, okulları ve ibadethaneleri hedef aldığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze'de kalıcı barışın sağlanması için Filistin meselesinin adil bir çözüme kavuşturulması gerektiğini belirtti ve "1967 sınırları temelinde, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi bütünlüğe sahip bir Filistin devletinin kurulması artık ertelenemez bir zarurettir" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında küresel ölçekte yaşanan krizlerin yanı sıra iklim değişikliğinin yol açtığı sorunlara da değindi. Erdoğan, "İklim değişikliği, sadece belli ülkelerin değil, tüm insanlığın ortak sorunudur" değerlendirmesinde bulunarak, küresel sorunlarla mücadelede işbirliğinin önemine dikkat çekti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında İslamofobi ve yabancı düşmanlığının dünya genelinde giderek yaygınlaşmasına da dikkat çekerek, bunun küresel barış ve toplumsal huzur açısından tehdit oluşturduğunu ifade etti. Erdoğan, "İslam düşmanlığı ve yabancı karşıtlığı, özellikle Batı toplumlarında giderek daha fazla normalleştiriliyor" değerlendirmesinde bulundu.

Antalya Diplomasi Forumu - 11-13 Nisan 2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde ve Dışişleri Bakanlığının ev sahipliğinde 2025'te 4'üncüsü "Ayrışan Dünyada Diplomasiyi Sahiplenmek" teması ile düzenlenen Antalya Diplomasi Forumu geniş bir uluslararası katılımla gerçekleşti. 140'ı aşkın ülkeden 20'den fazla devlet ve hükûmet başkanı, 74 Bakan, 450'ye yakın üst düzey temsilci ve yaklaşık 6000 kişinin katıldığı forumda uluslararası birçok mesele ele alındı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, forum kapsamında devlet ve hükümet başkanlarıyla yoğun diplomasi trafiği yürüttü, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarının sona erdirilmesi, Suriye'deki gelişmeler, terörle mücadele, Ukrayna'da kalıcı barışın tesisi gibi konularda Türkiye'nin mesajlarını ve beklentilerini paylaştı.

Açılış konuşmalarında Cumhurbaşkanı Erdoğan, bugün de uluslararası siyasetin gündemini domine eden birçok sorun, savaş, kriz ve gerilimin yine Türkiye'nin yakın çevresinde cereyan ettiğini vurgulayarak "Şunu da iftiharla söylemek durumundayım; biz bu coğrafyanın sadece sakinleri değiliz, aynı zamanda sahipleriyiz. Bin yıldır buradayız, bu topraklardayız. İnşallah daha nice asırlar boyunca yine burada olacağız." diye konuştu. İnsanlık tarihiyle yaşıt olan bölgenin, bu köklü tarihine uygun olarak medeniyetin, huzurun, güvenliğin, barışın coğrafyası olmasını istediklerini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Biz artık çatışmanın değil uzlaşmanın, ayrışmanın değil ittifakın, kan, gözyaşı, acı ve gerilimin değil refahın ve istikrarın egemen olduğu bir bölge görmek, böyle bir dünyada yaşamak, evlatlarımıza böyle bir dünya bırakmak istiyoruz. Elbette bunun kolay olmadığını biliyoruz." ifadesini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, barışın, savaştan daha fazla emek istediğinin farkında olduklarını belirterek kolayı değil her zaman zoru seçtiklerini, bugün de zor olanın tarafında bulunduklarını vurguladı. Bu anlayışla Ukrayna, Sudan, Libya, Somali gibi yakın dostluk içinde olunan ülkelerde nasıl barış ve istikrar için mücadele ediyorlarsa, Afrika ve Asya'da da arabuluculuk ve kolaylaştırıcılık gibi inisiyatiflerle sorumluluk üstlendiklerini dile getirdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarına ilişkin olarak, Türk milletinin tarih boyunca olduğu gibi bugün de Filistinlilerle tam bir dayanışma içinde hareket ettiğini vurguladı. İsrail'in özellikle Lübnan'a ve Suriye'ye yönelik saldırılarıyla bölgenin istikrarını doğrudan tehdit eden sorunlu bir ülkeye dönüşmekte olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, tüm bölge halkları için barış, istikrar, refah ve güven istediklerini ifade etti.

Yeniden Asya Açılımı ile Asya ülkeleriyle siyasi temas ve istişareleri her geçen gün arttırdıklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Afrika ortaklık politikasıyla da kazan-kazan yaklaşımıyla iş birliklerinin geliştiğini belirtti. Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) hedefinden uzaklaştığına dair iddia ve eleştirilerin bir geçerliliğinin olmadığını da dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, AB tam üyeliğinin hâlen Türkiye'nin stratejik hedefi olduğuna dikkati çekti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ile de ilişkileri geliştirmenin gayretinde olacaklarını belirterek "Gümrük tarifeleri üzerinden kızışan ticari rekabetin yıkıcı hâle gelmemesi için elimizden geleni yapmaktayız. Şoklara karşı dirençli ekonomisiyle Türkiye, bu süreci sadece sorunsuz atlatmakla kalmayacak, Allah'ın izniyle yeni dönemin kazananlarından da biri olacaktır." dedi.

Antalya Diplomasi Forumu - 17-19 Nisan 2026

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın lider diplomasisiyle dünya liderleri ve hükümet yetkilileri, 17-19 Nisan'da "Yarını Tasarlarken Belirsizliklerle Baş Etmek" ana temasıyla bir araya geldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın himayesinde ve Dışişleri Bakanlığının ev sahipliğinde düzenlenen 5. Antalya Diplomasi Forumu'nda, 150'den fazla ülkeden 20'yi aşkın devlet ve hükûmet başkanı, yaklaşık 15 devlet ve hükûmet başkan yardımcısı, 40'tan fazlası dışişleri bakanı olmak üzere 50'nin üzerinde bakan, 75'i uluslararası kuruluş temsilcisi olmak üzere 460'ı aşkın üst düzey yetkilinin yanı sıra aralarında akademisyen ve öğrencilerin de bulunduğu çok sayıda konuk yer aldı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan forumun açılışında yaptığı konuşmada mevcut uluslararası sistemin ahlaki ve varoluşsal bir kriz içinde olduğunu vurguladı. Forumu sadece diplomatik bir temas noktası değil, küresel aklın ve vicdanın ortak kürsüsü olan bir "akıl platformu" olarak nitelendiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, özellikle Gazze'de yaşanan soykırımı modern düzenin yapısal çürümesinin ve meşruiyet krizinin en bariz örneği olarak gösterdi. Küresel sistemin sadece "güçlünün hukukunu" gözettiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dünya 5'ten Büyüktür" şiarıyla ifade edilen temsil açığı kapatılmadan ne sistem krizinin çözülmesinin ne de daha adil bir dünya inşasının mümkün olduğunu ifade etti.

Bölgesel krizlere ve çözüm yollarına da geniş yer ayıran Cumhurbaşkanı Erdoğan, Pakistan Başbakanı Şerif'in girişimleriyle sağlanan 15 günlük ateşkesten duyduğu memnuniyeti dile getirerek kalıcı barış için yapıcı diyalog ve diplomasinin önemine dikkat çekti. Türkiye'nin "Barışın Anahtarı" misyonuyla Ukrayna, Suriye ve Balkanlar gibi pek çok coğrafyada kolaylaştırıcı rol üstlenmeye hazır olduğunu ve komşularıyla iş birliğine açık olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan; Kalkınma Yolu ve Balkan Barış Platformu gibi stratejik projelerin altını çizdi.

Konuşmasında Türkiye'nin Avrupa'nın ayrılmaz bir parçası olduğunu ve AB üyeliği hedefini koruduğunu hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Türkiye olarak, bir yandan farklı bölge ve kıtalarda barışçıl dış politikalar yürütürken diğer yandan da mevcut ittifak bağlarımızı tahkim ediyoruz." dedi. Türkiye'nin Avrupa-Atlantik Bölgesinin kolektif güvenliğinin teminatı olan NATO'nun önde gelen ülkelerinden biri olarak 2026 Temmuz ayında Ankara'da yapılacak NATO Liderler Zirvesi hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kasım ayında Antalya'da düzenlenecek COP31 gibi önemli organizasyonlarla küresel dayanışma zeminini güçlendirme kararlılığını yineledi.

CLIMATE ACTION SUMMIT 2019
CLIMATE ACTION SUMMIT 2019
CLIMATE
INDIA
KENYA
LUXEMBOURG
KIRIBATI
NIGERIA
POLAND
PORTUGAL

10

Küresel Sınamalar: İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Küresel Sınamalar: İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik

Türkiye son 20 yılda bölgesel ve küresel sınamalara çözüm arayışında, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde öncü ülke konumuna gelmiştir. İklim değişikliği de bu yüzyılın en önemli küresel sorunlarından biri olarak istisnasız tüm ülkeleri etkilemiştir.

Türkiye jeopolitik konumu ve medeniyet anlayışının bir gereği olarak iklim değişikliği ile mücadelede dünyaya örnek olacak çalışmalar ortaya koymaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye, son yıllarda çevre, şehircilik ve iklim politikalarında önemli adımlar atmıştır. Paris Anlaşması'nın onaylanması, 2053 Net Sıfır Emisyon hedefinin açıklanması, uzun dönemli iklim stratejisinin hazırlanması, Ulusal Katkı Beyanlarının güncellenmesi, İklim Kanunu'nun kabulü ve Emisyon Ticaret Sistemi hazırlıkları, COP31'e ev sahipliği yapılmasına yönelik çalışmalar yapmıştır. Bunlara ilaveten Erdoğan, iklim değişikliği konusunda sessiz kalmayarak şahsı ve Hanımefendi Emine Erdoğan ile öncü çalışmalar yürütmüştür.

İklim değişikliği ve etkileri, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın küresel yönetim sistemindeki eşitsizliklere ve haksızlıklara yönelik katıldığı her platformda yaptığı itirazlarının ne kadar haklı olduğunu göstermektedir. Erdoğan, "Daha adil bir dünya mümkün" anlayışıyla küresel iş birliği ve dayanışma ile insanlığın ortak sorunu olan iklim kriziyle mücadele edilebileceğini sıklıkla vurgulamaktadır. Erdoğan liderliğinde Türkiye, tüm çalışmalarının merkezine Yeşil Kalkınma Devrimini yerleştirerek, iklim krizinin çözümünde öncü ve etkin bir rol üstlenmektedir. Lider diplomasisinin uzun bir geçmişe ve deneyime sahip olma gibi somut örneklerini 20 yılı aşkın iktidar tecrübesiyle bünyesinde barındıran Erdoğan, ulusal ve bölgesel konulara değil uluslararası konulara da odaklanmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Türkiye, kadim kültüründen ilhamla Yeşil Kalkınma Devrimi'ni tüm çalışmalarının merkezine yerleştirmelidir." vizyonu çerçevesinde oluşturulan politikalar, Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadele konusunda göstermiş olduğu azimli ve kararlı çalışmalarla desteklenmektedir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Japonya Ziyareti - 27.06.2019

Küresel ekonomik iş birliği ve eş güdüm açısından önemli bir platform olan G20'nin önemli gündem konularından bir tanesi de iklim değişikliği konusudur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2019 yılında gerçekleştirilen G20'nin özellikle önem verdiği konular arasında iklim değişikliği konusunun yer aldığına dikkati çekerek şunları söylemiştir:

"G20 içerisindeki en düşük emisyonlara sahip ülkelerden biri olarak bu alanda gerekli katkıyı sağlıyoruz. Biz başından beri iklim değişikliği alanında hakkaniyetli bir yaklaşım ortaya konulması gerektiğinin altını çiziyoruz. Devletlerin tarihi sorumluluklarının ve kalkınma seviyelerinin dikkate alınmasına ihtiyaç vardır." Cumhurbaşkanı Erdoğan, küresel sınamalara karşı adil, hakkaniyetli ve vicdanlı çözümlerin bulunması gerektiği konusunu bir kez daha küresel kamuoyunun gündemine taşımıştır.

BM İklim Eylemi Zirvesi - 23.09.2019

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 23 Eylül 2019 tarihinde BM Genel Kurulu'nda gerçekleşen İklim Zirvesi'nde yaptığı konuşmada, yeryüzünde insanın istifadesine sunulmuş her şeyin bir emanet olduğunu belirterek bir sonraki sahibine teslim edilinceye kadar emanetin en iyi şekilde korunması gerektiğini vurgulamıştır.

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in "Tüm ülkeler iklim değişikliğiyle mücadele hususunda elini taşın altına koymalıdır" sözlerini hatırlatan Erdoğan, liderliği boyunca dile getirdiği "Küresel sorunların çözümünde gerek bölgesel, gerek uluslararası düzeyde iş birliğinin tesis edilmesi şarttır" sözünü bir kez daha hatırlatmıştır.

Türkiye'nin iklim değişikliği ile başarılı bir mücadele verdiğini ve atık yönetimi, iklim dostu teknoloji, enerji kaynaklarının kullanımı, hava, su ve toprak kalitesinin iyileştirilmesi yönünde önemli gelişmeler kaydettiğini ifade etmiştir. Erdoğan ortak evimiz dünyanın geleceği için iklim değişikliğiyle mücadele politikası yürütmede uluslararası alanda önemli bir aktör haline gelmiştir.

Biyolojik Çeşitlilik Zirvesi - 30.09.2020

Türkiye, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde iklim değişikliğiyle mücadelede ön safhalarda yer almış ve almaya devam etmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM 75. Genel Kurulu etkinlikleri kapsamında düzenlenen Biyolojik Çeşitlilik Zirvesi'ne 30 Eylül 2020 tarihinde video mesaj göndermiş ve insanlığın COVID-19 gibi küresel bir sınamadan geçtiği dönemde salgının hem sağlık hem de ekosistemdeki menfi etkilerinin nasıl yönetilebileceğini Türkiye'nin deneyimlerinden yola çıkarak dile getirmiştir. Lider diplomasisindeki tecrübeleri ışığında Koronavirüs salgını gibi kötü olaylar karşısında ülkelerin ders çıkarmaları gerektiği mesajını vermiştir.

İklim Liderler Zirvesi - 22.04.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak için yoğun bir çaba harcamaktadır. ABD'nin ev sahipliğinde 40 ülke liderinin katıldığı çevrimiçi İklim Zirvesi'nde konuşan Erdoğan, ülke liderlerine Türkiye'nin yenilebilir enerjide bölgesinde lider ülke konumunda olduğundan gururla bahsetmiş ve bunu somut örneklerle şöyle açıklamıştır:

"Hâlihazırda elektrik kurulu gücümüzde yenilenebilir enerji kaynaklarının payı yüzde 52,3'tür. Bu oranla Avrupa'da 6'ncı, dünyada 13'üncü sırada yer alıyoruz. Hidroelektrik santrali kurulu gücünde ise Avrupa'da 2'nci, dünyada 9'uncu sıradayız. Elektrik üretimimizi 2030 yılına kadar güneş enerjisinden 10 gigavat, rüzgâr enerjisinden 16 gigavat kapasitesine çıkaracağız. Enerji verimliliğine yönelik atacağımız adımlar sayesinde 2023 yılında 66.6 milyon ton karbondioksit emisyon azaltımı hedefliyoruz."

Her konuda olduğu gibi iklim değişikliği konusunda da dezavantajlı grupların yanında yer alan Erdoğan ülkelerin maalesef eşit konumda olmadığını, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında yük paylaşımının adil bir şekilde yapılmasının iklim değişikliğiyle mücadeleyi güçlendireceği değerlendirmesinde bulunmuştur.

BM Gıda Sistemleri Zirvesi - 23.09.2021

Türkiye iklim değişikliği ile mücadelede tecrübe ve imkanları sayesinde başarılı çalışmalar ortaya koymuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan lider diplomasisi ile konusu "iklim değişikliği" olan platformlarda Türkiye'nin mücadelesinin sesi olmuştur. Çevrim içi olarak düzenlenen BM Gıda Sistemleri Zirvesi'ne video mesaj göndererek dünyaya seslenmiştir.

Erdoğan "Daha adil bir dünya" arayışını bu kez de iklim değişikliğiyle mücadele konusunda tekrarlamıştır. "Yoğunluğu ve yıkıcı etkileri artan iklim felaketleri, su kıtlığı, kuraklık gibi iklim değişikliğinin neticeleri de gıda kaynaklarını menfi şekilde etkiliyor. Bu şekilde gıda sistemlerine yönelik maliyetler artarken gıda kaynaklarına erişim zorlaşmakta, zedelenen gıda güvenliği günümüzün en önemli imtihanlarından kitlesel göçü teşvik etmektedir."

İslam İşbirliği Teşkilatı Gıda Güvenliği Konferansı - 27.10.2021

İnsanlığın geleceği için iklim değişikliğiyle mücadelenin yürütülmesi zorunlu olan yeni bir dönem başlatıldığını özellikle vurgulayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 27 Ekim 2021 tarihinde İslam İşbirliği Teşkilatı 8. Gıda Güvenliği ve Tarımsal Kalkınmadan Sorumlu Bakanlar Konferansı'na video mesaj göndermiştir. Gönderdiği mesajda dünya nüfusunun artışına bağlı olarak küresel gıda talebinin arttığını, afetler, su kıtlığı, orman yangınları, sel, erozyon, kuraklık gibi iklim değişikliğinin menfi sonuçlarının da gıda kaynaklarını tahrip ettiğini ve dezavantajlı grupların gıdaya erişiminin zorlaştığını İslam ülkelerine de anlatarak konunun ehemmiyetine dikkatleri çekmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan lider diplomasisi ile uluslararası platformlarda da sorunların çözümü için harekete geçilmesini sağlamaktadır. Bu toplantıda da "İslam İşbirliği Teşkilatı üyeleri olarak daha adil bir dünya için sesimizi yükseltmek insanlığa karşı mesuliyetimizin bir gereğidir. Tabii bunun için öncelikle aramızdaki dayanışma ve iş birliğini artırmamız büyük önem arz ediyor." sözleriyle yine dayanışma ve iş birliği için harekete geçilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

G20 Liderler Zirvesi - 31.10.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan; "Dünya bencilce tüketilmeye devam edilmesi halinde nefes alınabilecek atmosfer, içilecek bir damla su, ekilecek bir karış toprak dahi kalmayacak." sözleriyle neden küresel iklim değişikliğine karşı mücadele verilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, G20 Roma Liderler Zirvesi boyunca yaptıkları tüm temaslarla iklim değişikliğiyle mücadelede acilen somut ve gerçekçi çözümlere ulaşılması gerektiğine vurgu yaptıklarını bildirmiştir.

Türk Konseyi 8. Zirvesi - 12.11.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, dijital dönüşümde de liderlik yapmaktadır. "Yeşil Teknolojiler ve Dijital Çağda Akıllı Şehirler" teması altında düzenlenen Türk Konseyi 8. Zirvesi'nin açılışında konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum noktasında dijital çağda çevreye duyarlı çabalarıyla yeni bir kapı açmıştır.

Dijital dönüşümde neler yapılması gerektiği konusundaki yol haritasını "Önümüzdeki süreçte şehirlerimizi yeni teknolojileri ve yenilikçi yaklaşımları kullanarak, akıllı şehirlere dönüştürmeliyiz. Teşkilat olarak bu konularda ortak politikalar geliştirmeli ve dijital dönüşüme liderlik etmeliyiz. Bu doğrultuda tüm paydaşlarla birlikte insan odaklı ortak stratejik planlar oluşturmalı, dijital dönüşümün yol haritasını belirlemeliyiz, yeşil büyümeye yönelik ortak projelere birlikte imza atmalıyız." şeklinde açıklamıştır.

Abu Dabi Veliaht Prensi bin Zayed Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde - 24.11.2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkiye'yi ziyaret eden konuklarıyla gerçekleştirdiği görüşmelerde iklim değişikliği konusu da önemli bir yer almıştır. Ülkeler arası iş birliği anlaşmalarında iklim değişikliği de gündem maddesi olmuştur. 24 Kasım 2021 tarihinde Türkiye'ye resmî ziyaret gerçekleştiren Abu Dabi Veliaht Prensi Şeyh Muhammed bin Zayed Al Nahyan ile Cumhurbaşkanı Erdoğan arasında hem ikili görüşmeler hem de heyetler arası görüşmeler gerçekleşmiştir. Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşik Arap Emirlikleri arasında Çevre Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Birleşik Arap Emirlikleri Kasr El Vatan Sarayı'nda - 14.02.2022

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye, iklim değişikliği ile mücadelede samimi kararlılığını gösterecek birçok çalışma yürütmekte ve ülkeler arası ikili anlaşmalar imzalamaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 14 Şubat 2022 tarihinde 9 yıllık aranın ardından Birleşik Arap Emirlikleri'ne gitmiştir. Erdoğan'ın ziyareti onuruna Abu Dabi ve Dubai'deki sembol binalara Türk bayrağı yansıtılmıştır.

2021 yılı Kasım ayında Ankara'da temelleri atılan Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki yeni dönem ilişkilerinde iklim değişikliği konusu da önemli bir yer edinmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Abu Dabi Veliaht Prensi Şeyh Muhammed bin Zayed El Nahyan'ın bir araya geldiği ziyaret kapsamında Türkiye-BAE arasında da iklim değişikliği olmak üzere kritik alanlarda 13 anlaşma imzalanmış ve iş birliği yapılması yönünde anlaşmaya varılmıştır.

Enerji ve İklim Konulu Büyük Ekonomiler Forumu - 17.06.2022

Erdoğan küresel sorunlar karşısında yenilikçi ve çözüm sunan lider diplomasisi örneği sunarak tüm dünyaya örnek olmaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan katıldığı toplantıda Türkiye'nin yerli ve millî otomobili TOGG'dan büyük bir gururla bahsetmiş, sürdürülebilir ve iklim dostu ulaşım türlerini yaygınlaştırdıklarının altını çizmiştir.

İklim değişikliğinin yıkıcı etkileri karşısında kimsenin kayıtsız kalmaması gerektiğini belirten Erdoğan "İklim değişikliği ve çevre sorunlarıyla mücadeleyi en öncelikli meselelerimizden biri olarak görüyoruz. Ulusal ve uluslararası tüm paydaşların katılımıyla İklim Şûrası'nı gerçekleştirdik. Yeşil Mutabakat ile uyumlu olarak Yeşil Eylem Planımızı kabul ettik. Ulaştırma kaynaklı emisyonun azaltılması ve gübre yönetimi noktasında da üzerimize düşen görevleri yerine getiriyoruz. Çölleşme ve erozyonla mücadelede dünyanın lider ülkelerinden biriyiz. Türkiye, yenilenebilir kurulu gücü itibariyle dünya 12'ncisi ve Avrupa 5'incisidir. Jeotermal kurulu gücünde Avrupa'da ilk sırada, hidroelektrik santrali kurulu gücünde ise Avrupa'da ikinci sırada yer alıyoruz." sözleriyle attıkları somut adımları sıralamıştır.

Irak Başbakanı Sudani'nin Ziyareti - 21.03.2023

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan dünyaya adeta lider diplomasisi dersi vermektedir. Her zaman sıkıntı çeken ülkelerin yanında olmuştur. 21 Mart 2023 tarihinde Türkiye'ye resmî ziyaret gerçekleştiren Irak Başbakanı Muhammed Şiya es Sudani'yi kabul eden Cumhurbaşkanı Erdoğan lider diplomasisi bağlamında girişimcilik özelliği ile Irak'ın karşı karşıya bulunduğu acil su sıkıntısını gündeme getirmiş, akılcı ve bilimsel bir iş birliği sunmuştur.

Yaptıkları ortak basın toplantısında Erdoğan "Su meselesini, çatışma değil, müşterek çıkarlarımıza hizmet edecek bir iş birliği alanı olarak değerlendiriyoruz. Ancak, Türkiye'de de yağışlar son 62 yılın en düşük seviyesinde seyrediyor. İklim değişikliğinin derinleştirdiği bir kuraklık döneminden geçiyoruz. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Irak'ın sıkıntısının giderilmesi için, Dicle Nehri'nden bırakılan su miktarını bir ay süreyle, imkânlar ölçüsünde, artırma kararı aldık. Sınır aşan sularla ilgili meselelerin üstesinden ancak akılcı ve bilimsel iş birliğiyle gelebiliriz." diyerek Irak'ı yaşadığı sıkıntıda yalnız bırakmamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Yunanistan Başbakanı Miçotakis ile Görüşmesi - 06.09.2023

Başbakanı Kiryakos Miçotakis Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Birleşmiş Milletler 78. Genel Kurulu kapsamında New York'taki Türkevi'nde bir araya gelmiştir. Başbakan Miçotakis, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yapmış olduğu görüşmeye ilişkin olarak açıklamada 2023 yazında hem Türkiye'de hem Yunanistan'da yaşanan doğal afetlerden sonra iki ülke arasında iklim değişikliği konusunda yapılabilecek işbirliklerinin ele alındığını belirtmiştir. Miçotakis, "Bu işbirliği alanının da derinleştirilebileceğine inanıyorum. Böylece aralıkta Selanik'te düzenlenecek YDİK çerçevesinde imzalanacak anlaşmalardan bazılarının konusu olabilir." diye konuştu.

G20 Liderler Zirvesi - 10.09.2023

Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de düzenlenen 18'inci G20 Liderler Zirvesi'nin sona ermesinin ardından düzenlenen basın toplantısında konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, iklim değişikliği, biyolojik çeşitliliğin kaybı ve üçlü gezegen krizinin etkisini daha fazla hissettirdiğinin altını çizerek, bu sürecin geniş bir yelpazede yıkıcı sonuçlarını gördüklerini beyan etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Paris İklim Anlaşması'na "2053 net sıfır emisyon" ve "yeşil kalkınma" hedefleriyle en anlamlı katkıyı yapan ülkeler arasında olduklarını belirtirken, Emine Erdoğan'ın himayelerinde hayata geçirilen Sıfır Atık Projesinin bu süreçte bir dönüm noktası olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir: Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararıyla Sıfır Atık Projesinin küresel bir harekete dönüştüğünü aktaran Erdoğan, "Bu kararla 30 Mart 'Uluslararası Sıfır Atık Günü' olarak ilan edildi. Önerimiz sayesinde G20 bildirgesinde sıfır atık girişimlerinin önemine dikkat çekildi. Zirvenin ilk oturumunda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki yük paylaşımının adil bir şekilde yapılmasının önemini vurguladık. Ayrıca gelişmekte olan ülkelere yönelik finansman ve teknoloji transferinin arttırılmasının ehemmiyetine dikkat çektik."

BM Genel Kurulu - 19.09.2023

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler'in 78. Genel Kurulu görüşmelerinde katılımcılara yapmış olduğu hitapta sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesi için tüm ülkeleri güçlü irade sergilemeye davet ederek, şu ifadeleri kullandı: "Kalkınma yardımları konusunda dünyanın en cömert ülkeleri arasında yer alan Türkiye'nin bu çağrıyı yapma hakkı olduğuna inanıyoruz. İklim değişikliğine bağlı küresel sıcaklık artışının 1,5 santigrat dereceyle sınırlı tutulabilmesi giderek zorlaşıyor. Bunun şartlarından biri, kalkınmakta olan ülkelerin çabalarının finansal ve teknolojik olarak desteklenmesidir."

Gıda güvenliği ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına yönelik doğru politikalar ve yatırımların teşvik edilip uygulanması gerektiğine vurgu yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Emine Erdoğan'ın himayelerinde yürütülen Sıfır Atık Hareketi'ne vurgu yaparak tüm ülkelere şu konuşmayı yaptı: "Çocuklarımıza, bilinçsiz tüketimden doğan kirliliğe boğulmuş ve doğal kaynakları tüketilmiş bir dünyayı miras bırakamayız. Bu anlayışla, daha yaşanabilir ve adil bir dünya vizyonuyla, eşim Emine Erdoğan'ın himayesinde ülkemizde başlattığımız Sıfır Atık Hareketi'ni, Birleşmiş Milletlerde 105 ülkenin ortak sunuculuğunda kabul edilen kararla küresel boyuta taşıdık. Dün Türkevi'nde Küresel Sıfır Atık İyi Niyet Beyanını imzaladık. Sıfır Atık hedeflerimizin, iklim değişikliğiyle mücadeleye ve sürdürülebilir kalkınma çabalarına önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz. Buradan tüm ülkeleri, uluslararası kurumları ve sivil toplum kuruluşlarını Sıfır Atık Hareketine destek vermeye davet ediyorum."

Dünya Hükümetler Zirvesi - 13.02.2024

Cumhurbaşkanı Erdoğan, onur konuğu olarak katıldığı "Geleceğin Hükümetlerini Şekillendirmek" teması altında düzenlenen Dünya Hükümetler Zirvesi'nde iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir kalkınma konusunda Türkiye'nin mesuliyetlerini yerine getirdiğini belirtmiş ve kapsayıcı ve sürdürülebilir bir kalkınma için yeşil dönüşümün gerekliliğinin gün geçtikçe daha net görüldüğünü ve atık krizinden korunmanın da herkesin sorumluluğu olduğunu vurguladı.

Aralık ayında Birleşik Arap Emirlikleri'nin ev sahipliğinde düzenlenen COP28 Dünya İklim Eylemi Zirvesi'ne bu bilinçle katkı verdiklerini ifade eden Erdoğan, Türkiye olarak belirledikleri "2053 itibarıyla net sıfır emisyon" hedefi ve eşi Emine Erdoğan'ın himayesinde başlatılarak yürütülen Sıfır Atık projesiyle bu alandaki mesuliyetlerini yerine getirdiklerini söyledi.

Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi - 04.09.2024

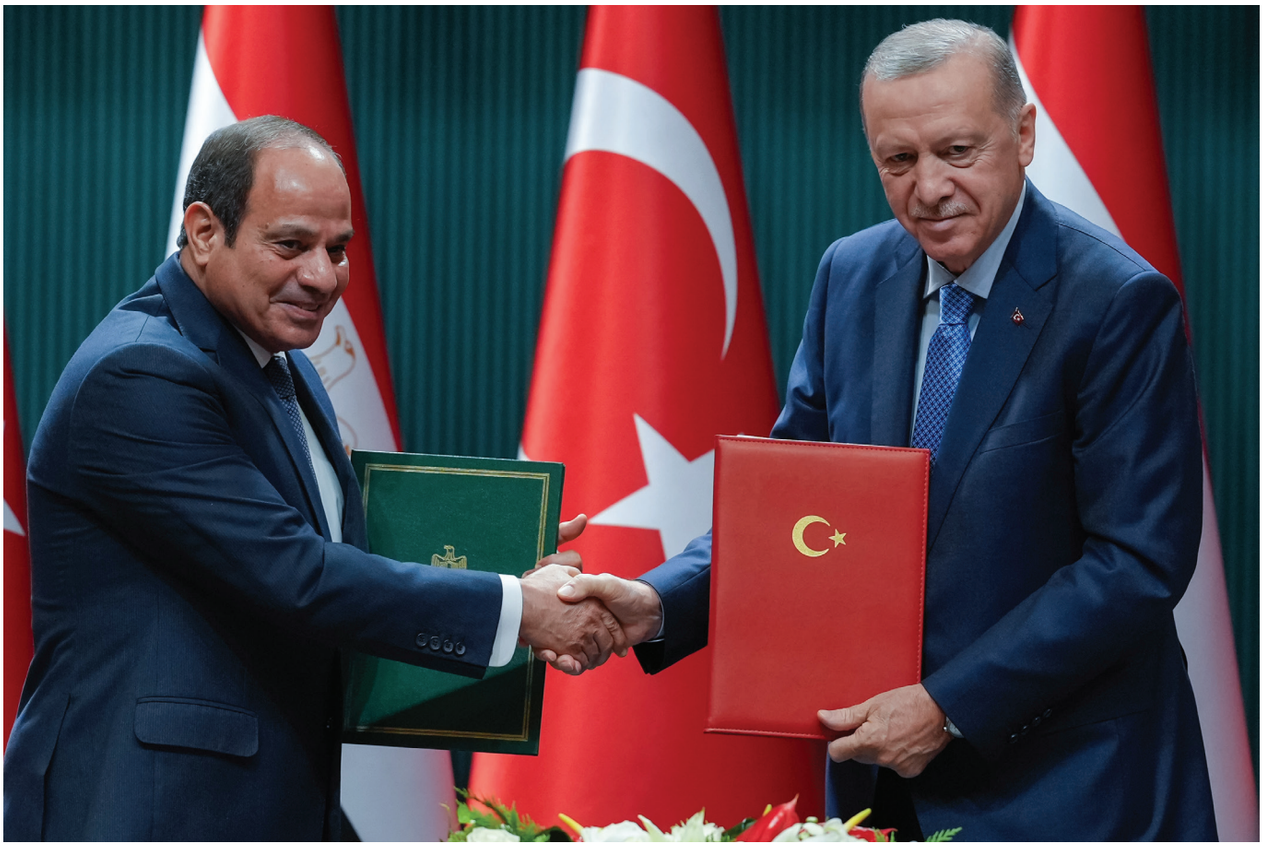

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve es-Sisi, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantısı'na başkanlık etti. 2025 yılının Türkiye ile Mısır arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının yüzüncü yılına işaret edilerek, iki ülkenin her alanda ortaklık ve işbirliklerini stratejik düzeye yükseltme iradeleri ifade edilmiş ve bu kapsamda 17 anlaşma imzalanmıştır. Konsey sonunda imzalanan ortak bildiride iki ülkenin sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği, çevrenin korunması ve gıda güvenliği dahil küresel zorluklarla mücadele ve uluslararası çabalara katkıda bulunmak amacıyla uluslararası alandaki eşgüdüm ve işbirliğini güçlendirme konusunda kararlı olarak, imtiyazlı, verimli ve karşılıklı yarar sağlayan bir ekonomik ortaklık yoluyla, ekonomik işbirliğinin halklarının refahına ve sosyo-ekonomik kalkınmasına muazzam katkısı konusundaki farkındalıklarını ifade etmişler ve çevre konularında ikili olarak ve her iki ülkenin de üyesi olduğu uluslararası örgütler çerçevesinde işbirliği yapılmasının önemi kabul edilmiştir.

BM Genel Kurulu - 24.09.2024

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler'in 79. Genel Kurulu görüşmelerinde katılımcılara yapmış olduğu hitapta daha adil, kapsayıcı ve kalkınmayı temin edecek çalışmalara destek verdiklerini belirterek iklim değişikliği ile mücadele ve Emine Erdoğan'ın himayelerinde yürütülen Sıfır Atık Hareketi'ne tüm ülkeleri, uluslararası teşkilatları ve sivil toplum kuruluşlarını ortak olmaya davet ederek şu konuşmayı yapmıştır:

"Bakınız, hiçbir ülke emisyon azaltımı ve iklim değişikliğine uyum sürecini tek başına göğüsleyemez. Gelişmekte olan ülkeler için en önemli hususlar, finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirmedir. Bakü'de düzenlenecek COP29 İklim Zirvesi'nin bu meselelerin çözümüne katkı yapacağına inanıyorum. Daha sürdürülebilir ve temiz bir dünya vizyonuyla eşim Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde başlattığımız Sıfır Atık Hareketi'ni Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 105 ülkenin ortak sunuculuğunda oy birliğiyle kabul edilen kararla küresel boyuta taşıdık. Buradan tüm ülkeleri, uluslararası teşkilatları ve sivil toplum kuruluşlarını hareketimize ortak olmaya davet ediyorum."

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 29. Taraflar Konferansı - 12.11.2024

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 29. Taraflar Konferansı Dünya Liderleri İklim Zirvesi'ne katılarak Devlet ve Hükûmet Başkanları Yüksek Düzeyli Oturumu'nda bir konuşma yaptı. Konuşmasında, "Bu ağır insani ve çevre felaketine sebep olanların, uluslararası mahkemelerde bunun hesabını vermeleri gerektiğini düşünüyoruz." dedi.

İklim krizinin menfi etkilerinin en yoğun hissedildiği ülkeler arasında olduklarını vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "2053 yılı için net sıfır emisyona ulaşma ve Yeşil Kalkınma vizyonumuz ekseninde kilit sektörlerimizi dönüştürüyoruz. Yeşil finans stratejisini uygulama ve Ulusal Yeşil Taksonomi oluşturma gayretlerimiz devam ediyor. Emisyon Ticaret Sistemi'ni de ihtiva eden iklim kanunumuzu çok yakında Meclis'imize sunacağız. COP29 öncesinde iki yıllık şeffaflık raporumuzu ve uzun dönemli iklim stratejimizi yazmanlığa ilettik." diye konuştu.

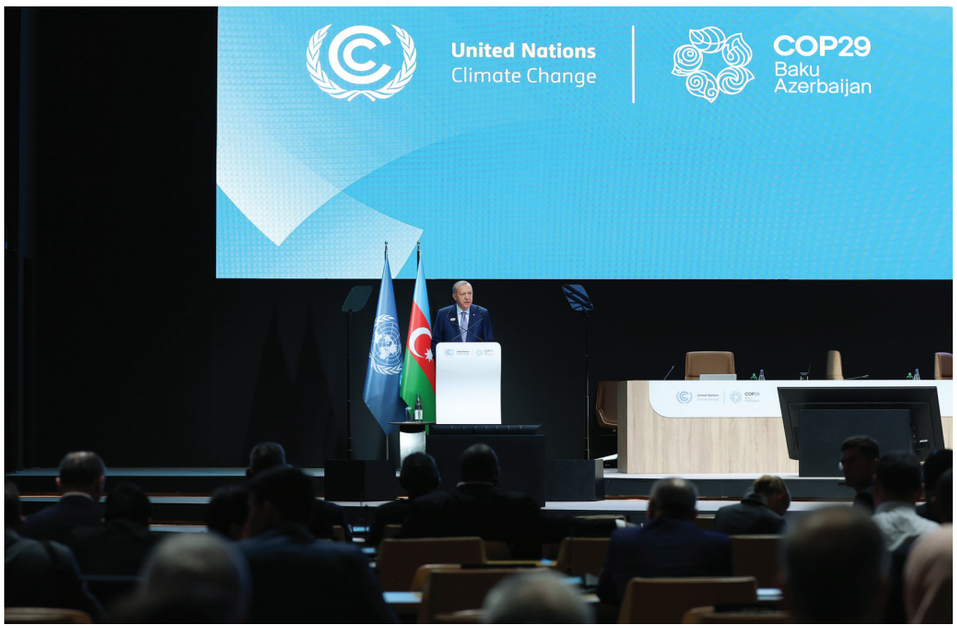

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2024-2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Strateji Eylem Planları'nı uygulamaya aldıklarını anımsatarak, şunları kaydetti: "Toplam kurulu güç içerisinde yenilenebilir enerjinin payını yüzde 59'a yükselttik. Bu oranla Avrupa'da 5'inci, dünyada 11'inci sıradayız. 2053 net sıfır emisyon hedeflerimiz için temel önceliklerimiz yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve nükleer enerjidir. Bugün 31 bin megavat olan rüzgâr ve güneş enerjisi kurulu gücümüzü 2035 yılında 120 bin megavata çıkaracağız. Nükleer enerjide ise 2050 senesinde, 20 bin megavatlık bir kapasiteye ulaşmayı hedefliyoruz. 2024-2030 yıllarını kapsayan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planımızla 100 milyon ton karbondioksit eş değeri emisyon azaltımı öngörüyoruz. Elektrikli millî otomobilimiz Togg'u yaygınlaştırmaya devam ediyoruz. Eşim Emine Erdoğan'ın himayesinde başlatılan ve küresel düzeye taşınan Sıfır Atık Projesi, iklim değişikliğiyle mücadelemize ilave güç katıyor. Bu sayede projenin başlangıcından bu yana 5,9 milyon ton sera gazı emisyonunun önüne geçtik. Su kaynaklarımızın etkin kullanımı için su verimliliği seferberliği ilan ettik."

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Zirvesi - 04.07.2025

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Azerbaycan'da 04 Temmuz 2025 tarihinde düzenlenen 17. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Zirvesi'nde yapmış olduğu konuşmada zirvenin iklim değişikliğine odaklanmasını son derece isabetli bulduğunu belirtmiş, tüm üye ülkelerin iklim değişikliğini merkeze alan sürdürülebilir kalkınma vizyonuna katkı sağlamalarının önemine vurgu yapmıştır. Konuşmalarının devamında, "Türkiye olarak 2053 yılı için net sıfır emisyona ulaşma ve yeşil kalkınma vizyonumuzu gerçekleştirme yolunda kilit sektörlerimizi dönüştürüyoruz. Bilhassa enerji alanında yenilikçi girişimlerimizle yenilenebilir enerjinin toplam kurulu güç içerisindeki payını yüzde 59'a çıkardık. Bu oranla Avrupa'da 5'inci, dünyada 11'inci sıraya yükseldik. 2024-2030 yıllarını kapsayan ulusal enerji verimliliği eylem planımızla 100 milyon ton karbondioksit eşdeğeri emisyon azaltımı öngörüyoruz." demiştir.

BM Genel Merkezi İklim Zirvesi - 24.09.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde düzenlenen İklim Zirvesi'nde yapmış olduğu hitaplarda, "2053 yılı için net sıfır emisyon hedefimiz doğrultusunda kilit sektörlerimizi dönüştürmeye devam edeceğiz." dedi. Paris Anlaşması kapsamında hazırlanan ikinci ulusal katkı beyanını da tüm sektörleri ve tüm sera gazlarını kapsayacak şekilde belirlediklerini dile getiren Erdoğan, "Ekonomide uygulayacağımız politikalarla 2035 yılında 466 milyon ton emisyon azaltımı sağlamayı ve emisyonlarımızı 643 milyon tona düşürmeyi hedefliyoruz." diye konuştu.

Zirve hitaplarında, yenilenebilir enerji kullanımını ve enerji verimliliğini artırırken, sanayide düşük karbonlu teknolojileri yaygınlaştırdıklarını vurgulayan Erdoğan, konuşmalarına şöyle devam etti: “Bu yıl itibarıyla toplam kurulu güç içerisinde yenilenebilir enerjinin payını yüzde 60’ın üzerine çıkardık. Elektrikli araç üretimi başta olmak üzere altyapıyı hızla güçlendiriyor, demir yolu yatırımlarına öncelik veriyoruz. 2053 yılı için net sıfır emisyon hedefimiz doğrultusunda kilit sektörlerimizi dönüştürmeye devam edeceğiz. Bu hedefleri gerçekleştirmek için uluslararası finansmana erişim ve teknoloji alanındaki işbirlikleri elzemdir. Su verimliliği seferberliğimiz ile küresel düzeye taşınan eşim Emine Erdoğan’ın himayesindeki ‘sıfır atık’ hareketinin iklim değişikliğiyle mücadelemizde kritik rol oynadığını özellikle vurgulamak isterim.”

G20 Liderler Zirvesi - 22.11.2025

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde G20 Liderler Zirvesi kapsamında düzenlenen "Dirençli Bir Dünya-G20'nin Katkısı: Afet Riskini Azaltma, İklim Değişikliği, Adil Enerji Dönüşümü, Gıda Sistemleri" başlıklı oturumda yapmış olduğu konuşmada Türkiye'nin iklim krizinin menfi etkilerinin en yoğun hissedildiği ülkeler arasında olduğuna dikkati çekerek, "2025 yılında karşı karşıya kaldığımız ve ardından yaşanan şiddetli kuraklık hem gıda fiyatlarında hem de enerji arzında büyük baskılar doğurdu. Yaşadığımız her acı tecrübe, iklim değişikliğiyle mücadeleye, sürdürülebilir kalkınmaya, gıda, su güvenliğini güçlendirmeye önem vermemiz gerektiğini gösteriyor." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, G20 olarak gıda güvenliğini tesis etme noktasındaki çabalarını gelecek dönemde artırmalarının son derece yerinde bir tercih olacağına inandığını belirterek, "Tabii tüm bu gayretlerin ekonomik maliyeti çok yüksektir. Bilhassa gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarına cevap verecek bir finansman sisteminin hayata geçirilmesi gerektiğine inanıyorum." diye konuştu.

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

LEADER-TO-LEADER DIPLOMACY

FOREWORD

As countries have recently been facing various regional and global challenges, Türkiye has been pursuing a multidimensional and multifaceted diplomatic strategy. Our country stands out by making firm and secure diplomatic moves, even though this period is remembered as the year of crises for the entire world. We do not refrain from assuming responsibility and embrace as our guiding principles the pursuit of peace instead of war, the development of solutions rather than the creation of problems, and the safeguarding of the rights of the entire world over the global status quo. All of this elevates Türkiye to a key player in resolving numerous global crises and even to a safe haven for dialogue.

Especially in the last 20 years, we have made significant strides in all fields, including the economy, health, foreign policy, fight against terrorism, justice, education, transportation, technology, defence industry, energy, sports, and communication. Thus, we have not only ensured our nation's prosperity, development, democracy, and security but we have also become a significant actor in maintaining regional and global peace and stability. While building a great and powerful Türkiye, we have assumed a great responsibility with our public diplomacy models encompassing the entire globe, ranging from peace diplomacy to humanitarian aid under the motto "A Fairer World", and have led global diplomacy on critical issues.

Indeed, we can say that in recent years, Türkiye has been at the heart of global diplomacy. With the Black Sea Grain Initiative, we avoided a global food crisis while the war between Russia and Ukraine was still raging. Throughout this process, Türkiye has been in communication with both Russia and Ukraine and has earned the trust of both nations. With regard to the issue of Palestine, we made intensive efforts to stop the bloodshed in Gaza; we directly contributed to building a solution through the role we undertook in establishing the ceasefire. By hosting the 36th NATO Heads of State and Government Summit in our capital on 7-8 July 2026, we once again demonstrated our indispensable position in Euro-Atlantic security as the country with the Alliance's second-largest land force. Through the Antalya Diplomacy Forum, which we organise every year, we have established a platform for dialogue on global issues, bringing together leaders, ministers and diplomats from around the world. While deepening our relations with Africa in all areas, we helped ease the escalating tensions between Somalia and Ethiopia through our mediation, known as the "Ankara Process", and the signing of the Ankara Declaration.

Under the umbrella of the Organisation of Turkic States, we have strengthened the political, economic and strategic integration of the Turkic world, drawing strength from our shared history and culture. We have not only made great strides in addressing domestic and regional issues but also international ones, such as the fight against climate change. During this period, we have once again demonstrated our nation's success in the arena of leader-to-leader diplomacy and transformed Türkiye into a country that influences the development of the international community. This process has demonstrated the significance of what we regard as "leader-to-leader diplomacy".

In the absence of the necessary solidarity in the face of challenges such as crises, conflicts, injustices, climate change, and terrorism, international organisations are unable to fulfil their envisioned responsibilities regarding these issues. People-driven politics, political stability, and effective diplomacy have allowed Türkiye to be influential in its immediate region in a variety of fields as well as in global developments.

Ultimately, regional as well as global events have once again demonstrated the significance of the powerful image of a leader in foreign policy. Within the framework of the Century of Türkiye, Türkiye will maintain its influence and ensure peace and stability throughout its region and around the world, as it has done so in the past. I am extremely confident that our nation will attain a multitude of achievements and breakthroughs in the future.

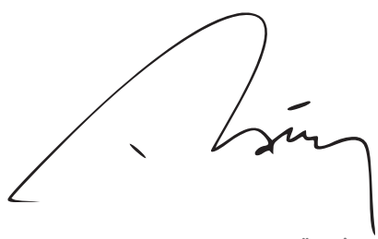

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE
RECEP TAYYİP ERDOĞAN

LEADER-TO-LEADER DIPLOMACY

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Leader-to-Leader Diplomacy

Since humanity began to live as a society, leaders and leader ship have been an important part of social and political life. Therefore, it is fair to say that the significance of studying leaders and leadership has grown as civilizations and history have developed. Leadership research has expanded beyond sociology to become an important area of study in international relations since the 1930s.

It is surely difficult to argue that the concept of leader-to-leader diplomacy emerged overnight. Leaders' personalities, beliefs, and political understanding have long been studied in the field of international relations in terms of their role in decision-making processes. As the world entered the era of strong leaders in the mid-2000s, leadership and leaders began to take centre stage in diplomacy. In other words, the paths of diplomacy and leaders have begun to intersect more frequently. Today, leadership has become an issue of debate because the leader is not just the supreme decision-maker of a sovereign state, as is assumed by classical approaches to international relations.

Since the outbreak of the Russia-Ukraine War, leader-to-leader diplomacy has been one of the most frequently mentioned concepts among the international public. History will always remember President Recep Tayyip Erdoğan's intensive diplomacy for regional and global peace. It is worth noting that leader-to-leader diplomacy is one of the most important complementary elements of Türkiye's recent enterprising and humanitarian foreign policy, not only in the context of the Russia-Ukraine War.

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

So, what exactly is the concept of leader-to-leader diplomacy?

Although there are numerous definitions of leader-to-leader diplomacy, it can be broadly defined as "the competence of political leaders to solve international problems through personal relationships with other leaders." As various regional and global issues have created turbulence in the international system over the past several years, leaders have become more influential and visible than ever before as the key actors that settle these processes. Therefore, it has become necessary to add new aspects to the basic definition of leader-to-leader diplomacy.

Leader-to-leader diplomacy stands out as the most fundamental foreign policy style of the leaders who will resolve the uncertainties of the 21st century. Therefore, it should be emphasised that four aspects are important in its implementation: enterprise, intense interaction, flexible thinking, and the friendship of leaders.

Due to the unpredictability of the current international system and the complexity of the problems, enterprise has gained prominence within the concept of leader-to-leader diplomacy. In addition to leader-to-leader diplomacy, enterprising leaders are the leaders who are actively involved in resolving international problems with their rapid and effective crisis management solutions.

Undoubtedly, maintaining close bilateral relations between leaders is one of the most important factors in leader-to-leader diplomacy. Intensive interaction usually refers to face-to-face meetings, but the digitalization of diplomacy has enabled faster and more instant communication through a variety of methods and tools.

Flexible thinking in solving challenging and complex problems is one of the factors that helps leader-to-leader diplomacy produce effective results. In the face of rapidly changing regional and global dynamics, flexible thinking paves the way for turning crises into opportunities and establishing new spheres of influence.

Even though friendship between leaders is controversial in international relations, it is important to note that leaders who assume the same role develop a relationship based on mutual trust and consistency.

This book will examine President Recep Tayyip Erdoğan's lead- er-to-leader diplomacy, which has inspired many leaders around the world and will resolve uncertainties at a time when the world is experiencing a historic period in terms of crises and shared problems, under specific chapters.

01

The World Is Bigger Than 5

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

The World Is Bigger Than 5

The international system that emerged after World War II and the United Nations Security Council (UNSC) as its outgrowth have attempted to play a role in resolving numerous regional and global issues. However, with the changing dynamics of the international system, shifting geopolitical priorities, and the evolving multipolar world order, the UNSC has lost its effectiveness. The UN has thus become an unjust and unrighteous international body where only the arbitrary decisions of the five permanent members are legally binding.

President Recep Tayyip Erdoğan, a leader who has devoted much of his personal and political life to the pursuit of a fairer world, has been advocating for the modernisation of the UN system since the mid-2000s with his "World Is Bigger than 5" motto. With his leader-to-leader diplomacy, he addressed this call in practically all geographies of the world and led the leaders of numerous countries, including the United States, to recognise this truth.

"The World Is Bigger than 5" uttered for the first time at the UN on - September 24, 2014

The 69th meeting of the United Nations General Assembly, where President Recep Tayyip Erdoğan clearly expressed his motto "The World is Bigger than 5" from the UN rostrum for the first time, was held in New York, US.

President Erdoğan criticised the structure of the United Nations by saying, "The fact that five permanent members of the UN Security Council are rendering it ineffective is not an acceptable situation for the global conscience." In this speech, he proclaimed to the world the foundations of diplomatic change for a fairer world, and since then, he has continued to advocate for a fairer world on numerous platforms through his leader-to-leader diplomacy.

Islamophobia Has Become Offensive - February 13, 2015

Calling for a restructuring of the United Nations Security Council (UNSC), which was ineffective in resolving global problems, via the motto "The World Is Bigger 5," President Erdoğan made a speech at the Matias Romero Institute in Mexico on February 13, 2015, expressing his quest for a fairer UN for the solution of many problems from Islamophobia to migration with the following words:

"Were not the UN General Assembly and the UN Security Council established to maintain justice and to fairly distribute freedoms? Can such a council distribute justice or maintain justice in the distribution of freedoms? There is a bloodbath in the Middle East. Is there anything the UN does? We are paying the price. Türkiye is currently accommodating two million refugees from Iraq and Syria. We are covering everything. Aside from our humanitarian aids, we have spent $5.5 billion so far. What is the UN's contribution to our budget? We have received only $250 million from the UN so far, but $5.5 billion is how much we spent. Where are those countries with lots of money, where is the UN, where is the UN Security Council?"

Honorary Doctorate Degree Presentation Ceremony at Makerere University in Uganda - June 1, 2016

President Recep Tayyip Erdoğan, the only leader in Türkiye's history to visit African countries that have historical and cultural ties with Türkiye, declared, "The World Is Bigger 5" to the world from exploited geographies at the Honorary Doctorate Degree Presentation Ceremony in Uganda as part of his African visits in 2016.

"Today, in front of you, my esteemed academicians, and the students, I will reiterate something I said at the press conference: the world is bigger 5. I am receiving an honorary doctorate degree in law, so we should scream to the whole world from Uganda what law requires; the world cannot depend on what five permanent members have to say. You cannot impose a landscape, designed in the post-World War I era, on today's people. We ask 'Is there any African permanent member?' No. There are 1.7 billion Muslims in the world. Is there any Muslim permanent member? No. In a world where might makes right, justice cannot be served. On the contrary, in a world where right makes might, justice can be served, and we pursue that."

President Erdoğan's Visit to India - May 01, 2017

With its expanding population, robust economy, and geopolitical position, India is regarded as one of the most significant countries of the coming era. Explaining his vision for a fairer world in different geographies of the world, President Recep Tayyip Erdoğan underlined that the United Nations requires inclusive and constructive reform and that different countries of the world must be represented at the Honorary Doctorate Degree Presentation Ceremony at Jamia Millia Islamia University in India.

President Erdoğan said, “We believe international stability and peace can be achieved only in a fair system. We should start restoring justice through the structures of international organisations responsible for resolving problems. The structure of the United Nations in general and the Security Council in particular must be reformed immediately. For instance, who can say that the Security Council, which does not have India, one of the most important countries in the world with a population of 1.3 billion people, has a healthy structure? How fair can a Security Council be where 1.7 billion Muslims are not represented?” stressing the importance of the presence not only of Türkiye but also of all countries and civilisations not represented in the UNSC.

President Erdoğan's Visit to South Africa - July 26, 2018

President Recep Tayyip Erdoğan, who has been voicing the importance of the quest for a fairer world in almost all countries for more than five years with his leader-to-leader diplomacy, met with the representatives of the Muslim Community in the Republic of South Africa in 2018 and said, "As long as Allah grants us health and opportunity, we will continue working together with Muslims for the welfare, peace, and prosperity of all humanity. We will determinedly maintain our struggle for rights and justice, which we have symbolised by saying, 'The world is bigger 5.' We, with this intention and passion, stand by the Africans, Palestinians, Bosnians, Syrians, Rohingya Muslims, and Turks. We will maintain this struggle until oppression in the world comes to an end, the innocent is happy and tears of the wronged stop." He also underlined that he would struggle for the establishment of the justice that Islamic geography deserves in the international arena and that the Islamic world is an essential component of the new international order.

Ottoman
Cricket Club

President Erdoğan's Visit to Malaysia - December 19, 2019

Speaking at the opening session of the Kuala Lumpur Summit on the margins of his visit to Malaysia at a time when the Asia-Pacific region is gaining ground economically and politically within the international system, President Recep Tayyip Erdoğan indicated the UN system's need for reform and stated: "The order, which was created by the victors of the Second World War to protect their own interests and which abandons the fate of the Islamic world's 1.7 billion population to the whim of the five permanent members of the Security Council, has already come to the end of its life span." In his remarks, President Erdoğan criticised the lack of comprehensiveness of the system once more.

UN General Assembly - September 22, 2020

The COVID-19 pandemic will be remembered as one of humanity's greatest challenges of the 21st century. Beyond being merely a medical crisis, the pandemic has made the gap between developed nations and the rest of the world clearer than ever. Amidst this reality, President Recep Tayyip Erdoğan addressed via videoconference the Unit- ed Nations General Assembly on September 22, 2020.

In his address, President Erdoğan reiterated the inadequacy and tardiness of United Nations bodies in intervention, problems in decision-making mechanisms, and their need for reform, not only when security concerns are raised but also in global pandemic situations such as COVID-19, by stating: "In the empty part of the glass, there is the need for a reform for multilateral organisations, in particular the United Nations." We have seen how ineffective the existing global mechanisms have been during this crisis. This was so much true that it took weeks, even months, for the Security Council, the most fundamental decision-making body of the United Nations, to include the pandemic on its agenda. Thus, we have once again seen the righteousness of the 'The World is bigger 5' thesis, which I have been advocating for years from this rostrum. The fate of humanity cannot be left at the mercy of a limited number of countries. In order to prevent the loss of the reputation of international organisations, we must first review our mentality, institutions, and rules. Effective multilateralism requires effective multilateral institutions. We must rapidly implement comprehensive and meaningful reforms, starting with the restructuring of the Security Council. We must provide the Council with a more effective, democratic, transparent, and accountable structure and functioning."

President Erdoğan's Visit to Azerbaijan - June 16, 2021

The friendly nation of Azerbaijan and its president, Ilham Aliyev, are close allies of President Erdoğan and of Türkiye. The two leaders, who have a brotherly relationship, have naturally concurred on the statement that the world is bigger than five.

President Erdoğan proved to the entire world that the global peace process is only possible through regional peace, that Türkiye's role in the peace process is greater than all UNSC members, and that this system should be revisited by stating, "There are countless benefits of Armenia opening its borders with Türkiye. In essence, it is up to us to ensure that this victory is shared by all. We must make the most of the opportunities that come our way so that no one will ever again place a chain of submission around the Caucasus's neck. Together with our allies, we are waging this battle on a global scale by proclaiming, 'The world is bigger 5.'"

Shanghai Cooperation Organisation Speech - September 16, 2022

The Shanghai Cooperation Organisation, of which Türkiye is an observer state, is a significant international organisation in its region and is expanding its global influence every day. At the 22nd Meeting of the Council of Heads of State of the Shanghai Cooperation Organisation, President Recep Tayyip Erdoğan reiterated to President Putin and the leaders of all member states that the world is bigger 5.

“While emphasising the need for reform in the global system, we work to establish a fairer, more inclusive, and more effective order with a much higher representation capacity. While doing so, we exert every effort to promote peace, security, stability, and prosperity in our region and beyond. Our aim is to create an environment of peace in our region and beyond in a spirit of enterprising diplomacy which focuses on human and humanitarian values. In this regard, we exert intensive efforts in order for the conflicts in Ukraine to be brought to an end through diplomacy. We maintain fruitful cooperation with the United Nations and the parties for the shipment of Ukrainian grain. We also exert sincere efforts in order for the grain to be delivered to those who need it the most, particularly our brothers and sisters in Africa.”

UN General Assembly, - September 24, 2022

The escalating security concerns in the world after the Russia-Ukraine conflict, the inability of the UN and the UNSC, which were established with the aim of eliminating security concerns, stopping armed conflicts, and establishing peace, to fulfil their duties and prevent the destruction of humanity and the millions of people who have lost their lives in numerous conflicts since 1945, as well as the failure in recent events, have once again been proved with the thesis "The World is Bigger 5" expressed by President Recep Tayyip Erdoğan at the UN General Assembly Meeting on September 24, 2014. About eight years later, US President Joe Biden and EU Council President Charles Michel backed President Erdoğan, who had been proclaiming on every stage for years that the international system and the UN structure were not fair, inclusive, or realistic.

In the summary of his speech on September 21, 2022, Joe Biden agreed with President Erdoğan's thesis, stating, "the time has come for this institution to become more inclusive so that it can better respond to the needs of today's world."

In his speech on September 23, 2022, Charles Michel not only agreed with President Erdoğan but also supported him by discussing the nature of the reform and stating: "In the United Nations, we all know that a robust multilateral system requires mutual trust. However, the current system is not inclusive and is not sufficiently representative. The use of the veto should be the exception, but it is becoming the rule. Reform is needed as a matter of urgency. Let me share with you this conviction: When a permanent member of the Security Council like Russia starts an unprovoked, unjustified war that has been condemned by the General Assembly, its suspension from the Security Council should be automatic."

UN General Assembly - September 19, 2023

In his address to the 78th United Nations General Assembly, President Erdoğan emphasised that the international system is confronted with challenges in the fields of security, economy, humanitarian affairs and environment; and listed Russia-Ukraine War, terrorism, energy and food security, climate change and Islamophobia among the issues of global priority.

Recalling that more than 50,000 people lost their lives in the earthquakes of 6 February 2023 and that hundreds of thousands of buildings were rendered unusable, Erdoğan thanked the international community for their solidarity with Türkiye; he also noted that Türkiye had sent humanitarian aid in response to the flood disaster in Libya.

Arguing that the UN Security Council "has ceased to be the guarantor of the world's security and, instead, has become a battleground for the political strategies of only five countries," Erdoğan urged for a more inclusive global governance architecture, in line with the principle he has long voiced: "The World Is Bigger 5."

Recalling that approximately 33 million tonnes of grain have been delivered to the global markets through the Black Sea Grain Initiative, Erdoğan announced that Türkiye would continue its efforts to end the Russia-Ukraine War through diplomacy, on the basis of Ukraine's territorial integrity. He warned the international public that 735 million people worldwide were grappling with hunger and that the target of Zero Hunger by 2030 was becoming increasingly unattainable.

Underscoring the need for a lasting solution in Syria, Erdoğan declared that the federation model was no longer possible in Cyprus and called for the international recognition of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). Advocating for the rights of all parties in the Eastern Mediterranean to be respected, dialogue in the Balkans to be maintained, and the strategic partnership with Africa to be strengthened, Erdoğan also stated that the Zero Waste Movement, initiated under the leadership of Emine Erdoğan, has attained a global dimension within the UN framework.

Antalya Diplomacy Forum - March 01, 2024

Antalya Diplomacy Forum, which convened for the third time, brought together heads of state and government, ministers, and representatives of international organisations on 1 March 2024. At the forum held under the theme "Advancing Diplomacy in Times of Turmoil", President Recep Tayyip Erdoğan once again drew public attention to the urgent necessity of a profound restructuring of the current global system, stressing that international institutions, particularly the UN Security Council, have reached an impasse across the conflict zones extending from Syria to Yemen and from Libya to Ukraine, while the actual collapse is unfolding in Gaza. Elaborating on his multidimensional foreign policy vision spanning from the Balkans to Central Asia and from Africa to Latin America, Erdoğan stated that Türkiye had reinforced its position as a power assuming regional and global responsibilities.

Concluding his speech by summarising Türkiye's resolve in the struggle for global justice, President Erdoğan noted, "We will not refrain from working under the motto that 'the world is bigger 5' and 'a fairer world is possible'". This is not merely the reiteration of a foreign policy slogan; it is an open declaration of a commitment that reflects the fundamental motivation behind Ankara's diplomatic engagement and the essence of its enduring call for global reform.

UN General Assembly - September 24, 2024

President Erdoğan framed his speech at the 79th United Nations General Assembly predominantly around the situation in Gaza. Emphasising that the United Nations is gradually turning into a "dysfunctional, unwieldy and inert structure", Erdoğan stated that more than 41,000 Palestinians had lost their lives in the ongoing Israeli attacks since 7 October 2023, nearly 100,000 people had been injured, and the whereabouts of more than 10,000 people remained unknown. Stating that the overwhelming majority of those killed were women and children, including more than 17,000 children, he said that Gaza had become "the largest cemetery for children and women in the world." He emphasised that the international community had failed to protect civilians, citing Hind Rajab, who lost her life just at the age of six.

Arguing that "not only people, but also the UN system, international law and the ideal of a fairer world have suffered grave damage in Gaza," Erdoğan stated that coercive measures against Israel should be considered should UN Security Council Resolution 2735 not be implemented. He recalled that Türkiye had applied to intervene in the case brought by South Africa before the International Court of Justice. He stated that Türkiye was among the countries providing the largest amount of humanitarian assistance to Gaza, having delivered more than 60,000 tonnes of aid, and that it had suspended trade relations with Israel.

Noting that the room for diplomacy was shrinking as the arms race intensified in the Russia-Ukraine War, President Erdoğan stated that Türkiye would continue to meticulously implement the Montreux Convention Regarding the Regime of the Straits. He emphasised that the conflict in Syria, which had persisted for more than 13 years, should be resolved through a political process in accordance with UN Security Council Resolution 2254. He also reaffirmed Türkiye's support for the Azerbaijan-Armenia peace process and for the territorial integrity of Bosnia and Herzegovina, as well as its continued commitment to EUFOR Althea.

Reiterating that the federation model in Cyprus was no longer viable, President Erdoğan renewed his call for the international recognition of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). He advocated respect for the legitimate interests of all parties in the Aegean and the Eastern Mediterranean. He noted that the Zero Waste Movement, under the auspices of First Lady Emine Erdoğan, had been elevated to the global level through a resolution adopted by the UN General Assembly with 105 countries as co-sponsors.

G20 Leaders Summit - November 19, 2024

At the press conference he held after the G20 Leaders' Summit in Rio de Janeiro, Brazil, President Recep Tayyip Erdoğan said the summit was held under the theme "Building a Just World and a Sustainable Planet". He said the summit addressed, among other topics, the fight against hunger, poverty, and inequality; sustainable development; and the reform of global governance institutions.

President Erdoğan emphasised that the current international system remains inadequate in the face of global problems, stating that the United Nations Security Council has become an elitist structure that prioritises the interests of only five permanent members rather than safeguarding the rights and interests of 193 countries. With the words, "As I have expressed at every opportunity, the world is bigger 5," President Erdoğan drew attention to the need to reorganise the international system on a fairer, more participatory basis. President Erdoğan went on to say that an effective United Nations system and Security Council reform lie at the heart of Türkiye's pursuit of a fairer world order. Stating that the proposition "the world is bigger 5" has been gaining support, particularly across Latin America, Africa, and Asia, Erdoğan emphasised that the Rio Summit is a significant example of the international resonance of this approach.

Türkiye-Malaysia Strategic Cooperation Meeting in the New Century - February 10, 2025

In his speech at the "Türkiye-Malaysia Strategic Cooperation Meeting in the New Century", held in Kuala Lumpur, the capital of Malaysia, President Recep Tayyip Erdoğan addressed the strategic cooperation between Türkiye and Malaysia and once again underscored his message that "the world is bigger 5", drawing attention to the unfair nature of the existing global system. In addition to assessments concerning the future of Türkiye-Malaysia relations, the meeting also addressed global political and economic developments, where President Erdoğan emphasised the need for a fairer and more inclusive international order.

President Erdoğan stated that the global system was shaped by the victors of the Second World War and that a significant proportion of the world's population is not adequately represented in decision-making mechanisms. He noted that the lack of representation of the Islamic world within the international system is one of the indications that the existing structure is unfair. "We openly voice our objection, on every platform, to this unfair order; where it is not always the one who is right that prevails, but rather the one who holds power," President Erdoğan said, thereby articulating Türkiye's opposition to the current international order.

President Erdoğan stated that the motto "the world is bigger 5" has become one of the symbols of the search for a new global order. He emphasised the need for a new approach to addressing challenges ranging from the economy to diplomacy and from trade to security. Stressing that it has become imperative to establish a system that is inclusive of all, fair, based on equitable sharing, and regards diversity as a source of richness, President Erdoğan said a fairer world with respect to economic, social, and international representation is possible.

Antalya Diplomacy Forum - April 11, 2025

In his opening speech at the 4th Antalya Diplomacy Forum, held in Antalya under the main theme "Reclaiming Diplomacy in a Fragmented World", President Recep Tayyip Erdoğan stated that the international system has proven inadequate in addressing today's global challenges and conveyed the message: "The world is bigger 5, for humanity is bigger 5." The three-day forum brought together heads of state and government as well as numerous international representatives, addressing regional and global issues while highlighting diplomacy, dialogue, and the pursuit of common solutions.

President Erdoğan emphasised that the international community has failed to develop fairer and more conscientious policies in response to issues affecting all of humanity, including terrorism, hunger, poverty, racism, Islamophobia, anti-immigrant sentiment, and the climate crisis. He stated that the motto "the world is bigger 5" represents the pursuit of a fairer international system that embraces the whole of humanity. He further emphasised the imperative of strengthening the humanitarian, entrepreneurial, and forward-looking dimensions of diplomacy.

Underlining that Türkiye, by virtue of its historical, human, and cultural heritage, stands among the countries best qualified to champion the call for a fairer world, President Erdoğan emphasised that the Antalya Diplomacy Forum serves as a platform that advocates dialogue over conflict, collective wisdom over polarisation, and global conscience over sheer power politics. This stance, anchored in the premise that "The world is bigger 5," was proclaimed to be an important cornerstone of Türkiye's broader vision of a more just, peaceful, and inclusive world order.

UN General Assembly - September 23, 2025

At the General Assembly convened on the 80th anniversary of the United Nations, President Erdoğan focused his address on the developments in Gaza. Noting that the number of civilians who had died in more than 700 days of Israeli attacks on Gaza had surpassed 65,000, including more than 20,000 children, President Erdoğan stressed that the human toll should not be reduced to statistics, saying: "These are not numbers; they are all lives, innocent human beings." He emphasised that the healthcare infrastructure had largely collapsed and that journalists and humanitarian aid workers had been targeted. Describing Israel's actions as a "policy of occupation, deportation, exile and massacre", President Erdoğan reiterated his call for an immediate ceasefire, the unhindered delivery of humanitarian aid, and accountability under international law for those responsible.

Noting that a new era had begun in Syria on 8 December 2024, President Erdoğan stated that Türkiye supports the vision of a stable and unified Syria free from terrorist organisations. He advocated resolving issues concerning Iran's nuclear programme through diplomacy. He noted that, in the context of the Russia-Ukraine War, Türkiye had hosted direct talks as part of the İstanbul Process and facilitated exchanges of prisoners of war and bodies. He also emphasised that efforts to resolve the dispute between Somalia and Ethiopia were continuing within the framework of the Ankara Process.

Welcoming the ceasefire reached following tensions between Pakistan and India, President Erdoğan expressed his support for resolving the Kashmir issue through dialogue, in line with relevant UN resolutions. He announced that Türkiye would assume command of KFOR again and host the 2026 NATO Summit in Ankara. He reiterated that, with regard to the Cyprus issue, the federation model was no longer viable and that the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) should be recognised.

Commenting on rising protectionist trends in the global economy, President Erdoğan highlighted the strategic importance of the Trans-Caspian Middle Corridor, which stretches from China to Europe, and stated that Türkiye contributes to global trade through the Baku-Tbilisi-Kars railway line. Confirming that Türkiye was advancing towards its 2053 Net Zero Emissions target, Erdoğan concluded his speech by stating that the UN Security Council needed to be reformed, that they upheld the principle that "The World Is Bigger 5," and that Türkiye would continue its struggle for an international order in which the right, rather than the powerful, is strong.

President Erdoğan Attended the Atatürk International Peace Award Presentation Ceremony for UN Secretary-General Antonio Guterres - March 12, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy within the United Nations and the wider arena of global diplomacy is grounded in reforming multilateral institutions around the principles of justice and inclusivity, as well as supporting global stability. In his address on the occasion of the Presentation Ceremony of the Atatürk International Peace Award to UN Secretary-General António Guterres, President Erdoğan stated that every unfolding global event reaffirms the validity of the premise that "the world is bigger 5."

Emphasising that development, peace, and stability cannot be secured in a global system that is not founded upon justice, President Erdoğan affirmed that Türkiye's staunch support will continue for all diplomatic initiatives aimed at endowing the United Nations with a more inclusive, representative, and effective structure.

Antalya Diplomacy Forum - April 17, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in resolving global and regional crises relies on championing the principle of equitable representation in the global system, facilitating constructive dialogue mechanisms across conflict zones, and establishing lasting peace. In his address at the opening session of the Antalya Diplomacy Forum, President Erdoğan highlighted the vitality of the motto "the world is bigger 5" in overcoming crises in the global system, stating that establishing a fairer world is unachievable without closing the representation deficit in the global structure.

Turning to regional developments and the cycle of hostilities initiated by Israel's actions, President Erdoğan spotlighted the temporary ceasefire agreement secured through the initiative of Prime Minister Shehbaz Sharif of Pakistan. Pointing out that this window of opportunity must be utilised in the most effective manner possible to establish a lasting peace, President Erdoğan emphasised that the most direct route to peace is through constructive dialogue and diplomacy, recalling Mr Devlet Bahçeli's remarks that "peace is not a single-winged bird." Highlighting the necessity for all parties to act with conciliation, patience, and prudence for the process to succeed, President Erdoğan underlined the need to remain prepared and vigilant against the risk of Israel sabotaging the negotiation process.

02

Genocide in Gaza

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Genocide in Gaza

Türkiye supports efforts for a comprehensive, just, and lasting resolution to the Palestinian-Israeli conflict through negotiations and on the basis of UN parameters for the two-state solution and the establishment of an independent and sovereign Palestinian State with al-Quds as its capital and territorial integrity based on the 1967 borders.

While supporting the Palestinian cause, it has also sought to keep the channels of dialogue open with Israel. However, Israel's lack of commitment to a just peace with the Palestinians, its intention to shift the demographic balance in the West Bank and al-Quds, its plans to annex these territories, and its attacks on Al-Aqsa Mosque and massacres in Gaza have led to a change in policy. President Erdoğan has harshly criticised the policies and violence of Israel on international platforms.

President Erdoğan has taken steps to mobilise international institutions, particularly the United Nations and the Organisation of Islamic Cooperation, to support Palestine against Israeli attacks. In 2019, his speech at the 74th Session of the UN General Assembly and the map he showed to highlight the atrocities committed by Israel in Palestine made headlines around the world. During his speech, President Erdoğan said, "Israel tramples on all values of humanity. Now, I am asking from the rostrum of the United Nations General Assembly, where are the borders of the State of Israel? Is it the 1948 borders or the 1967 borders?" Moreover, throughout the multi-faceted

diplomatic efforts during the attacks on Gaza (i.e., meetings with regional and world leaders), the multilateral diplomatic initiatives led by the President, humanitarian aid campaigns, and speeches on international platforms, President Erdoğan strongly criticised the UN, saying, "The United Nations Security Council has adopted so many resolutions regarding Israel; are these resolutions being implemented? No, they are not. So, what is the United Nations for? If we cannot be effective through the decisions we make under this roof, then where will justice be concentrated?" "The world is bigger 5," he asserted from the rostrum.

Türkiye condemned Israel's massacre in Gaza during Ramadan in 2014. Erdoğan also took part in the international campaign against US President Donald Trump's initiative to recognise al-Quds as the capital of Israel. President Erdoğan also urged the Organisation of Islamic Cooperation to take action regarding al-Quds during Türkiye's chairmanship, stating, "The OIC was founded on the cause of al-Quds. We, as Türkiye, often feel alone in our objections to the oppression in al-Quds and Palestine. We will continue to stand by the truth, the righteous, and the oppressed at all costs. We will never stop defending the al-Quds cause and the rights of the Palestinians or acting in solidarity with all the oppressed."

In 2022, Erdoğan engaged in intensive diplomatic activity to halt Israel's attacks on the occupied city of al-Quds and the Al-Aqsa Mosque. In 2023, he voiced his objection, saying, "The infringement on Al-Aqsa Mosque is our red line. Our Palestinian brothers and sisters are never alone."

Engaging in mediation and leader-to-leader diplomacy in response to the attacks that began after 7 October 2023, he conducted multifaceted diplomatic efforts to end the Israel-Palestine tensions before they spread to other countries in the region and to initiate negotiations between the parties, holding talks with numerous leaders and senior officials from the very outset of the conflict and vehemently voicing his support for Palestine on numerous international platforms.

2nd Conference of the League of Parliamentarians for Al-Quds - December 14, 2018

Never hesitating to take a hard line against oppression no matter where it takes place and regardless of its identity, faith, ethnicity, or cultural background, President Erdoğan said, "The Al-Quds cause is not just the cause of a handful of Muslims in Palestine. This cause is the common cause and common issue of us all." During his speech at the 2nd Conference of the League of Parliamentarians for Al-Quds held in Istanbul on December 14, 2018 with the theme "Al Quds: the eternal capital of Palestine", President Erdoğan harshly criticised Israel for its attacks, the UN for being unfair in the process, and the US for its decision to move the embassy in Tel Aviv to Jerusalem. He also called on the League to support the resistance of the Palestinian people against occupation, persecution, and destruction. He noted that they had mobilised the Organisation of Islamic Cooperation as the Chair of the OIC Summit.

The OIC Open-Ended Executive Committee Emergency Ministerial Meeting - March 22, 2019

In the context of leader-to-leader diplomacy, President Erdoğan has also emphasised the significance of establishing a close dialogue with the leaders of Organisation of Islamic Cooperation member states. At the OIC Emergency Open-Ended Executive Committee Ministerial Meeting on the Terrorist Attack on Two Mosques in New Zealand and Countering Hatred and Intolerance Against Muslims, President Erdoğan recalled the Organization's mission as "to protect the most important issues of the Islamic world, especially the cause of Jerusalem."

President Erdoğan also reacted to US President Trump's signing of a presidential decree recognising Israeli sovereignty over the Golan Heights on the days of the meeting: "Lastly, the unfortunate statement US President Trump made yesterday regarding the Golan Heights brought the region to the brink of a new crisis, a new tension. The Golan Heights have been under Israel's occupation since 1967. Israel's occupation in 1967 forced not only the Arabs but also the Turkmens in the region to migrate from their own lands. It is unthinkable for Türkiye and the OIC to remain silent and submit to fait accompli on such a sensitive issue. We will never allow the legitimization of the occupation of the Golan Heights."

Joint Press Conference with Prime Minister Mohammed of Malaysia - July 25, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan has not only played a mediating role in the Israeli-Palestinian conflict but has also engaged in leader-to-leader diplomacy with the leaders of Islamic countries. He held a press conference with the visiting Prime Minister Mahathir Mohamad of Malaysia. Erdoğan underlined that they displayed a shared stance in the face of such issues as the Rohingya crisis, Islamophobia, and the Palestinian cause in particular.

Prime Minister of Malaysia Mohamad stated, “The Islamic countries are currently undergoing a period of confusion and conflict, and it is of the utmost importance to resolve this matter.” We see things in the same way with Türkiye, in particular with regard to the problem of Palestine, for example. We have the same stance. And it is important for us to show the world that Malaysia and Türkiye have the same view of the problem faced by the Palestinians.

The 36th Ministerial Session of the COMCEC - November 25, 2020

President Recep Tayyip Erdoğan not only called on the Organisation of Islamic Cooperation for solidarity and support on every platform he participated in, but he also pioneered initiatives for the development of the Palestinian people and explained them to the entire world through his leader-to-leader diplomacy. As a matter of fact, President Erdoğan announced the new project they launched to protect Al-Quds at the 36th Ministerial Session of the Standing Committee for Economic and Commercial Cooperation of the Organisation of Islamic Cooperation (COMCEC). He noted the following:

"We have launched a new project within COMCEC in order to protect Al-Quds. With the COMCEC Al-Quds Programme, we aim to both strengthen Al-Quds in economic terms and improve the socio-economic conditions of the Al-Quds people. I believe that you, the member countries, will provide the necessary support to this programme, which will improve the welfare of our Palestinian brothers and sisters. The solidarity among ourselves is very important in this period during which the harassments towards Al-Quds are on the rise and the occupying Israeli regime intensifies its attacks. Unity, solidarity, and active cooperation among ourselves will be our keys to success in both the Palestinian cause and in other fields."

Joint press conference with President Tebboune of Algeria – May 16, 2022

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy is particularly important in terms of reciprocal visits. President Abdelmadjid Tebboune of Algeria made the first presidential visit from Algeria to Türkiye in seventeen years. President Erdoğan stated that they discussed joint action by the two countries in all international diplomatic processes at the political level and stated: "Mr. President, for example, brought Palestine and Libya to the agenda, acting together in all of these areas and, of course, expanding this at any time, expanding these through the meetings of our relevant ministers with each other..." and underlined that they were in agreement with Algeria, a regional country, regarding the Israel-Palestine issue.

Joint press conference with Sultan Waddaulah of Brunei – March 7, 2023

President Recep Tayyip Erdoğan's support for Palestine against Israel's attacks and oppression of the Palestinian people also received support from other countries. On March 7, 2023, Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah of Brunei, who visited Türkiye and held a press conference with President Erdoğan, underlined Türkiye's support and said, "In this context, I would like to emphasise once again that Brunei stands in solidarity with Palestine. We also condemn Israel's continuous attacks."

The meeting focused on current and global issues. Topics such as Palestine, Rohingya, Islamophobia and the Russian-Ukrainian war were discussed.

President Erdoğan's Meetings with President Abbas of Palestine

On every platform, President Recep Tayyip Erdoğan has vehemently voiced his support for Palestine against Israeli attacks and conducted an intensive diplomatic campaign. During this process, he also held talks with President Mahmoud Abbas of Palestine.

- President Recep Tayyip Erdoğan met with Palestinian President Mahmoud Abbas on September 26, 2018 in New York, where he was attending the General Assembly of the UN. The meeting was closed to the press.

- On May 10, 2021, he spoke on the phone with Palestinian President Mahmoud Abbas and Head of Hamas Political Bureau Ismail Haniyeh about Israel's attacks on Al-Aqsa Mosque and Palestinians. During the meetings, President Erdoğan referred to the Israeli attacks in Al-Quds as "terrorism" and stated that Türkiye will continue to support the Palestinian cause, stand by its Palestinian brothers and sisters, and protect the dignity of Jerusalem. He also condemned the attacks in the strongest terms.

- On July 10, 2021, President Recep Tayyip Erdoğan received with President Mahmoud Abbas of Palestine at Vahdettin Mansion. President Erdoğan underlined that Türkiye will not remain silent to Israel's oppression in Palestine and that lasting peace and stability cannot be established in the region so long as Israel continues its policies of occupation and annexation.

- On July 8, 2022, President Recep Tayyip Erdoğan spoke by telephone with President Mahmoud Abbas of Palestine. Greetings for Eid al-Adha were extended during the conversation, and Türkiye's willingness to provide any type of assistance was reaffirmed.

- President Recep Tayyip Erdoğan and President Mahmoud Abbas of Palestine held a joint press conference after their meeting at the Presidential Complex on August 23, 2022. Erdoğan stated that Türkiye by no means accepted actions aimed at changing the status of al-Quds and al-Aqsa Mosque. He also mentioned that humanitarian and development aid to Palestine continued.

In addition to his bilateral meetings and meetings on various platforms, President Recep Tayyip Erdoğan has maintained an intensive telephone traffic in an effort to halt Israel's bloody attacks in Palestine and elicit a response from the international community. In the telephone conversations, he urged joint action against Israel's attacks and oppression of Al-Aqsa Mosque, Jerusalem, Gaza, and Palestinian Muslims.

10th Summit of the Organisation of Turkic States - November 03, 2023

On 3 November 2023, President Recep Tayyip Erdoğan addressed the 10th Summit of the Council of Heads of State of the Organisation of Turkic States (OTS), held in Astana, the capital of Kazakhstan, under the motto and theme "Turk Time!". In his speech, he said the following regarding the ongoing humanitarian tragedy in Palestine:

"Our culture and our civilisation advise us to uphold justice, help the oppressed, and speak up in the face of injustice. An unprecedented humanitarian tragedy is unfolding in Palestine before the eyes of the entire world. Hospitals, schools, mosques, churches, and refugee camps are being bombed, and innocent children are being massacred mercilessly. There are no words that can justify what we have been witnessing since 7 October. To put it simply and frankly, crimes against humanity have been committed in Gaza for the past 28 days. As Türkiye, we have displayed a principled and humanitarian stance since this crisis first erupted. We have been saying at every opportunity that we do not approve of acts that target civilians. Our priority is the declaration of a humanitarian ceasefire rapidly. We have been working on new mechanisms, as well, that could ensure security for everyone regardless of whether they are Muslims, Christians or Jews. We have sent 10 planeloads of humanitarian aid supplies to Gaza so far. We will continue to send more as circumstances on the ground allow. Acting in unity and solidarity as the Turkic world will pave the way first for a ceasefire and then permanent peace. The stance we are to display as the Organization of Turkic States will also set an example for other organizations."

G20 Summit - November 22, 2023

Speaking at the G20 Summit, held online on November 22, 2023, President Recep Tayyip Erdoğan stated that the tragedy unfolding in the occupied Palestinian territories, particularly in Gaza, has now exceeded the limits of humanity's tolerance. President Erdoğan recalled that 20 November is World Children's Day and emphasised that nearly 7,000 innocent Palestinian children did not live to see this day. President Erdoğan underlined that the Israeli administration had deprived these children, along with 14,000 civilians, of their most fundamental right, the right to life, and continued as follows:

They forced Palestinians to emigrate from their homes. They mercilessly bombed hospitals, schools, and camps where they sought refuge in a last hope to escape death. Indeed, they have gone so far as to threaten to use a nuclear weapon, which they have consistently denied having until now. As any conscientious person can attest to, none of these events can be explained with the right to self-defense. Here, war crimes and crimes against humanity are openly being committed. Those who commit these crimes must be held accountable to international law as well as the conscience of humanity."

Stating that Türkiye continues to provide humanitarian aid to the region, President Erdoğan said: "So far, in cooperation with our Egyptian brothers and sisters, we have sent 11 planes and a civilian ship full of 666 thousand tonnes of aid supplies to El Arish. We are continuing the treatment of the wounded, especially cancer patients and children, by transferring them to Türkiye. I call on you, my friends, to take the necessary steps to ensure the uninterrupted supply and delivery of humanitarian and medical aid to Gaza."

44th Summit of the Gulf Cooperation Council - December 05, 2023

Invited as the guest of honour to the 44th Summit of the Gulf Cooperation Council held in Qatar, President Recep Tayyip Erdoğan recalled that they had demonstrated their solidarity with the Palestinian people clearly and unequivocally and said:

“Our common stance in the Gaza crisis has set an example in terms of addressing our problems as the regional countries. It is important that we follow up on the decisions taken at the summit. The Foreign Ministers Contact Group held talks in various countries and will continue their meetings. We appreciate Qatar’s efforts for the brief temporary humanitarian pause and exchange of prisoners of war. Of course, we wanted this pause to turn into a lasting ceasefire, but it did not happen. The Israeli administration is jeopardising the security and future of our entire region in order to extend its political life. The loss of lives of 17 thousand innocent Palestinians, most of them children and women, is a crime against humanity, a war crime. Israel mustn’t get away with the crimes it has committed. We, as Türkiye, increasingly maintain our humanitarian aid to the region. We have thus far sent 12 planeloads and 2 civilian shiploads of aid supply to Al Arish. We have ensured the evacuation of the injured, first and foremost cancer patients and children, to Türkiye. Our priority is the immediate announcement of a lasting ceasefire and the ensuring of an uninterrupted flow of humanitarian aid.”

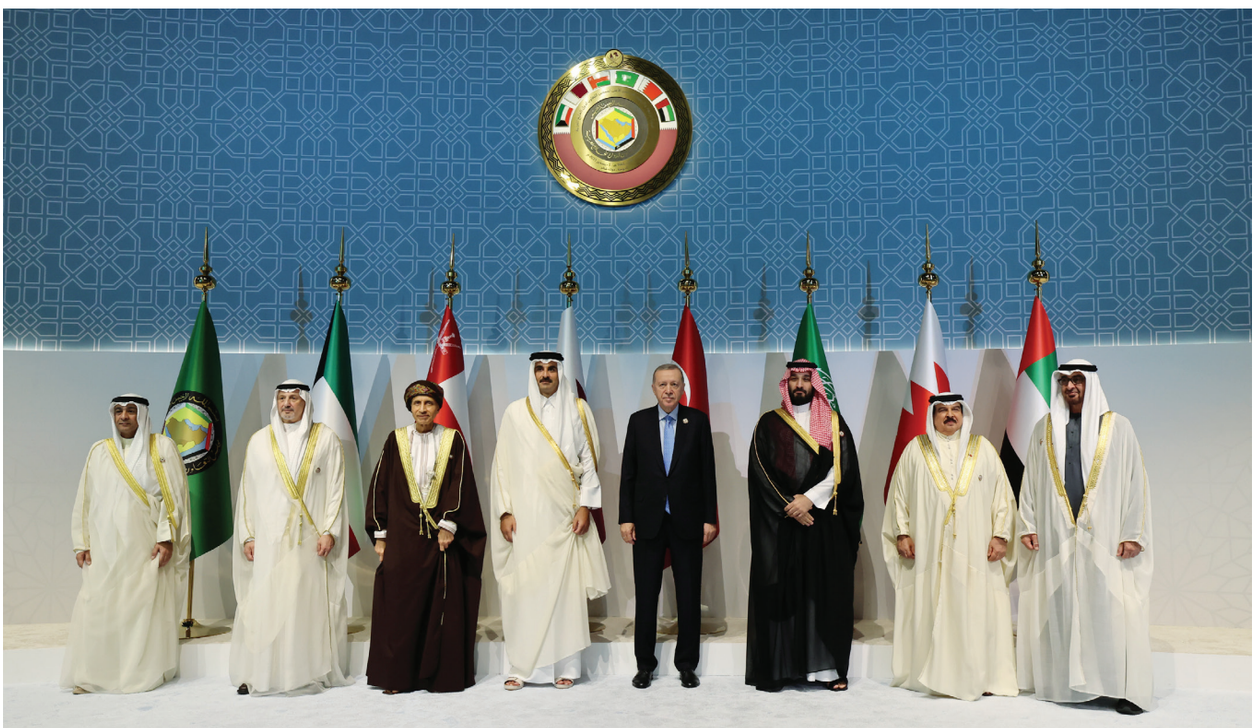

Türkiye-Iran Business Forum - January 24, 2024

Spearheading multilateral mechanisms through leader-to-leader diplomacy for the establishment of peace and stability in the Middle East, President Erdoğan, during the Türkiye-Iran Business Forum held at the Presidential Complex as part of President Ebrahim Raisi of Iran's visit to Türkiye, touched upon Israel's attacks on Gaza and said, "Israel's attacks on our innocent Palestinian brothers and sisters have martyred 26,000 people, mostly children and women, and left 65,000 of our brothers and sisters wounded. The people of Gaza have been the victim of an atrocity that will go down in the history of humanity with shame. During this process, we have all seen the true faces of those who have for decades been lecturing the world on human rights and democracy."

President Erdoğan underscored that, since day one, Türkiye has maintained an honourable, resolute, and conscientious stance on the Palestinian issue while making efforts to stand by the Palestinian people with all its means in every field, from diplomacy to humanitarian aid, and added, "With the support of Egypt, we have so

far sent 17 planeloads and five shiploads of humanitarian aid supplies to El-Arish. Thus, we have shipped over 30,000 tonnes of aid supplies in total, including 26,000 tonnes of flour, to the region to be delivered to our Gazan brothers and sisters. We are hosting 380 patients and injured people, along with 344 accompanying persons, in Türkiye and providing them with treatment. We support the steps taken in the avenue of international law in order for Israel to not get away with the war crimes it has been committing. We are working, and will continue to work, with all our might to stop the massacres, establish a ceasefire, and pave the way for a lasting peace in the region."

Stressing that they will remain resolute in their cause until the establishment of an independent State of Palestine based on the 1967 borders with al-Quds as its capital, President Erdoğan continued:

"We will never leave our Palestinian brothers and sisters alone. We expect the current Israeli regime, which thrives on blood and tears, to recognise the errors of their approach and immediately cease their massacres. As I have said before, those who seek to prosper through oppression will ultimately face retribution. My Palestinian brothers and sisters will emerge victorious from this process. May Allah embrace our Palestinian brothers and sisters with mercy and help them."

World Governments Summit - February 13, 2024

Addressing the World Governments Summit, themed "Shaping Future Governments" and held in the United Arab Emirates, as the guest of honour, President Recep Tayyip Erdoğan underlined that every issue left unresolved re-emerges with greater ramifications and, highlighting the Palestinian issue, continued, "The most recent and the most painful example of this is the crisis in Gaza. Irrespective of the events of October 7 last year, the source of today's crisis is the continued expansion of the occupation of Palestinian territories despite United Nations resolutions. For decades, Israel, which considers itself above international law, has not abandoned its policies of occupation, usurpation, destruction, and massacre."

Noting that the recent history bears enough evidence to understand the injustices faced by the Palestinian people, President Erdoğan said, "Just looking at the maps of Israel-Palestine since 1948 is enough to see the gravity of the issue. As you know, halfway to the treatment is the correct diagnosis. If we do not correctly identify the source of the problem, we cannot find a solution. If Israel wants lasting peace in the region, it must stop pursuing expansionist dreams and accept the existence of an independent State of Palestine based on the 1967 borders. Ending both the humanitarian tragedy in Gaza and the conflicts that threaten to spill over the region depends first and foremost on Israel recognising the most fundamental rights

of the Palestinian people. Every step taken will be incomplete, and the problem will remain unsolved without the establishment of an independent and sovereign State of Palestine with al-Quds as its capital and territorial integrity based on the 1967 borders."

President Recep Tayyip Erdoğan has spoken out strongly on every platform in support of Palestine against Israel's attacks and has spoken as follows about providing the necessary support to secure peace and calm in the region: "The path towards peace, tranquillity and economic development in our region runs through the establishment of the State of Palestine. Within this framework, we have stated that we are ready to assume responsibility, including acting as a guarantor, together with other countries in the region, for the establishment and maintenance of peace. In addition, in the face of the tragedy that has cost the lives of more than 28,000 innocent people, most of them children and women, left nearly 70,000 civilians injured, forced more than 1.5 million people to flee their homes, and reduced Gaza to a vast pile of rubble, we have made, are making and will continue to make every possible effort. So far, we have sent 34,000 tonnes of humanitarian aid supplies to the region for delivery to Gaza. We are hosting a total of 380 patients and 344 accompanying persons in Türkiye and providing them with treatment."

Türkiye-Spain Business Forum - June 13, 2024

Speaking at the Türkiye-Spain Business Forum held in Madrid on 13 June 2024, President Recep Tayyip Erdoğan congratulated Prime Minister Pedro Sánchez of Spain, on his own behalf and that of his nation, for his stance in response to the events in Palestine and stated: "We are also witnessing that the recklessness which the Israeli administration continues to display despite all appeals is fuelling antisemitism around the world. I would particularly like to emphasise here that we appreciate the stance Spain has taken in the face of Israeli atrocities. Mr Sanchez has, from the very first day, pursued a truly principled, consistent and resolute policy, earning a special place in the hearts of the Spanish people, our Palestinian brothers and sisters, and the Turkish nation. Through my dear friend, I once again extend my thanks to the government and people of Spain."

Shanghai Cooperation Organisation Summit - July 04, 2024

On every platform, President Recep Tayyip Erdoğan has strongly voiced his support for Palestine against Israeli attacks and stated that the theme chosen for the 24th Meeting of the Council of Heads of State of the Shanghai Cooperation Organisation on 4 July 2024, "Strengthening Multilateral Dialogue – Striving for Sustainable Peace and Development", is highly appropriate. President Erdoğan said, "We are going through a period in which the pillars of the rules-based international system are being shaken. Challenges such as terrorism, Islamophobia and xenophobia, irregular migration, climate change, energy and food security, and disruptions to supply chains are exacerbating geopolitical shocks. The latest and most distressing example of this is unfolding before the eyes of us all in the occupied Palestinian territories, particularly in Gaza."

Reminding that approximately 40,000 innocent people had lost their lives in indiscriminate attacks carried out in Gaza, President Erdoğan continued: "The rubble under which more than 16,000 innocent children lost their lives, while approximately 90,000 Palestinians were injured, is, in essence, the wreckage of an international system that has lost its legitimacy. In order to end this destruction, Israel needs to be stopped and compelled to accept a permanent ceasefire. To this end, pressure on the Israeli administration needs to be maintained and increased. Of course, in the face of all these crises confronting the international order, there are also principled countries that, without succumbing to pessimism, raise their voices for global justice with all sincerity and determination. As Türkiye, we consistently call attention to the vulnerabilities of the existing international order."

UN General Assembly - September 24, 2024

Addressing the 79th United Nations (UN) General Assembly, where he issued important appeals to the whole world in the name of humanity, President Recep Tayyip Erdoğan stressed that the Middle East cannot attain lasting peace and stability as long as the persecution of the Palestinian people continues and underscored the urgency of achieving an immediate and permanent ceasefire, carrying out an exchange of hostages and prisoners, and delivering humanitarian aid to Gaza in an unhindered and uninterrupted manner.

President Recep Tayyip Erdoğan's call for international action on Gaza was accompanied by a statement about human rights organisations, which received widespread coverage: "Human rights organisations! Are the ones in Gaza, the ones in the West Bank not human beings? The children in Palestine, do they not have the right to study, live, and play in the streets? International press organisations! The journalists that Israel massacred on live TV, whose offices were raided, are they not your colleagues? What are you waiting for to prevent the genocide in Gaza and to say "stop" to this cruelty, this barbarism? What more are you waiting for to stop the massacre network that endangers also the lives of its own citizens along with the Palestinian people and drags the entire region into war for the sake of its political prospects? And those who unconditionally support Israel! For how long will you continue to bear the shame of looking on this massacre, of being accomplices in this atrocity?

BRICS Summit - October 24, 2024

President Recep Tayyip Erdoğan stated at the BRICS Summit in the BRICS outreach/Plus format that establishing peace and security beyond borders is necessary for a just global order and development and added regarding the solution to the Israel-Palestine issue that "Neither justice nor peace or development can be discussed unless the bloodshed in the Middle East is stopped. The aggressive attitude Israel has been maintaining at the cost of dragging the entire region into the fire has already crossed any kind of boundary, law, and conscience in particular. The Palestinian people are suffering a genocide in Gaza. Israel has furthered its oppression by attacking Lebanon as well. Ignoring this humanitarian tragedy taking place in the 21st century cannot relieve anyone of responsibility. The establishment of an independent, sovereign, and geographically integrated Palestinian state within the 1967 borders, with East Al-Quds as its capital, is a must for lasting and fair peace in the region. On this occasion, I call on the countries that have yet to recognize Palestine to take a step to that end. Continuing to provide it with unconditional weapon and ammunition support makes Israel become more reckless in its attacks. We have launched an initiative aimed at stopping arm sales to Israel within the UN. I trust you, my valuable friends, to support our initiative. Let us join forces and put an immediate stop to the massacres and tears in our region."

Extraordinary Joint Summit of the Organization of Islamic Cooperation (OIC) and the Arab League - November 11, 2024

President Recep Tayyip Erdoğan has engaged in leader-to-leader diplomacy with Islamic leaders at the Extraordinary Joint Summit of the Organization of Islamic Cooperation (OIC) and the Arab League. He has also advocated for solidarity and support for resolving the Israel-Palestine conflict on various platforms. During the Extraordinary Joint Summit of the Organization of Islamic Cooperation (OIC) and the Arab League in Riyadh, Saudi Arabia, President Recep Tayyip Erdoğan stated that 50,000 Palestinians have been martyred so far in Israel's massacres in Gaza and other Palestinian territories, with 70% of them being children and women.

President Erdoğan emphasised the importance of focusing on ensuring an immediate declaration of a ceasefire while urgently finding ways to deliver humanitarian aid to Gaza and said, "Türkiye has so far sent over 84 thousand tons of aid to Gaza. It stands ready to dispatch much more once restrictions are lifted. The Israeli parliament, by banning the United Nations Relief and Works Agency UNRWA in recent days, seeks to thwart a two-state solution and prevent Palestinian refugees from returning to their homeland."

Calling for leadership in the steps to be taken against Israel as Islamic countries, President Erdoğan continued his words as follows: "We wholeheartedly desire that our Palestinian brothers and sisters can also achieve national unity among themselves. We also encourage this. My dear fellows, as Islamic countries, we must lead the steps that can be taken against Israel. First of all, it is of utmost importance that an arms embargo must be imposed on Israel, trade with Israel must be halted, and Israel must be isolated in the international arena so long as it continues its aggression. Our initiative to stop weapons sales to Israel has been supported by 52 countries, including two permanent members of the UN Security Council and two international organisations."

World Leaders Climate Action Summit at COP 29 - November 12, 2024

In his address at the World Leaders Climate Action Summit of the Conference of the Parties (COP29), President Erdoğan once again voiced his strong support for Palestine, as he has done on every platform, and continued, "Today, as we speak of leaving future generations a fairer world here, Israel's lawless, immoral and unscrupulous attacks targeting Palestine and Lebanon continue. The current administration unfortunately keeps massacring people, ignoring whether they are children, women or elderly, and causing great environmental destruction. The chemicals leaked into the soil and underground water due to Israeli attacks have already destroyed the future of the children of Gaza. We think that those who have caused this grave humanitarian and environmental disaster must be held to account before international courts."

Türkiye-Pakistan Business Forum - February 13, 2025

President Recep Tayyip Erdoğan continued his leader-to-leader diplomacy in his address to the Türkiye-Pakistan Business Forum, where he made the following remarks on the temporary ceasefire reached between Palestine and Israel: "A temporary ceasefire was declared in Gaza, also with our contributions, following 15 months of massacres and genocide committed by Israel. The ceasefire agreement unfortunately hit a dead end the previous day because of Israel's failure to keep its promises, even though the Palestinians fulfilled their commitments. We see that our region is yet again being drawn into bloodshed and suffering. I would like to re-emphasize that Gaza belongs to our Gazan brothers and sisters, and it will remain so forever. The homeland of the Palestinians, for which they have sacrificed their tens of thousands of children, is not open to negotiation. I wholeheartedly believe that the alliance of humanity, especially the Arab and Islamic world, won't leave Gazans alone and unprotected during this critical period. We will continue to do our part in every area to prevent the recurrence of yet another Nakba."

Summit of the Economic Cooperation Organisation - July 04, 2025

At the 17th Summit of the Economic Cooperation Organisation, held in Azerbaijan on 4 July 2025, President Erdoğan reaffirmed his support for the Palestinian cause as part of his leader-to-leader diplomacy and continued: “Israel’s increasingly aggressive policies under the current administration threaten the peace and stability of our region. We must work harder together to stop the atrocities in Gaza, where nearly 57 thousand of our brothers and sisters have lost their lives. We noted on the first day that the attacks on Iran were unacceptable. We have worked hard to prevent our region from being dragged into a greater catastrophe. We hope that the de facto ceasefire between the parties will be translated into tranquillity. Before this gathering of friends, I would once again like to underline the following point: As we all know, behind Israel’s attacks on Lebanon, Syria and Iran lies the policy of bringing the Palestinian people to their knees. We can neither abandon the Palestinian cause nor remain silent while the Netanyahu administration turns our region into a bloodbath. We will continue to speak the truth with courage and stand firmly with the oppressed against the oppressors.”

The High-Level International Conference on the Peaceful Settlement of the Question of Palestine and the Implementation of the Two-State Solution - September 22, 2025

Speaking at the High-Level International Conference on the Peaceful Settlement of the Question of Palestine and the Implementation of the Two-State Solution, held in the United Nations General Assembly Hall, President Recep Tayyip Erdoğan stated that the region had been experiencing a major humanitarian catastrophe for nearly two years as a result of the Israeli government's escalating attacks and said, "The massacre and brutality in Gaza, which has claimed the lives of more than 65,000 people, continues with all its intensity. No one with a conscience can possibly accept what is happening. Moreover, no one can remain silent in the face of such a genocide. The Netanyahu Government's goal is to make the establishment of a Palestinian State impossible, and to force the Palestinian people to emigrate, as much as possible."

President Erdoğan emphasised, "In the midst of these negative developments, a group of countries, among them members of the UN Security Council, have taken the decision to recognise the State of Palestine; this is an extremely significant and historic step." Expressing his hope that the countries which had shown the courage to recognise the State of Palestine would follow up this historic stance with determined, concrete and deterrent steps, President Erdoğan continued: "It is now necessary to declare a ceasefire. It is now necessary to declare a ceasefire, ensure unhindered access to humanitarian aid to Gaza, and for Israel to withdraw its forces from Gaza. Gaza is an inseparable part of Palestine, and belongs to the Palestinian people. Palestinians will also determine how they will govern their own land. The time has now come for Palestine to gain full membership in the United Nations. It is important to increase Palestine's institutional capacity, strengthen financial and technical support, and continue the activities of humanitarian aid organisations such as UNRWA. Türkiye will continue its fight with determination until a geographically unified State of Palestine comes into being, based on the 1967 borders, with al-Quds as its capital. From here, I send my warmest greetings to all my Palestinian brothers and sisters, particularly the oppressed people of Gaza."

UN General Assembly - September 23, 2025

President Recep Tayyip Erdoğan continues to actively pursue leader-to-leader diplomacy. Attaching great importance to global cooperation and responsibility, President Erdoğan said in his address to participants at the 80th Session of the United Nations General Assembly, "Today, we stand at this rostrum not only to give voice to our own citizens, but also to the sentiments of the Palestinian people, whose voice is being silenced." I extend my gratitude to all the countries that have declared their intention to recognise the State of Palestine, and I call upon those that have yet to take this step to act without delay."

Recalling that the United Nations Charter was signed in San Francisco 80 years ago and entered into force on 24 October 1945, President Erdoğan said that he wished to recall once again the opening words of the first article of the UN Charter, and continued: "'The purpose of the United Nations is to maintain international peace and security.' Yet, as we celebrate the 80th anniversary of the United Nations in this hall, grave events are unfolding in many parts of the world that cast a shadow over the very opening words of the first article of the Charter. Particularly in Gaza, a genocide has been going on before our eyes for over 700 days." President Erdoğan then held up a photograph

depicting daily life in Gaza and said, “As you see, women with washbowls in their hands. Let us all put our hands on our hearts and answer. Could there be a reasonable justification for such cruelty in the year 2025? And yet, this shameful scene repeats itself every day in Gaza for 23 months. 2.5 million Gazans living within 365 square kilometres are displaced every day, forced to migrate to another area every single day.”

President Erdoğan stated that everyone who fails to raise their voice and take a stand against the barbarity in Gaza shares responsibility for this atrocity and continued, “Here, I sincerely appeal to all Heads of State and Government: Today is the day. Today is the day to stand upright by the oppressed Palestinians in the name of humanity. While your people react against the barbarism in Gaza, have the courage to follow through. Fulfil your humanitarian duty to Gaza, where children are forced to raise other children. On this occasion, I extend my heartfelt greetings to all defenders of Palestine around the world, including academics, artists, politicians, activists, and students who filled the squares to support the oppressed people of Gaza and sailed the seas to aid its innocent residents.

The International Forum on Peace and Trust - December 12, 2025

President Recep Tayyip Erdoğan attended the "International Forum on Peace and Trust" held in Ashgabat, the capital of Turkmenistan, on the occasion of the designation of 2025 as the "International Year of Peace and Trust" by a resolution of the United Nations (UN) General Assembly and the 30th anniversary of Turkmenistan's permanent neutrality status.

President Erdoğan: 'The ongoing ceasefire, despite Israel's violations, is fragile. Therefore, strong support from the international community is essential." Expressing hope that United Nations Security Council Resolution 2800 would also provide an opportunity for lasting peace and the reconstruction of Gaza, President Erdoğan continued: "We consider it essential that Palestinians be involved in and contribute to every stage of the efforts to establish peace." The ultimate goal is a two-state solution. The formula for this is laid out in the sufferings endured by our Palestinian brothers and sisters, in their dignified struggle, and in international regulations. It is high time for the international community to repay its debt to the Palestinian people. I hope that this important Forum, which brings us together, will constitute a new opportunity."

Türkiye-Egypt Business Forum - February 04, 2026

In his address at the Closing Session of the Türkiye-Egypt Business Forum, President Recep Tayyip Erdoğan underscored that Türkiye and Egypt, in addition to being two brotherly countries, are two powerful states with responsibilities extending beyond their borders in the region and said, "During Israel's attacks on Gaza, Egypt displayed a successful performance with its people and state in the face of serious challenges. We always remember with gratitude the Egyptian authorities' collaboration in the delivery of humanitarian aid we sent. I am a close witness to Mr. President's sensitivity on this issue. We want to cooperate with Egypt regarding Gaza's reconstruction, as well."

President Erdoğan's Multifaceted Diplomacy on the Israel-Palestine Conflict

President Erdoğan conducted multifaceted diplomatic efforts to end the Israel-Palestine tensions before they spread to other countries in the region and to initiate negotiations between the parties, holding talks with numerous leaders and senior officials from the very outset of the conflict. In this context, President Erdoğan held talks with German Chancellor Olaf Scholz, United Nations Secretary-General António Guterres, Brazilian President Luiz Inácio Lula da Silva, Algerian President Abdelmadjid Tebboune, Finnish President Alexander Stubb, President Mahmoud Abbas of the State of Palestine, Hamas Political Bureau Chief Ismail Haniyeh, UK Prime Minister Rishi Sunak, Iranian President Ebrahim Raisi, Israeli President Isaac Herzog, Emir of Qatar Sheikh Tamim bin Hamad Al Thani, Lebanese Prime Minister Najib Mikati, Malaysian Prime Minister Anwar Ibrahim, Maldivian President Mohamed Muizzu, Egyptian President Abdel Fattah el-Sisi, NATO Secretary General Jens Stoltenberg, Russian President Vladimir Putin, Saudi Crown Prince Mohammed

bin Salman, Tanzanian President Samia Suluhu Hassan, Ugandan President Yoweri Museveni, Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy, Greek Prime Minister Kyriakos Mitsotakis, and King Abdullah II of Jordan.

During the President's bilateral meetings and telephone calls, discussions focused on the conflict between Israel and Palestine, escalating tensions in the region, and the steps needed to reach a solution. Through his multifaceted leader-to-leader diplomacy, President Erdoğan emphasised the importance of bringing the conflict to an end as soon as possible for regional and global peace, stated that Türkiye was making intensive efforts to deliver humanitarian aid to Gaza, stressed the need to refrain from steps that could further escalate tensions, and noted that reciprocal positive steps on the Israel-Palestine issue could pave the way for a lasting solution.

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

03

Russia-Ukraine War

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Russia-Ukraine War

Russia-Ukraine Crisis Peace Negotiations Within the Framework of Antalya Diplomacy Forum - March 10-13, 2022

As part of the Antalya Diplomacy Forum on March 10, 2022, a meeting was held in a tripartite format, and it was greatly influenced by President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy, the peaceful principles adopted by Turkish foreign policy, and the fair approach to the parties with the participation of the two countries' foreign ministers, Sergey Lavrov, Dmitro Kuleba, and Turkish Foreign Minister Mevlüt Çavuşoğlu.

In his remarks at the Antalya Diplomacy Forum, President Erdoğan called attention to the intense diplomacy traffic in Türkiye since the crisis' beginning.

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy and the policies Türkiye is pursuing in the ongoing hot conflict environment are used in tandem with intense effort and objective perspectives, Türkiye's role in international diplomacy and its substantial efforts for peace strengthen Türkiye's critical role in conflict resolution daily and continue to contribute to global peace in real terms.

Erdoğan-Scholz Joint Press Conference - March 14, 2022

During the meeting between President Recep Tayyip Erdoğan and Chancellor Olaf Scholz of Germany, the two leaders discussed leader-to-leader diplomacy based on the sincere approach of President Recep Tayyip Erdoğan to bilateral relations to establish a ceasefire between Russia and Ukraine, two important partners of Türkiye in the international arena, meet on common ground and establish a sustainable dialogue between the parties, the increase in effort with the contribution of the efforts of states to accelerate the establishment of peace, and the contribution of Germany, which is an important economic, political, and military actor in the European Union and NATO, to the process.

Speaking about the Russia-Ukraine War, which is the main focus of the official visit, President Erdoğan said, “While taking the necessary measures for European security, we also agreed to accelerate diplomatic efforts towards a solution.” He reiterated the main objective of NATO in his remarks and told Scholz that Western states should support Türkiye’s ongoing efforts, particularly in terms of diplomatic efforts, in taking the necessary steps to ensure peace with its European partners.

Joint Press Conference with President Duda of Poland - March 16, 2022

Since the first day of the war, EU member Poland, Ukraine's neighbour, has been one of the most crucial countries in Europe in terms of logistics and refugees. Since the start of the war, the long-standing positive relations Türkiye has built with Poland have been essential.

As the war enters its first month, Ankara has emerged as the diplomatic centre thanks to President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy. Speaking about the war between Russia and Ukraine at a joint press conference with Chancellor Scholz of Germany and President Andrzej Duda of Poland, who arrived in Türkiye after Scholz, President Erdoğan said, "We agreed on the basis that diplomatic efforts should be accelerated to end the war. By saying, "As Türkiye, we continue our initiatives aimed at achieving a ceasefire," he emphasised Türkiye's role in the process.

Erdoğan-Rutte Joint Press Conference - March 22, 2022

The world applauded Türkiye's intense efforts to reinforce its mediation role during the days when the Russia-Ukraine War continued to escalate. The important role of Türkiye as a mediator in the Ukraine-Russia War was heightened by President Recep Tayyip Erdoğan's intense leader-to-leader diplomacy efforts based on honesty and sincerity and the Turkish foreign policy's adoption of peaceful and transparent practices. The meeting with Prime Minister Mark Rutte of Netherlands on March 22, 2022, at the Presidential Complex was primarily focused on the Russia-Ukraine War and Türkiye's role as a mediator.

Regarding the Russia-Ukraine War, President Erdoğan said, "We acknowledge the difficulties posed by the situation, but we will persist with our sincere initiatives that view diplomacy as the only viable option." Prime Minister Rutte of Netherlands thanked President Erdoğan, saying, "Türkiye (at NATO) is very important to the alliance on both a political and military level." Conveying in his speech the critical significance of Türkiye's efforts, Rutte said, "As one of the few countries with no barriers to the two countries (Russia and Ukraine), I would like to state that we support Türkiye (in its role as a mediator)."

Press Conference Held After the Extraordinary Summit of NATO Heads of State and Government - March 24, 2022

President Recep Tayyip Erdoğan actively engages in leader-to-leader diplomacy through multilateral platforms as well as bilateral meetings with the leaders. Attending the Extraordinary Summit of NATO Heads of State and Government as the leader of a country that plays a critical role in the security of the Black Sea as well as having the second largest army in NATO, President Erdoğan's remarks following the Summit made a mark in history.

In response to the question, "How did these efforts reflect on the summit, and what kind of feedback did you get from your meetings with the leaders?" President Erdoğan said, "The approach we took from the leaders in our bilateral meetings was how warm the relations Türkiye established in the meantime were, and how much of a positive approach it showed from here, and for this, of course, they thanked us. They also thanked Türkiye at the Leaders' Summit. Of course, the leaders are interested in these steps because of our warm connections. As Türkiye, we will stick with the same approach in the next period."

Istanbul Dolmabahçe Palace Peace Negotiations - March 29, 2022

President Recep Tayyip Erdoğan has been the only head of state able to meet with the leaders of both countries to initiate peace talks through leader-to-leader diplomacy since the start of the Russia-Ukraine War. Due to the tireless efforts of President Recep Tayyip Erdoğan, the delegation meetings in Dolmabahçe took place after the peace talks that began on the margins of the Antalya Diplomacy Forum (ADF) at the beginning of March.

In his opening remarks to the delegation-to-delegation meetings, Türkiye's efforts were memorialised in history through Erdoğan's remarks: "Since the first day of the crisis, we have made sincere efforts at all levels to prevent an escalation. We have tried to uphold this law's requirements while fostering a sense of neighbourhood, friendship, and human proximity. I conducted intense diplomacy with several colleagues, especially your distinguished heads of state."

More than a year after the war began, Türkiye was the only country that hosted delegates from the two countries as part of peace talks, with President Erdoğan becoming the sole world leader who assumed responsibility for regional and global peace.

Extraordinary Summit of NATO Heads of State and Government - June 30, 2022

NATO leaders recently convened in Madrid, Spain, to consider possible responses to the Russia-Ukraine War on the borders of their allies. While NATO member countries' security worries have grown as a result of the Russia-Ukraine War, one-on-one talks between leaders and President Erdoğan's relations with both NATO leaders and Putin and Zelensky play an important role in keeping a safe environment and peace.

In a statement, President Erdoğan said, "We should increase our diplomatic initiatives. Zelensky addressed us via videoconference during the first session of the summit. I have been in close contact with Zelensky since the beginning of the process. I have been maintaining my regular dialogue with Putin as well. All of these efforts are aimed at paving the way for lasting peace. We all feel the war's negative implications for the economy. There are no losers in a fair peace. We should further consolidate the hopes that flourished with the talks in Istanbul. During our talks, we explained the efforts we have been exerting since the onset of the war with the aim of minimising the humanitarian impacts of the crisis" and thus underlined the importance of leader-to-leader diplomacy.

President Erdoğan meets with President Putin of Russia - July 19, 2022

The two leaders, who have engaged in telephone diplomacy since the beginning of the conflict, met and discussed the war, the grain corridor, and regional issues. As in the previous terms, the two leaders, who have a longstanding relationship, emphasised the significance of leader diplomacy in Turkish-Russian relations. In fact, President Putin described President Erdoğan's role in the process at the conclusion of the meeting, stating:

"I would like to thank you for your mediation efforts and for granting a Turkish platform for talks on food problems and grain export via the Black Sea. We made progress with your mediation. Not all problems have yet been resolved, but there is progress, which is good enough."

Grain Corridor Agreement - July 22, 2022

The Grain Corridor Agreement has been one of the most tangible outcomes of President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy since the start of the Russia-Ukraine War. Speaking at the signing ceremony, President Erdoğan said,

"With the ship traffic that will start in the coming days, we will inaugurate a new corridor from the Black Sea to many countries in the world. The agreement has been made on all stages, from the departure of the ships to their safe passage as well as their arrival at the port of destination," emphasising the deal's multifaceted nature.

Indeed, since the agreement was reached, more than 800 ships have transferred 25 million metric tonnes of grain to various parts of the world, averting a potential food and humanitarian crisis thanks to Türkiye. As of March 2023, it was decided to extend the period of the stated deal, which had completed one year, thanks to the tireless efforts of President Recep Tayyip Erdoğan.

The US

"The United States **welcomes** this step. **We appreciate the diplomatic leadership** of the UN Secretary-General Antonio Guterres, as well as President Erdoğan of Türkiye, in reaching this agreement."

The UK

"It is vital that Ukrainian grain reaches international food markets, and **we applaud Türkiye and the UN Secretary-General for their efforts** to broker this agreement."

Italy

"The agreements signed today in İstanbul by Ukraine. Russia, Türkiye and the United Nations **are excellent news for the entire international community.**"

France

"We appreciate the agreement aimed at securing Ukrainian grain exports via the Black Sea"

Sweden

"We would like to **thank** UN Secretary-General **Antonio Guterres** and **Turkish President Recep Tayyip Erdoğan** for **their efforts to alleviate the global food crisis**"

European Union

"**We hail Türkiye's critical role** in the grain corridor deal"

Pakistan

Prime Minister Shehbaz Sharif **congratulated Recep Tayyip Erdoğan and thanked Türkiye** for its key role in preventing the global food crisis.

Bahrain

The efforts exerted by the Republic of Türkiye and the United Nations (UN) for the grain corridor deal signed in İstanbul **were praised**.

Arab League

"The Arab League **welcomes the agreement reached under the auspices of the United Nations between Russia, Ukraine, and Türkiye** to facilitate grain exports from Ukrainian Black Sea ports."

African Union

"**We welcome the signing of an agreement** under the auspices of President Recep Tayyip Erdoğan and UN Secretary-General Antonio Guterres that will allow grain and agricultural products to be exported via the Black Sea."

Ukraine

President Volodymyr Zelensky expressed **gratitude to Erdoğan and Guterres** for their efforts in the deal in Istanbul.

President Erdoğan Meets with President Putin of Russia - August 5, 2022

President Erdoğan was the only leader that was able to meet President Putin of Russia, who has faced political isolation due to embar-goes imposed by the US, the EU, and many other countries since the outbreak of the Russia-Ukraine War. The two leaders met in Sochi. Emphasising the Grain Corridor Agreement put forth by President Erdoğan through his leader-to-leader diplomacy efforts, President Putin stated, “This matter concerns many countries, especially developing countries. These countries are on the edge of major problems with food and fertiliser deliveries. The decisions that have been taken thanks to your personal contribution are extremely important for all these countries. I would like to thank you for that.”

Joint Press Conference with President Pahor of Slovenia - August 10, 2022

President Borut Pahor of Slovenia paid a visit to our country on August 10, 2022, to hold talks on friendship and cooperation between the countries, as well as the effects of the Russia-Ukraine War on Türkiye and its surrounding geography, and new security threats that may arise, particularly concerns taken seriously by Slovenia, a member of the European Union and located in the Balkans.

President Borut Pahor of Slovenia said, "I would like to express to the Turkish people and the global public that Slovenia appreciates President Erdoğan and Türkiye's mediation role between Russia and Ukraine. Rather than using force to establish peace at this time, there is an endeavour to mediate in order to prevent the suffering of innocent people and to initiate a fair, peaceful dialogue," and so Türkiye announced its mediation role to the entire world and appreciated the initiatives made.

President Erdoğan's Visit to Ukraine - August 18, 2022

As the Russia-Ukraine War entered its sixth month, President Recep Tayyip Erdoğan's visit to Lviv with United Nations (UN) Secretary-General António Guterres, as the only leader who could interact with both countries and their leaders, went down in history. President Erdoğan's personal connection with President Zelensky of Ukraine played a vital role in both bilateral ties and peace processes.

In Ukraine, where only a small number of leaders have been present since the beginning of the war, both the desire to safeguard the grain corridor and President Erdoğan's emphasis on sustaining the leaders' diplomatic efforts to restore peace were highlighted.

Shanghai Cooperation Organisation Summit - September 16, 2022

The Shanghai Cooperation Organisation (SCO) 2022 summit, to which Türkiye was a dialogue partner in 2012, took place in the midst of various regional and global challenges, particularly the Russia-Ukraine War. President Recep Tayyip Erdoğan, who has close contacts with the leaders of the member nations, has been the main agenda of the conference with his peacekeeping and leader-to-leader diplomacy on the grain corridor at such a vital time.

Erdoğan stated in his speech, “Our goal is to establish a zone of peace in our region and beyond through an enterprising diplomacy approach that prioritises people and human values. In this context, we are making significant efforts to resolve the conflicts in Ukraine through dialogue as quickly as feasible.”

European Political Community Summit - October 6, 2022

Attending European Political Community Summit, President Erdoğan emphasised that Türkiye's role as a mediator and facilitator in the Russian-Ukrainian War has been appreciated since the beginning of the war and that they have made great efforts to stop the bloodshed and prevent deaths and destruction since the beginning of the war.

President Erdoğan stated that they make it a point to remind their interlocutors that there will be no losers in a fair peace, adding, "Despite all the difficulties, we consider the opening of the grain corridor and the exchange of prisoners as important diplomatic successes," emphasising Türkiye's importance to Europe.

Conference on Cooperation in Asia - October 13, 2022

While the consequences of the Russia-Ukraine War were seen in several parts of the world, President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy and the peace-oriented "Asia Anew" initiative of Turkish foreign policy established Türkiye as an unmistakable player in the region. At the Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA) in Astana, President Erdoğan reiterated Türkiye's role in the Russian-Ukrainian War, stating, "I always say that a fair peace can be established through diplomacy, that there will be no winners in a war, and no losers in a fair peace. On the other hand, our concerted efforts with the United Nations and the parties to eliminate the adverse consequences of the war have garnered worldwide praise. "Our goal is to continue the momentum gained despite the hurdles in the field and to stop the bloodshed as soon as possible."

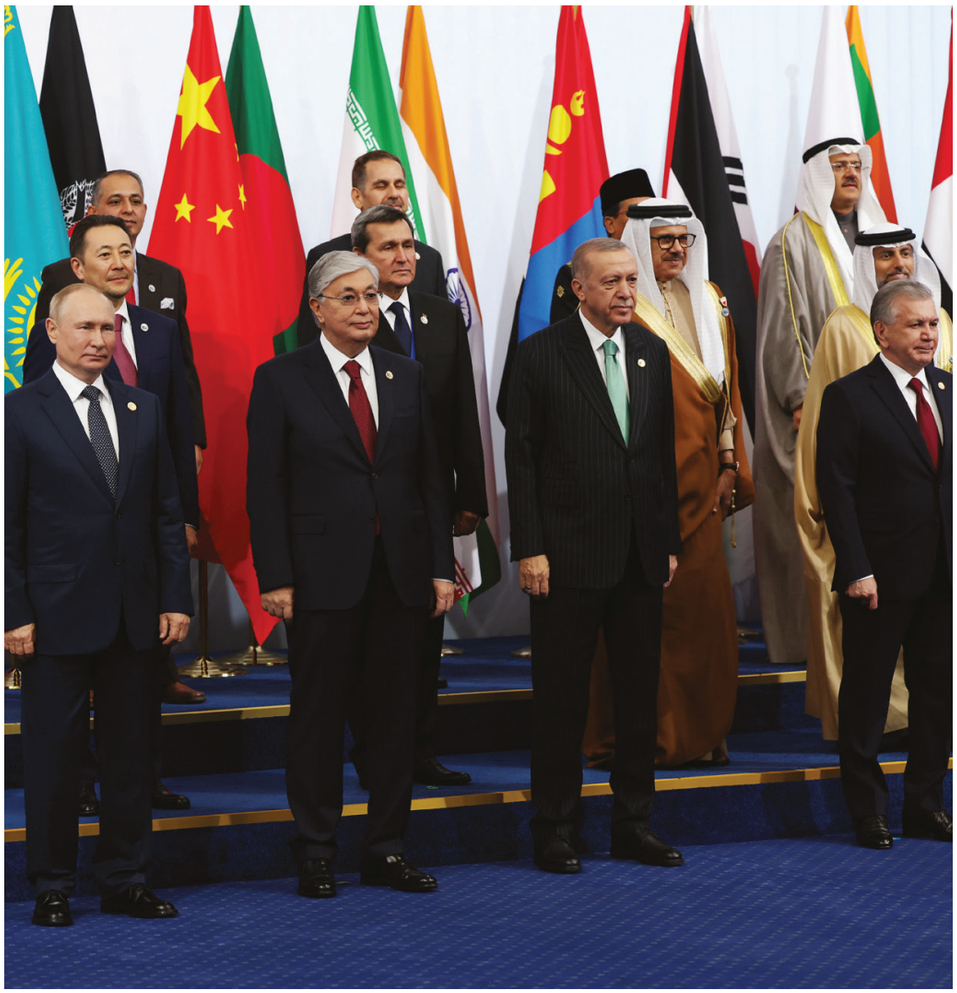

G20 Leaders' Summit in Bali - November 15-16, 2022

At the G20 Summit hosted by Indonesia, which was geographically distant from the war but held in the shadow of the war, President Re- cep Tayyip Erdoğan, in addition to extensively addressing the global challenges posed by the Russia-Ukraine conflict, raised the war's inevitable adverse effects on other regions. Erdoğan stressed the crucial role of leaders in this process by stating, "We are the country working the hardest to end the conflicts in our region and stop the bloodshed."

Tripartite Summit of Türkiye-Azerbaijan-Turkmenistan - December 14, 2022

Undoubtedly, one of the most significant consequences of the conflict has been the change and transformation in energy geopolitics. President Erdoğan prevented a potential food crisis with the Grain Corridor Agreement and made Türkiye the key player in resolving Eu- rope's energy crisis through his leadership diplomacy. In fact, President Erdoğan met with Presidents Serdar Berdimuhamedov of Turkmenistan and Ilham Aliyev of Azerbaijan, two leaders he considers "friends" and with whom he has been engaged closely, at the Tripartite Summit, the main agenda item of which was energy.

President Erdoğan Meets with President Putin of Russia - September 04, 2023

After the suspension of the Black Sea Initiative, President Recep Tayyip Erdoğan reaffirmed his commitment to leader diplomacy by visiting Sochi at the invitation of Russian President Vladimir Putin. “Especially at a time when the Russia-Ukraine war has come to this point, the fact that we have made this visit and that you extended this invitation has truly pleased me and my delegation,” President Erdoğan said at the beginning of the meeting, pointing out that relations between Türkiye and Russia were at a very different stage.

President Erdoğan expressed his commitment to the Black Sea Grain Corridor prior to the meeting and conveyed his expectations regarding the process by saying, “I believe the message we will deliver to the world, especially to underdeveloped African countries, during a press conference following the meeting will be very, very important.” After the meeting, President Erdoğan, who clearly set out the reasons for the process, summarised why the corridor was suspended by saying, “Both on the SWIFT issue and on insurance, the West is taking a very different view of Russia.”

İstanbul Talks between Russia and Ukraine, 2025

In the third year of the war, President Erdoğan's mediation efforts bore fruit, and the parties have returned to the negotiating table for direct talks, hosted by Türkiye, for the first time since March 2022. Addressing the nation following the Cabinet Meeting on 2 June 2025, President Erdoğan assessed the inter-delegation meeting in İstanbul, stating, "It was truly a magnificent meeting. As a result of this meeting, while there had previously been a mutual exchange of a thousand prisoners in particular, this time the number of prisoners exchanged exceeded a thousand."

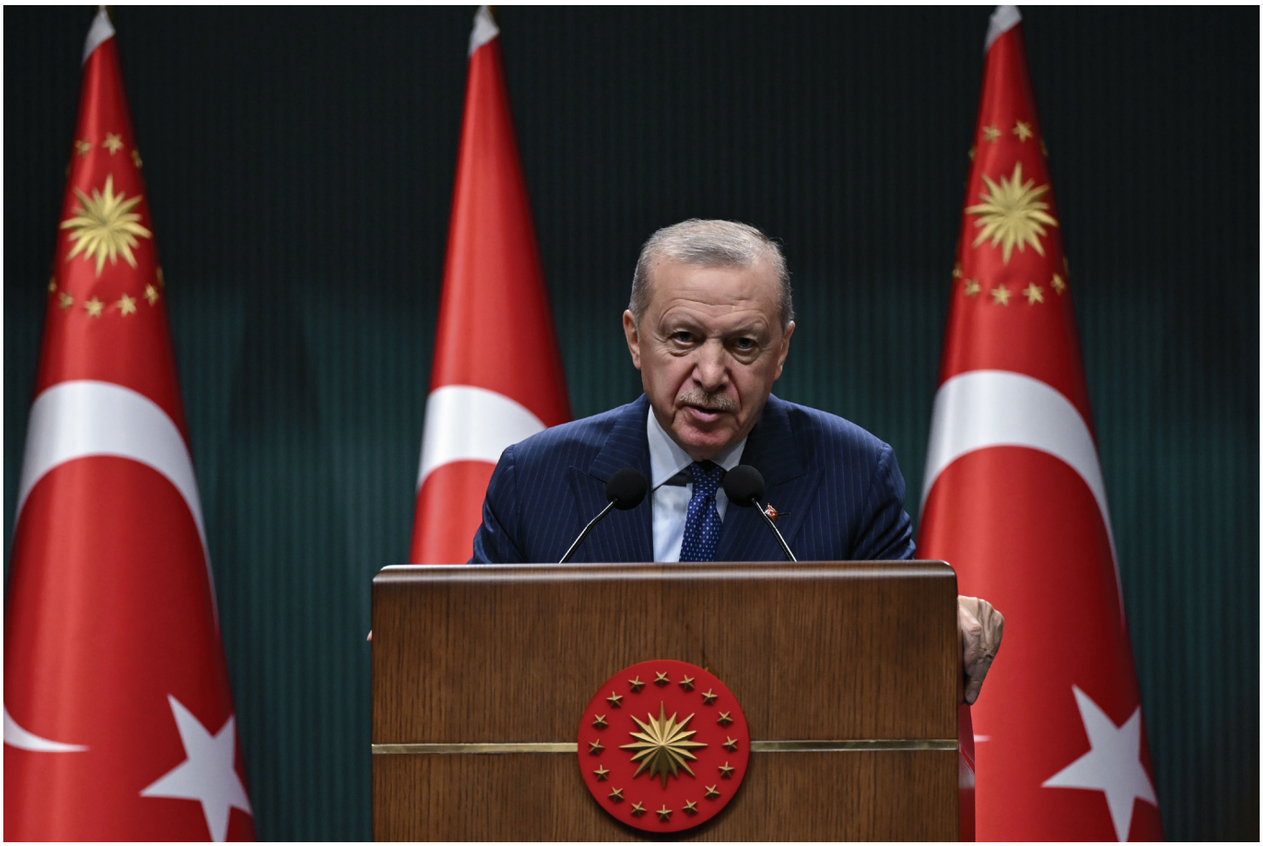

President Erdoğan clarified Türkiye's position at the joint press conference he held with Zelensky on November 19, 2025, saying, "In our talks today, we also stressed the need for the Istanbul process to continue with a pragmatic and results-oriented approach."

The three separate rounds of negotiations held in İstanbul on May 15-16, June 2 and July 23, 2025, resulted in Türkiye bringing the warring parties back together at the same table after three years.

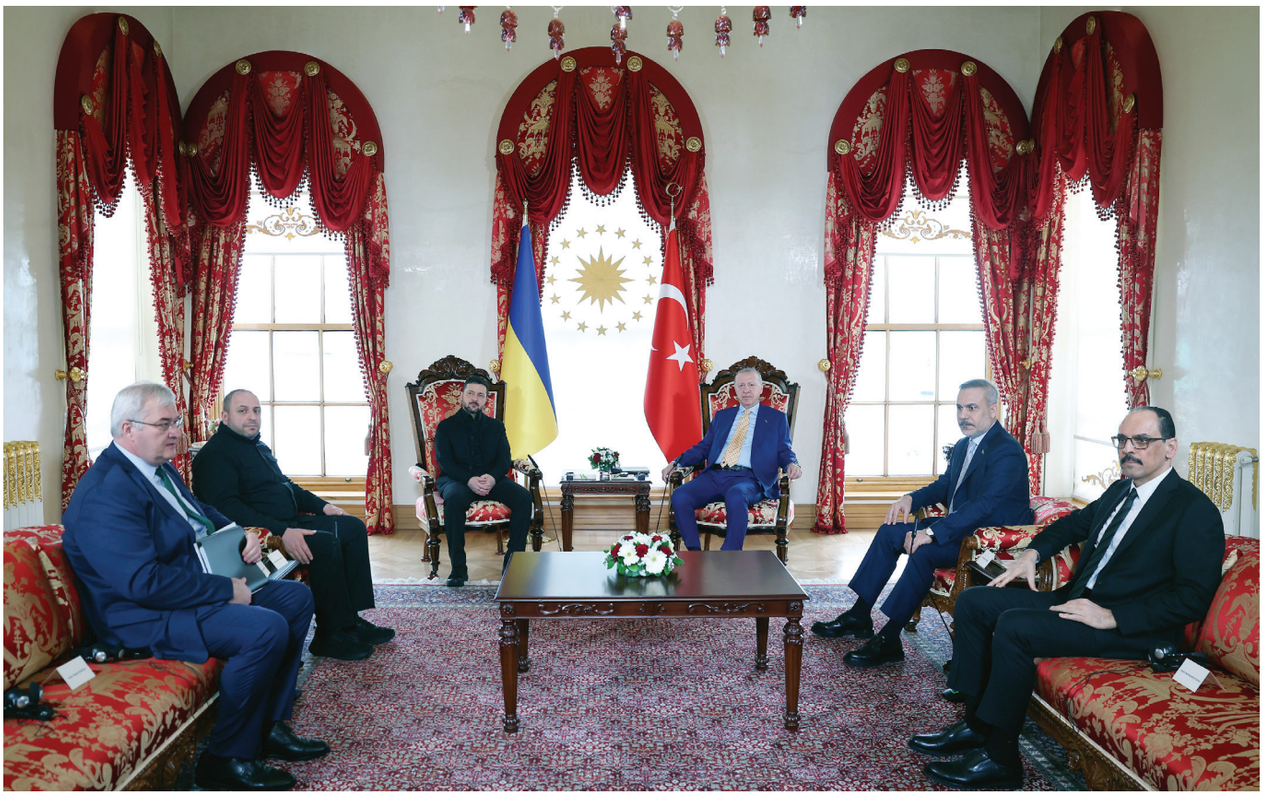

President Erdoğan's Process Assessments, 2025-2026

President Erdoğan noted that the diplomatic initiative launched by the Trump administration was in line with the policy Türkiye has pursued for years at the joint press conference he held during Zelenskyy's visit to Ankara on February 18, 2025, and said, "Our country will be an ideal host for possible upcoming meetings between Russia, Ukraine, and the US."

President Erdoğan called the second round of negotiations that took place in İstanbul on June 2, 2025, "a historic step on the path to ending the bloody war in our north, which has entered its fourth year", during his speech to the nation on the occasion of Eid al-Adha.

Speaking at the 36th NATO Summit of Heads of State and Government in Ankara on 8 July 2026, President Erdoğan demonstrated that the process remains relevant, summarising Türkiye's two-way diplomacy: "While supporting Ukraine, we are also making use of our communication channels to encourage Russia toward peace."

PRESIDENT ERDOĞAN CONDUCTS INTENSE DIPLOMACY FOR PEACE

"From the outset of the crisis, we engaged in intense diplomatic activity based on the premise that there are no winners in war and no losers in peace."

PRESIDENT RECEP TAYYİP ERDOĞAN
OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

President Recep Tayyip Erdoğan conducted intensive diplomatic talks for a ceasefire in the Russia-Ukraine War, which began on February 24, 2022, with the Grain Corridor Agreement, evacuating civilians from the region and establishing peace.

III. TÜRKİYE-AFRİKA ORTAKLIK ZİRVESİ
İSTANBUL, 16-18 ARALIK 2021
OMMET DE PARTENARIAT TÜRKİYE-AFRIQUE
ISTANBUL, 16-18 DÉCEMBRE 2021

04

Regional Diplomacy: Africa

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Regional Diplomacy: Africa

In recent years, Africa has continued to witness developments involving internal conflicts that have triggered regional crises, military coups, terrorism, the grain crisis, drought, famine and energy-related challenges. It should also be noted that the Russia-Ukraine War, which began in 2022, has had a profound impact on Africa in terms of food and energy. The grain corridor agreement signed in Istanbul thanks to the leader-to-leader diplomacy pursued by President Recep Tayyip Erdoğan made a significant contribution to providing relief to many countries across Africa.

The regional geopolitical rivalry between Algeria and Morocco over the Western Sahara issue; tensions among Egypt, Ethiopia and Sudan arising from the construction of a dam on the Nile River; internal conflicts in Ethiopia stemming from the Tigray issue; the continuing threat posed by Al-Shabaab in Kenya and Somalia; the increasing attacks by Al-Qaeda-linked groups across the Sahel region, particularly in Mali; the ongoing repercussions of the civil war in the Central African Republic; Ambazonian separatism in Cameroon, which has been met with a violent crackdown; the Boko Haram terrorist organisation, which continues to carry out deadly attacks in Nigeria; bomb attacks in Uganda; and the threat posed by DAESH extending as far as Mozambique are among the principal conflicts threatening security across the continent.

Despite all these realities, Africa's problems have not been able to secure a place at the top of the global agenda. President Erdoğan, however, has raised Africa's problems at every platform he has attended concerning conflict resolution and has consistently brought the continent's issues to the global agenda.

Türkiye shares its historical experience, capabilities, and resources, as well as its political, social, and cultural accumulation, with African nations in accordance with the notion of "African solutions to African problems" and the principle of mutual benefit. Türkiye has steadily deepened its diplomatic, cultural, economic and security relations with the African continent, with which it has historical ties, on the basis of friendship, trust and win-win principles and pursues a four-dimensional Africa policy encompassing bilateral, regional, continental and global engagement within political, economic, humanitarian and cultural frameworks. The exchange of high-level visits is also significant to this policy. President Erdoğan has made more than 50 visits to 31 African countries to date, including during his tenure as Prime Minister, making him the world leader with the most visits to the continent.

Joint Press Conference with President Kaboré of Burkina Faso - April 11, 2019

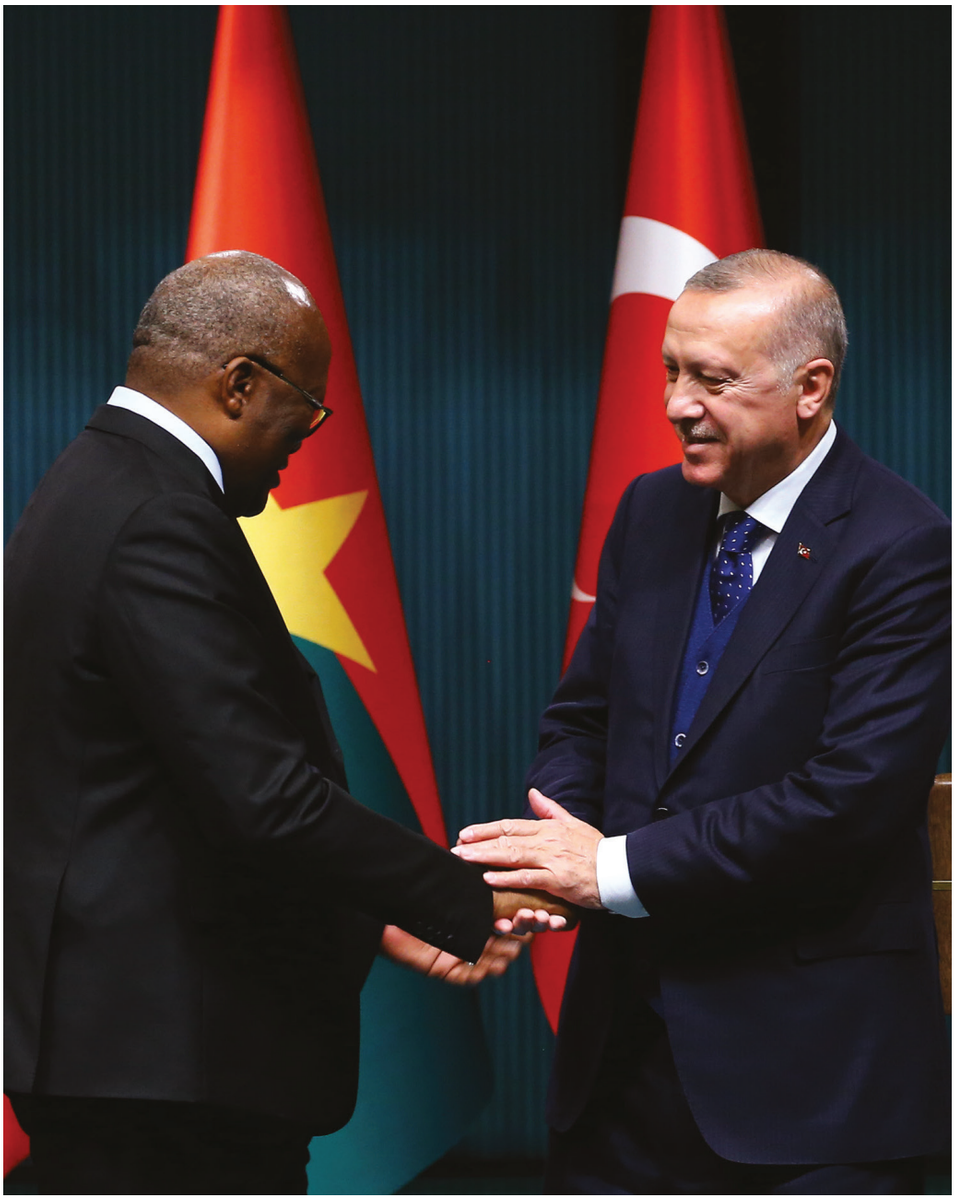

President Roch Marc Christian Kaboré of Burkina Faso made his first presidential-level visit to Türkiye on April 11, 2019, and held a joint press conference with President Recep Tayyip Erdoğan. Under President Erdoğan's leadership, Türkiye has extended a friendly hand to Africa and placed a premium on its relations with the continent.

Pointing out that the Sahel countries, including Burkina Faso, have been the target of heightened terrorism in recent years, President Erdoğan added that Türkiye would provide the necessary materials, products, and by-products in the fight against terrorism and that it would transfer the 5-million-dollar military aid, which it had promised to the G5 Sahel Joint Force, as planned. Following Erdoğan's remarks, President Kaboré of Burkina Faso also said: "We mutually agreed to not allow any terrorist groups to have a presence in our countries. That is to say, those who are against Türkiye are also deemed to be against Burkina Faso, and the reverse is also true," underscoring the support between the two countries.

African Muslim Religious Leaders Summit - October 19, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan, who defines himself as "an Africa-friendly, Africa-loving politician", has left no friend unreached, no heart unhealed, and no state disengaged in Africa since he assumed office as Prime Minister, in order to remedy years of neglect, to improve relations with the continent, and to find solutions to the problems they face. He has also advocated for the rights of African communities on international platforms.

At the 3rd African Muslim Religious Leaders Summit, which was held in Istanbul on October 19, 2019, President Erdoğan raised a number of sensitive issues, including threats to Muslims in Africa. As the purpose of the summit, Erdoğan stated, "You will contribute to the peace and tranquility of Africa and the entire world through your decisions."

I believe that the summit, which takes place at a critical juncture in regional developments, will strengthen our solidarity and lead to the resolution of the Islamic world's problems." Erdoğan emphasised that cooperation between Türkiye and Africa has been solidified on the basis of mutual respect, equal partnership, and justice, as opposed to a colonial past.

Joint Press Conference with Prime Minister Conte of Italy - January 13, 2020

President Recep Tayyip Erdoğan held a joint press conference with Prime Minister Giuseppe Conte of Italy at the Presidential Complex on January 13, 2020, following their one-on-one meeting. The meeting's primary focus was on the developments in Libya at the time. Recalling the ceasefire that went into effect in Libya, President Erdoğan expressed his hope that a ceasefire agreement would be signed in Libya as soon as possible. In response to a reporter's question, "Will a peacekeeping force be deployed in Libya? Were invitations to the Berlin conference sent to everyone who needed to be invited?" President Erdoğan responded, "Currently, negotiations are ongoing in Moscow.

I believe that the talks will wrap up in the evening, but my counterparts just informed me that they are moving in a positive direction." Recalling his meeting with UN Secretary-General António Guterres, President Erdoğan stated, "It would be appropriate for the UN to be stationed here, if necessary, in order to carry out its observer duties for the continuation of the ceasefire process." "As Italy, our aim is to have a non-divided, independent, and sovereign Libya," said Prime Minister Conte of Italy.

Joint Press Conference with President Barrow of The Gambia - January 27, 2020

The first head of state to pay an official visit to The Gambia was Turkish President Recep Tayyip Erdoğan. The conflict in Libya was also raised during the meeting between President Erdoğan and President Adama Barrow of The Gambia. President Erdoğan stated, in response to reporters' questions regarding the crucial details of the Berlin conference, the ceasefire process, and Türkiye's intended course of action following the conference: "Neither in Berlin nor in Moscow did Haftar sign the agreed-upon or drafted document. Haftar did not sign, whereas Sarraj did. If the parties do not sign such documents during international negotiations, it cannot be said that an agreement has been reached. The following statement by Haftar's spokesperson speaks volumes: The peace process in Libya is staring down the barrel of a gun."

This indicates Haftar's lack of interest in a ceasefire and peace. We hope that those who attended the Berlin conference have heard these statements and will act accordingly. Sarraj is a leader recognised by the United Nations Security Council, whereas Haftar is a coup plotter. As a result of a decision issued by the GNAT, Türkiye has dispatched troops there to provide training." Türkiye's multifaceted efforts were articulated in Erdoğan's statement.

Joint Press Conference with President Sall of Senegal - January 28, 2020

President Recep Tayyip Erdoğan also draws attention to humanitarian diplomacy concerns that are important in leader-to-leader diplomacy in the context of African countries. As part of his fourth visit to Senegal, President Recep Tayyip Erdoğan held a joint press conference with President Macky Sall of Senegal. Erdoğan outlined the nature of Türkiye's ties with Africa, stating, "We see the Africans as our true friends, brothers and sisters with whom we share a common fate. We view the sufferings endured by Africa from a humanitarian and conscientious perspective, not from the perspective of politics, strategies, or interests. In addition to our visits, the agreements we have signed, the decisions we have made, and the joint initiatives we have implemented over the past few years reveal that a different model of cooperation is possible."

Meeting with the Chairman of the Presidential Council of Government of the National Accord of Libya, Fayez Al Sarraj - October 4, 2020

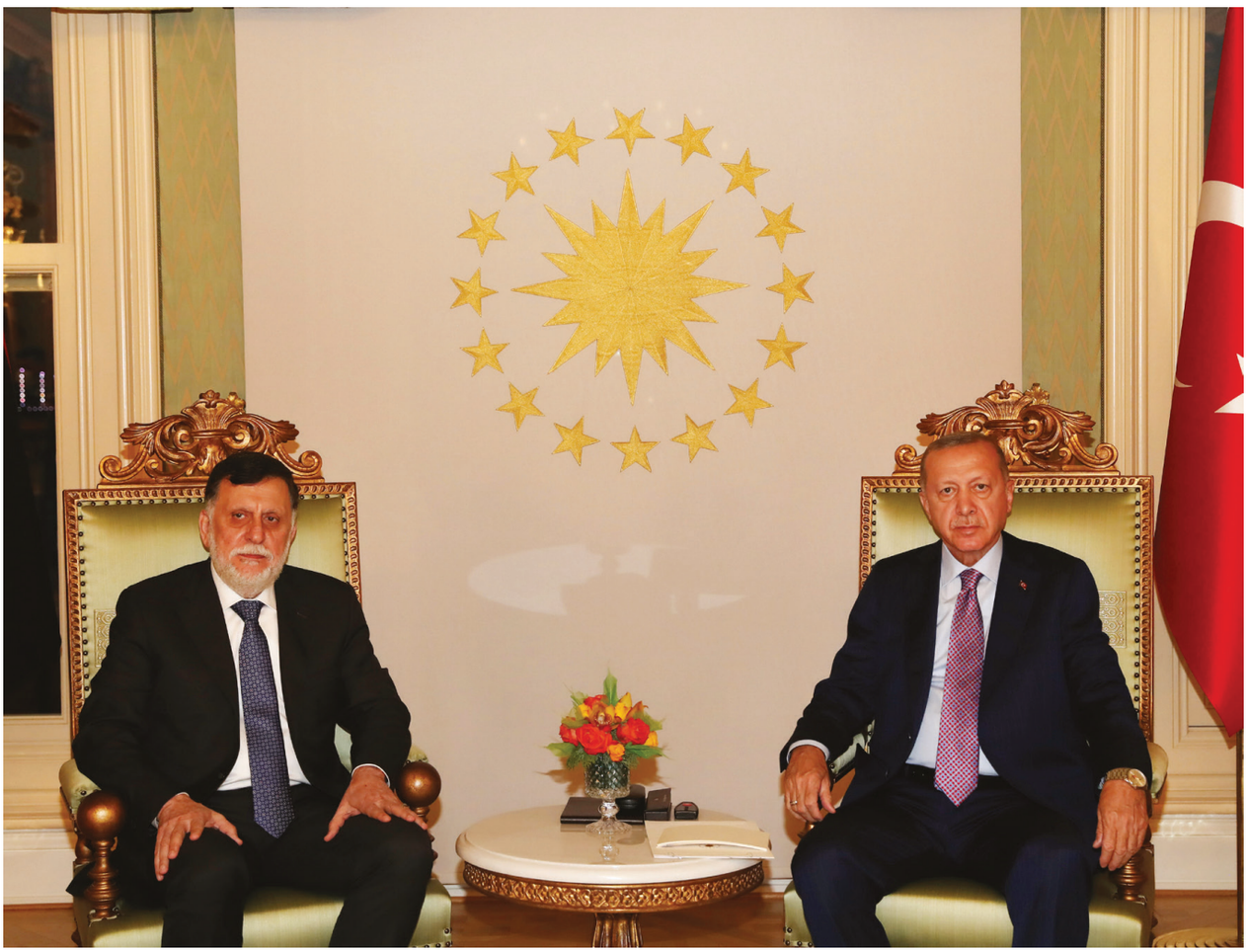

President Recep Tayyip Erdoğan received Chairman of the Presidential Council of the Libyan Government of National Accord, Fayez al Sarraj, whom he described as "a leader recognised by the United Nations Security Council", at Vahdettin Mansion on October 4, 2020. During the meeting, bilateral relations and regional developments were discussed.

President Erdoğan declared that Türkiye will continue to stand in complete solidarity with Libya and that efforts are being made to improve ties with the Government of National Accord, which is the only legal representative of Libya. Erdoğan also emphasised that they are prepared to maintain all forms of assistance for the security of Libya and the well-being of Libyans.

Joint Press Conference with Prime Minister Ali of the Federal Republic of Ethiopia - August 18, 2021

In the context of leader-to-leader diplomacy, President Recep Tayyip Erdoğan noted that they are prepared to make any contribution to a peaceful resolution of the issues in Ethiopia, including through mediation. President Erdoğan noted that the peace, tranquility, and integrity of Ethiopia, which has a strategic location and importance in Africa, are important to Türkiye during his meeting with Prime Minister Abiy Ahmed Ali of the Federal Republic of Ethiopia, who paid an official visit to Türkiye. President Erdoğan also attached great importance to the preservation of peace and stability in the region. Recalling that he had previously met with President of Sudan's Sovereignty Council Burhan a week prior to this meeting, President Erdoğan add- ed, "The tension between Sudan and Ethiopia in the Fashaga region was also on our agenda. I expressed hope that the problem might be resolved through communication and friendly neighbourly relations between the two nations. In this context, as Türkiye, we are prepared to make any contribution to a peaceful resolution of the issue, including through mediation. Prime Minister Ali of the Federal Republic of Ethiopia also underlined Türkiye's strategic importance, saying, "Türkiye is a significant country in the international arena, affecting global relations, a country that has been like this throughout its history due to its strategic location as a bridge between Asia and Europe."

Joint Press Conference with President Tshilombo of the Democratic Republic of Congo - September 7, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy with Africa is based on sincerity, fraternity, and unity. One of the guiding concepts of President Erdoğan's humanitarian and entrepreneurial foreign policy is the development of Türkiye's connections with Africa. The visit by President Félix Antoine Tshisekedi Tshilombo of the Democratic Republic of Congo to Türkiye is historic and the Democratic Republic of the Congo's first presidential visit to Türkiye.

President Erdoğan noted that he shares Africa's goal of a better continent, saying, "We believe that the most permanent and realistic solutions to the continent's problems will be found by our African brothers and sisters." He also added that they will work with the continental country on a win-win and equal collaboration basis.

President Erdoğan at Angolan Presidential Palace - October 18, 2021

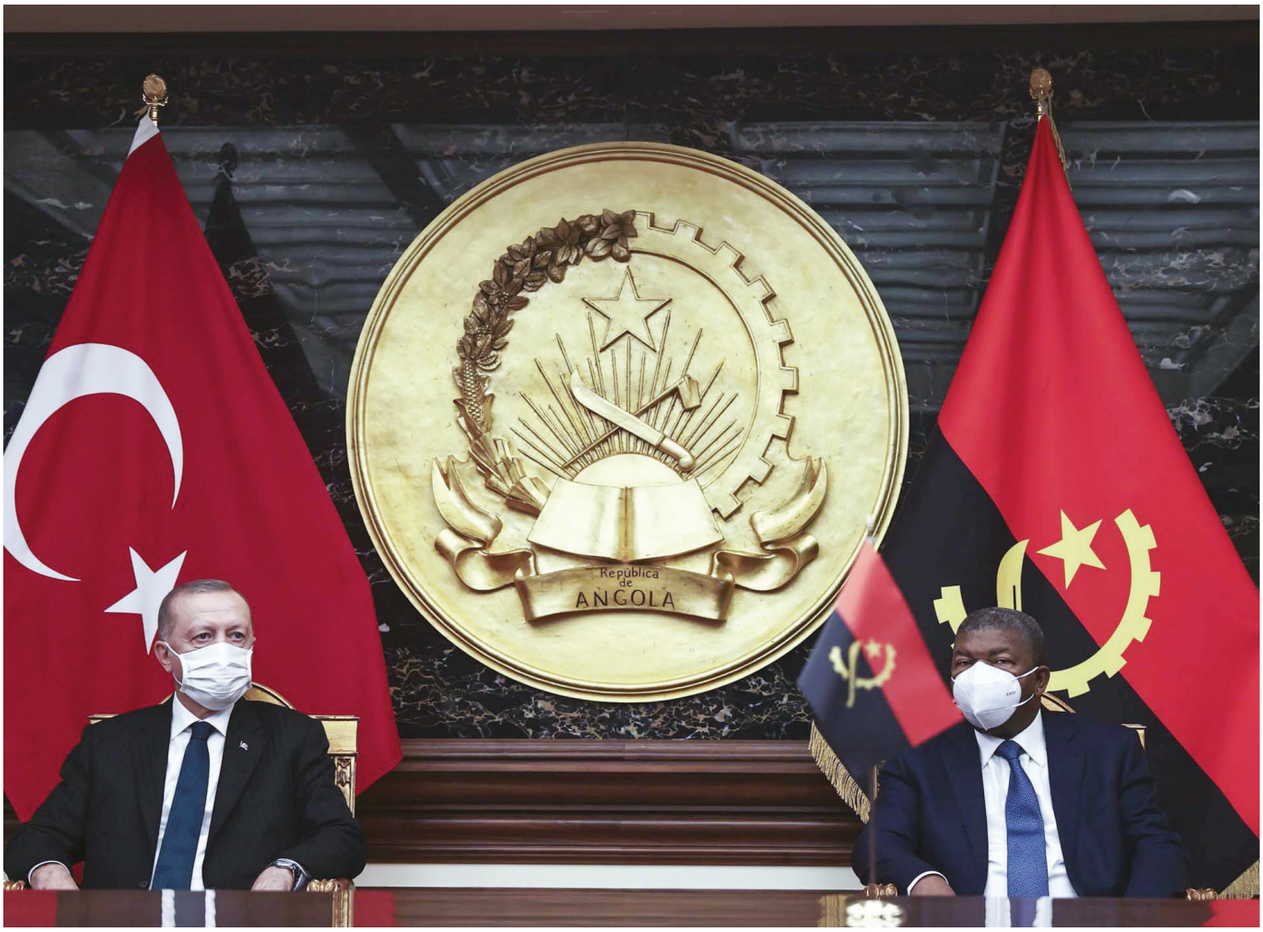

Since taking office, President Erdoğan has visited over 30 African nations, including while serving as prime minister. He was the first of the world's leaders to visit Africa. He even paid his first presidential visit to Angola, as he did to Gambia. These visits were seen as tokens of friendship. President Erdoğan remarked after the talks that they discussed cooperation in the sphere of defence industry and counter-terrorism in depth during their bilateral meeting and that the momentum gained in the two countries' relations in the recent past is satisfying.

Meeting with the Presidents of Togo, Burkina Faso and Liberia - October 19, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan paid an official visit to Togo on 19 October 2021 at the invitation of President Faure Essozimna Gnassingbé of Togo. As part of the visit, President Erdoğan joined President Gnassingbé of Togo, President Roch Marc Christian Kaboré of Burkina Faso and President George Manneh Weah of Liberia for a quadrilateral working dinner. Following the meeting, the four Heads of State issued a comprehensive joint statement.

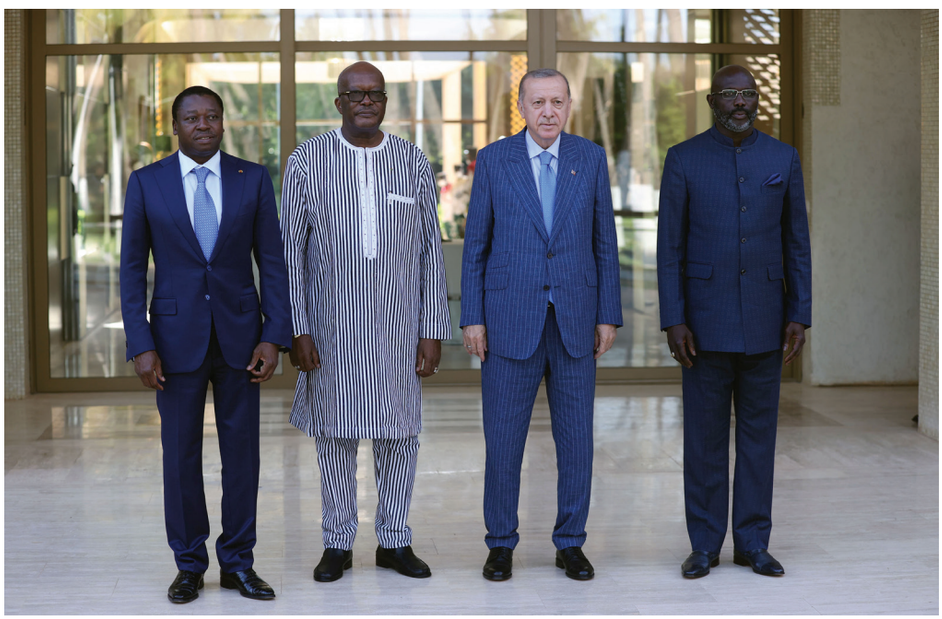

In the joint statement, the four Heads of State reaffirmed their determination to combat terrorism without distinction between any terrorist organisations, including DAESH, FETO, al-Qaeda and Boko Haram. They noted that the rise of radicalisation and violent extremism, particularly in West Africa, the spread of armed groups across the continent and transnational organised crime posed serious threats. President Erdoğan once again reaffirmed his commitment to peace and stability in Africa and emphasised that Türkiye would continue to support its troops deployed on the continent as part of UN missions.

With regard to cooperation, the Heads of State assessed Türkiye as a strategic partner for Africa and a major economic actor. President Erdoğan once again reaffirmed his determination to further develop political, economic, commercial and cultural relations with African countries, while the message of "a fairer world together" was also reflected in this international joint statement. The statement was signed in Lomé by the four Heads of State.

Joint Press Conference with President Buhari of Nigeria - October 20, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan paid an official visit to Nigeria on 20 October 2021. President Erdoğan was welcomed with an official ceremony by President Muhammadu Buhari of Nigeria at the Presidential Palace. Following their tête-à-tête and interdelegation meetings, the two Presidents held a joint press conference, after which President Erdoğan attended an official luncheon hosted in his honour by President Buhari.

Attaching particular importance to cooperation in the field of security, President Erdoğan stated: "We are strengthening our cooperation on military, defence and security matters with Nigeria, which is fighting against terrorist organisations, armed gangs and pirates at the same time. I would like to take this occasion to wish Allah's mercy upon our Nigerian brothers and sisters who lost their lives in terror attacks." President Erdoğan explicitly expressed his belief that the sensitivity Türkiye has demonstrated in combating various terrorist organisations, particularly the PKK, PYD, FETO and DAESH, would also be reciprocated by the Nigerian authorities and emphasised the importance of their shared resolve in the fight against terrorism.

Joint Press Conference with Mahamat Idriss Déby Itno, Transitional President of the Republic of Chad - October 27, 2021

Mahamat Idriss Déby Itno, Transitional President of the Republic of Chad, paid an official visit to Türkiye on 27 October 2021 at the invitation of President Erdoğan. At the official welcoming ceremony held at the Presidential Complex, the national anthems of the two countries were played and a 21-gun salute was fired. Following their tête-à-tête and interdelegation meetings, President Erdoğan and Transitional President Itno of Chad held a joint press conference.

The leaders emphasised that they had discussed both African and international issues during the meeting. Referring to the political transition process that had begun in Chad in April, Déby Itno stated that a new civilian government had been appointed and that a comprehensive roadmap had been drawn up for the country. “We have launched an inclusive national dialogue. We have discussed the ways and means of achieving a successful, peaceful and consensus-based transition,” Déby Itno said, drawing attention to the importance of Türkiye’s support during this critical transition period.

Türkiye-Africa Partnership Summit - December 18, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan takes care to include a trip to Af- rica, which covers a few countries, in his overseas tour plans. At the 3rd Türkiye-Africa Partnership Summit, which took place in Türkiye on December 18, 2021, he emphasised that the struggle he has waged with the words “The world is bigger 5” is not only for Türkiye, but also for Africa, and he once again criticised the fact that the fate of all humanity is left to five UN Security Council member states.

President Erdoğan stated that Türkiye has been fighting terrorism for nearly 40 years and that organisations such as Boko Haram, al-Shabab, and DAESH are not just a problem for a few countries but that they are the common enemies of all, and that there is no distinction between them and FETÖ and the PKK. Concerning Türkiye's support for the resolution of the issue, he said, "We are prepared to provide Türkiye's excellent defence industry products and experience in the battle against terrorism to our African friends."

Joint Press Conference with President Samia Suluhu Hassan of the United Republic of Tanzania - April 18, 2024

President Samia Suluhu Hassan of the United Republic of Tanzania paid an official visit to Türkiye on 18 April 2024. Following their tête-à-tête and interdelegation meetings, the two leaders attended a signing ceremony for various agreements and held a joint press conference.

Stating that the fight against terrorism had also been addressed during their consultations, President Erdoğan said, "Türkiye, which doesn't make any distinction between terrorist organisations, has always attached special importance to sharing its experience in this field with its friends. Accordingly, I noted that we would be pleased to help Tanzania in the steps it would take to ensure its own security." Emphasising that the African continent holds a special place in his heart, President Erdoğan recalled that he had made more than 50 visits to the continent during his tenures as Prime Minister and President, and expressed his satisfaction that Türkiye's outreach to Africa had been warmly welcomed by the countries of the continent. "We preserve our determination to expand our relations with the continent in every field from trade to education to agriculture. We will continue to contribute to making Africa's voice heard more on international platforms," President Erdoğan said, once again setting out the fundamental perspective underpinning Türkiye's long-term Africa policy.

Türkiye's Mediation Role in the Somalia-Ethiopia Crisis: The Ankara Process

The tensions between Somalia and Ethiopia that erupted in the Horn of Africa in early 2024 paved the way for one of the most tangible mediation successes of President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in Africa since 2022. Ethiopia's move in January 2024 to conclude an agreement on access to the sea with the separatist Somaliland administration, effectively bypassing the Federal Government of Somalia, was perceived as a serious threat to Somalia's sovereignty and brought relations between the two countries to a point of profound rupture.

The Ankara Declaration, signed on 11 December 2024 under the auspices of President Erdoğan, moved the issue beyond the binary of "access to the sea or sovereignty" and placed it within a multidimensional framework. The parties aimed to begin technical negotiations by the end of February 2025 and to reach an agreement within four months under Türkiye's facilitation. Assessing the approximately eight-month-long Ankara Process, President Erdoğan underscored its historic significance, saying, "By overcoming certain resentments and misunderstandings together, we have taken the first step towards a fresh start between Somalia and Ethiopia based on peace and cooperation."

The first round of technical negotiations, held in Ankara on 18 February 2025, clearly demonstrated that the Declaration had not remained merely a political declaration. Hosted by Türkiye and bringing together the Ethiopian and Somali Foreign Ministers, the

meeting signalled that the process had been placed on a concrete negotiating footing. At a joint press conference held at the Presidential Complex with President Hassan Sheikh Mohamud of Somalia and Prime Minister Abiy Ahmed of Ethiopia, President Erdoğan stated that throughout the entire process, they had carefully listened to the sensitivities, priorities and expectations of the parties and had made meticulous efforts to identify common ground that would safeguard the interests of both countries.

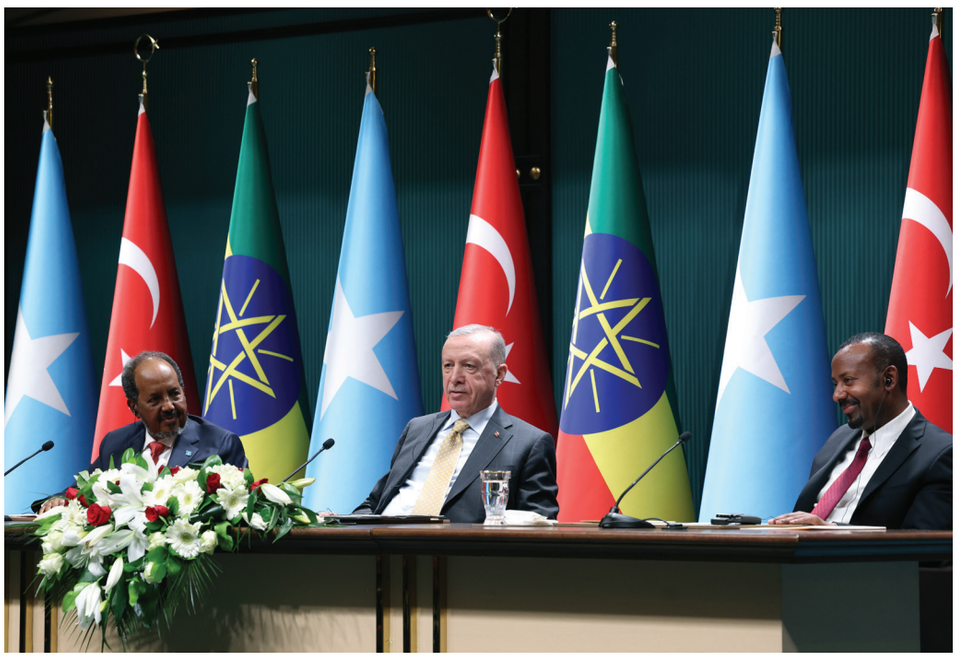

At the press conference, President Erdoğan made the following historic assessment: “Especially in line with Ethiopia’s demands for sea access, I hope that after the first meeting we had today, they will continue this, and I believe that Sheikh Mahmud will give the necessary interest and support for sea access. This world is enough for all of us.” These words succinctly reflect the spirit of the Ankara Process and Türkiye’s vision for the region.

Joint Press Conference with President Paul Kagame of Rwanda - January 23, 2025

President Paul Kagame of Rwanda paid an official visit to Türkiye on 23 January 2025. President Recep Tayyip Erdoğan welcomed President Kagame with an official ceremony at the Presidential Complex and, following their tête-à-tête and interdelegation meetings, the two Presidents held a joint press conference. New agreements between the two countries were also signed as part of the visit.

At the press conference, President Kagame of Rwanda sincerely expressed his appreciation for President Erdoğan's mediation efforts in various disputes: "You brought Somalia and Ethiopia together. This is something that is very much appreciated. Who knows, perhaps we may also see the effects of your commendable efforts in our region, particularly with regard to important developments concerning the Democratic Republic of the Congo." With these remarks, President Kagame clearly expressed his confidence in Türkiye's regional mediation capacity. Summing up the shared perspective between the two countries with the statement, "Rwanda and Türkiye are two countries committed to global peace and security", President Kagame emphasised that they regarded President Erdoğan as a reliable partner in the resolution of disputes.

G20 Leaders' Summit in South Africa - November 21, 2025

President Recep Tayyip Erdoğan paid a visit to the Republic of South Africa on 21-23 November 2025 to attend the G20 Leaders' Summit. At the G20 Summit held in Johannesburg under the theme "Solidarity, Equality, Sustainability", President Erdoğan addressed the session entitled "Inclusive and Sustainable Economic Growth Leaving No One Behind: Building Our Economies, the Role of Trade, Financing for Development and the Debt Burden".

As part of his bilateral engagements on the margins of the Summit, President Erdoğan held bilateral meetings with numerous world leaders, including Prime Minister Abiy Ahmed Ali of Ethiopia, Prime Minister Mark Carney of Canada, President Luiz Inácio Lula da Silva of Brazil and President Emmanuel Macron of France. Following the Summit, President Erdoğan held a press conference at which he shared comprehensive assessments of the G20 process with the public. The visit to South Africa once again demonstrated Türkiye's diplomatic effectiveness and international visibility within the framework of this well-established global forum held on the African continent.

Meeting with Abdel Fattah al-Burhan, Chairman of the Sovereignty Council of Sudan - December 25, 2025

President Erdoğan met with Chairman of the Sovereignty Council of Sudan, Abdel Fattah al-Burhan, at the Presidential Complex on 25 December 2025. President Erdoğan welcomed al-Burhan at the main entrance, and the two leaders posed for members of the press on the steps in front of the flags of the two countries. Türkiye-Sudan bilateral relations and regional issues were discussed in detail during the meeting.

During the meeting, President Erdoğan emphasised that Türkiye was resolutely continuing its efforts to bring an end to the bloodshed in Sudan. President Erdoğan further stated that efforts were continuing uninterruptedly to advance relations between Türkiye and Sudan in numerous areas, particularly trade, agriculture, energy and defence. The meeting was recorded as a concrete reflection of Türkiye's dedicated diplomatic efforts to achieve lasting peace and stability in Sudan.

Meeting with President Tchiani of Niger - June 04, 2026

President Recep Tayyip Erdoğan welcomed President Abdourahamane Tchiani of Niger, who paid an official visit to Türkiye on 4 June 2026, with an official ceremony at the Presidential Complex. Following the playing of the national anthems of the two countries and the inspection of the ceremonial guard, President Erdoğan and President Tchiani of Niger posed for members of the press in front of the flags before proceeding to their tête-à-tête and interdelegation meetings. Following the meetings, a ceremony was held at which two agreements were signed, after which the two Presidents held a joint press conference.

Recalling that the President of Niger had chosen Türkiye for his first official visit outside Africa, President Erdoğan described this as a meaningful reflection of the deep-rooted friendship and mutual trust between the two countries. Referring to historical relations dating back to the 1400s, President Erdoğan noted that ties with this strategically important region were growing ever stronger with the contributions of President Tchiani of Niger and emphasised that Niger holds a special place among the friendly and brotherly countries in Africa.

Stating that the meeting had included a comprehensive review of defence industry, security, energy, mining, trade, investment, education, healthcare and agriculture, President Erdoğan also emphasised solidarity in the fight against terrorism and stated, “As I stress at every opportunity, we continue to enhance our relations with African countries on the bases of equal partnership, mutual respect and win-win principles. We follow with appreciation the anti-terror fight of the Nigerien security forces under the leadership of Mr Tchiani, and in this context, we resolutely continue our cooperation in military training and intelligence.”

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

05

Regional Diplomacy: The Middle East

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Regional Diplomacy: The Middle East

The Middle East's geopolitical location, energy resources, and ethnic and sectarian diversity have made it one of the most sensitive areas of global politics throughout history. In addition to interstate competition, proxy wars, terrorist organisations, irregular migration movements, cross-border security threats, and humanitarian crises have exacerbated the region's instability, demonstrating that military solutions alone are ineffective. As a result, diplomacy, particularly leader-to-leader diplomacy carried out directly by heads of state and government, has become an increasingly important tool in conflict prevention, crisis management, and long-term peacemaking.

Leader-to-leader diplomacy is an effective diplomatic method that promotes trust in international relations, maintains direct communication channels during crises, and demonstrates political will at the highest levels. Direct contact between leaders, especially in regions like the Middle East where complex crises involving many actors occur, plays an important role in accelerating negotiation processes, preventing misunderstandings, and developing diplomatic solutions. Leader-to-leader diplomacy must be conducted continuously and across multiple dimensions in the Middle East because of the region's multilayered security issues and shifting geopolitical balances.

Türkiye is one of the countries that cannot remain isolated from Middle Eastern crises due to historical, geographical, and cultural ties, as well as developments that have a direct impact on regional security. The Syrian civil war, security issues in Iraq, the Israeli-Palestinian conflict, instability in Lebanon, tensions between Iran and regional actors, and developments in the Gulf region are among the most closely watched issues in terms of Turkish national security and foreign policy. In this context, while taking firm steps to protect its national security, Türkiye has also sought to contribute to regional stability through diplomatic initiatives based on dialogue, negotiation, and cooperation.

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has become a key component of Türkiye's Middle East policy. President Erdoğan has sought to help resolve crises, maintain open lines of communication between the parties, and promote the establishment of regional peace through extensive diplomatic contacts with heads of state and government in the region. The Astana Process for resolving the Syrian crisis, trilateral summits with Russia and Iran, initiatives to normalise relations with Gulf countries, ceasefire and humanitarian aid diplomacy regarding the Israeli-Palestinian issue, contacts regarding Lebanon's stability, and ongoing high-level talks with Iran are among the most visible examples of Türkiye's effective use of leader-to-leader diplomacy.

Türkiye has not only launched diplomatic initiatives to strengthen bilateral relations but it has also viewed multilateral platforms such as the Organisation of Islamic Cooperation, the United Nations, the G20, the D-8, the Organisation for Economic Cooperation, and the Antalya Diplomacy Forum as critical venues for effective leader-to-leader diplomacy. In this way, it has strengthened international cooperation for the diplomatic resolution of conflicts, increased humanitarian aid, supported ceasefire initiatives, and kept regional crises on the international agenda.

Türkiye-Russia-Iran Tripartite Summit - September 07, 2018

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has been a key component of multilateral diplomatic efforts to resolve the Syrian crisis through the Astana Process. Leader-level contacts between Türkiye, Russia, and Iran have helped to strengthen the shared will to maintain the ceasefire, advance the political solution process, and protect Syria's territorial integrity.

President Recep Tayyip Erdoğan met with President Hassan Rouhani of Iran and President Vladimir Putin of Russia at the Türkiye-Russia-Iran Tripartite Summit held in Tehran on 7 September 2018. The leaders discussed recent developments in Syria during the summit, followed by a joint press conference.

President Erdoğan stated that Türkiye has taken active diplomatic initiatives to end the conflict and prevent humanitarian disasters, rather than taking a passive approach to resolving the Syria crisis. President Erdoğan stated that Türkiye has made significant efforts to stop the bloodshed and protect civilians in Syria since the very beginning and has continued to support Syrians without discrimination.

President Erdoğan emphasised the importance of resolving the Syrian issue in accordance with the Astana Process principles. He advocated for a common stance against separatist initiatives that threaten Syria's territorial integrity and neighbouring countries' national security.

Quadrilateral Summit on Syria - October 27, 2018

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy significantly contributed to multilateral efforts with international actors to resolve the Syrian crisis. The quadrilateral summits held in this context helped to strengthen a common approach toward securing a lasting ceasefire, combating terrorism, and preserving territorial integrity in Syria.

As part of the Quadrilateral Summit on Syria held at the Vahdettin Mansion in İstanbul on 27 October 2018, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Emmanuel Macron of France, President Vladimir Putin of the Russian Federation, and Chancellor Angela Merkel of the Federal Republic of Germany. Leaders issued a joint statement following the Quadrilateral Summit on Syria.

In the joint statement, the leaders emphasised the importance of resolutely continuing the fight against terrorism and stated that it was necessary to secure a lasting ceasefire through the full implementation of effective measures and the compliance of all relevant parties with ceasefire obligations. They also reaffirmed their strong commitment

to the sovereignty, independence, unity, and territorial integrity of the Syrian Arab Republic, and to the purposes and principles of the Charter of the United Nations, in the statement.

Following the summit, President Erdoğan stated that the leaders reaffirmed their commitment to Syria's territorial integrity and political unity and agreed that military solutions to the conflict would not be sustainable. President Erdoğan stated that Türkiye will continue to fight terrorist organisations, including DAESH and the PYD. He cited Operations Euphrates Shield and Olive Branch as concrete examples of this approach.

President Erdoğan stated that the humanitarian aspect of the Syrian crisis was comprehensively addressed at the summit. A consensus was reached on returning Syrian refugees to their country in a voluntary, safe, and dignified manner, in coordination with the UN. He emphasised that Türkiye would continue its diplomatic efforts with determination to end the humanitarian tragedy in Syria and to establish lasting peace.

Fourth Trilateral Summit on Syria - February 14, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy gained momentum through trilateral summits held as part of the Astana Process to resolve the Syrian crisis. Leader-level contacts between Türkiye, Russia and Iran have helped strengthen the shared will to preserve the ceasefire, alleviate the humanitarian crisis and maintain Syria's territorial integrity.

On 14 February 2019, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Putin of the Russian Federation and President Hassan Rouhani of Iran at the Fourth Trilateral Summit on Syria in Sochi, where the leaders held a joint press conference afterwards.

President Erdoğan stated that achieving a ceasefire in Syria, particularly in Idlib, is one of the topics of their main agenda and noted that they don't want new humanitarian crises and tragedies to occur either in Idlib or in other areas in Syria. President Erdoğan said that they have indeed made great progress thus far in the search for a political solution, as the guarantor countries of the Astana process, noting that a political solution to the Syrian conflict has never been this strong, and highlighted the importance of successfully completing the process.

President Erdoğan said that approximately 310,000 Syrians had voluntarily returned to the regions of the Euphrates Shield and Olive Branch operations, and that reconstruction activities, particularly involving hospitals, schools, and infrastructure projects, were continuing in these areas. President Erdoğan also emphasised that Türkiye's primary goal was to ensure Syria's territorial integrity, noting the importance of clearing Manbij of terrorist organisations and not leaving Idlib as a playground for terrorist organisations, and stated that these lands belong to the Syrian people.

Türkiye-Russia-Iran Tripartite Summit - September 16, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy strengthened multilateral cooperation among Türkiye, Russia, and Iran within the Astana Process and helped resolve the Syrian crisis through political means. The summits held in this context contributed to strengthening the shared will to combat terrorism, preserve the ceasefire, and maintain Syria's territorial integrity.

President Recep Tayyip Erdoğan attended the Türkiye-Russia-Iran Tripartite Summit on 16 September 2019, alongside President Vladimir Putin of the Russian Federation and President Hassan Rouhani of Iran.

At the summit, efforts to restore peace and stability in Syria were evaluated, and potential joint steps to end the country's conflict and establish a long-term political solution were discussed. President Erdoğan stated that combating terrorism was among the priority agenda items of the summit and emphasised that Türkiye was resolutely fighting all terrorist organisations, without making any distinction between DAESH and the PKK/PYD/YPG. President Erdoğan emphasised the need for close cooperation among Türkiye, Russia, and Iran, as Astana guarantor countries, in combating terrorist threats to Syria's territorial integrity.

Additionally, President Erdoğan said that the implementation process of earlier agreements had been reviewed and that the common belief that a political solution was the only way to end the Syrian conflict had been reiterated. Pointing to the need for the Constitutional Committee, one of the most important achievements of the Astana Process, to make concrete progress, President Erdoğan emphasised the importance of creating an environment of lasting peace in which the legitimate demands of the Syrian people are met, and security and stability are restored, in accordance with United Nations Security Council Resolution 2254.

Quadrilateral Summit on Syria - December 03, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy played a significant role in international efforts to resolve the Syrian crisis through political means. The multilateral summits held in this context helped to develop a shared understanding aimed at ensuring regional security, combating terrorism, and establishing long-term peace in Syria.

During his visit to London to attend the NATO Heads of State and Government Summit, President Recep Tayyip Erdoğan held a meeting with German Chancellor Angela Merkel, UK Prime Minister Boris Johnson and French President Emmanuel Macron at the Prime Minister's Office on 3 December 2019 as part of the Quadrilateral Summit on Syria.

The closed-door summit focused on recent developments in Syria as well as regional issues. After the meeting, President Erdoğan left the Prime Minister's Office and, in his assessment of the talks, stated that the summit had been productive, saying, "It went very well."

Round-Table Meeting on the "Priority of Development and Challenges" held within the Scope of the 2019 Kuala Lumpur Summit - December 19, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has been actively pursued on multilateral platforms to address common issues facing the Islamic world and strengthen cooperation on regional crises. The contacts made in this context helped to develop a shared approach to combating terrorism, managing humanitarian crises, and increasing solidarity among Islamic countries.

On 19 December 2019, President Recep Tayyip Erdoğan attended the roundtable meeting titled "Priority of Development and Challenges," held as part of the 2019 Kuala Lumpur Summit, alongside the President of Iran, Hassan Rouhani, and the Prime Minister of Malaysia, Mahathir Mohamad.

At the meeting, President Erdoğan stated that the PKK/YPG/PYD terrorist organisations operating in northern Syria constituted a serious threat to regional security and noted that external support for these organisations made the fight against terrorism more difficult. Emphasising Türkiye's resolute efforts to ensure border security and support regional stability, President Erdoğan stated that the fight against terrorism should be pursued through concrete steps and international cooperation rather than rhetoric.

President Erdoğan also recalled that millions of people had sought refuge in Türkiye due to the conflict in Syria and stressed the importance of establishing safe zones to facilitate their safe, voluntary and dignified return to their country. Stating that the international community, particularly Islamic countries, needed to assume greater responsibility in this process, President Erdoğan emphasised that greater solidarity and mutual assistance within the Islamic world would contribute both to alleviating humanitarian crises and to achieving shared development goals.

President Erdoğan's Meetings with President Barham Salih of Iraq

In his meetings with President Barham Salih of Iraq, President Recep Tayyip Erdoğan discussed the development of Türkiye-Iraq relations, the fight against terrorism, the preservation of Iraq's political unity and territorial integrity, as well as regional security and stability. Erdoğan's leader-to-leader diplomacy toward Iraq emphasised the importance of strengthening cooperation in the fight against terrorist organisations, particularly the PKK and DAESH, while also highlighting Iraq's stability as essential to regional security.

President Recep Tayyip Erdoğan met with President Barham Salih of Iraq at the Presidential Complex on 03 January 2019 and subsequently held a joint press conference. Stating that terrorist organisations constitute a major threat to both Türkiye and Iraq, President Erdoğan stressed the importance of joint efforts in the fight against terrorism. Erdoğan stated that terrorist organisations such as DAESH, the PKK and FETO posed a threat to both countries, noting that Türkiye-Iraq cooperation would be deepened to achieve success in the fight against

terrorism. Additionally, President Erdoğan stressed how crucial it was for Iraq to stand on its own feet for regional security and stability, noting that Türkiye's policy towards Iraq was centred on preserving the country's political unity and territorial integrity and ensuring its stability and security.

President Recep Tayyip Erdoğan met with President Barham Salih of Iraq at the Vahdettin Mansion on 28 May 2019. The meeting addressed efforts to combat terrorist organisations operating in the region, particularly the PKK and DAESH, with emphasis placed on enhancing cooperation in the fight against terrorism. At the meeting, which also assessed bilateral relations and regional issues, potential steps to increase the 20-billion-dollar trade volume between Türkiye and Iraq were discussed.

President Erdoğan Meets with Iraqi Prime Minister Mustafa al-Kadhimi - December 17, 2020

In Türkiye-Iraq relations, energy, water resources management, and economic cooperation have also played an important role alongside security and counterterrorism cooperation. During President Recep Tayyip Erdoğan's engagements with Iraqi officials, particular emphasis was placed on strengthening cooperation to address the security challenges shared by the two countries and on harnessing existing potential on the basis of mutual benefit.

President Recep Tayyip Erdoğan met with Iraqi Prime Minister Mustafa al-Kadhimi at the Presidential Complex on 17 December 2020. During the meeting, President Erdoğan expressed his satisfaction that, after a long interval, a Turkmen minister had once again been appointed to the Iraqi cabinet. He noted that this decision reinforced Türkiye's commitment to safeguarding the rights of Iraqi Turkmens and congratulated al-Kadhimi on the decision.

President Erdoğan stated that the two sides had agreed to continue the fight against the DAESH, PKK and FETO terrorist organisations, which he described as common enemies of Türkiye and Iraq, and had reaffirmed their shared commitment to strengthening Türkiye-Iraq cooperation in this area. Erdoğan also stressed that there was no place for separatist terrorism in the future of Türkiye, Iraq and Syria.

Highlighting the great potential for cooperation with Iraq, particularly in the energy sector, President Erdoğan stated that the repair of the Kirkuk–Ceyhan Oil Pipeline—which had been destroyed by DAESH—and the resumption of Kirkuk oil to world markets in larger amounts were of great importance to Türkiye. President Erdoğan also noted at the meeting that climate change, increasing needs, and droughts made it necessary to develop new solutions for the use of water resources worldwide. Emphasising that water should be seen as an area for cooperation rather than a source of disagreement, President Erdoğan demonstrated Türkiye's commitment to developing cooperation with Iraq on this basis.

Tripartite Summit Meeting in the Astana Format - July 19, 2022

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has helped resolve the Syrian crisis through multilateral diplomatic contacts between Türkiye, Russia, and Iran under the Astana Process. Summits held at the leaders' level have played an important role in strengthening the shared commitment to preserving Syria's territorial integrity, combating terrorism, alleviating the humanitarian crisis, and supporting the political settlement process.

President Recep Tayyip Erdoğan attended the 7th Tripartite Summit Meeting in the Astana Format, held in Tehran on 19 July 2022 with the participation of President Ebrahim Raisi of Iran and President Vladimir Putin of Russia, after which the leaders held a joint press conference.

President Erdoğan noted that the terrorist activities of the PKK, PYD, and YPG in Syria constituted one of the major threats to the country's peace, stability, and territorial integrity. President Erdoğan stated that the greatest contribution to the Syrian people would be to completely clear the areas occupied by terrorist organisations of terrorism, and emphasised the importance of continuing the fight against DAESH, the PKK, the PYD, the YPG and all other terrorist organisations without interruption.

The President also noted that the areas cleared of terrorism along Türkiye's southern border protected civilian lives, prevented irregular migration, and made a significant contribution to preserving Syria's territorial integrity. President Erdoğan also highlighted the importance of resolving the Syrian conflict through a political process based on United Nations Security Council Resolution 2254, stating that Türkiye had provided temporary protection to millions of Syrians and assumed the largest share of the humanitarian burden arising from the Syrian crisis. President Erdoğan stated that, alongside ensuring the safe, voluntary and dignified return of Syrians to their country, international aid and support needed to be increased to alleviate the deepening humanitarian crisis in Syria.

President Recep Tayyip Erdoğan's Meetings with President Ebrahim Raisi of Iran

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has played an important role in strengthening institutional cooperation mechanisms between Türkiye and Iran and enhancing a shared understanding of security. Leader-to-leader contacts have contributed to strengthening the common will to combat terrorism, promote economic cooperation, and support regional stability.

President Recep Tayyip Erdoğan and Iranian President Ebrahim Raisi held a joint press conference on 19.07.2022 at the Sa'dabad Historical-Cultural Complex in Tehran, following the 7th Meeting of the Türkiye-Iran High-Level Cooperation Council. President Erdoğan underlined the importance of enhancing cooperation against terrorist organisations that threaten the shared security of Türkiye and Iran. Noting that the PKK, PYD, YPG, PJAK and FETO constituted a common threat to both countries, Erdoğan underscored that a joint and solidarity-based fight against terrorist organisations was of great importance for regional security.

President Recep Tayyip Erdoğan met with President Ebrahim Raisi of Iran on 09.11.2023 in Tashkent, the capital of Uzbekistan, where he was attending the 16th Summit of the Organisation of Economic Cooperation. During the meeting, bilateral relations between Türkiye and Iran, regional developments and the humanitarian crisis resulting from Israel's attacks on Gaza were discussed. President Erdoğan said that ending Israel's attacks was essential for regional and global peace, pointing out that the Organisation of Islamic Cooperation should make a joint effort toward a fair and lasting solution throughout its extraordinary summit process. The President emphasised that Türkiye was prepared to assume any solution-orientated responsibility, including guarantorship, while drawing attention to the importance of the Islamic world adopting a shared stance in mounting international pressure on Israel.

President Recep Tayyip Erdoğan attended the Türkiye-Iran Business Forum with President Ebrahim Raisi of Iran on 24.01.2024, followed by a joint press conference by the two leaders. President Erdoğan noted that the talks encompassed the developments in Gaza and the occupied Palestinian territories, as well as regional and international matters, together with concrete steps to advance economic cooperation. Underlining the importance of further strengthening cooperation with Iran in the fight against terrorism, President Erdoğan highlighted the need to boost solidarity against common threats, particularly the PKK/PYD/YPG and PJAK.

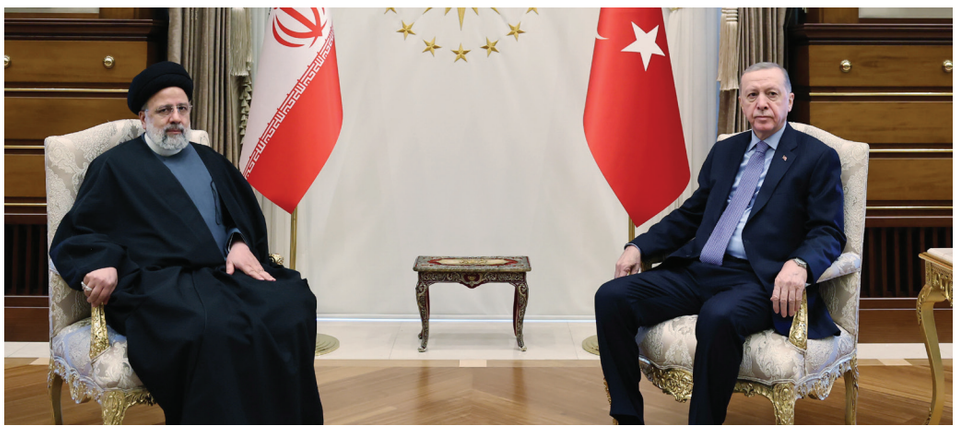

President Erdoğan also stressed the importance of the international community taking the necessary steps to immediately end Israel's attacks on Gaza and to secure a just and lasting peace; he stated that Türkiye and Iran had demonstrated a common will to continue their support for the Palestinian cause and to strengthen their cooperation on this matter. Pointing out that developments which would threaten the region's security and stability must be avoided, President Erdoğan highlighted the importance of acting on the basis of diplomacy and dialogue.

President Erdoğan met with President Abdul Latif Rashid of Iraq - April 22, 2024

President Recep Tayyip Erdoğan held a tête-à-tête meeting with President Abdul Latif Rashid of Iraq on 22.04.2024 in Baghdad, the capital of Iraq, where he had travelled for official talks. President Erdoğan articulated Türkiye's expectations from Iraq about the fight against the PKK terrorist group, stating that Iraq must be cleared of terrorism in all its forms. Erdoğan also stated that placing the relations between Baghdad and the Iraqi Kurdish Regional Government (KRG) on a sound footing, as well as ensuring that Turkmen people attain their rightful status in Iraq, are important for the stability of the country. President Erdoğan stated that Türkiye continues its efforts to put an end to the atrocities committed by Israel in Gaza and expressed the view that Muslim countries should act in unity in this process.

President Recep Tayyip Erdoğan's Meetings with President Masoud Pezeshkian of Iran

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has played an important role in strengthening the longstanding relations between Türkiye and Iran and enhancing cooperation on regional issues. Contacts held at the leaders' level have contributed not only to bilateral relations but also to fostering a common understanding aimed at promoting peace, stability, and security in the Middle East, reducing regional tensions, enhancing cooperation in the fight against terrorism, and advancing economic relations.

President Recep Tayyip Erdoğan, who was in New York for the 79th session of the United Nations General Assembly, met with President Masoud Pezeshkian of Iran at the Turkevi Centre on 23 September 2024. During the meeting, bilateral relations between Türkiye and Iran as well as regional developments were discussed. President Erdoğan stated that the historical and cultural ties between Türkiye and Iran have always had a positive impact on relations between the two countries and voiced his belief that relations would be further advanced in all areas by identifying and utilising opportunities for cooperation in line with the common interests of the two countries in the period ahead. President Erdoğan also stated that the international community should adopt a stronger stance against Israel's aggressive policies, which threaten regional peace and stability, and emphasised the importance of ending the violence in Palestine and Lebanon on the basis of international law, diplomacy, and human rights. President Erdoğan stated that Türkiye was resolutely continuing its intensive efforts to deliver humanitarian assistance to civilians in the Palestinian territories, particularly in Gaza.

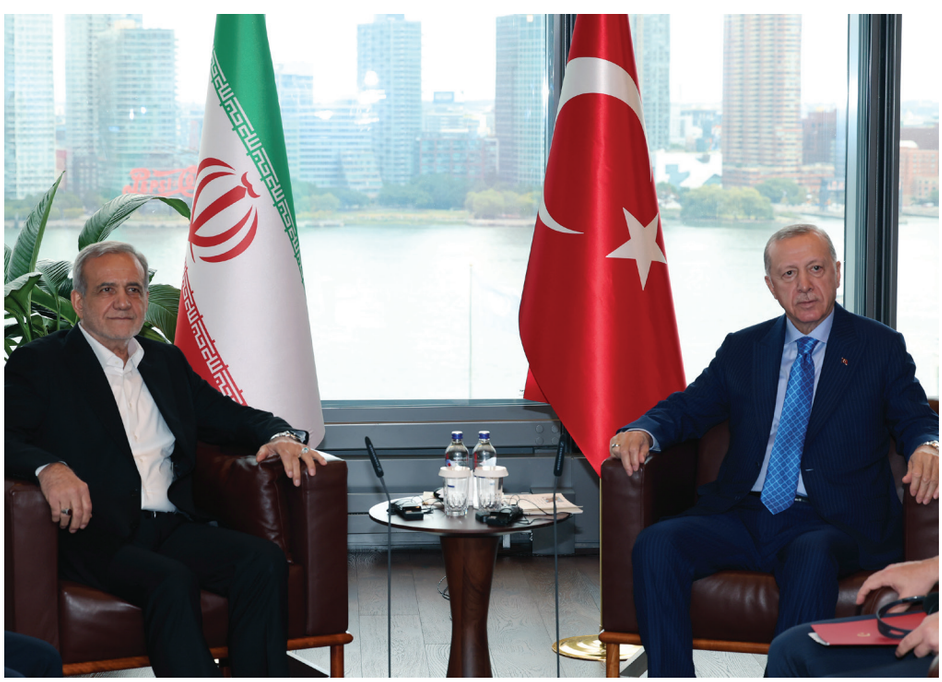

President Recep Tayyip Erdoğan met with President Masoud Pezeshkian of Iran in Cairo, the capital of Egypt, on 19 December 2024, where he was attending the D-8 Summit. During the meeting, bilateral relations between Türkiye and Iran, the latest developments in Syria along with regional matters were discussed. President Erdoğan stated that Türkiye aims for a Syria where stability and security prevail, terrorism has been completely eliminated, and refugees can return to their country voluntarily, safely, and with dignity. President Erdoğan emphasised the importance of preserving Syria's territorial integrity and national unity, noting that the restoration of stability in the country would contribute to peace and security throughout the region and that this process would accelerate with the joint support of regional and international actors.

President Recep Tayyip Erdoğan held a meeting with President Masoud Pezeshkian of Iran on 4 July 2025 in Khankendi, Azerbaijan, where he was attending the 17th Summit of the Economic Cooperation Organisation. During the meeting, bilateral relations between Türkiye and Iran as well as regional developments were discussed. President Erdoğan emphasised the importance of transforming the de facto ceasefire between Iran and Israel into lasting calm and stressed that regional issues should be resolved through dialogue and negotiations. Stating that Türkiye stood ready to sincerely make every possible contribution, including through facilitation, President Erdoğan said that Türkiye and Iran should further strengthen their cooperation in the fight against terrorism and that developing bilateral relations in all areas, particularly trade, would serve the common interests of both countries.

President Recep Tayyip Erdoğan's Meetings with Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq

In addition to the improvement of Türkiye-Iraq relations, President Recep Tayyip Erdoğan's meetings with Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq prominently focused on matters such as the fight against terrorism, security, energy, and economic cooperation, particularly the Development Road Project. In Erdoğan's leader-to-leader diplomacy toward Iraq, the conviction that the security and stability of the two countries cannot be considered separately, together with the will to cooperate in preserving Iraq's territorial integrity and establishing regional peace, has become particularly evident.

President Recep Tayyip Erdoğan received Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq, who was on an official visit to Türkiye, at the Presidential Complex on 21 March 2023, followed by a joint press conference. President Erdoğan stated that all aspects of relations between the two countries had been discussed and that their determination to jointly combat terrorism in all its forms had been reaffirmed. Erdoğan emphasised their resolve to work together to implement the Development Road Project, which envisages the construction of a land and railway transportation corridor extending from Basra to the Turkish border, and stated that the Ankara Declaration constituted a critical step demonstrating their joint commitment toward this objective. President Erdoğan stated that the Development Road Project was of strategic importance not only for Türkiye and Iraq but also for the entire region.

President Recep Tayyip Erdoğan met with Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq on 22 April 2024 as part of his official programme in Baghdad, followed by a joint press conference. President Erdoğan stated that cooperation in security and the fight against terrorism constituted one of the most important items on the agenda and expressed his satisfaction with Iraq's designation of the PKK as a banned

organisation. Erdoğan stated that developments along the Israel-Iran axis had increased the risk of the war spreading and escalating, while also overshadowing the massacre taking place in Palestine, and called on all relevant parties to refrain from steps that could further escalate tensions.

President Erdoğan stated that he had undertaken his visit to Iraq against the backdrop of the humanitarian tragedy unfolding in Palestine and that Türkiye was doing everything in its power to stop the bloodshed in Gaza. President Erdoğan stated that he had discussed with his counterparts Israel's oppression of the Palestinian people and the impact of the conflicts on the region and that consultations had been held on possible joint steps. Pointing out that developments along the Israel-Iran axis had increased the risk of the war spreading and escalating and had overshadowed the massacre in Palestine, President Erdoğan noted that Iraq had also been adversely affected by these tensions. Erdoğan also emphasised that the establishment of an independent, sovereign, and geographically contiguous Palestinian state within the 1967 borders, with East Al-Quds as its capital, was the key to peace in the region.

President Recep Tayyip Erdoğan received Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq at the Turkevi Centre in New York on 25 September 2024, where he was attending the 79th session of the United Nations General Assembly. President Erdoğan stated that Türkiye and Iraq, as two neighbouring countries, were taking steps to enhance cooperation and expressed the view that both countries and the region as a whole would benefit from the implementation of the Development Road Project. Erdoğan emphasised the importance of cooperation in the fight against terrorism in achieving this objective. President Erdoğan also stated that the international community should act in solidarity to prevent Israel's efforts to spread the conflicts across the region and that Israel would inevitably be held accountable for the massacres it had committed in the Palestinian territories.

President Recep Tayyip Erdoğan received Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq in İstanbul on 1 November 2024. During the meeting, President Erdoğan stated that Türkiye and Iraq were two neighbouring countries with deep-rooted historical and cultural ties and expressed the view that developing bilateral relations and taking advantage of opportunities for cooperation, particularly the Development Road Project, would provide significant benefits for both countries. Erdoğan stated that they would continue to take the necessary steps with determination to this end.

President Erdoğan emphasised that terrorist organisations posed security risks to both Türkiye and Iraq and that combating all terrorist organisations without discrimination will serve the peace and stability of both countries. Erdoğan stated that Türkiye welcomed the positive steps taken by the Iraqi government in the fight against the PKK/KCK terrorist organisation and emphasised the importance of counter-terrorism cooperation between the two countries in strengthening regional security. President Erdoğan also stated that Israel's expanding aggression in the region constituted a threat to both regional and global peace and that the international community, particularly the countries of the region, should act in solidarity to ensure peace and stability. He further stated that Türkiye would maintain its efforts for peace.

President Recep Tayyip Erdoğan met with Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq at the Presidential Complex on 8 May 2025, followed by a joint press conference. President Erdoğan stated that Türkiye had never considered Iraq's peace and stability separately from its own and emphasised the importance of cooperation in

security and the fight against terrorism. Erdoğan stated that they had reaffirmed their determination to continue the joint fight against the PKK, FETO, and DAESH, all of which pose threats to Iraq's national security as well as Türkiye's. President Erdoğan also stated that they seek to expand the deepening cooperation, particularly from electricity to natural gas and other areas of energy.

He stated that it was of great importance for Iraq to develop good-neighbourly relations with Syria in terms of regional stability and peace and that Türkiye would continue to work with Iraq on this issue. Referring to the apparent consequences of the policy of aggression Israel initiated in Gaza and subsequently extended to Lebanon and Syria, President Erdoğan stated that it was a vain illusion for Israel to assume that it could ensure its own security by plunging the region into bloodshed, tears, and instability.

President Erdoğan pointed out that the threat of famine in Gaza had reached a grave level, potentially resulting in mass deaths, following Israel's complete halt of humanitarian aid deliveries. He stated that he and Prime Minister Al Sudani had agreed on the need to take all necessary steps, including mounting the pressure on Israel. Erdoğan also expressed concern over the tensions between Pakistan and India escalating into an open conflict following missile attacks that resulted in the deaths of numerous civilians. President Erdoğan stated that Türkiye was making every effort to de-escalate tensions and open channels of dialogue before the situation reached an irreversible point. He also stated that the Turkmen people, who advocate for Iraq's unity and territorial integrity, continued to contribute to strengthening Iraq and Türkiye-Iraq relations despite all the challenges they have faced.

President Recep Tayyip Erdoğan met with Prime Minister Mohammed Shia' Al Sudani of Iraq on 15 September 2025 on the sidelines of the Extraordinary Summit of the Organisation of Islamic Cooperation and the Arab League held in Doha, the capital of Qatar. During the meeting, Türkiye-Iraq relations, the fight against terrorism, energy, and the Development Road Project were discussed. President Erdoğan stated that cooperation with Iraq in the fight against terrorism would continue, that they were working to strengthen Türkiye-Iraq relations in many areas, particularly energy, and that they aimed to further develop relations between the two countries through the Development Road Project.

President Recep Tayyip Erdoğan's Meetings with King Abdullah II of Jordan

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with Jordan has been shaped around strengthening the longstanding ties between the two countries, as well as supporting joint efforts aimed at establishing regional peace, security and stability. In particular, the close understanding between Türkiye and Jordan regarding the Palestinian issue and the status of the holy sites in Al-Quds has occupied an important place in high-level contacts.

President Recep Tayyip Erdoğan met with King Abdullah II of Jordan at the Tarabya Presidential Campus on 2 February 2019. During the meeting, bilateral relations between Türkiye and Jordan were comprehensively reviewed, and steps to further strengthen cooperation in various fields were discussed. President Erdoğan and King Abdullah exchanged views on regional and international developments, particularly on Palestine.

President Recep Tayyip Erdoğan met with King Abdullah II of Jordan at the Dolmabahçe Presidential Office on 7 February 2026. During the meeting, President Erdoğan stated that he and King Abdullah shared the view that peace, tranquillity, security and stability should prevail in corner of the region. He also expressed his appreciation for Jordan's efforts in its capacity as custodian of the holy sites in East Al-Quds.

President Erdoğan Received Crown Prince Al Hussein bin Abdullah of Jordan - February 25, 2025

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy with Jordan has not been limited to contacts at the level of heads of state and government but has also continued through reciprocal visits and receptions aimed at developing relations between the two countries at different levels. These contacts have focused on strengthening the longstanding ties between Türkiye and Jordan and developing a common understanding on regional issues.

On 25 February 2025, President Recep Tayyip Erdoğan received Crown Prince Al Hussein bin Abdullah of the Hashemite Kingdom of Jordan at the Presidential Complex. The leaders addressed bilateral relations between Türkiye and Jordan, as well as regional and global matters. President Erdoğan stated that Türkiye and Jordan have longstanding ties and emphasised the importance of enhancing cooperation and coordination between the two countries so as to further advance bilateral relations. President Erdoğan also stated that Türkiye could not accept plans aimed at displacing the people of Gaza and relocating them to neighbouring countries and stressed the necessity of taking immediate action for the reconstruction of Gaza.

President Erdoğan's Meetings with President Nechirvan Barzani of the Iraqi Kurdish Regional Government (IKRG)

In President Recep Tayyip Erdoğan's meetings with President Nechirvan Barzani of the Iraqi Kurdish Regional Government (IKRG), Türkiye-Iraq relations, as well as regional stability, the fight against terrorism and economic cooperation, have been among the key issues discussed. President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy with the IKRG has gained continuity, particularly within the framework of preserving Iraq's territorial integrity and security, enhancing cooperation in the fight against terrorism, and implementing the Development Road Project.

President Recep Tayyip Erdoğan received President Nechirvan Barzani of IKRG, who was in Türkiye for the Antalya Diplomacy Forum, on 1 March 2024. Stating at the reception that the Development Road Project is important for countries of the region, particularly Iraq and Türkiye, Erdoğan said that Türkiye's full support for the project would continue. President Erdoğan also stated that acting with a common understanding in the fight against the terrorist organisations PKK/PYD/YPG is important for the peace and stability of the region.

President Recep Tayyip Erdoğan met with President Nechirvan Barzani of IKRG in Erbil on 22 April 2024. During the meeting, President Erdoğan expressed his satisfaction at seeing that Iraq was moving further away from violence with each passing day. He stated that the time had come to remove the PKK issue from the agenda, emphasised Türkiye's commitment to the unity demonstrated in the fight against terrorism, and expressed Türkiye's determination to advance this cooperation. President Erdoğan also expressed Türkiye's desire to advance its commercial relations with the IKRG and stated that it was important to open the Ovaköy–Faysh Khabur Border Gate as soon as possible and to initiate vehicle crossings through the Derecik–Zeti Border Gate.

President Recep Tayyip Erdoğan received President Nechirvan Barzani of IKRG at the Presidential Complex on 16 October 2024. During the meeting, President Erdoğan stated that the increasingly aggressive conduct of Israel risked turning the entire region into a battlefield. He expressed Türkiye's strong emphasis on the stability and security of the entire region and welcomed the efforts of the Iraqi authorities to keep the country away from the conflict. President Erdoğan emphasised that the Development Road Project would make a significant contribution to the economic development, stability and fraternity of the entire region and would benefit the IKRG in every respect. He also stated that, during this difficult period, cooperation aimed at permanently eliminating the terrorist threat directed against the peace, prosperity and internal stability of the region should be maintained with determination.

President Erdoğan met with President Nechirvan Barzani of IKRG, who was in Antalya for the 4th Antalya Diplomacy Forum, on 11 April 2025. During the meeting, President Erdoğan drew attention to the importance of solidarity between Türkiye and the IKRG in the fight against terrorist organisations and stated that Türkiye wanted the IKRG to benefit from the Development Road Project to the greatest possible extent.

President Recep Tayyip Erdoğan received President Nechirvan Barzani of IKRG at the Presidential Complex on 9 October 2025. During the meeting, President Erdoğan emphasised that Türkiye did not regard Iraq's peace and security as separate from its own. He stated that Türkiye aimed to promote peace and stability in the region, that it was critically important to keep Iraq away from the cycle of violence in the region, and that Türkiye was closely following the steps taken by the IKRG in this regard. President Erdoğan noted that reaching an

agreement on the Development Road Project in the short term would serve the interests of the entire region. He also stated that Türkiye was determined to ensure the success of the "Terror-Free Türkiye" process and considered it important that the IKRG continue its support for the territorial integrity and unity of Syria.

President Recep Tayyip Erdoğan received President Nechirvan Barzani of the Iraqi Kurdish Regional Government (IKRG), who was in Türkiye for the 5th Antalya Diplomacy Forum, on 18 April 2026. Recent developments in the region were discussed during the meeting. President Erdoğan stated that the conflict process that began with unlawful attacks against Iran had exhausted the entire region and that Türkiye's efforts, together with the relevant countries, to bring the war to a complete end and achieve lasting peace would continue with increased intensity. President Erdoğan stated that separatist scenarios proposed for Iran would benefit no one and that, under all circumstances, maintaining calm in Iraq was of critical importance. He also noted that developments in the Strait of Hormuz had demonstrated the importance of diversifying routes for oil supplies and that the significance of the Development Road Project had once again become evident in this process. He stated that accelerating project-related processes would benefit all parties.

President Recep Tayyip Erdoğan's Meetings with Prime Minister Najib Mikati of Lebanon

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with Lebanon has been shaped by a multidimensional approach that encompasses strengthening the historical, cultural and people-to-people ties between the two countries, as well as supporting Lebanon's security, stability and internal peace. In this context, high-level contacts have been crucial in showcasing Türkiye's resolve to continue providing humanitarian and diplomatic support for initiatives aimed at resolving Lebanon's problems.

President Recep Tayyip Erdoğan met with Prime Minister Najib Mikati of Lebanon at the Presidential Complex on 1 February 2022. President Erdoğan stated that Lebanon and Türkiye had deep historical, cultural and people-to-people ties, emphasising that Türkiye regarded Lebanon's difficulties as its own and its successes as its own. President Erdoğan recalled that Türkiye had been the first country to come to the assistance of Lebanon following the explosion at the Port of Beirut and the explosion in Akkar and underlined that Türkiye had provided this assistance without making any distinction among the Lebanese people.

President Recep Tayyip Erdoğan met with Prime Minister Najib Mikati of Lebanon at the Presidential Complex on 18 December 2024 and held a joint press conference. President Erdoğan stated that Lebanon, like Palestine, ended the previous year under Israeli threats and aggression. He noted that although a ceasefire had been reached

in Lebanon, more than one million people had been displaced during the process leading to the ceasefire, while more than 4,000 Lebanese had been killed by Israel. President Erdoğan stated that this was not Israel's first attack against Lebanon and recalled that Lebanon had previously suffered similar attacks.

President Erdoğan continued: "At this point, everyone should see the following reality: Lebanon's security cannot be considered separately from the stability of the region. Our region cannot achieve peace unless a ceasefire and lasting peace are established in Gaza. I would like to reiterate a truth that I have expressed on every occasion: anyone who believes that they can enhance their security by shedding more blood, destroying more, causing more devastation and massacring more civilians is gravely mistaken. We are witnessing that the Israeli government still fails to understand this reality—or rather, refuses to understand it. Türkiye has supported Lebanon with all available means against Israeli aggression and has continued its humanitarian assistance."

President Erdoğan recalled that Türkiye and Lebanon had cooperation across a very broad range of areas and stated that Türkiye would continue to contribute to the unity and internal peace of the Lebanese people and would stand against any attempt targeting Lebanon's stability.

President Erdoğan also noted that they had discussed developments in Syria in detail with Prime Minister Mikati and stated: "A new era has now begun in Syria. As two important neighbours of Syria, we agree that we must act together. The stability of Syria means stability for the region. The entire region has suffered from the turmoil in Syria for the past 13 years. Like us, Lebanon has unhesitatingly welcomed and hosted our Syrian brothers and sisters. Another issue on which our country will never compromise is the preservation of Syria's territorial integrity and unity. Our common objective as Türkiye and Lebanon is to help Syria rise again with renewed vigour. As required by our brotherhood and neighbourhood, we will continue to do whatever is necessary, as we have done in the past, today and tomorrow."

President Erdoğan Met with Prime Minister Nawaf Salam of Lebanon - July 10, 2026

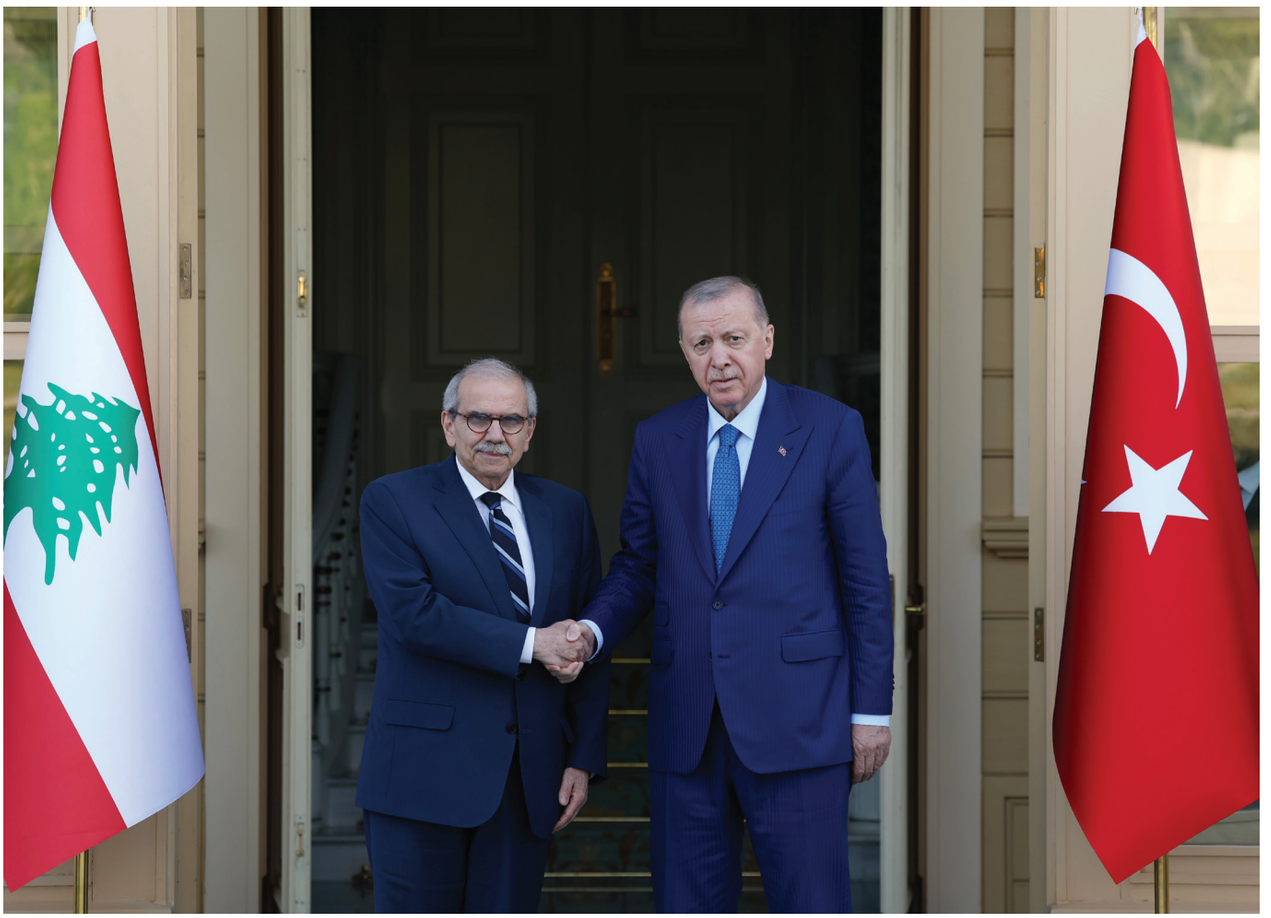

President Recep Tayyip Erdoğan met with Prime Minister Nawaf Salam of Lebanon at Vahdettin Mansion on 10 July 2026 and attended a working dinner. During the meeting, President Erdoğan stated that Türkiye attached great importance to its relations with brotherly Lebanon and expressed his belief that intensifying diplomatic contacts would be beneficial in this regard. President Erdoğan emphasised that Türkiye's diplomatic initiatives aimed at ensuring Lebanon's security were continuing and stated that Türkiye would continue to provide all possible support, including humanitarian assistance, for the establishment of trust, peace and stability in Lebanon. President Erdoğan said that developing good neighbourly relations between Lebanon and Syria would benefit the region, and noted that he was making every effort to further strengthen bilateral relations between Türkiye and Lebanon.

President Erdoğan's Meetings with President Ahmed al-Sharaa of Syria

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has been crucial in maintaining stability in Syria, bolstering regional security, and assisting the nation's reconstruction efforts. In this regard, contacts between leaders have strengthened mutual understanding of regional issues and helped develop bilateral relations between Syria and Türkiye. President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has supported diplomatic efforts to reintegrate Syria into the international community through bilateral contacts on international platforms. The meetings held in this direction have helped to strengthen a shared perspective on Syria's sovereignty, territorial integrity, and reconstruction process.

On 4 February 2025, President Recep Tayyip Erdoğan met with Transitional President Ahmed al-Sharaa of the Syrian Arab Republic. After the meeting, a joint press statement was released.

President Erdoğan stated that, after 13 years of bloodshed and tears, a new page has been turned not only in Syria but throughout the region, and that the Syrian people have the will to determine their own future. President Erdoğan emphasised that the preservation of Syria's territorial integrity and unity was the cornerstone of Türkiye's policy towards the country and that it would continue to assist the Syrian people in the new process as it had during the most trying times.

President Erdoğan highlighted the significance of acting in accordance with shared goals for the security of both nations and the region, stating that the meeting had specifically addressed actions to be taken against the terrorist group occupying northeastern Syria. He expressed his belief that Türkiye and Syria, working together, would create a future free of terrorism and marked by peace and security.

Additionally, President Erdoğan expressed his belief that Syrians would rebuild their nation through their will and resolve to resist, saying that Türkiye had shown through tangible actions that it had supported the Syrian people from the first day. President Erdoğan emphasised the significance of the Arab and Islamic world in providing the required material and moral support to the new administration during this process, and he welcomed reciprocal visits that strengthened regional guardianship.

On 24 May 2025, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Ahmed al-Sharaa of Syria at the Dolmabahçe Presidential Working Office in İstanbul. The meeting addressed bilateral relations between Türkiye and Syria, as well as regional and global issues. President Erdoğan noted that he believed better and more peaceful times were ahead for Syria and that Türkiye would support Syria going forward, just as it has done so far. President Erdoğan emphasised that Israel's occupation and attacks on Syrian territory were intolerable, stressing the importance of maintaining Syria's territorial integrity and governing the nation and its security structure from a single centre. He also declared that Türkiye would steadfastly maintain this stance on international forums.

On 15 September 2025, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Ahmed al-Sharaa of Syria while in Qatar for the Extraordinary Summit of the Organisation of Islamic Cooperation and the Arab League. President Erdoğan declared during the meeting, which covered regional developments and bilateral relations between Türkiye and Syria, that Ahmed al-Sharaa's attendance at the UN

General Assembly meeting was of historic significance. He added that Türkiye would continue to support Syria and that efforts to strengthen bilateral ties would also continue. Additionally, President Erdoğan emphasised that maintaining Syria's unity and solidarity as well as the SDF's adherence to the 10 March Agreement were crucial and that Türkiye supports measures that would unite various factions in Syria.

On 24 September 2025, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Ahmed al-Sharaa of Syria at the Türkevi Centre in New York, where he was staying, to attend the 80th UN General Assembly session. President Erdoğan said during the meeting that Türkiye supports all initiatives based on Syria's territorial integrity and sovereignty and that they expect the sanctions against Syria to be fully lifted as soon as possible. President Erdoğan also emphasised the importance of the SDF's compliance with the 10 March Agreement, stating that Türkiye would continue to support Syria while closely monitoring regional developments.

On 17 April 2026, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Ahmed al-Sharaa of Syria, who was in Türkiye to attend the Antalya Diplomacy Forum. During the meeting, which covered bilateral relations between Türkiye and Syria, the most recent situation in Syria, and regional developments, President Erdoğan said that Syria had been taking determined steps to strengthen its unity and solidarity, as well as in the fields of reconstruction and development, and that Türkiye would continue to support Syria throughout this process. President Erdoğan emphasised the significance of Syria staying out of regional conflicts, saying that greater cooperation in all areas—especially defence, security, trade, energy, and transportation—would be crucial to Syria's healing. President Erdoğan also stressed that completing the integration process in northeastern Syria smoothly and without interruption would be beneficial for the stability of both Syria and the region.

President Erdoğan Met with Prime Minister Ali al-Zaydi of Iraq - July 28, 2026

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy with Iraq has placed a strong emphasis on energy, transportation, economic development, and security and counterterrorism cooperation. In this context, the Development Road Project has emerged as a key area of cooperation in Turkish-Iraqi relations, with the goal of improving regional connectivity and supporting Iraqi stability.

On 28 July 2026, Prime Minister Ali al-Zaydi of Iraq and President Recep Tayyip Erdoğan met at the Presidential Complex and held a joint press conference afterwards. Due to the war and instability on Türkiye's doorstep, the meeting's main focus was on security, counterterrorism, energy, and transportation issues. According to President Erdoğan, the current developments have made the Development Road Project—which aims to connect the Gulf region to the rest of the world through Iraq—more crucial than ever. Erdoğan emphasised that Türkiye has never seen Iraq's peace and stability as distinct from its own, stating that Iraq is one of the nations most affected by the climate of conflict and instability. Erdoğan added that they were in close communication with the Iraqi side to realise the Terror-Free Türkiye process and the vision of a terror-free region and that they were working to ensure that the region is known for development, prosperity, peace, and stability rather than war, terrorism, and conflict. President Erdoğan expressed his resolve to permanently remove the terrorism issue from the agenda, claiming that it had caused significant costs for both nations. Erdoğan added that Türkiye was ready to help procure the defence industry goods that Iraq needed.

President Erdoğan Met with President Joseph Aoun of Lebanon - July 30, 2026

Maintaining Lebanon's political stability and territorial integrity, promoting regional peace, and putting an end to Israel's attacks on Lebanon are top on the agenda of President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy with Lebanon. On 30 July 2026, President Recep Tayyip Erdoğan met with President Joseph Aoun of Lebanon at the Presidential Complex. Following their meeting, a joint press conference was held. President Erdoğan said Lebanon would be among the nations to benefit most from the climate of stability, peace, and cooperation that they aimed to create in the Middle East. He said that Lebanon was a brotherly nation that had suffered greatly for many years as a site of rivalry and conflict among certain powers in the region. Erdoğan also emphasised that both Syria and Lebanon would gain from the ongoing dialogue.

President Erdoğan stated that since Israel's attacks on Lebanon started on 2 March 2026, over 4,300 Lebanese people had died, over 2,000 had been injured, and about 1 million had been forced to flee their homes and country. He also said Türkiye had been among the nations showing the strongest response to the attacks from the first day. Erdoğan stated that they are closely monitoring diplomatic efforts to end the attacks and occupation, and are keeping Israel's crimes against humanity on the international agenda. Additionally, President Erdoğan declared that Türkiye was prepared to offer all necessary assistance for the reconstruction of southern Lebanon, which had been severely damaged by Israeli attacks.

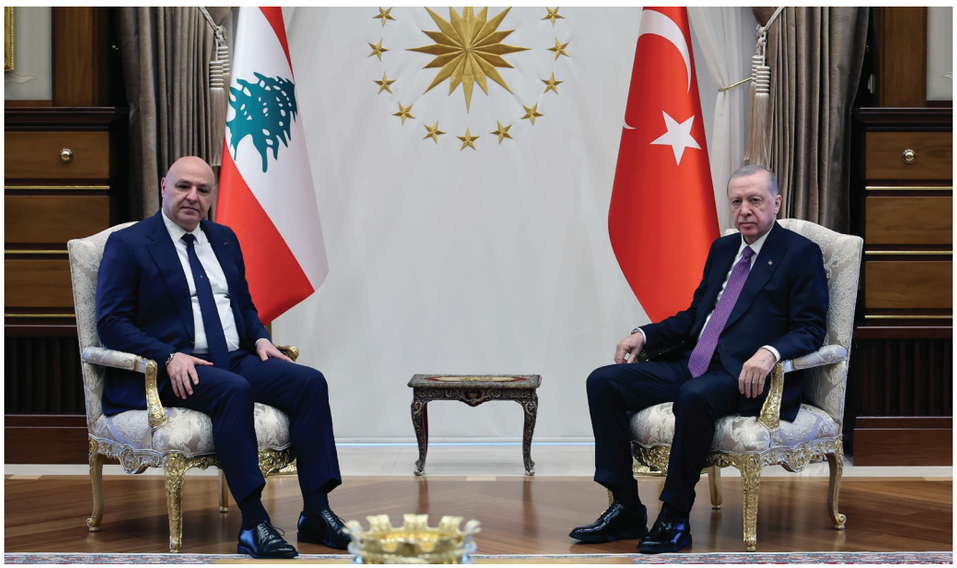

Türkiye-Saudi Arabia-Pakistan Trilateral Meeting and the Mecca Joint Defence Agreement - August 07, 2026

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has had a significant impact on the development of the regional security architecture based on shared understanding and the strengthening of strategic cooperation with friendly and brotherly nations. In this regard, interactions between leaders have strengthened the shared resolve to promote regional peace and stability and deepened institutional cooperation in the domains of security and defence.

President Recep Tayyip Erdoğan and Prime Minister Shehbaz Sharif of Pakistan met at a trilateral meeting in Mecca on 7 August 2026, at the invitation of Crown Prince and Prime Minister Mohammed bin Salman of Saudi Arabia. The meetings focused on strategic relations between Türkiye, Saudi Arabia, and Pakistan, as well as regional and international developments. Following the meetings, the leaders signed the Mecca Joint Defence Agreement.

According to President Erdoğan, the signed agreement is based on the principle of collective deterrence and will help to strengthen cooperation in the fight against terrorism, develop security and defence cooperation, and implement joint projects in the defence industry. President Erdoğan added that the agreement, which upholds the right to self-defence outlined in Article 51 of the UN Charter, was open to other friendly nations with similar goals, did not target any nation, and sought to promote peace, prosperity, and stability in the region.

According to the three nations' joint statement, Türkiye, Saudi Arabia, and Pakistan have agreed to strengthen their long-standing ties and strategic partnership. The statement reiterated the commitment to advance joint defence cooperation, improve military interoperability, encourage cooperative defence industry projects, and maintain cooperation to bolster regional peace and stability.

TÜRKİYE, SUUDİ ARABİSTAN VE PAKİSTAN
ARASINDA İMZALANAN
"MEKKE ORTAK SAVUNMA ANLAŞMASI"
HAYIRLI OLSUN!
TÜRKİYE, SUUDİ ARABİSTAN VE PA
ARASINDA İMZALANAN
"MEKKE ORTAK
SAVUNMA ANLAŞMA
HAYIRLI OLSUN!

ТҮРКІ МЕМЛЕКЕТТЕРІ
ҰЙЫМЫНЫҢ
БЕЙРЕСМИ САММИТІ
15 мамыр 2026, Түркістан

06

Regional Diplomacy: Organisation of Turkic States (OTS)

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Organisation of Turkic States (OTS)

The most tangible and enduring manifestation of leader-to-leader diplomacy in the Turkic world is undoubtedly President Recep Tayyip Erdoğan's pioneering role in the process of the Organisation of Turkic States. Founded on the basis of the 2009 Nakhchivan Agreement, the Turkic Council underwent a historic transformation at the 2021 İstanbul Summit through President Erdoğan's personal efforts, evolving into the Organisation of Turkic States, and this step constituted one of the most striking examples of how leader-to-leader diplomacy can be transformed into an institutional structure. At every summit from Cholpon-Ata to Baku, from Samarkand to Astana, and from Bishkek to Gabala, President Erdoğan's personal diplomacy has transformed the ideal of "unity in language, thought and action" into concrete projects, joint decisions and lasting institutions. The Extraordinary Summit held in Ankara following the 6 February earthquakes provided the most tangible evidence of how leader-to-leader diplomacy comes into play not only in the context of peace and co-operation but also in disaster solidarity. At every stage, from the informal meetings in Shusha and Budapest to the OTS+ format adopted in Gabala, which allows for flexible, project-based co-operation with third countries that are not members of the Organisation, President Erdoğan's personal contacts and bilateral meetings have been the driving force behind the Organisation's institutional deepening. At every step of enlargement, from the observer status of the TRNC and Turkmenistan to Uzbekistan's full membership, the patient and sustained nature of leader-to-leader diplomacy has been decisive.

This section chronologically examines the discourse and actions of President Recep Tayyip Erdoğan within the framework of leader-to-leader diplomacy at all official and informal summits held since 2018.

President Erdoğan Attends the 6th Summit of the Heads of State of the Turkic Council, September 03, 2018

President Recep Tayyip Erdoğan attended the 6th Summit of the Turkic Council, held in Cholpon-Ata and hosted by President Sooronbai Zheenbekov of the Kyrgyz Republic, and began his address by congratulating the Kyrgyz Republic on the 27th anniversary of its independence and emphasised that the Turkic Council, established in 2009, had strengthened its institutional identity in the intervening years. Recalling a saying from Kutadgu Bilig by the great Turkic and Islamic thinker Yusuf Has Hajib, President Erdoğan said, "Just like gold beneath the dark earth, ideas cannot attain their true value unless they are put into action."

Putting forward a concrete proposal for economic co-operation, President Erdoğan said, "The dependence of international trade on the dollar has now begun to emerge as an obstacle before us. We propose focusing on the option of conducting trade in our own currencies."

Following the Summit, President Erdoğan received the Secretary General of the Turkic Council, Baghdad Amreyev, and emphasised that the Turkic world had always been a priority for Türkiye, expressing his satisfaction with the implementation of the decisions taken at the Cholpon-Ata Summit.

At this Summit, Uzbekistan participated as the "guest of honour" and Hungary as an "observer country", while the initial contacts with countries that would join the organisation as full members and observers in subsequent years were also made on this occasion.

President Erdoğan Attends the 7th Summit of the Turkic Council, October 15, 2019

Attending the 7th Summit of the Cooperation Council of Turkic-Speaking States (Turkic Council), held in Baku and hosted by President Ilham Aliyev of Azerbaijan, President Recep Tayyip Erdoğan opened his address with the words, "It gives me great happiness to be in Baku, the capital of our brotherly Azerbaijan, the land of fire, on the occasion of the 7th Summit of the Turkic Council."

In the same address, President Erdoğan highlighted the historic importance of the Summit, noting that it coincided with the 10th anniversary of the Nakhchivan Agreement and was the first summit attended by Uzbekistan as a full member, and announced that, upon his proposal, the title of "Honorary President of the Turkic Council" had been conferred on Kazakhstan's founding President Nursultan Nazarbayev.

Pointing out that they should continue to expand their work in areas such as science, history, youth, sports, archives and librarianship, particularly culture and education, Erdoğan said, “In this regard, we should all support TÜRKPA, based in Baku; the Turkic Culture and Heritage Foundation, also in Baku; the Turkic Academy in Astana; and TÜRKSOY, which operates in Ankara. We also envisage taking a decision at our Summit to establish a coordination committee that will strengthen links among these organisations.”

Uzbekistan became a full member of the Turkic Council at this Summit, increasing the organisation’s number of members to five.

President Erdoğan Attended the Informal Turkistan Summit of the Turkic Council - March 30, 2021

President Erdoğan, who attended the Informal Summit of the Turkic Council held online in the city of Turkistan, Kazakhstan, via live link from the Presidential Vahdettin Pavilion due to the COVID-19 pandemic, began his address with the words, "What I had hoped for was to see you, my dear brothers, face to face in our ancient city of Turkistan," expressing his longing for the in-person meeting that had been postponed because of the pandemic.

President Erdoğan also congratulated the participants on Nowruz, which symbolises spring and new beginnings, and expressed his hope that this festival, a shared cultural heritage and a symbol of peace, love and tolerance, would bring happiness, health and peace to all humanity.

Emphasising that the pandemic had further increased the importance of cooperation structures, President Erdoğan said, "The changes facing our world further increase the importance of cooperation structures such as the Turkic Council." He also expressed his expectation regarding the council's transition to international organisation status, saying, "I believe the time has come to refer to our Council as an international organisation."

President Erdoğan Hosts 8th Summit of the Heads of State of the Turkic Council - November 12, 2021

Hosting the 8th Summit of the Heads of State of the Turkic Council, held under the theme "Green Technologies and Smart Cities in the Digital Age" at the Democracy and Freedoms Island in İstanbul (formerly known as Yassıada), President Recep Tayyip Erdoğan announced the organisation's historic transformation at the summit's press conference, stating, "The name of our Council is now the Organisation of Turkic States."

In his opening remarks, President Erdoğan stated that, with its new name and structure, the Organisation of Turkic States would henceforth "develop, flourish and grow stronger in a faster manner." President Erdoğan said, "Inshallah, the sun will soon start to rise once again from the east. The Turkistan region, which has been the cradle of civilisation for thousands of years, will once again become a centre of attraction and enlightenment for all humanity. As member and observer countries, we are taking steps in consensus to strengthen the institutional structure and vision of our organisation."

President Erdoğan pointed out that it should not be forgotten that much larger and more effective structures operate in many parts of the world on the basis of far fewer common denominators. He stated:

"The Organisation of Turkic States is much more than a partnership of merely shared political and economic interests. It is a great union of hearts. The further we advance this union, the more beneficial works we can do for ourselves, our region and the world. No one should be disturbed by the Organisation of Turkic States; on the contrary, everyone should seek to become part of this sincere structure, which is built upon ancient historical and human relations. As member countries of the organisation, we will continue to develop our relations in every field in accordance with the natural roadmap of our civilisation and culture."

Hailing Turkmenistan's participation in the summit for the first time as an observer member as a historic development, President Erdoğan stated that he wished for the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) to join the organisation as a full member. He also announced that the Vision Document, which sets out the organisation's goals for the next 20 years, had been adopted at the summit. The joint declaration adopted at the conclusion of the summit included decisions regarding the need for a fair and lasting solution to the Cyprus issue, as well as the development of the Trans-Caspian International East-West Middle Corridor.

President Recep Tayyip Erdoğan Attends the 9th Summit of the Organisation of Turkic States - November 11, 2022

Speaking at the 9th Summit of the Heads of State of the Organisation of Turkic States (OTS), held under the theme "A New Era for Turkic Civilisation: Towards Common Development and Prosperity" at the Eternal City Congress Centre in Samarkand, President Erdoğan said, "It gives me immense pleasure to meet with you in Samarkand, one of the peaks of our common civilisation. I wholeheartedly congratulate all our friendly and brotherly countries that are marking the 30th anniversary of their independence this year."

Recalling that the 8th Summit in İstanbul had been a turning point in the institutional development of the organisation, President Erdoğan emphasised the continuity of the process by saying, "As we transformed our council into an organisation, we laid the groundwork for a unique and efficient structure as well."

Stressing that Türkiye had been hosting the greatest number of refugees since 2014, President Erdoğan continued as follows: "We have been hosting nearly 5 million oppressed people, 3.6 million of whom have come from Syria."

Emphasising that they attach great importance to cooperation processes and joint projects in the field of energy, both within the organisation and at the bilateral level, President Erdoğan said that scientific works should be increased in order for the young generation to get more familiar with their common language, history, geography and culture.

During the summit, President Erdoğan was awarded the High-Level Imam Bukhari Order by President Mirziyoyev of Uzbekistan, as well as the "Supreme Order of the Turkic World." As part of his bilateral meetings, President Erdoğan also met with President Ilham Aliyev of Azerbaijan, Prime Minister Viktor Orbán of Hungary, and officials from Turkmenistan.

At this summit, the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) was accepted as an observer member of the Organisation of Turkic States.

President Erdoğan Attends the Extraordinary Summit of the Heads of State of the Organization of Turkic States in Ankara - March 16, 2023

Following the earthquakes of magnitudes 7.7 and 7.6 that struck consecutively on 6 February 2023, President Erdoğan hosted the Extraordinary Summit of the Organisation of Turkic States, held at the Presidential Complex under the theme "Disaster-Emergency Management and Humanitarian Assistance", and said in a statement after the summit, "We need to make the right use of the windows of opportunity opened to the Turkic world by the historic developments that unfold in a different dimension every day, both in our region and on a global scale."

Thanking the heads of state who attended the summit, President Erdoğan emphasised the solidarity of the Turkic world, saying, "We will never forget the unity and solidarity we displayed as the Turkic world in the wake of the disaster we experienced," and expressed his satisfaction that the TRNC, which had joined the organisation as an observer at the Samarkand Summit, was represented for the first time at this summit.

President Erdoğan praised the achievements of brotherly countries in the short period since their independence as valuable for a common future. He emphasised that the OTS's rapidly expanding scope of activity since its establishment has boosted the hopes of hundreds of millions of people outside its member countries.

At the summit, drawing attention to the reciprocity of solidarity within the organisation, President Erdoğan said, "We stood by them whenever they faced any difficulties. They stood by us whenever we faced any difficulty" and announced that it had been decided at the summit to establish the Organisation of Turkic States Civil Protection Mechanism.

The Ankara Declaration signed at the end of the summit emphasised that OTS member and observer states stood in solidarity with Türkiye following the earthquakes and expressed gratitude for the dedicated work of the response teams.

President Erdoğan Attends the 10th Summit of the Organisation of Turkic States, November 03, 2023

President Erdoğan attended the 10th Summit of the Heads of State of the Organisation of Turkic States (OTS), hosted under the theme of 'Turk Time' by President Kassym-Jomart Tokayev of Kazakhstan in Astana, and recalling the solidarity shown by the organisation following the earthquakes of 6 February, stated, "The entire world stood witness to this solidarity during the Extraordinary Summit we held in Ankara on March 16."

President Erdoğan thanked President Shavkat Mirziyoyev of Uzbekistan, who handed over the chairmanship; wished success to President Kassym Jomart Tokayev of Kazakhstan, who assumed it; and said that Mirziyoyev would be awarded the "Supreme Order of the Turkic World".

President Erdoğan stated, "There are no words that can justify what we have been witnessing since October 7," demonstrating that the summit's agenda extended beyond the Turkic world and that the humanitarian crisis in Gaza was also discussed.

President Erdoğan stated that their goal is to make the Turkic world stronger in every area and more resilient in the face of various challenges under the motto "Our unity is our strength," and said, "As the leaders, we, in unity and solidarity, should guide the hearts which bear the flag of the Turkic world towards the vision of a powerful Turkic world. As the Republic of Türkiye, which is marking its 100th anniversary this year, we will continue to take steps for the peace, prosperity and security of the Turkic world. Spreading our vision, the 'Century of Türkiye', to the OTS as well, we will work shoulder to shoulder to make the upcoming era the 'Turk Time'."

At this summit, the Economic Cooperation Organization (ECO) was granted observer status by the OTS, further expanding the organisation's relations with international institutions.

President Erdoğan Attends the 11th Summit of the Organisation of Turkic States, November 06, 2024

President Erdoğan who attended the 11th Summit of the Council of Heads of State of the Organisation of Turkic States, held with the theme of "Empowering the Turkic World: Economic Integration, Sustainable Development, Digital Future, and Security for All", hosted by President Sadyr Japarov of Kyrgyzstan in Bishkek, firstly expressed his pleasure to be in Bishkek, the ancestral homeland. President Erdoğan stated that he was thrilled to present a commemorative coin bearing the motto "unity in language, thought and action" of Ismail Gaspıralı, the eminent intellectual produced by the Turkic world, especially for this anniversary, recalling that the organisation's 15th anniversary of establishment, which aims to forge stronger ties among countries and build a common future, had been celebrated the previous month.

Stressing that about 50 thousand innocent people have been murdered in Gaza, President Erdoğan said, “As Türkiye, we do not accept this atrocity and inhuman massacre. Both at bilateral and multilateral platforms, we are exerting every effort in our power to stop Israel and establish a permanent peace based on a Palestinian state within the 1967 borders, with East al-Quds as its capital. I believe the Turkic world should adopt a decisive stance as well.”

In addition, the OTS Afghanistan Working Group was established at the summit to coordinate the common approach of OTS member states regarding Afghanistan.

The Informal Summit of the Organisation of Turkic States (OTS) took place in Shusha, July 06, 2024

Hosted by President Ilham Aliyev of Azerbaijan, the Informal Summit of the Heads of State of the Organisation of Turkic States held in Shusha on 5–6 July 2024 was attended on behalf of Türkiye by Vice President Cevdet Yılmaz and Minister of Foreign Affairs Hakan Fidan, as President Erdoğan was unable to attend in person due to the NATO Summit in Washington and the Turkish national team's quarter-final match in the European Football Championship taking place on the same dates.

In response to a question on the summit and the participation of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) at a press conference held at Esenboğa Airport prior to his departure for the United States, President Erdoğan stated, "In our view, the TRNC is already a full member of the Organisation of Turkic States" and, saying, "As you know, the TRNC was present at the recent Shusha Summit," drew attention to the TRNC's increasing visibility within the organisation.

President Erdoğan Attends the Informal Summit of the Organisation of Turkic States in Budapest - May 21, 2025

Participating in the Informal Summit of the Organisation of Turkic States (OTS), hosted by Prime Minister Viktor Orbán of Hungary and held for the first time in the history of the organisation on the territory of an observer state and on the European continent under the theme "Meeting Point of East and West", President Erdoğan stated that he was pleased to visit Hungary, with which Türkiye enjoys deep bonds of friendship, on the occasion of the summit.

President Erdoğan stated that the Nowruz festival is the most important cultural heritage of over a thousand years of common culture and history and of unity of destiny and hearts and noted the following:

"We will be pleased by the declaration of 21 March as the OTS Nowruz Commemoration and Celebration Day. Likewise, we believe that declaring 15 December as World Turkic Language Day at the 43rd General Conference of UNESCO would be highly meaningful. I hope the works underway in this direction would have been completed by the date of the conference."

President Erdoğan expressed his pleasure that Prof. Aziz Sancar, Cultural Ambassador of the Turkic World and Nobel laureate scientist, was also among them and said, “Pursuant to the decision we took at the Bishkek Summit, we will shortly present him with the Alisher Navoi International Prize for his outstanding contributions to scientific studies in the Turkic world. We believe that our young people, who are the guarantee of our future, will follow in Mr Sancar’s footsteps and bring many more successes to the Turkish nation in science, technology, learning and other fields.”

President Erdoğan Attends the 12th Summit of the Organisation of Turkic States - October 07, 2025

Participating in the 12th Summit of the Organisation of Turkic States (OTS), hosted by President Ilham Aliyev of Azerbaijan in Gabala under the theme “Regional Peace and Security”, President Erdoğan congratulated the Turkic States Cooperation Day on 3 October and stated that the organisation had added new achievements to those it had recorded over the past 16 years under the motto “unity in language, thought and action”. Announcing a concrete step towards cultural integration, he also stated that they would publish a work about Chingiz Aitmatov and the Oghuznames in the common Turkic alphabet.

President Erdoğan, sharing the rationale behind the choice of the summit’s theme, stated, “We consider the determination of the theme of our summit as ‘regional peace and security’ to be highly appropriate and meaningful.”

At the end of the summit, the leaders signed the Gabala Declaration, the Decision on the Establishment of the "Organisation of Turkic States Plus" (OTS+) Format, and the Decision on the Development and Strengthening of TÜRKSOY and participated via videoconference in the groundbreaking ceremony for the mosque to be built in Fuzuli in partnership with Azerbaijan and Turkmenistan. In addition to the leaders of Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan and Turkmenistan, Prime Minister Viktor Orbán of Hungary and the President of the TRNC, Ersin Tatar, also attended the summit.

President Erdoğan Attends the Informal Summit of the Organisation of Turkic States in Turkistan – May 14, 2026

Participating in the Informal Summit of the Organisation of Turkic States (OTS), hosted by President Kassym-Jomart Tokayev of Kazakhstan at the Turkistan Congress Centre in the city of Turkistan under the theme "Artificial Intelligence and Digital Development", President Erdoğan began his speech by stating that he was pleased to be in the city of Khoja Ahmed Yasawi. He noted that the ancient city of Turkistan is a living monument to the shared memory extending from the Orkhon Inscriptions to the Dīwān Lughāt al-Turk and from the Kutadgu Bilig to the Book of Dede Korkut. President Erdoğan said, "Turkistan, from which the Anatolian saints drew inspiration, is one of the strongest links in the unshakeable bridge we have built between the past and the future."

He stated that it was significant to use the Common Turkic alphabet across a wide range of areas, from education and culture to academic cooperation and digital transformation, and said, "We believe that AI-based initiatives such as the Turkic language model, which will make the richness of our common language visible in the digital world, should be supported."

President Erdoğan also expressed his satisfaction with the representation of the TRNC at the summit, emphasised the need to take joint steps in the fields of digital transformation and artificial intelligence, and indicated that the understanding of “unity in language, thought and action” should now also be complemented by “unity in digital vision”.

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

"Dünya beşten büyük,
seni seviyoruz
koca TÜRK."

07

Regional Diplomacy: The Balkans

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Regional Diplomacy: The Balkans

The long-standing and deep historical and cultural ties between Türkiye and the Balkans give those relations a unique structure. Political unrest in the Balkans in recent years and the region's impact on larger global problems are crucial for the stability of Türkiye and the rest of Europe.

President Recep Tayyip Erdoğan has developed close connections with countries and leaders in the region for many years. Some of the top priorities of Turkish foreign policy are to establish a lasting atmosphere of peace, trust, and stability in the Balkans and ensure beneficial neighbourly relations and regional cooperation. As a powerful NATO member, Türkiye always contributes to the actions needed in the Balkans and is one of the guarantor countries for the future and the assurance of peace and tranquillity in the Balkans.

President Recep Tayyip Erdoğan is making intense efforts on bilateral and multilateral platforms to promote peace and stability in the Balkans and resolve disputes through dialogue. Believing that we should build our future together without excluding anyone, President Erdoğan does not consider our differences as a source of conflict, instead focusing on our wealth and launching initiatives to promote stability and security. Erdoğan emphasised the policies he pursued in the Balkans through leader-to-leader diplomacy: "We will continue to support stability and prosperity in the Balkans as well as the process of integration with Euro-Atlantic institutions."

In reality, regarding conflict resolution, President Erdoğan called for cooperation for peace not only in the Balkans but also in the whole world at the 73rd UN General Assembly: "Remember, we should recognise that if we cannot create a minimum level of peace and prosperity throughout the world, no one can continue to live peacefully within their own borders. Let's exert more serious and constructive efforts to resolve actual problem areas like Syria, Iraq, Yemen, Libya, Afghanistan, Ukraine, and potential ones like the Balkans, the Caucasus, North Africa, Central Africa, the Gulf, and the Eastern Mediterranean."

Joint Press Conference with President Kitarović of Croatia - January 16, 2019

Leading efforts to ensure stability and security in the Balkans through a variety of platforms and mechanisms in addition to bilateral talks with countries, President Recep Tayyip Erdoğan stated that during the visit of President Kolinda Grabar-Kitarović of Croatia, they had met eight times in total, that the Türkiye-Croatia-Bosnia-Herzegovina trilateral consultation mechanism needs to be revived, and that our perspective on regional sensitivities is common with Croatia, saying, "I would like to express with pleasure that we share many regional and worldwide concerns that are important to our country."

International Press Organisations Representatives Meeting - June 20, 2019

President Recep Tayyip Erdoğan stated in his speech to the representatives of international media organisations that Türkiye follows an integrative foreign policy as a result of its geographic location and history, acting with the motto of "stability and security without excluding anyone" in the understanding of foreign policy:

"We never take an irredentist approach—an expansionist, interventionist approach—to solving the problems that exist here. Because we are not interested in anyone's territory, sovereignty, or internal affairs. We first must ensure our national security and the safety of life and property of our own citizens before attempting to contribute to the stability, peace, and inner peace of our region and heartland."

Southeast Europe Cooperation Process Summit - July 9, 2019

President Erdoğan supported the Balkan countries' full membership in international organisations in addition to playing a significant role in leader-to-leader diplomacy between them.

President Erdoğan emphasised Türkiye's role during his remarks at the Southeast Europe Cooperation Process Summit, saying, "I am glad that a consensus has been reached on Türkiye's takeover of the 2020–2021 Term Presidency. On behalf of myself and my nation, I would like to thank all our friends who believe in our country and us. We will successfully carry out the Presidency of the Southeast European Cooperation Process, just like our Presidency of the Organization of Islamic Cooperation and the G20. We will strive to strengthen regional ownership and regional inclusion during our Presidency. Additionally, we'll concentrate on issues like migration, improving the quality of our human resources, and enhancing intra-regional connections for transportation.

Joint Press Conference with President Vučić of Serbia - October 7, 2019

Close relations between President Erdoğan and President Aleksandar Vučić of Serbia in the context of leader-to-leader diplomacy play a very important role in the region, along with bilateral relations.

Signing a memorandum of understanding on nine topics ranging from technology to security during his visit in 2019, President Erdoğan said, “Our cooperation has reached an excellent level. Without a doubt, my dear friend has contributed greatly to this.”

President Erdoğan said, “Humanity no longer needs war, but peace,” is our guiding principle for achieving regional peace. These heart bridges should only serve as the foundation for smiles and peace for all of us. I think these three key components have the power and ability to deliver this. And each of them contributes to the underpinning of a demographic structure that is already linked. We’ll succeed in doing it too.”

Türkiye-Serbia-Bosnia and Herzegovina Trilateral Summit - October 08, 2019

The Türkiye-Serbia-Bosnia-Herzegovina Trilateral Summit was initiated by President Erdoğan, who pioneered multilateral mechanisms through leader-to-leader diplomacy to achieve peace and stability in the Balkans.

President Erdoğan said, "The resolve to keep the tripartite mechanism in place will result in extremely beneficial developments in the fusion of our peoples, both in Türkiye, Serbia, and Bosnia and Herzegovina."

In addition, regarding transportation, Erdoğan stated, "I think that the motorway-related steps that will be implemented will result in extremely significant advancements and development between Serbia and Bosnia and Herzegovina.

Since I constantly say, 'The road is life; the road is civilisation.' If you do this, constructing the motorway between Belgrade and Sarajevo will increase productivity in the re- gion's settlements and discourage migration. In contrast, once these are completed, this spot will become a popular tourist destination, making it impossible for the locals to leave where they live.

Southeast European Cooperation Process Summit - June 17, 2021

Türkiye has prioritised peace, security, and stability in its relations with each country in its neighbourhood, particularly the Balkans. Concerning the Southeast European Cooperation, which was established for this purpose, with Türkiye as the term president for the third time, President Erdoğan said, “In 1996, we implemented the Southeast European Cooperation Process to build an environment of peace, security, and stability in Southeast Europe on solid foundations. This year marks the 25th foundation anniversary of the process of collaboration based on good neighbourly ties. Down the path we embarked on with seven countries initially, we have become a big family of 13 members in 25 years. Our goal has been to ensure that the region’s countries can come together around the same table and have discussions even during political crises. Given the developments in the region over the past quarter century, we see that the process has properly served as a forum of cooperation and dialogue.”

President Erdoğan added, "During our third term as President of the Southeast European Cooperation Process, we attempted to find shared solutions to the challenges that directly touch all of us. As I mentioned earlier in my speech, we have been guided in this process by regional ownership and inclusion principles. We organised various events and projects within the framework of our seven priority areas, which we defined by considering the region's common agenda and concerns. We hosted a wide range of events, from health to trade, brain drain to migration management and security, infrastructure strengthening, and cultural partnership advancement. We see that these initiatives boost the effectiveness of the collaboration process and further strengthen the atmosphere in which we collaborate. We trust that the topics raised at the discussions and the conclusions made will shed light on our work in the coming months."

Joint Press Conference with President Dukanovic of Montenegro - August 28, 2021

President Erdoğan made his first official visit to Montenegro on August 28, 2021, believing that Türkiye has a historical obligation to the Balkans and prioritising bilateral talks and visits.

President Erdoğan stressed that Türkiye-Montenegro relations date back many years and to the friendship of Sultan Abdulhamid II and King Nikola, saying, "The presence of our Ottoman Embassy in Çetinye and the appointment of Montenegro's first Ambassador to the Ottoman Empire confirms this. Türkiye was also one of the first countries to recognise Montenegro's independence. In this time when the entire world is being put to the test by the pandemic, we have increased our mutual solidarity and cooperation. We strengthened our friendship by sending health aid to Montenegro and by the convenience Montenegro showed us in evacuating our citizens."

Furthermore, he stated, "Türkiye and Montenegro, which are important parts of the Balkans and Europe, make a significant contribution to peace and stability."

Meeting with EU Member Countries' Ambassadors in Ankara - January 13, 2022

While Türkiye maintains a successful entrepreneurial and humanitarian foreign policy through its leader-to-leader diplomacy, President Erdoğan has also stated his strong interest in and policies towards Balkan countries on international platforms.

President Erdoğan made evaluations about Syria, Belarus, Cyprus, the Eastern Mediterranean, Climate Change, Azerbaijan, Armenia, Libya, and Africa during a meeting with EU ambassadors in Ankara to evaluate EU-Türkiye relations, and said the following regarding Bosnia and Herzegovina:

"The incidents that occur in our nearby geography point to how important, even vital, it is for us to strengthen our cooperation in the field of foreign policy and security. In this regard, we are exerting intense efforts to resolve the political crisis in Bosnia and Herzegovina. That the EU membership perspective came to a standstill has had a huge effect on the region, signalling a return to the negative atmosphere of the 1990s.

Joint Press Conference with Prime Minister Rama of Albania - January 17, 2022

With the responsibility of being a guarantor of peace in the Balkans, Türkiye places a high value on bilateral relations with Albania on this route. President Erdoğan stated at a joint press conference held following his visit on January 17, 2022, that Türkiye has long had close friendship and brotherhood ties with Albania, adding, "We witness the solidity of these special relations between the two countries in every incident we experience, in every trouble we face."

President Erdoğan said, "We will continue to play our part in the NATO steps that will be made, just as we have in the past. We are deeply concerned about the Balkans' peace and tranquillity, and just as we have contributed to the region's peace and tranquillity, we are also one of the guarantor countries for the region's future and assurance of peace and tranquillity."

In response to an Albanian reporter's question, "Your assistance to Albania cannot be compared to that of any other country. Should the EU be concerned about your interest in Albania? I'm curious if you'll be able to benefit from all of your investments in Albania. Do you get anything?"

He replied, "The brotherhood law is distinct; within the brotherhood law, there are such supports that these supports are a prerequisite of your brotherhood, and we swiftly established these works there based on this brotherhood law. Similarly, those relating to historical monuments are based on the law of brotherhood, and we are building and revitalising these historical monuments in the same way. It's pointless to look for anything around here. We are brothers, after all. It is not questioned when, where, or what will happen."

Joint Press Conference with President Osmani Sadriu of Kosovo - March 1, 2022

Believing that it is critical for all actors in our region and beyond to emphasise regional peace and stability and attaching importance to this in Türkiye's foreign policy, President Erdoğan stated during the first official visit paid by President Vjosa Osmani-Sadriu of Kosovo to Türkiye, "We wish for Kosovo to build positive relationships with all of its neighbours and support the Pristina-Belgrade Dialogue Process. We genuinely hope the process will conclude as soon as feasible with a comprehensive deal to ensure long-term peace and stability in the area. With this understanding, I want to emphasise again that we are prepared to do everything possible to promote regional peace and stability.

Concerning bilateral relations, President Erdoğan said, "Everybody is fully aware of the importance we place on Kosovo's sovereignty, territorial integrity, and political unity. As one of the first countries to recognise Kosovo, we have been there for our Kosovo brothers and sisters in every way since the beginning. We place a high value on Kosovo's growth and its legitimate place in the international arena. We are quite glad that our country's contribution has improved the lives of the people of Kosovo."

Joint Press Conference with President Milanovic of Croatia - September 8, 2022

During his official visit to Croatia to mark the 30th anniversary of the establishment of diplomatic ties, President Erdoğan remarked that Türkiye closely observes all developments in the Balkans and makes the required contributions in this regard, and added, “During our conversations, we also discussed how we might work together to preserve and strengthen Southeast Europe’s peace and stability. We reiterated our support for Bosnia and Herzegovina’s peace, stability, territorial integrity, and European integration.” Three agreements spanning themes, such as historical artefacts, economic cooperation, and energy, were inked during the visit.

The Islamic Cultural Centre, created within the two countries' Memorandum of Understanding framework, was called Recep Tayyip Erdoğan Cultural Centre. President of the Islamic Community in Croatia Aziz Hasanovic presented Erdoğan with the "Founding Honorary Award of Islamic Community in Croatia," which has only been bestowed to two people in the 106-year history of the Croatian Islamic Union, and remarked, "We are proud to have a door to knock on. Islamic Community in Croatia honours brother and friend Erdoğan with a special award."

Joint Press Conference with Prime Minister Edi Rama of Albania - October 10, 2024

The deep-rooted bonds of brotherhood between Türkiye and Albania are being placed on an increasingly firm footing each year through President Erdoğan's steadfast leader-to-leader diplomacy. In this context, President Recep Tayyip Erdoğan met with Albanian Prime Minister Edi Rama on 10 October 2024, and important agreements between the two countries were signed ahead of the joint press conference.

During the visit, President Erdoğan and Prime Minister Rama jointly signed the Joint Declaration on Deepening the Strategic Partnership Established by the High-Level Cooperation Council between the Government of the Republic of Türkiye and the Government of the Republic of Albania. This step is not only a tangible indication of the institutionalisation and deepening of relations between the two countries within the framework of a strategic partnership but also a reflection of Türkiye's commitment to fostering dialogue, cooperation and inclusive stability in the Balkans.

The deepening of this strategic partnership, built upon the long history of bilateral relations and their foundation of mutual trust, constitutes one of the most tangible outcomes in the Balkans of the leader-to-leader diplomacy President Erdoğan has pursued for years. Indeed, President Erdoğan, who has consistently emphasised that Türkiye's support for Albania is extended not on the basis of any calculation of interest but as a requirement of the bonds of brotherhood, has also brought a new institutional dimension to relations through this visit.

Participation in the Türkiye-Serbia High-Level Cooperation Council with President Aleksandar Vučić of Serbia - October 11, 2024

The long-standing dialogue between President Erdoğan and President Aleksandar Vučić of Serbia continues to reinforce, at the institutional level, the contribution of Türkiye-Serbia relations to regional peace. In this context, during his visit to Serbia on 11 October 2024, President Recep Tayyip Erdoğan held a bilateral meeting with President Vučić at the Presidential Palace of Serbia.

Following the bilateral meeting, President Erdoğan and President Vučić co-chaired the fourth meeting of the Türkiye-Serbia High-Level Cooperation Council. This meeting of the Council once again reaffirmed that the strategic dialogue between the two countries continues uninterrupted and that relations are deepening with renewed mutual trust. Following the meeting, the two leaders also attended a ceremony at which cooperation agreements between Türkiye and Serbia in various fields were signed.

President Erdoğan's intensive and multidimensional diplomacy with Serbia is a practical reflection of a comprehensive foreign policy approach in the Balkans that excludes no one and regards differences as a source of enrichment rather than conflict. This framework of cooperation between the two countries, encompassing the economic, cultural and security fields, contributes directly to both bilateral relations and regional stability.

Participation in the Summit of the European Political Community - May 16, 2025

President Erdoğan, who effectively pursues Türkiye's Balkans policy not only at the level of bilateral relations but also through multilateral platforms at the regional and continental levels, attended the 6th Summit of the European Political Community, which brings together European Union countries and non-EU European countries. The summit was held in Tirana, the capital of Albania, on 16 May 2025.

At the Opera House, where the summit was held, President Erdoğan held brief talks with a number of leaders, including Prime Minister Mette Frederiksen of Denmark, President Ilham Aliyev of Azerbaijan and President Vjosa Osmani of Kosovo. As part of his engagements at the Summit, President Erdoğan also held a bilateral meeting with German Chancellor Friedrich Merz, during which they discussed critical issues on the European agenda.

President Erdoğan's active presence on this platform is a tangible manifestation of the leader-to-leader diplomacy that carries Türkiye's strong position in the Balkans onto the European stage. Participation in this Summit, held in Albania at the heart of the region, is also of great significance in once again reminding the European public that Türkiye is an indispensable actor for peace, stability and inclusive cooperation in Southeast Europe.

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

NATO
OTAN
ANKARA
SUMMIT
7-8 VII 2026
UNITED
UNITED
ITALIE

08

Global Security: 2026 NATO Summit

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Global Security: 2026 NATO Summit

President Recep Tayyip Erdoğan's Leader-to-Leader Diplomacy at the 36th NATO Summit of Heads of State and Government

President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has played an important role in enhancing Türkiye's effectiveness within multilateral alliances and partnership mechanisms, articulating the country's security and foreign policy priorities directly at the level of leaders, and conveying Türkiye's approach to international developments to its interlocutor countries. In this respect, leader-to-leader diplomacy has made it possible not only to hold bilateral meetings but also to make use of the political opportunities afforded by multilateral summits to address different issues directly with the relevant heads of state and government within the same timeframe and to consider Türkiye's priorities within a broad diplomatic framework.

NATO Summits of Heads of State and Government, for their part, represent the Alliance's highest political decision-making mechanism and have held particular significance in evaluating the strategic issues confronting NATO and shaping the Alliance's future direction. The 36th NATO Summit of Heads of State and Government, held in Ankara on 7–8 July 2026, also provided a platform for discussing the Alliance's core agenda items, such as implementing the decisions adopted at the 2025 Hague Summit, increasing defence investment, strengthening defence industry production capacity, developing new military capabilities, and maintaining support for Ukraine.

The Summit, hosted by Türkiye in Ankara, provided an important diplomatic setting in which President Erdoğan conducted intensive multilateral leader-to-leader diplomacy. President Erdoğan's hosting of the Summit in his capacity as President of the host nation, his chairing of the Summit proceedings, and his direct engagement

with the leaders of allied states provided an opportunity to set out Türkiye's position within NATO and its security policy priorities at the level of leaders. In fact, NATO also stated that the Ankara Summit had seen important decisions taken in relation to collective defence, the transatlantic bond, defence investment and the development of defence industry capacity.

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy as part of the Summit took on a multidimensional character through the bilateral meetings he held alongside his engagement on this multilateral platform. During the talks held with the United States, the United Kingdom, Germany, France, Italy, Finland, Canada and Syria, as well as with the NATO Secretary General, Türkiye's contribution to NATO's collective defence, defence industry co-operation, the future of Europe's security architecture, the preservation of the transatlantic bond and regional developments were discussed. Thus, the Ankara Summit enabled President Erdoğan, within the same diplomatic setting, both to set out his views on NATO's common agenda and to discuss Türkiye's priorities in its bilateral relations directly with the leaders of allied and partner countries.

In this context, President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has served not only to underscore Türkiye's responsibilities and contributions within NATO but also to directly articulate Türkiye's expectations and sensitivities regarding the future of the Alliance. In particular, the approach calling for NATO's central role to be preserved in the process of strengthening Europe's defence capacity, for European Union defence initiatives to complement NATO, for

non-European Union allies to be included in these initiatives, and for obstacles to defence industry co-operation among allies to be removed was among the prominent issues in the talks held as part of the Summit. The holding of the Defence Industry Forum in Ankara concurrently with the Summit was also of particular importance in highlighting Türkiye's defence industry capacity as one of the important elements of co-operation within NATO.

On the other hand, the war in Ukraine, developments in the Middle East, the fight against terrorism and regional security issues have demonstrated that President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy has not been confined solely to the Alliance's institutional agenda. Türkiye's approach to resolving conflicts through dialogue and diplomacy, its initiatives aimed at ensuring regional stability, and its contributions to NATO's collective security approach were addressed as a whole during the talks held as part of the Ankara Summit.

In this respect, the 36th NATO Summit of Heads of State and Government was one of the platforms where the multilateral nature of President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy was most clearly manifested. Thanks to the diplomatic opportunities provided by the Summit, Türkiye's role within NATO, its defence and security capacity, its understanding of the alliance, and its priorities regarding regional issues were set out directly at the level of leaders; the bilateral meetings held, meanwhile, contributed to extending this multilateral diplomatic framework to Türkiye's relations with its various allies.

President Erdoğan Received NATO Secretary General Mark Rutte - July 06, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy within the NATO framework has encompassed not only efforts to strengthen Türkiye's active role within the Alliance and develop a common understanding of security but also initiatives aimed at increasing defence industry co-operation among allies. This engagement, held ahead of the NATO Leaders' Summit hosted by Türkiye, was important in terms of shaping the Summit agenda and setting out Türkiye's priorities regarding the future of the Alliance.

During the meeting, the agenda of the NATO Ankara Summit and regional and global developments were discussed. President Erdoğan expressed his hope that the NATO Leaders' Summit to be held in Türkiye would bring positive outcomes and emphasised that Türkiye had completed its preparations for the Summit.

President Erdoğan stated that it would be important for the Ankara Summit to address a range of issues, from collective defence to increasing defence industry co-operation among allies. Expressing his belief that the Defence Industry Forum to be held on the margins of the Summit would also be followed closely, President Erdoğan underscored the importance Türkiye attaches to strengthening NATO's collective defence capacity and developing defence industry co-operation among allies.

President Erdoğan Met with US President Donald Trump - July 07, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with the United States has centred on strengthening Türkiye's strategic position within NATO, developing political and economic relations between the two countries, and advancing co-operation in the defence industry. The meeting with US President Donald Trump as part of the NATO Ankara Summit hosted by Türkiye was an important diplomatic contact in terms of Türkiye-US relations, as well as the future of NATO, defence industry co-operation, and regional developments.

The meeting addressed Türkiye-US bilateral relations, the NATO agenda, the defence industry and economic relations, as well as regional developments. Prior to the meeting, President Erdoğan stated that holding the NATO Leaders' Summit in Ankara and gathering leaders in Türkiye were important for Türkiye and noted that his meeting with Trump would also be an important engagement in this context.

Co-operation in the defence industry and Türkiye's status regarding the F-35 programme featured prominently in the meeting. Prior to the meeting, President Erdoğan stated that the F-35 issue was not new for Türkiye, that talks had previously been held on it, and that they had received assurances. Expressing his belief that a favourable decision on the F-35 issue would emerge from the Leaders' Summit, President Erdoğan also indicated that the procurement of engines for Türkiye's national combat aircraft KAAN would be discussed at the meeting.

President Erdoğan also attached importance to developing Türkiye-US economic relations. It was stated that the talks held as part of the NATO Summit should be utilised to take trade and economic relations between the two countries to a higher level. Strengthening economic relations alongside the development of co-operation in the defence industry has been highlighted as a means of advancing Türkiye-US relations in a multidimensional manner.

President Erdoğan's approach to regional developments during the meeting emphasised dialogue and diplomacy. President Erdoğan stated that Türkiye is working to resolve the wars in Iran and Ukraine through dialogue and noted that Türkiye continues its efforts to achieve a lasting ceasefire in Gaza and to ensure the uninterrupted delivery of humanitarian aid to the region. This approach demonstrated that Türkiye did not confine its leader-to-leader diplomacy at the NATO Summit to the Alliance's agenda alone, but pursued it in tandem with diplomatic initiatives aimed at resolving regional crises.

President Erdoğan Meets with President Alexander Stubb of Finland at the Presidential Complex - July 07, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with Finland is based on an approach that seeks not only to advance economic and trade relations between the two countries but also to strengthen Alliance solidarity as NATO Allies and support Europe's security architecture. In the contacts held within this framework, Türkiye's role in European security, as well as its approach that the European Union's defence and security initiatives should be complementary to NATO, came to the fore.

During the meeting, Türkiye-Finland bilateral relations, as well as regional and global issues, were discussed. President Erdoğan expressed his satisfaction with the momentum gained in trade relations between Türkiye and Finland and stated that they would continue working to advance cooperation.

He emphasised the importance of demonstrating strong Alliance solidarity at NATO's Ankara Summit. Stating that Türkiye's potential contribution to the European Union Security Strategy should not be overlooked, President Erdoğan emphasised that the efforts undertaken by the European Union to ensure stability and security in Europe should complement NATO.

President Erdoğan also stated that Türkiye is making efforts to resolve both the war in Iran and the war in Ukraine through dialogue. He added that Türkiye is continuing its efforts to achieve a lasting ceasefire in Gaza and ensure the uninterrupted delivery of humanitarian aid to the region, and demonstrated that diplomatic efforts in this regard will continue.

President Erdoğan Receives Prime Minister Mark Carney of Canada - July 07, 2026

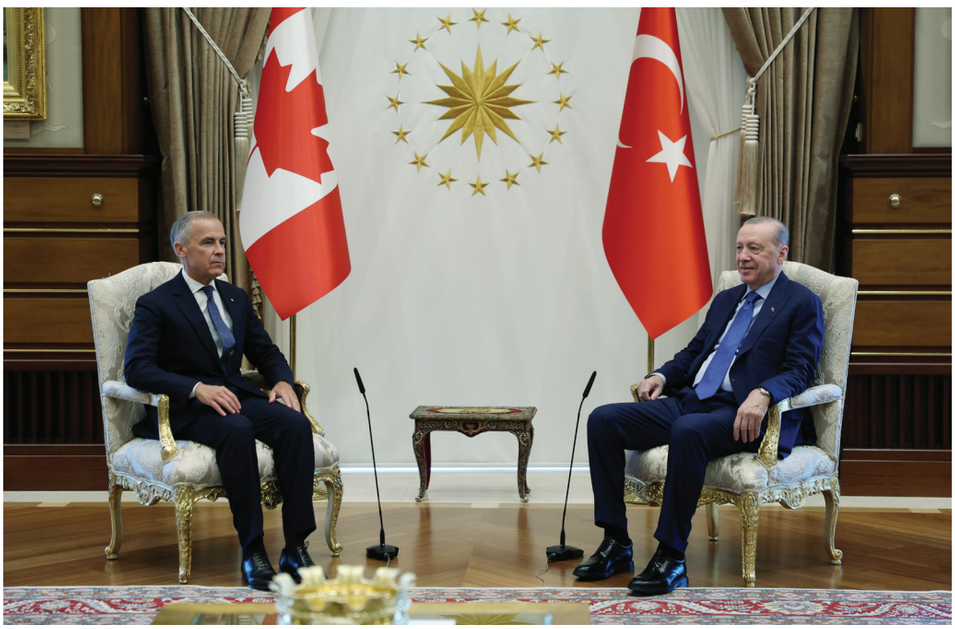

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with Canada has focused both on harnessing the potential for bilateral cooperation across a range of areas and on preserving the transatlantic bond and strengthening Alliance solidarity as NATO Allies. In the contacts held in this regard, the development of Türkiye-Canada relations and Türkiye's approach to preserving the integrity of the Euro-Atlantic security architecture were addressed together.

During the meeting, Türkiye-Canada bilateral relations, as well as regional and global developments, were discussed. President Erdoğan stated that increasing efforts in the new period to develop relations between Türkiye and Canada in many areas, particularly trade, security, the defence industry, and energy, and exploring the cooperation potential of the two countries would be mutually beneficial.

He noted that Türkiye supports strengthening NATO's European pillar, but this cannot replace the 'Transatlantic Bond'. President Erdoğan emphasised that Allies that are not members of the European Union should also be included in the European Union's defence initiatives and stressed that initiatives aimed at European security should take into account NATO's unity and Alliance solidarity.

President Erdoğan Receives President Ahmed al-Sharaa of Syria on the Margins of the NATO Ankara Summit - July 08, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy towards Syria has focused on developing Türkiye-Syria relations and continuing support for Syria's return to stability. This contact, held on the margins of the NATO Ankara Summit, was significant for strengthening cooperation between the two countries and for outlining Türkiye's approach to keeping Syria out of regional conflicts.

During the meeting, Türkiye-Syria bilateral relations and regional developments were discussed. President Erdoğan stated that efforts to strengthen cooperation between Türkiye and Syria would intensify further and that Türkiye would continue to stand by the Syrian people. He also stressed during the meeting that keeping Syria out of regional conflicts is vital to the country's recovery.

President Erdoğan Receives Prime Minister Keir Starmer of the UK on the Margins of the NATO Ankara Summit - July 08, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with the United Kingdom has focused on strengthening strategic cooperation and close dialogue between the two countries, while also pursuing an approach to maintain a shared understanding of security within the framework of their NATO alliance. The high-level contacts held in this regard were significant in demonstrating the importance attached to developing Türkiye-UK relations, as well as to preserving the transatlantic bond and the Euro-Atlantic security architecture.

During the meeting, Türkiye-UK bilateral relations, as well as regional and global developments, were discussed. President Erdoğan stated that cooperation and close dialogue between Türkiye and the United Kingdom were of great importance and that they would continue to develop relations between the two countries through steps to be taken in the coming period. He noted that developments in the world have demonstrated the importance of preserving NATO's role in collective security and maintaining the "Transatlantic Bond" and emphasised the need for Allies that are not members of the European Union to also take part in the European Union's defence initiatives.

President Erdoğan Receives Chancellor Friedrich Merz of Germany on the Margins of the NATO Ankara Summit - July 08, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with Germany has encompassed the development of economic and defence cooperation between the two countries, while also reflecting a shared sense of responsibility for strengthening the Euro-Atlantic security architecture. In contacts within the framework of NATO, maintaining a balance between strengthening Europe's defence capacity and preserving the transatlantic bond has emerged as one of the key elements of Türkiye's approach.

During the meeting, Türkiye-Germany bilateral relations, as well as regional and global developments, were discussed. President Erdoğan stated that advancing cooperation between Türkiye and Germany in many areas, particularly the defence industry and trade, would be in the interests of both countries.

He said that preserving the "Transatlantic Bond" was significant in strengthening NATO's European pillar and emphasised that Türkiye could support the European Union's defence initiatives, provided that they are complementary to NATO. Noting that caution should be exercised against actions and provocations that could undermine the understanding reached between Iran and the United States, President Erdoğan stated that Türkiye would continue its efforts to establish lasting peace.

President Erdoğan Receives Prime Minister Giorgia Meloni of Italy at NATO Ankara Summit - July 08, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with Italy has been shaped around the development of strategic cooperation between the two countries in various fields, the strengthening of the Euro-Atlantic security architecture, and the support of joint initiatives on regional issues. Contacts aimed at advancing cooperation, particularly in the fields of the defence industry, energy, trade and investment, have demonstrated the multidimensional nature of Türkiye-Italy relations.

During the meeting, Türkiye-Italy bilateral relations, as well as regional and global developments, were discussed. President Erdoğan stated that it was significant to work towards developing cooperation between Türkiye and Italy in many areas, particularly the defence industry, investment, energy, and trade. Noting that Türkiye now wants to discuss not the obstacles, but the removal of the final hurdles to its EU membership, President Erdoğan expressed his expectation for the advancement of Türkiye-EU relations.

He stated that NATO's European pillar should be strengthened and that Türkiye would support the European Union's efforts in this direction, provided that they are based on the NATO framework. President Erdoğan also emphasised the importance of the Quadrilateral Cooperation Process launched by Türkiye, Italy, Qatar and Libya on Libya and stated that efforts carried out within this framework would continue.

President Erdoğan Meets with President Emmanuel Macron of France at NATO Ankara Summit - July 08, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy in relations with France has encompassed not only the development of political and economic relations between the two countries but also a shared sense of responsibility for strengthening Euro-Atlantic security within the framework of their NATO alliance. In this context, high-level contacts have addressed, in tandem, the advancement of Türkiye-France relations across multiple dimensions, the enhancement of Europe's defence capabilities, and the preservation of the transatlantic bond.

The meeting addressed bilateral relations between Türkiye and France, as well as regional and global issues. President Erdoğan stated that it was time to raise the mutual trade targets between Türkiye and France and expressed his determination to continue efforts to further advance cooperation between the two countries in all areas.

President Erdoğan stated that, as NATO allies, strengthening the European pillar of the Alliance was important for preserving the "Transatlantic Bond". He noted that this process could be carried out without undermining allied ties or creating unnecessary duplication and stated that Türkiye would support the European Union's defence initiatives on the basis of these parameters.

President Erdoğan expressed his hope that the Islamabad Memorandum on Iran would contribute to the establishment of peace in the region. He stated that Türkiye remained optimistic but cautious and emphasised the need to remain vigilant against provocations.

President Erdoğan Speaks at Press Conference Following NATO Leaders' Summit - July 08, 2026

President Erdoğan's leader-to-leader diplomacy during the NATO Ankara Summit was comprehensive in nature, reflecting Türkiye's priorities not only regarding its responsibilities within the Alliance, but also concerning the future of Euro-Atlantic security, defence industry cooperation, the fight against terrorism, and the resolution of regional crises. The assessments made following the Summit clearly demonstrated Türkiye's determination to increase its contribution to NATO's collective defence, strengthen solidarity within the Alliance, and promote a fairer burden-sharing framework among allies.

President Recep Tayyip Erdoğan assessed the outcomes of the 36th Summit of NATO Heads of State and Government, held at the Presidential Complex under Türkiye's hosting, at a press conference on 8 July 2026. President Erdoğan stated that the NATO Leaders' Summit, held in Türkiye for the second time in 22 years and in Ankara for the first time, had successfully concluded. He noted that the Summit, convened at a time when Euro-Atlantic security faced significant challenges, was of a nature that would shape the common future of the Alliance.

President Erdoğan stated that important steps had been taken at the Ankara Summit to ensure that European allies assumed greater responsibility, established fair burden-sharing, and strengthened military capabilities. Recalling that Türkiye had faced intense security threats due to crises and conflicts in its surrounding region in the post-Cold War period, President Erdoğan emphasised that Türkiye had nevertheless developed significant capabilities in terms of defence spending, military capabilities, and the defence industry. In this context, he stated that Türkiye's multidimensional contributions to NATO, which would be gradually increased, had also been outlined in concrete terms at the Summit.

President Erdoğan also drew attention to Türkiye's military responsibilities within NATO and stated that the Turkish Armed Forces continued to contribute to the collective defence of the Alliance. Noting that Türkiye had assumed significant responsibilities for the security of NATO's southeastern flank for many years, President Erdoğan announced that Turkish Air Force F-16 aircraft would be deployed in Estonia as part of NATO's Air Policing mission starting in August 2026. He stated that Türkiye would continue to command the NATO Kosovo Force (KFOR), which it had assumed in October 2025, until the end of September 2026 and would command the Allied Reaction Force in 2028–2029, thereby demonstrating Türkiye's continued contribution to NATO's operational capabilities.

President Erdoğan stated that the Security and Defence Partnership Document signed between Türkiye and the United Kingdom on the sidelines of the Summit was also important for enhancing cooperation among allies. While emphasising the importance of defence spending, he stressed that genuine deterrence could not be achieved solely through allocated resources but required a three-dimensional depth comprising advanced technology, sufficient scale, and sustainable production capacity. Assessing Türkiye's recent advances in the defence industry in this context, President Erdoğan stated that Türkiye has become one of the countries capable of developing its own fighter aircraft, tanks, ships, and air defence systems, while also exporting defence industry products to its allies.

The European Union's defence initiatives were also among Türkiye's priority agenda items at the Ankara Summit. President Erdoğan reiterated that the European Union's initiatives in the field of defence should be complementary to NATO and should not lead to unnecessary duplication. He said the impact of these initiatives would remain limited if non-EU allies were not fully included in the Union's defence-related endeavours, and he emphasised the need

to remove all existing barriers to trade in defence industry products among allies. He noted that this point had also been reflected in the Summit Declaration and stated that NATO should be an Alliance composed not of allies that are dependent on one another but of allies that strengthen one another.

President Erdoğan also highlighted the importance of the Defence Industry Forum held as part of the Summit, stating that the Ankara Strategy aimed at developing closer cooperation between NATO and the defence sector had been adopted by the allies. In this way, Türkiye demonstrated its determination to play a more active role in strengthening NATO's defence capabilities, not only through its military contributions but also through its advanced defence industry infrastructure and technological capacity.

The fight against terrorism was another major item on the agenda of the Ankara Summit. President Erdoğan stated that terrorism constituted one of the two main threats facing NATO and emphasised the importance of allies acting with genuine solidarity in the fight against terrorism. He once again underscored Türkiye's position that its sensitivities concerning counter-terrorism should be taken into account more strongly within the Alliance.

Regarding the war in Ukraine, President Erdoğan reiterated that Türkiye has advocated dialogue and diplomacy as a means of finding a solution since the beginning of the war. Drawing attention to the increasingly severe humanitarian and military consequences of the conflict, President Erdoğan stated that Türkiye was ready to bring the parties together again and emphasised that a fair peace would leave no losers. Thus, Türkiye's determination to maintain its role as a mediator and facilitator in the Ukraine-Russia war was once again clearly demonstrated following the NATO Ankara Summit.

In assessing developments in the Middle East, President Erdoğan drew particular attention to developments in Iran, Lebanon, and Gaza. Stating that Türkiye welcomed the Islamabad Memorandum, President Erdoğan noted that the negotiation process might face various difficulties but emphasised the need to maintain the commitment to finding a solution. Stressing that Türkiye did not want tensions in the region to escalate further, President Erdoğan stated that there was no room for new conflicts in the region and underscored the necessity of establishing peace, tranquillity, and stability.

President Erdoğan also drew attention to developments in Lebanon and Gaza, stating that attacks against Lebanon and the displacement of people continued, while occupation and oppression persisted in Gaza. He stated that approaches seeking to benefit from regional instability should not be allowed to obstruct peace efforts and emphasised that the Middle East needed peace, tranquillity, and stability rather than new tensions and conflicts.

Thus, the assessments put forward by President Erdoğan following the NATO Ankara Summit demonstrated a multidimensional approach to leader-level diplomacy focused on increasing Türkiye's military and defence industry contributions within the Alliance, ensuring fair burden-sharing among allies, developing Europe's defence capabilities in a manner compatible with NATO, strengthening solidarity in the fight against terrorism, and resolving the crises in Ukraine and the Middle East through diplomacy.

ANTALYA
DIPLOMACY
FORUM
ANTALYA
DIPLOMACY
FORUM

09

Global Dialogue: Antalya Diplomacy Forum

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Global Dialogue: Antalya Diplomacy Forum

In the face of shifting power balances and growing uncertainties brought about by globalisation, leader-to-leader diplomacy has emerged as a prominent approach for exchanging views and establishing co-operation. First held in 2021 and organised annually since then, the Antalya Diplomacy Forum (ADF) brings together political leaders, diplomats and professionals working in the field of diplomacy as an important platform for dialogue in leader-to-leader diplomacy.

This forum, where leader-to-leader diplomacy comes to the fore, is a platform held under the auspices of President Recep Tayyip Erdoğan and hosted by the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye. This gathering centred on President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy provides a platform for discussing global trends and regional dynamics. The Forum is a fundamental means of communication that brings together regional and global actors from diplomatic, political and business circles to address international challenges and exchange views. Participants discuss global trends and regional dynamics through opening speeches, panel discussions, interactive sessions and bilateral meetings, while exchanging views on potential solutions and sharing best practices.

Antalya Diplomacy Forum - June 18-20, 2021

The first Antalya Diplomacy Forum, shaped by President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy, was held on 18–20 June 2021 under the theme "Innovative Diplomacy: New Era, New Approaches," bringing together presidents and ministers from many countries around the world as well as 256 young people from 50 universities in Türkiye, 30 of whom served as hosts. At the ADF, which also had the distinction of being the first international forum held during the novel coronavirus (COVID-19) pandemic, a range of major regional, global and thematic issues were addressed.

In his opening address, President Erdoğan stated that it was no coincidence that Antalya was hosting the forum and continued: "Throughout history, Antalya has been a cradle of civilisations, has helped shape the course of human history, and is one of the most beautiful cities on the Mediterranean, the crossroads of continents. Just like the Mediterranean, Antalya too is a shared home and common homeland of diversity. Our Antalya, in which people of every origin and belief have co-existed for ages, has also been at the center of diplomacy."

President Recep Tayyip Erdoğan expressed his belief that the ADF would eventually evolve into a platform where the heart of global diplomacy beats, noting the changing and diversifying nature of diplomatic platforms, and added: "These days, interactions between politicians, diplomats, non-governmental organisations, the business community, the media, and universities shape foreign policy. One of the accomplishments of this period is digital diplomacy, which is increasingly important. Undoubtedly, the expansion of diplomacy offers the human race a significant opportunity to ease tensions. In

today's world, where fierce conflicts drag on for years, we need the new doors that the art of diplomacy opens up more than before. The time is not one when peaceful problem-solving and diplomatic nuances are disregarded but where there is greater engagement. As we always say, you can't shake hands with clenched fists. And the most effective way to unclench these fists is still diplomacy."

Stating that Turkish diplomacy derives its strength from its ability to adapt to changing circumstances, President Erdoğan said, "With 252 missions abroad, Türkiye has the fifth-largest diplomatic network in the world. We maintain a presence in every corner of the world not only through our expanding diplomatic network but also through institutions such as TİKA, AFAD, YTB, the Yunus Emre Institute, the Turkish Maarif Foundation, the Turkish Red Crescent and Turkish Airlines. With our highly qualified diplomats who are experts in their fields, we defend our country's interests while striving to contribute to peace, stability, development and prosperity wherever we are in the world. We have reaped, and continue to reap, the fruits of the steps we have taken with this understanding in many regions. With a history of over 2,200 years, Türkiye is among the countries with the longest-established traditions of statehood in the world. A long-established tradition of statehood also means a long-established diplomatic culture. Türkiye is geographically an Afro-Eurasian country, and its diplomacy is likewise conducted with a broad vision encompassing these three continents. While developing our relations with Europe, we never neglect Latin America, just as we never neglect the Balkans while strengthening our co-operation with the Turkic world. We are making efforts to ensure that Al-Quds, which hosts holy sites for Jews and Christians as well as Muslims, preserves its original identity and remains, as it has been throughout history, a land of peace today as well."

Antalya Diplomacy Forum - March 11-13 2022

The Antalya Diplomacy Forum, held for the second time between 11 and 13 March 2022 under the auspices of President Recep Tayyip Erdoğan and hosted by the Ministry of Foreign Affairs, was convened under the theme "Recoding Diplomacy" with the participation of 17 heads of state and government, 80 ministers and 39 representatives of international organisations from 75 countries. President Erdoğan, who has spearheaded multilateral mechanisms through leader-to-leader diplomacy for the establishment of global peace and stability, expressed humanity's longing for global peace, tranquillity and prosperity as the first quarter of the 21st century draws to a close, saying, "Despite the significant progress made in science, technology, agriculture, industry, communication and transportation, humanity's fundamental issues had yet to be resolved. Terrorism, hunger, poverty, inequality among continents, hot conflicts and civil wars, and environmental disasters caused by climate change unfortunately continue to rank among the foremost items on the global agenda. While economies grow, skyscrapers rise, some people's wallets swell, certain countries become richer day by day, and statistics paint a picture of a more prosperous world, children, unfortunately, continue to die of hunger right beside us. The hunger virus claims more lives worldwide each year than the coronavirus. Today, a child dies somewhere in the world every 10 seconds simply because they cannot find a morsel of bread or a sip of water. Millions of people had had to leave their homes and countries because of instabilities and conflicts. The lives lost in the Mediterranean, the Sahara, or at the top of a snowy mountain lay bare the desperation the people are in."

Emphasising Türkiye's approach to diplomacy in the face of changing global balances and the importance of preventive diplomacy, President Erdoğan stated: "We need not only a strong will but also a new paradigm in diplomacy in order to put into practice the projects we, as Türkiye, pioneer in the international arena. We are of the opinion that our approach to diplomacy should change, transform and be revised in light of the incidents that have been experienced. Traditions, experiences, established practices and habits were for sure important in diplomacy, but they alone were not enough to solve the complex issues faced by the world. Diplomacy should be made use of not only due to its capability to solve problems but should rather be made use of to prevent problems and preclude tensions. The primary duty of diplomacy should not be the establishment of peace, but rather the consolidation of peace and stability. What really matters is to be able to step in in a timely manner even before problems emerge. Otherwise, it would be inevitable for costs to rise and time and energy to go to waste, suffering and oppression to deepen.

Regarding the cross-border effects of global crises and the responsibility to draw lessons from the suffering endured, President Recep Tayyip Erdoğan said, "Today, when the world has turned into a global village, none of us can say, 'Why would I care anyone's problem?' no matter where we live in. We should know that every fire we cannot put out, every conflict we cannot end, every oppression we cannot prevent and every problem we do not deal with will eventually affect us and ruin us. We have repeatedly witnessed this bitter truth in Syria, Yemen, Afghanistan, Libya, Iraq, Arakan and many other places of crisis. Millions of civilians, most of whom are women and children, have lost their lives in these conflict zones. Civil values and humanitarian features have been dealt a heavy blow. Confidence in international organisations has hit bottom. Terrorist organisations and extremism have gained ground all across the world. The ancient cities, the common cultural heritage of humanity, have turned into wrecks. In all these crisis zones, sometimes ignored for geographical and sometimes for cultural reasons, it has not only been those responsible who have paid the price of negligence; humanity as a whole has paid it and continues to do so. History, dear friends, repeats itself for those who do not take heed and draw lessons from it. When lessons are not learned, not only history but suffering also repeats itself."

Antalya Diplomacy Forum - March 1-3, 2024

President Recep Tayyip Erdoğan effectively conducts leader-to-leader diplomacy on many platforms. The Antalya Diplomacy Forum, held on 1–3 March 2024 under the auspices of President Erdoğan and hosted by the Ministry of Foreign Affairs under the theme "Advancing Diplomacy in Times of Turmoil", convened heads of state and government, ministers, diplomats, businesspeople, academics, think tanks, youth, and media representatives for comprehensive exchanges of views. Approximately 4,000 participants attended the 3rd edition of the forum in person in 2024, while online participation exceeded 100,000, reaching a broader audience of around 3.5 million.

In his opening address, President Recep Tayyip Erdoğan shared his assessments concerning the events in Gaza as well as Islamophobia, climate change, and injustices within the international system and said, "Contrary to expectations, the 21st century is evolving into an age of turmoil. The rules-based international order, which everyone keeps talking about, is losing its weight and meaning, and it is now nothing more than a slogan."

Regarding Israel's attacks on Gaza, President Erdoğan said, "What is unfolding in Gaza is by no means a war; it is an attempt at genocide." Noting that Israel targeted civilians, hospitals, schools, and places of worship, President Erdoğan stressed that establishing lasting peace in Gaza requires a just resolution of the Palestinian issue, saying, "The establishment of an independent and sovereign State of Palestine based on the 1967 borders with territorial integrity and East al-Quds as its capital is an imperative that can no longer be delayed."

In addition to global crises, President Erdoğan also addressed the issues caused by climate change. "Climate change is not merely the issue of certain countries but a common challenge for all humanity," Erdoğan said, highlighting the importance of cooperation in addressing global issues.

President Erdoğan also underlined the increasing prevalence of Islamophobia and xenophobia worldwide and pointed out that they pose a threat to global peace and social harmony. Erdoğan added, "Islamophobia and xenophobia are becoming increasingly normalised, especially in Western societies."

Antalya Diplomacy Forum - April 11-13, 2025

Held for the 4th time in 2025 under the auspices of President Recep Tayyip Erdoğan and hosted by the Ministry of Foreign Affairs under the theme "Reclaiming Diplomacy in a Fragmented World," the Antalya Diplomacy Forum convened with broad international participation. Over 20 heads of state and government, 74 ministers, nearly 450 high-level representatives from more than 140 countries and approximately 6,000 participants attended the forum that addressed numerous international issues. Throughout the forum, President Erdoğan engaged in intensive diplomatic activity with heads of state and government, conveying Türkiye's messages and expectations on issues such as ceasing Israel's attacks on Gaza, developments in Syria, counter-terrorism, and the establishment of lasting peace in Ukraine.

In his opening speech, President Erdoğan underscored that many of the issues, wars, crises, and tensions dominating the international political agenda continue to unfold in Türkiye's immediate neighbourhood, adding, "I am proud to state that we are not merely inhabitants of this geography; we are also its rightful owners. We have been here for a thousand years, and inshallah, we will remain here for many more centuries to come." Expressing his desire for the region, which has a history as old as humanity itself, to become a land of civilisation, tranquillity, security, and peace in keeping with its deep-rooted history, President Erdoğan continued, "From now on, we want to see a region where reconciliation prevails over conflicts; solidarity over fragmentation; and prosperity and stability over bloodshed, tears, sufferings and tensions. This is the world we wish to live in and leave to our children. This, we of course know, is not easy to achieve."

President Erdoğan said that they are aware that peace demands greater effort than war, emphasising that they have always chosen the arduous path rather than the convenient one and stood on the demanding side even today. He added that, just as they strive for peace and stability in friendly countries such as Ukraine, Sudan, Libya, and Somalia, they also shoulder responsibility through mediation and facilitation initiatives across Africa and Asia.

Regarding Israel's attacks on Gaza, President Erdoğan emphasised that the Turkish nation today, as it has throughout history, continues to act in full solidarity with the Palestinians. President Erdoğan stated that Israel is becoming a problematic country that directly threatens the stability of the region through its attacks, particularly against Lebanon and Syria, and expressed that they want peace, stability, prosperity and security for all the peoples of the region.

Saying that they are increasing political contacts and consultations with Asian countries day by day through the Asia Anew Initiative, President Erdoğan noted that cooperation is also developing through the Africa Partnership Policy based on a win-win approach. President Erdoğan also stated that claims and criticisms that Türkiye has been moving away from its goal of European Union (EU) membership are unfounded and drew attention to the fact that full EU membership remains Türkiye's strategic objective. Noting that they would also strive to develop relations with countries in Asia, Africa and Latin America, President Erdoğan said, "We are doing everything in our power to prevent the trade competition intensifying over customs tariffs from becoming destructive. With its economy resilient to shocks, Türkiye will not only navigate this process without difficulty but will also, Allah willing, be among the winners of the new era."

Antalya Diplomacy Forum - April 17-19, 2026

Through President Recep Tayyip Erdoğan's leader-to-leader diplomacy, world leaders and government officials came together on 17-19 April under the main theme of "Mapping Tomorrow, Managing Uncertainties". Held under the auspices of President Erdoğan and hosted by the Ministry of Foreign Affairs, the 5th Antalya Diplomacy Forum brought together over 20 heads of state and government, nearly 15 deputy heads of state and government, more than 50 ministers—over 40 of whom were foreign ministers—and more than 460 high-level participants, including 75 representatives of international organisations, from over 150 countries, as well as numerous guests, including academics and students.

In his speech at the opening of the forum, President Recep Tayyip Erdoğan emphasised that the current international system is in the midst of a moral and existential crisis. Describing the forum not merely as a platform for diplomatic engagement but as a 'platform of wisdom' that serves as a common forum for global reason and conscience, President Erdoğan cited the genocide taking place in Gaza in particular as the clearest indication of the structural failure and crisis of legitimacy within the current order. President Erdoğan noted that the global system upholds only the 'law of the powerful' and stated that neither resolving the systemic crisis nor building a fairer world is possible without closing the representational gap encapsulated by the slogan 'The world is bigger 5.'

President Erdoğan, who also extensively addressed regional crises and potential solutions, expressed his satisfaction with the 15-day ceasefire secured through the efforts of Prime Minister Sharif of Pakistan and emphasised the importance of constructive dialogue and diplomacy for lasting peace. Declaring Türkiye's readiness to assume a facilitating role in many regions, such as Ukraine, Syria and the Balkans, under its 'Key to Peace' mission and its openness to cooperation with its neighbours, President Erdoğan highlighted strategic projects such as the Development Road and the Balkans Peace Platform.

Reminding in his speech that Türkiye is an integral part of Europe and maintains its goal of EU membership, President Erdoğan said, "As Türkiye, while pursuing peaceful foreign policies across different regions and continents, we are also reinforcing our existing alliance ties." Recalling that Türkiye is one of NATO's leading countries as a guarantor of the collective security of the Euro-Atlantic region and that the NATO Heads of State and Government Summit will be held in Ankara in July 2026, President Erdoğan reiterated his determination to strengthen the ground of global solidarity through major events such as COP31, which will take place in Antalya in November.

CLIMATE ACTION SUMMIT 2019
CLIMATE ACTION SUMMIT 2019
CLIMATE
KAZAKHSTAN
LITHUANIA
KENYA
LUXEMBOURG
INDIA
KIRIBATI
NIGER
NIGERIA
POLAND
PORTUGAL

10

Global Challenges: Climate Change and Sustainability

TURKISH PRESIDENCY
PUBLICATIONS BY DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

Global Challenges: Climate Change and Sustainability

In the past two decades, under the leadership of President Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye has become the leading nation in the search for solutions to regional and global challenges. Climate change is one of the most significant global challenges of the 21st century, impacting every country.

As part of its geopolitical position and understanding of civilisation, Türkiye has set an example for the rest of the world in its efforts to combat climate change. Under the leadership of President Erdoğan, Türkiye has taken significant steps in recent years across its environmental, urban development, and climate policies. Türkiye has made significant strides on several fronts, including the ratification of the Paris Agreement, the announcement of its 2053 Net-Zero Emissions target, the development of its long-term climate strategy, the updating of its Nationally Determined Contributions, the adoption of the Climate Law, preparations for the establishment of an Emissions Trading System (ETS), and its commitment to host COP31.

Furthermore, President Erdoğan has not taken climate change lightly, and both he and First Lady Emine Erdoğan have taken the initiative to address climate change.

Climate change and its effects demonstrate the legitimacy of President Erdoğan's objections to the inequalities and injustices of the global governance system. Erdoğan emphasises frequently that the climate crisis, a problem shared by humanity, can be addressed through global cooperation and solidarity, with the belief that "a fairer world is possible." Under Erdoğan's leadership, Türkiye has made the Green Development Initiative the focal point of its efforts and emerged as a pioneering and effective leader. With more than 20 years in power, Erdoğan serves concrete examples of leader-to-leader diplomacy, such as having a long track record and experience and focusing not only on national and regional issues but also on international issues. The policies formulated in line with President Erdoğan's vision that "Türkiye should place the Green Development Initiative at the heart of all its efforts, drawing inspiration from its ancient cultural heritage" are reinforced by Türkiye's steadfast and determined efforts to combat climate change.

President Erdoğan's Visit to Japan - June 27, 2019

The issue of climate change is one of the most important items on the agenda of the G20, an important forum for global economic cooperation and coordination. In 2019, President Recep Tayyip Erdoğan highlighted climate change as one of the most pressing issues at the G20, stating:

"As one of the G20 nations with the lowest emissions, we are making the required contribution in this area. Since the beginning, we have emphasised the need for a fair approach to climate change. The historical responsibilities of states and their level of development must be taken into account." President Erdoğan has once again placed the need for fair, equitable, and conscientious solutions to global problems on the global agenda.

UN Climate Action Summit - September 23, 2019

In his address to the Climate Action Summit held at the General Assembly of the UN on September 23, 2019, President Recep Tayyip Erdoğan emphasised that every resource on the planet has been entrusted to humanity and must be safeguarded until it is passed on to the next owner.

Recalling the words of UN Secretary General Antonio Guterres, "Every country must be part of the solution," Erdoğan reiterated his previous statements, "Regional and international cooperation is essential in resolving global problems." He stated that Türkiye has made

significant progress in waste management, climate-friendly technology, the use of energy resources, and the improvement of air, water, and soil quality. Erdoğan has become a key actor in promoting policies to combat climate change for the future of our common home, the Earth.

Summit on Biodiversity - September 30, 2020

Under President Recep Tayyip Erdoğan's leadership, Türkiye has been and remains at the forefront of the fight against climate change. President Erdoğan sent a video message to the Summit on Biodiversity organised on September 30, 2020, in conjunction with the activities of the United Nations General Assembly, in which he outlined how the negative effects of the pandemic on health and ecosystems can be mitigated at a time when humanity faces a global challenge such as COVID-19, based on Türkiye's experiences. In light of his experience in leader-to-leader diplomacy, he has conveyed the message that nations should draw lessons from unfortunate occurrences like the COVID-19 pandemic.

Leaders' Summit on Climate - April 22, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan is exerting significant effort to mitigate the effects of climate change. At the online Summit on Climate hosted by the United States and attended by forty heads of state, Erdoğan proudly informed the leaders that Türkiye is the leading country in the region in terms of renewable energy, citing the following examples:

"At present, 52.3 percent of our installed electricity capacity is derived from renewable energy sources. We rank sixth in Europe and thirteenth in the world with this rate. We rank second in Europe and ninth in the world in terms of installed capacity of hydroelectric power plants. By 2030, we will increase our solar energy generation to 10 gigawatts and our wind energy generation to 16 gigawatts. We aim to reduce carbon dioxide emissions by 66,6 million tonnes in 2023 as a result of the energy efficiency measures we will implement."

As in every other issue, Erdoğan took the side of the disadvantaged on the issue of climate change, stating that countries are not in an equal position and that a fair burden-sharing arrangement between developed and developing nations will strengthen the fight against climate change.

UN Food Systems Summit - September 23, 2021

As a result of its experience and opportunities in the fight against climate change, Türkiye has produced productive works. President Erdoğan has been the voice of Türkiye's struggle in platforms dealing with "climate change" through his leader-to-leader diplomacy. He addressed the world in a video message to the UN Food Systems Summit, which was held online.

Erdoğan reiterated his call for a "fairer world," this time in the context of combating climate change. "The effects of climate change, such as climate disasters with increasing intensity and devastation, water scarcity, and drought, are also detrimental to food supplies. In this manner, the costs of food systems rise, access to food resources becomes more difficult, and food security is undermined, thereby encouraging mass migration, one of the greatest challenges of our time."

Organization of the Islamic Cooperation Ministerial Conference on Food Security - October 27, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan sent a video message to the 8th Organisation of the Islamic Cooperation Ministerial Conference on Food Security and Agricultural Development on October 27, 2021, emphasising that a new era has begun in which it is imperative to combat climate change for the future of humanity. In his message, he drew attention to the significance of the issue by informing Islamic countries that the global demand for food is rising due to the rise in world population, and that the negative effects of climate change, such as natural disasters, water scarcity, forest fires, floods, erosion, and drought, are destroying food resources and making it difficult for disadvantaged groups to access food.

President Erdoğan, with his leader-to-leader diplomacy, also ensured the initiation of actions for the resolution of problems on international platforms. During this conference, he emphasised the need to take action for solidarity and cooperation, stating, “As members of the Organisation of Islamic Cooperation, it is our duty to advocate for a fairer world as part of our responsibility to humanity. Obviously, for this, it is essential that we increase our solidarity and cooperation among ourselves.”

G20 Rome Leaders' Summit - October 31, 2021

President Recep Tayyip Erdoğan elucidated the necessity of combating global climate change when he stated, "If the world continues to be consumed selfishly, there will be no air to breathe, no water to drink, and no land to cultivate." President Erdoğan stated that in all of their engagements during the G20 Leaders Summit in Rome, they emphasised the urgent need to find concrete and realistic solutions to climate change.

The Eighth Summit of the Turkic Council - November 12, 2021

Recep Tayyip Erdoğan is also at the forefront of digital transformation. President Erdoğan, speaking at the opening of the Eighth Summit of the Turkic Council, which was organised under the theme "Green Technologies and Smart Cities in the Digital Age," opened a new door with his environmentally conscious efforts to combat and adapt to climate change in the digital age.

"In the coming years, we must transform our cities into smart cities by employing cutting-edge technologies and methods. As an organization, we should develop common policies on these issues and lead the digital transformation. In this direction, we should create joint, people-focused strategic plans with all stakeholders, determine the road map for digital transformation, and implement joint projects for green growth."

Abu Dhabi Crown Prince Mohammed bin Zayed Al Nahyan at the Presidential Complex - November 24, 2021

The issue of climate change also dominated President Recep Tayyip Erdoğan's discussions with his guests from abroad. The topic of climate change has also been included on the agenda of international cooperation agreements. Sheikh Mohammed bin Zayed Al Nahyan, Crown Prince of Abu Dhabi, paid an official visit to Türkiye on November 24, 2021, and met with President Erdoğan in bilateral and delegation meetings. The Republic of Türkiye and the United Arab Emirates signed a Memorandum of Understanding on Cooperation in the Field of Environment.

President Erdoğan at Qasr Al Watan in Abu Dhabi - February 14, 2022

Under the leadership of President Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye is engaging in numerous activities and signing bilateral agreements to demonstrate its commitment to combating climate change. After a nine-year hiatus, President Recep Tayyip Erdoğan paid a visit to the United Arab Emirates on February 14, 2022. In honour of Erdoğan's visit, the Turkish flag was projected onto buildings of symbolic importance in Abu Dhabi and Dubai.

In November 2021, the new era of relations between Türkiye and the United Arab Emirates, whose foundations were established in Ankara, also accorded climate change a prominent role. During President Recep Tayyip Erdoğan's visit to Abu Dhabi's Crown Prince Sheikh Mohammed bin Zayed Al Nahyan, 13 agreements were signed between Türkiye and the United Arab Emirates in critical areas, including climate change, and a cooperation agreement was reached.

Major Economies Forum on Energy and Climate - June 17, 2022

The innovative and problem-solving diplomacy that Erdoğan demonstrates as a world leader serves as a model for the entire international community. At the meeting, President Erdoğan spoke with great pride about TOGG, the domestic and national automobile of Türkiye, and emphasised that they are promoting environmentally friendly and sustainable modes of transportation.

Stating that no one should remain indifferent to the devastating effects of climate change, Erdoğan said: “We consider combating climate change and environmental issues to be one of our top priorities. With the participation of national and international stakeholders, we organised the Climate Council. In accordance with the Green Deal, we adopted our Green Action Plan. Additionally, we fulfil our responsibilities regarding the reduction of emissions from transportation and fertiliser management. We are one of the leading nations in the global fight against desertification and soil erosion. Türkiye ranks twelfth in the world and fifth in Europe in terms of installed capacity from renewable sources. We rank first in Europe for installed capacity of geothermal power plants and second for installed capacity of hydroelectric power plants.”

Iraqi PM Al-Sudani's visit to Türkiye - March 21, 2023

President Recep Tayyip Erdoğan is a model of leader-to-leader diplomacy for the entire world. He has always been there for countries in need. President Erdoğan met with Prime Minister Mohammed Shia Al-Sudani of Iraq on March 21, 2023, during Al-Sudani's official visit to Türkiye. In the context of leader-to-leader diplomacy, President Erdoğan, with his enterprising nature, brought up Iraq's severe water shortage and offered rational and scientific cooperation.

At the joint press conference, Erdoğan demonstrated that he did not abandon Iraq in its struggles, stating, "We do not view the water issue as a conflict but as a field of cooperation that will serve our mutual interests." However, rainfall in Türkiye is at its lowest in 62 years. We are currently experiencing a drought that is exacerbated by climate change. Despite all these negatives, we have decided to increase the amount of water released from the Tigris River for a month, as much as possible, in order to resolve Iraq's problem. We can only resolve issues involving transboundary waters through rational and scientific cooperation."

Meeting with Greek Prime Minister Mitsotakis - September 06, 2023

Prime Minister Kyriakos Mitsotakis met with President Recep Tayyip Erdoğan at the Turkevi Centre (Turkish House) in New York on the margins of the 78th session of the United Nations General Assembly. Prime Minister Mitsotakis said that during his meeting with President Erdoğan, the two sides discussed potential areas of cooperation on climate change following the natural disasters that affected both Türkiye and Greece in the summer of 2023. Mitsotakis stated, "I believe that we could further deepen cooperation in this area. It could become the subject of some of the agreements to be signed within the framework of the High-Level Cooperation Council (HLCC), which will be held in Thessaloniki in December."

G20 Leaders' Summit - September 10, 2023

Speaking at the press conference held after the conclusion of the 18th G20 Leaders' Summit in New Delhi, the capital of India, President Recep Tayyip Erdoğan underlined that the effects of climate change, biodiversity loss, and the triple planetary crisis were being felt more acutely and stated that they had witnessed the devastating consequences of this process across a wide range of areas.

President Erdoğan stated that Türkiye is among the countries making the most significant contribution to the Paris Climate Agreement with its '2053 net zero emissions' and 'green development' goals and noted that the Zero Waste Project, launched under the auspices of Emine Erdoğan, has been a turning point in this process. President Erdoğan noted that the Zero Waste Project was transformed into a global movement by a United Nations General Assembly resolution and said, "With this resolution, 30 March was declared the International Day of Zero Waste. Thanks to our proposal, the importance of zero waste initiatives was highlighted in the G20 declaration. In the first session of the summit, we emphasised the importance of a fair distribution of the burden between developed and developing countries. We also drew attention to the importance of increasing financing and technology transfer to developing countries."

UN General Assembly - September 19, 2023

In his address to participants at the 78th Session of the United Nations General Assembly, President Erdoğan called on all countries to demonstrate strong resolve in implementing the Sustainable Development Goals, stating, "As one of the most generous countries in the world in terms of development aid, we believe that Türkiye has every right to issue this call. It is becoming increasingly difficult to keep the global temperature rise caused by climate change to 1.5 degrees Celsius. One of the requirements for this is to provide financial and technological support to the efforts of developing countries."

Emphasising the need to promote and implement appropriate policies and investments aimed at food security and the sustainable use of natural resources, President Erdoğan highlighted the Zero Waste Movement, carried out under the auspices of Emine Erdoğan, and addressed all countries as follows: "We cannot let our children inherit a world polluted by irresponsible consumption and depleted natural resources. In line with this understanding, we have elevated the Zero Waste Initiative that we have launched in our country under the auspices of my wife, Emine Erdoğan, with a vision of a more liveable and fairer world, to a global dimension through the resolution co-sponsored by 105 countries and adopted at the United Nations. Yesterday, we signed the 'Global Commitment to Zero Waste' at the Turkish House. We believe that our Zero Waste goals will also contribute to combating climate change and achieving sustainable development goals. I hereby call on all the countries, international organisations and nongovernmental organisations to support the Zero Waste movement."

World Governments Summit - February 13, 2024

President Erdoğan, who participated as a guest of honour in the World Governments Summit organised under the theme "Shaping Future Governments", stated that Türkiye was fulfilling its responsibilities with regard to combating climate change and sustainable development and stressed that the necessity of a green transition for inclusive and sustainable development was becoming increasingly clear and that protecting the world from the waste crisis was also the responsibility of everyone.

Erdoğan stated that, with this awareness, they had contributed to the COP28 World Climate Action Summit hosted by the United Arab Emirates in December and said that Türkiye was fulfilling its responsibilities in this area through its target of "net zero emissions by 2053" and the Zero Waste project, launched and carried out under the auspices of First Lady Emine Erdoğan.

High-Level Strategic Cooperation Council between the Republic of Türkiye and the Arab Republic of Egypt - September 04, 2024

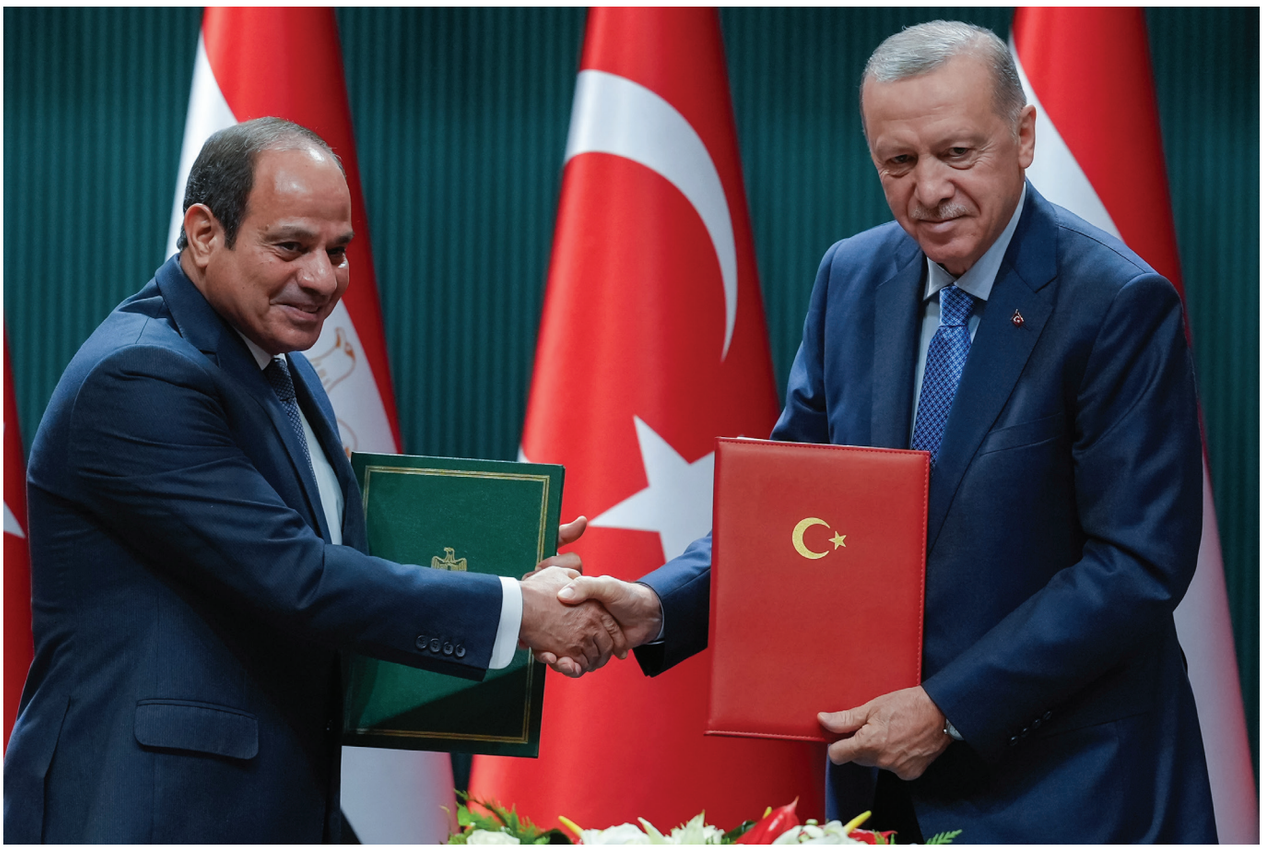

President Erdoğan and President el-Sisi co-chaired the High-Level Strategic Cooperation Council meeting at the Presidential Complex. Marking 2025 as the centenary of the establishment of diplomatic relations between Türkiye and Egypt, the two countries expressed their determination to elevate their partnership and cooperation in all fields to a strategic level, and 17 agreements were signed in this context. In the joint communiqué signed at the conclusion of the Council, the two countries expressed their determination to strengthen coordination and cooperation at the international level with a view to addressing global challenges, including sustainable development, climate change, environmental protection and food security, and contributing to international efforts; expressed their awareness of the immense contribution that economic cooperation, through a privileged, efficient and mutually beneficial economic partnership, makes to the prosperity and socio-economic development of their peoples; and recognised the importance of bilateral cooperation on environmental issues and cooperation within the framework of international organisations of which both countries are members.

UN General Assembly - September 24, 2024

In his address to the participants at the 79th Session of the United Nations General Assembly, President Erdoğan stated that they support efforts to ensure greater fairness and inclusiveness and to promote development; called on all countries, international organisations and civil society organisations to join the fight against climate change and the Zero Waste Movement carried out under the auspices of Emine Erdoğan; and made the following remarks:

"No country can cope with the emission reduction and adaptation process to climate change alone. The most important issues for developing countries are financing, technology transfer and capacity building. I believe that the COP29 Climate Summit to be held in Baku will contribute to the solution of these issues. With the vision of a more sustainable and cleaner world, we have carried the Zero Waste Movement, which we launched under the auspices of my spouse, Mrs Emine Erdoğan, to a global level with the resolution co-sponsored by 105 countries and adopted unanimously at the United Nations General Assembly. Hereby, I invite all countries, international organisations and non-governmental organisations to become partners in our movement."

29th Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change - November 12, 2024

President Recep Tayyip Erdoğan attended the World Leaders Climate Action Summit of the 29th Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, held in Baku, the capital of Azerbaijan, and delivered a speech at the High-Level Segment for Heads of State and Government. In his remarks, he said, "We think that those who have caused this grave humanitarian and environmental disaster must be held to account before international courts."

President Recep Tayyip Erdoğan emphasised that they are among the countries most severely affected by the climate crisis, saying, "We are transforming our key sectors in line with our vision of reaching net zero emissions by 2053 and Green Development. Our efforts to implement our green finance strategy and establish a National Green Taxonomy continue. We will soon present our climate legislation, which includes the Emissions Trading System, to our Parliament. We provided the secretariat with our biennial transparency report and long-term climate strategy prior to COP29."

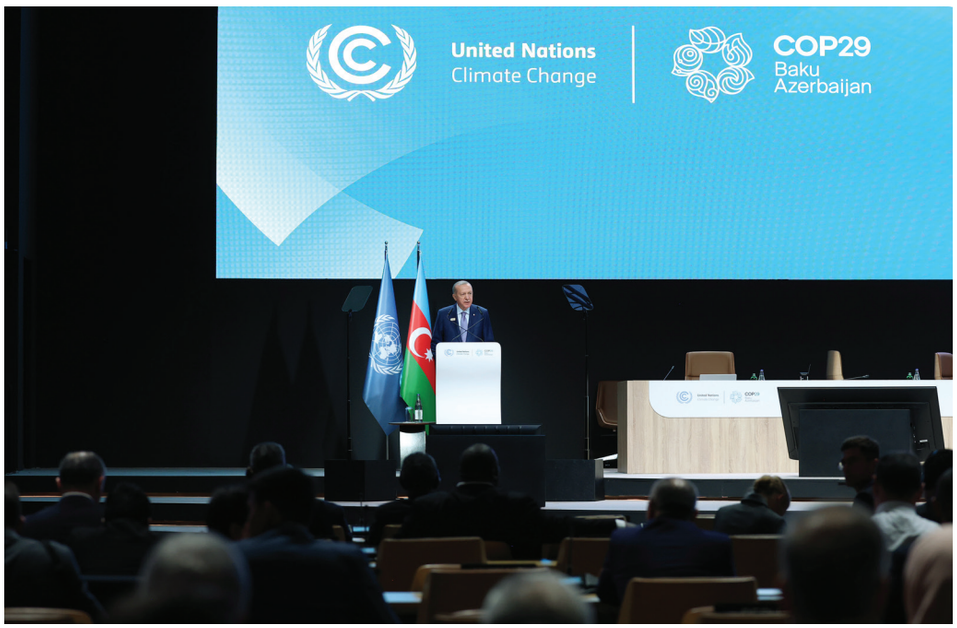

Recalling that the Climate Change Mitigation and Adaptation Strategy Action Plans for 2024-2030 have been implemented, President Recep Tayyip Erdoğan noted the following: "We have increased the share of renewable energy in our total installed capacity to 59 percent. This achievement ranks us fifth in Europe and eleventh globally. Our key priorities for reaching our 2053 net zero emission targets are renewable energy, energy efficiency, and nuclear power. We will increase our installed wind and solar capacity from 31,000 megawatts to 120,000 megawatts by 2035. In nuclear energy, we aim to reach a capacity of 20 thousand megawatts by 2050. Through our National Energy Efficiency Action Plan for 2024–2030, we anticipate a reduction of 100 million tonnes of carbon dioxide equivalent emissions. We continue to expand the use of TOGG, our national electric vehicle. The Zero Waste Project, initiated under the auspices of my wife, Emine Erdoğan, and now elevated to a global level, provides additional strength to our climate struggle. Since the project's inception, we have successfully prevented 5.9 million tonnes of greenhouse gas emissions. We have launched a water efficiency mobilisation to ensure the effective use of our water resources."

Economic Cooperation Organisation Summit - July 04, 2025

Speaking at the 17th Organisation for Economic Co-operation Summit in Azerbaijan on 4 July 2025, President Erdoğan stated that he considered the summit's focus on climate change highly appropriate and emphasised the importance of all member countries contributing to a climate change-centred vision of sustainable development. Continuing his speech, he stated, "As Türkiye, we are transforming our key sectors to achieve our vision of green development and reaching net zero emissions by 2053. In particular, through our innovative energy initiatives, we have increased the share of renewable energy in our total installed power to 59 percent. With this share, we rank fifth in Europe and eleventh globally. Through our National Energy Efficiency Action Plan for 2024–2030, we anticipate a reduction of 100 million tonnes of carbon dioxide equivalent emissions."

UN Headquarters Climate Summit - September - 24, 2025

President Recep Tayyip Erdoğan addressed the Climate Summit held at the United Nations Headquarters and said, “We will continue to transform our key sectors in line with our net-zero emissions target for 2053.” Highlighting that their Second Nationally Determined Contribution, submitted pursuant to the Paris Agreement, covers all sectors and all greenhouse gas emissions, President Erdoğan said, “We aim to reduce emissions by 466 million tonnes and, thereby, lower total emissions to 643 million tonnes by 2035 through the economic policies we will implement.”

In his speech, Erdoğan highlighted that they promoted the widespread adoption of low-carbon technologies in the industry while increasing energy efficiency and the use of renewable energy and added, "As of this year, renewables account for more than 60 percent of total installed capacity. We have been consolidating our infrastructure, particularly for electric vehicle production, and prioritising investments in rail transport. In line with our 2053 net zero emissions target, we will continue transforming our key sectors. To achieve these targets, access to international finance and cooperation in technology are indispensable. The "Zero Waste Movement", carried out under the auspices of my wife, Emine Erdoğan, plays a critical role in our fight against climate change. Thanks to our water efficiency mobilisation, this initiative has also been elevated to the global level.

G20 Leaders' Summit - November 22, 2025

President Recep Tayyip Erdoğan participated in the session titled "A Resilient World – The G20's Contribution: Disaster Risk Reduction, Climate Change, Just Energy Transitions, Food Systems", held on the margins of the G20 Leaders' Summit in Johannesburg, South Africa. In his speech, Erdoğan pointed out that Türkiye is among the countries most severely affected by the climate crisis and said, "The agricultural frost we had in 2025 and the subsequent severe drought put significant pressure on both food prices and energy supply. Every painful experience we have endured shows that we must attach importance to the fight against climate change, sustainable development, and strengthening food and water security."

Expressing his sincere belief that it would be a prudent decision for the G20 to intensify its efforts to ensure food security in the coming period, President Erdoğan said, "Surely, all these efforts come at a steep economic cost. I believe that a financing system that will meet the needs of developing countries in particular must be implemented."

LİDER DİPLOMASİSİ

LEADER-TO-LEADER DIPLOMACY

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI

ISBN 978-625-8937-20-6